

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

2021

Regionální statistiky

Ostrava, 31. 10. 2022

Kód publikace: 330134-22

Č. j.: CSU-014347/2022-85

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě

Ředitelka odboru: Hana Gurecká

Kontaktní osoba: Jan Dehner, e-mail: jan.dehner@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3274-9 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3275-6 (pdf)

© Český statistický úřad, Ostrava, 2022

Obsah

Úvod	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj	9
Územní změny, sídelní struktura	9
Vývoj počtu obyvatel.....	9
Cizinci	12
Demografické události vč. naděje dožití	14
Věková struktura, index stáří	19
2. Sociální vývoj	22
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	22
Nezaměstnanost.....	26
Příjmy a životní podmínky domácností.....	30
Mzdy	33
Úplné náklady práce.....	34
Vzdělávání	35
Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost, nemocenské pojištění.....	36
Státní sociální podpora.....	38
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	39
Důchodci, důchody	41
Kriminalita, dopravní nehody, požáry	44
3. Ekonomický vývoj	48
Makroekonomický rámec.....	48
Místní rozpočty	51
Věda, IT	52
Ekonomické subjekty.....	54
Zemědělství	55
Lesnictví	58
Průmysl.....	60
Energetika	61
Stavebnictví, stavební povolení.....	63
Bytová výstavba	65
Doprava	67
Cestovní ruch	67
4. Životní prostředí	70
Půdní fond	70
Chráněná území	71
Ekologické zemědělství.....	72
Jakost vody, vodovody a kanalizace	73
Emise.....	77
Odpady	78
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	79
5. Mezikrajské srovnání	81
Demografický vývoj	81
Sociální vývoj.....	83
Ekonomický vývoj	86
Životní prostředí.....	92
Zkratky	96

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	98
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	99
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	100
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	101
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2021.....	102
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj	104
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj.....	105
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj.....	108
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – životní prostředí	110
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v letech 2011, 2016 a 2021	111
Zkratky krajů a okresů	114

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2021, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2016). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2021. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2020.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Jak už je naším zvykem, obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.ostrava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Moravskoslezského kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Moravskoslezského kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2022. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Moravskoslezský kraj je rozlohou 5 431 km² šestým největším krajem republiky a počtem obyvatel 1,18 mil. osob čtvrtým nejlidnatějším. Sídlní struktura kraje se tak vyznačuje mimořádně vysokou hustotou obyvatelstva (217 osob/km²), které je koncentrováno zejména na území ostravsko-karvinské aglomerace. Většina obyvatel kraje (cca 58 %) žije ve městech nad 20 tis. obyvatel.
- Dlouhodobě (kromě let 2007 a 2008) klesá počet obyvatel kraje. Na úbytku obyvatel v kraji se v posledních třech letech z větší části podílela přirozená měna obyvatel. V roce 2021 zemřelo v kraji o 5 347 lidí více, než kolik se jich v průběhu roku živě narodilo. Ve stejném roce vykázal Moravskoslezský kraj jako jediný v ČR záporné migrační saldo (–104 osob), přesto se jednalo o nejnižší úbytek obyvatel stěhováním od roku 2009.
- Počet cizinců žijících na území kraje v roce 2021 meziročně vzrostl o 5,5 % na 29,1 tis. osob. Na populaci kraje se cizinci podíleli 2,5 %, což představovalo třetí nejnižší hodnotu mezi kraji. Z celkového počtu cizinců byli nejvíce zastoupeni Slováci (30,0 %), Vietnamci (15,2 %) a Ukrajinci (13,5 %).
- V posledních dvou letech poklesly počty uzavřených sňatků, což souviselo se zavedením protiepidemických opatření přijatých proti šíření koronaviru. Věk budoucích manželů se nadále zvyšoval. Také počty rozvodů se snižovaly – v roce 2021 bylo ukončeno 2 318 manželství, což bylo nejméně v historii kraje.
- Pokračoval trend odkládání mateřství do pokročilejšího věku, více než polovina dětí se narodila mimo manželství (50,9 % v roce 2021). Hrubá míra porodnosti se v roce 2021 zvýšila na 10,1 ‰, přesto zůstávala pod úrovní republikového průměru.
- Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V roce 2021 zemřelo 17 325 obyvatel kraje, což bylo nejvíce od roku 2000, kdy vznikl kraj v současném správním uspořádání. Hrubá míra úmrtnosti dosáhla 14,7 ‰. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nadále nemoci oběhové soustavy, novotvary a nově covid-19.
- Obyvatelstvo kraje postupně stárne, v roce 2021 činil průměrný věk obyvatel 43,3 let. Od roku 2001 se zvýšil o 5,1 let. Věková struktura obyvatel se rychle mění (roste zejména podíl obyvatel ve věku 65 a více let na úkor produktivní složky populace), na 100 dětí již připadá více než 136 seniorů.
- Naděje dožití při narození se v Moravskoslezském kraji prodlužovala až do roku 2019, v posledních dvou letech, které byly poznamenány epidemií koronaviru, došlo k jejímu zkrácení. V roce 2021 dosáhla v případě mužů 74,8 let a u žen 80,1 let, oba věky patřily k nejkratším v ČR.

Sociální vývoj

- V roce 2021 se meziročně snížil objem pracovní síly v kraji o 4,3 tis. osob na 584,4 tis. osob. Z tohoto počtu bylo 557,7 tis. osob zaměstnaných. Míra zaměstnanosti i míra ekonomické aktivity dosáhly svých maximálních hodnot v roce 2018. Jejich hodnoty většinou v posledních třech letech klesaly k 55,4 %, resp. 58,1 %. V rámci republiky se jedná o jedny z nejnižších hodnot.
- Ke konci roku 2021 bylo na úřadech práce evidováno 42,2 tis. osob, tj. o 6,7 % méně než předchozí rok. Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji dosáhl 5,14 % a zůstává i přes meziroční pokles o 0,41 p. b. mezi kraji nejvyšší. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na obyvatelstvu ve věku 15–64 let se zvýšil na 2,33 % a je i nadále v rámci Česka nejvyšší. Úřady práce evidovaly 12,9 tis. pracovních míst, což byl meziročně o 3,7 % méně. Počet uchazečů na 1 pracovní místo činil 3,3.
- Čistý disponibilní důchod domácností v kraji stabilně roste. V roce 2020 dosáhl hodnoty 305,3 mld. Kč, což v přepočtu na 1 obyvatele představovalo částku 255,0 tis. Kč. I přesto, že se jednalo o historická maxima, patřil čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje k těm menším a v porovnání s republikovým průměrem byl o 28,4 tis. Kč nižší.

- Podle výsledků šetření Životní podmínky 2021 byly příjmy moravskoslezských domácností třetí nejnižší mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v roce 2020 dosáhly 201,6 tis. Kč ročně, ve srovnání s rokem 2019 vzrostly o 3,3 %. Za republikovým průměrem zaostávaly o 18,5 tis. Kč.
- Podle výsledků strukturálního šetření o mzdách nadále pokračoval růst jak průměrné hrubé měsíční mzdy (37 265 Kč), tak i mediánu mezd (33 611 Kč). Jejich výše byly v mezikrajském kontextu spíše podprůměrné.
- Počet dětí navštěvujících mateřské školy meziročně mírně vzrostl na 38,5 tis. dětí. V základních školách se ustálil počet žáků na úrovni 104 tis. dětí. Na střední školy v Moravskoslezském kraji docházelo přes 49 tis. žáků, jejich počet se tak meziročně zvýšil již podruhé za sebou, neboť na střední školy postupně nastupují silné ročníky dětí narozených v letech 2007 až 2010. Meziročně rostly rovněž počty studentů vyšších odborných škol i vysokoškoláků.
- Přestože se průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v kraji v roce 2021 meziročně zkrátila o 4,2 dne na 38,7 dne, jednalo se o druhou nejdelší průměrnou neschopenku v rámci ČR. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dosáhlo 6,956 % a meziročně se téměř nezměnilo. V porovnání s ostatními kraji bylo zcela nejvyšší.
- V roce 2021 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno přes 1,3 mil. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče v částce dosahující téměř 6,4 mld. Kč. V objemu vyplacených dávek tvořil největší díl rodičovský příspěvek (3,7 mld. Kč) a příspěvek na bydlení (1,4 mld. Kč). V průměru na 1 obyvatele kraje připadla částka 5 376 Kč, což bylo nejvíce mezi kraji.
- Lůžková kapacita v domovech se zvláštním režimem se v období 2016 až 2021 zvýšila o 931 míst na necelých 2,7 tis. lůžek, v domovech pro osoby se zdravotním postižením se kapacita téměř nezměnila a pohybovala se na úrovni 1,2 tis. lůžek. Zcela jiná situace je v domovech pro seniory, v nichž počet lůžek dlouhodobě klesá a v roce 2021 nabízely historicky nejméně 4,5 tis. lůžek.
- Celkový počet příjemců důchodů v Moravskoslezském kraji se již čtvrtým rokem snižuje, některý z důchodů pobírala více než čtvrtina populace kraje. Průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v Moravskoslezském kraji meziročně vzrostla o 953 Kč na 15 523 Kč a patří mezi nejvyšší v ČR. Přesto nedosahovala ani poloviny krajského mzdového mediánu (46,2 %). Podíl příjemců předčasného starobního důchodu vzrostl od roku 2016 o 3,7 p. b. na 33,2 % a byl tak mezi kraji třetí nejvyšší.

Ekonomický vývoj

- V roce 2019 moravskoslezské HDP v s. c. jako v jediném kraji Česka meziročně pokleslo o 1,6 % a v roce 2020 restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru pokles HDP ještě zrychlil na 6,2 %. Výsledkem byl propad regionálního HDP v s. c. v Moravskoslezském kraji na úroveň předkrizového roku 2008. V přepočtu na 1 obyvatele dosáhlo HDP v kraji 415,0 tis. Kč, což bylo 78,0 % vůči průměru ČR.
- Výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2021 skončil s přebytkem 2,2 mld. Kč.
- V roce 2020 činily výdaje na VaV v Moravskoslezském kraji necelých 6,0 mld. Kč, podíl výdajů na VaV na objemu HDP Moravskoslezského kraje v dlouhodobém pohledu kolísal. V roce 2020 dosáhl 1,2 %, což bylo o 0,8 p. b. pod republikovým průměrem. Informační technologie využívá v rostoucí míře stále více domácností, více než čtyři pětiny domácností mají přístup k internetu.
- Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách v Moravskoslezském kraji v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) meziročně vzrostla (o 7,0 %) na hodnotu 7,1 mld. Kč, z 62,4 % se na ní podílela rostlinná produkce a z 33,9 % živočišná produkce. Celková sklizeň obilovin v roce 2021 se meziročně zvýšila o 2,8 % a činila 380,5 tis. tun. K meziročnímu poklesu produkce způsobené převážně redukcí sklizňových ploch došlo v případě brambor (o 14,2 %), řepky (o 18,0 %) a luskovin (o 7,8 %). Pokračovala tendence nárůstu stavu skotu započatá v roce 2013.

- Těžba dřeva v roce 2021 dosáhla v kraji necelých 1,2 mil. m³ (bez kůry), meziročně se tak snížila o 442 tis. m³ a byla nejnižší od roku 2010. V posledních dvou letech došlo zejména k výraznému poklesu objemu nahodilé těžby dřeva.
- Velké průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji zaměstnávaly v roce 2021 celkem 98,2 tis. zaměstnanců. Zatímco se počet zaměstnanců meziročně snížil o téměř 6,5 tis. osob, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy meziročně vzrostly o 23,0 % na 603,5 mld. Kč. Produktivita práce v průmyslových podnicích činila 6 145 tis. Kč na zaměstnance a v mezikrajském srovnání patřila k největším.
- Objem vyrobené elektřiny v kraji v roce 2021 dosáhl na 4 532 GWh, meziročně se zvýšila výroba o 26,5 %. Největší podíl (85,1 %) na výrobě měly parní elektrárny. Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele (1 295 kWh) a spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele (715 m³) patří k nejnižším v ČR.
- Ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji v roce 2021 bylo zaměstnáno 4,8 tis. osob. Jejich počet se meziročně snížil o 608 osob (o 11,3 %), mezi kraji se jednalo o největší úbytek zaměstnanců stavebních firem. I přes nárůst zůstávají mzdy jedny z nejnižších v ČR. Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci realizovaly na území Moravskoslezského kraje v roce 2021 stavební práce „S“ dle dodavatelských smluv ve výši 33,7 mld. Kč (meziroční nárůst o více než 8,2 mld. Kč, tj. o 32,2 %), což je dosud největší objem stavebních prací po roce 2008.
- V roce 2021 byla v kraji zahájena výstavba 2 980 bytů, v porovnání s předchozím rokem se zvýšila o 1,6 %, tj. o 46 bytů. Celkový počet dokončených bytů ve stejném roce činil 2 691 bytů. Meziročně jich bylo dokončeno o 27 méně, což odpovídá poklesu o 1,0 %.
- Odvětví cestovního ruchu bylo v letech 2020 a 2021 výrazně omezeno pandemií covid-19. Návštěvnost po předloňském výrazném propadu zaznamenala v roce 2021 mírné zlepšení. V průběhu roku 2021 navštívilo Moravskoslezský kraj 645,9 tis. hostů, pouze 11,2 % z nich dorazilo ze zahraničí (72,3 tis. osob). Celkový počet hostů se meziročně zvýšil o 33,2 tis. osob (tj. o 5,4 %), a to zásluhou hostů z tuzemska, jejichž počet meziročně vzrostl o 33,6 tis. osob (o 6,2 %). Nejpočetnější skupinou zahraničních návštěvníků jsou již tradičně sousedé ze Slovenska.

Životní prostředí

- Téměř pětina území Moravskoslezského kraje je chráněným územím. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří. Pokračuje trend pozvolného snižování podílu orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů. Rovněž roste podíl nezemědělské půdy. Výměra ekologicky obhospodařované půdy opět vzrostla a koncem roku 2021 zaujímal plochu 59,5 tis. ha.
- Zatímco na veřejný vodovod bylo v roce 2021 napojeno 99,9 % obyvatel Moravskoslezského kraje, v případě veřejné kanalizace dosáhl podíl připojených obyvatel 84,9 %. Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v kraji činila 93,9 l na osobu a den. Výše cen vody a stočného za m³ vody sice neustále stoupá (v roce 2021 činila bez DPH 39,90 Kč/m³, resp. 36,30 Kč/m³), ale nadále patří mezi nejnižší v zemi.
- Emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší pomalu klesají, kraj však zůstává v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. Z pohledu překračování imisních limitů je kvalita ovzduší v kraji nejhorší v Česku. Nejhorší stav ovzduší zůstává v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek.
- Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla o 9,0 kg na 518 kg a republikový průměr tak převyšovala o 12,0 kg.
- Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2021 částky 12,5 mld. Kč, to je meziročně o 12,8 % (o 1,4 mld. Kč) více. Ve všech letech hodnoceného období byl větší díl výdajů směřován do oblasti neinvestiční, přičemž v roce 2021 to byla částka 7,9 mld. Kč.

1. Demografický vývoj

Územní změny, sídelní struktura

Moravskoslezský kraj leží na severovýchodě republiky a hraničí se Slovenskem a Polskem

Moravskoslezský kraj se rozkládá na ploše 5 431 km², což představuje 6,9 % z rozlohy celé České republiky (dále ČR), přičemž na obyvatelstvu se ke konci roku 2021 podílel 11,2 %. Ve srovnání s rokem 2016 se rozloha kraje téměř nezměnila, podíl na počtu obyvatel ČR poklesl o 2 desetiny p. b.

Sídelní struktura kraje se vyznačovala mimořádnou hustotou obyvatel

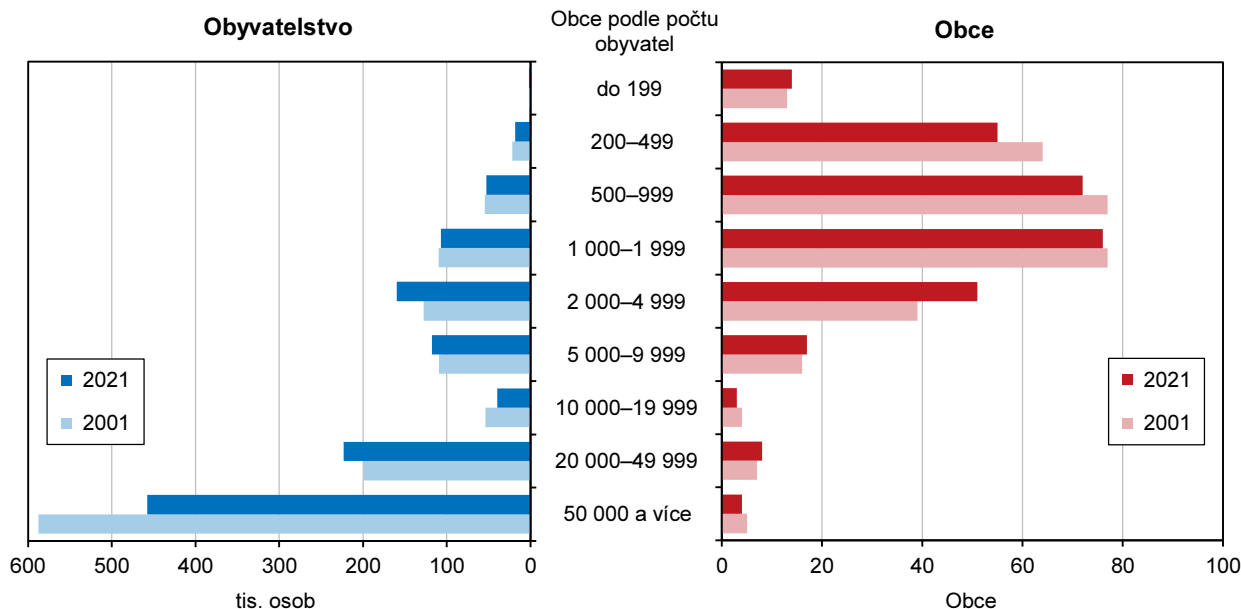
V mezikrajském srovnání měl kraj – pochopitelně s výjimkou hlavního města Prahy – jednoznačně nejvyšší hustotu osídlení, a to 217 obyvatel na km². Největšího počtu obyvatel na km² je dosahováno v okresech Ostrava-město (941 obyvatel) a Karviná (675 obyvatel), naopak nejméně byl zalidněn okres Bruntál, kde na kilometr čtvereční rozlohy připadá v průměru jen 58 obyvatel. Okres Karviná od roku 2016 vykázal úbytek zalidnění o 31 obyvatel na km², což bylo nejvíce v celé ČR.

Převážná část obyvatel kraje je koncentrována v širší oblasti ostravsko-karvinské aglomerace

V celém kraji se nacházelo 300 obcí, což představovalo jen 4,8 % z 6 258 obcí celé ČR, to dokládá vysokou míru urbanizace Moravskoslezského kraje. Téměř tříčtvrtinový podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel kraje byl v rámci celé ČR nadprůměrný; nepočítaje Prahu, pak dokonce výrazně nadprůměrný. Sídelní struktura kraje však byla v jeho jednotlivých oblastech rozdílná. Převážná část obyvatel kraje žila v širší oblasti ostravsko-karvinské aglomerace. Populace této centrální části kraje byla koncentrována převážně do městských aglomerací, na druhé straně okrajové části horských a podhorských regionů na západě a východě kraje byly typické nižší hustotou osídlení v převážně vesnické zástavbě.

Graf 1.1 Sídelní struktura Moravskoslezského kraje v letech 2001 a 2021 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel

Úbytek obyvatel v kraji v letech 2020 a 2021 zrychlil

V Moravskoslezském kraji bydlelo ke konci roku 2021 (dle zpracované bilance stavu obyvatel navazující na výsledky sčítání lidu, domů a bytů) 1 177 989 osob. V průběhu roku poklesl počet obyvatel kraje o 5 451 osob, což sice byl menší pokles než v loňském roce (7 705 osob), ale zároveň výrazně více než v předchozích letech. V kraji ubylo více mužů než žen, meziročně 2 954 mužů a 2 497 žen. Při přepočtu

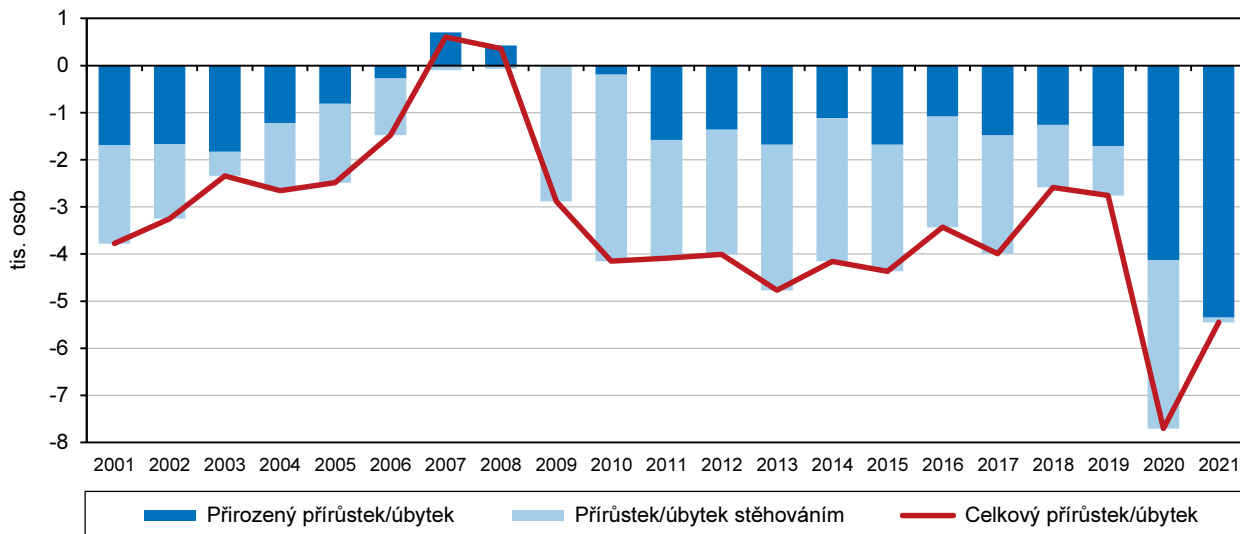
na 1 000 obyvatel činila hodnota celkového úbytku obyvatel v Moravskoslezském kraji $-4,6 \text{ ‰}$, horší výsledek $-6,4 \text{ ‰}$ vykázal Karlovarský kraj.

V kraji je dlouhodobě registrován úbytek obyvatel, který se nedaří zastavit

Počet obyvatel kraje klesá trvale od roku 1995 s výjimkou let 2007 a 2008, přičemž za oba roky současně přibýlo necelých tisíc obyvatel. V dlouhodobém horizontu patří úbytky obyvatel v Moravskoslezském kraji k největším mezi všemi kraji v Česku. Od roku 2001 (přepočteno na současnou územní strukturu) kraj ztratil přes 88 tis. obyvatel. V žebříčku krajů podle počtu obyvatel Moravskoslezský kraj v průběhu roku 2020 sestoupil na čtvrtou příčku, zatímco třetím nejlidnatějším krajem Česka se stal Jihomoravský kraj.

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Na úbytku obyvatel v letech 2020 a 2021 se z větší části podílela přirozená měna obyvatel

Na úbytku obyvatel v kraji se v posledních třech letech z větší části podílela přirozená měna obyvatel, zatímco předtím to byl úbytek migrací. Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19, kdy byly počty zemřelých v kraji nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Tento stav jen umocnil trend z posledních let, kdy umíralo v kraji více lidí, než kolik se jich narodilo. V roce 2021 zemřelo v kraji o 5 347 lidí více, než kolik se jich v průběhu roku živě narodilo, v relativním vyjádření to bylo $-4,5$ osoby na 1 000 obyvatel středního stavu. Absolutně byl tento úbytek nejvyšší mezi všemi kraji v Česku, v relativním vyjádření dopadl hůře s $-4,9 \text{ ‰}$ Ústecký kraj. V žádném z okresů kraje nedosáhl přirozený přírůstek kladných hodnot, nejméně obyvatel ubylo v absolutním vyjádření (-451 osob) i při přepočtu na 1 000 obyvatel ($-2,6 \text{ ‰}$) v okrese Opava. Naopak nejpostiženějším okrese byla Karviná, v níž za celý rok ubylo přirozenou cestou 1 696 osob, tj. 7,0 osoby na 1 000 obyvatel.

Migrační saldo je dlouhodobým trendem, v roce 2021 však bylo nejnižší od roku 2009

Na záporné bilanci obyvatel kraje se v roce 2021 rovněž podílela migrace, neboť z kraje se vystěhovalo o 104 osob (v přepočtu na 1 000 obyvatel $-0,1 \text{ ‰}$) více, než kolik se jich do kraje přistěhovalo. Jednalo se o nejnižší úbytek obyvatel stěhováním od roku 2009. Záporné migrační saldo vykázal v celé ČR pouze Moravskoslezský kraj. Z okresů Moravskoslezského kraje vykázaly kladný přírůstek obyvatel stěhováním tři z nich – Frýdek-Místek (o 714 osob, tj. 3,4 ‰), Nový Jičín (o 520 osob, tj. 3,5 ‰) a Opava (o 145 osob, tj. 0,8 ‰). Úbytek stěhováním byl výrazný zejména v okresech Ostrava (o 808 osob, tj. o 2,6 ‰) a Bruntál (o 241 osob, tj. o 2,7 ‰).

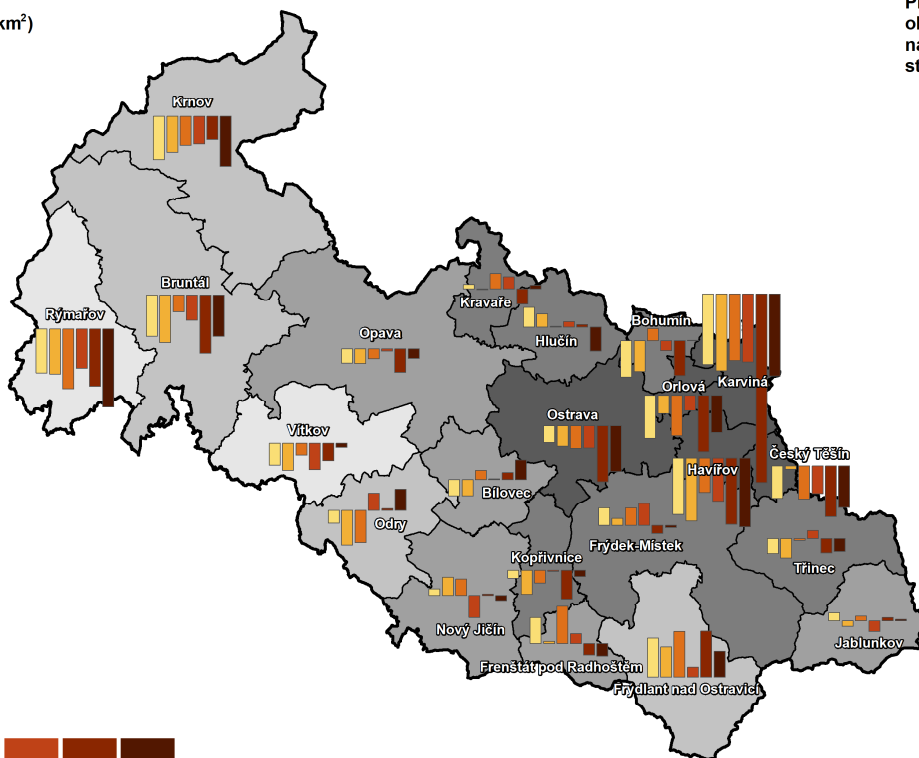
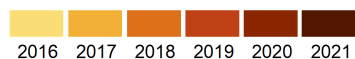
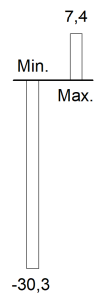

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Moravskoslezského kraje v letech 2016 až 2021

Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²) k 31. 12. 2021

- Méně než 50
- 50–99
- 100–199
- 200–499
- 500 a více

Přírůstek/úbytek obyvatel na 1 000 obyvatel středního stavu

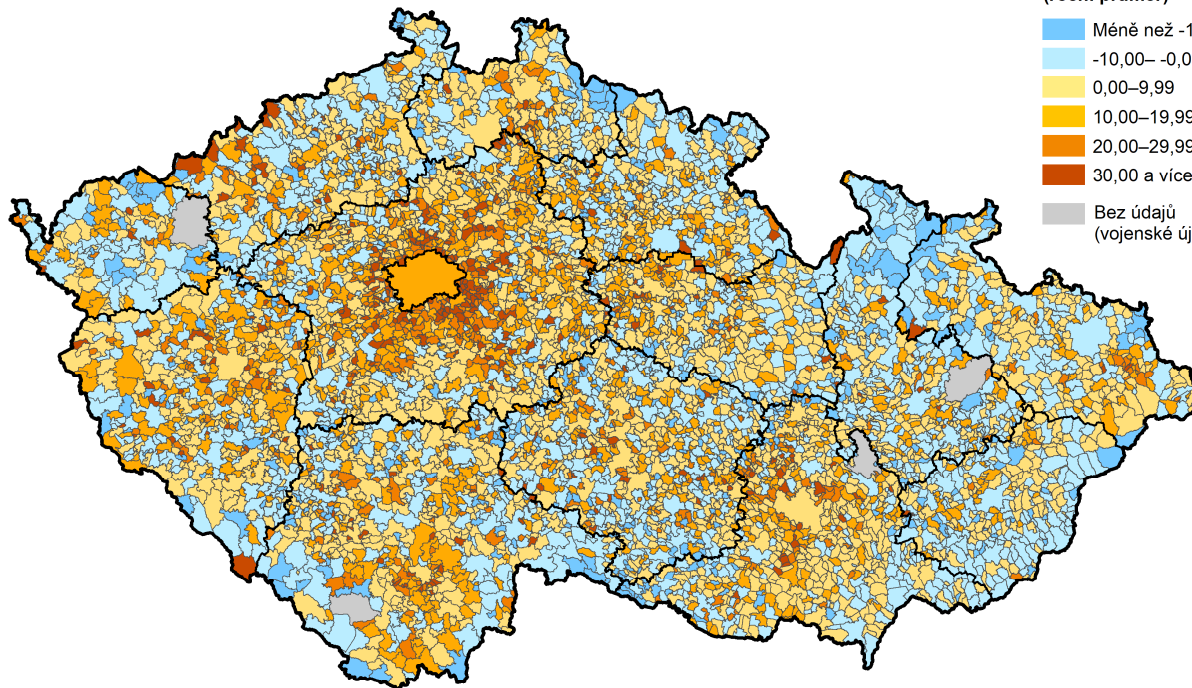

Zdroj: ČSÚ

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2016 až 2021

Na 1 000 obyvatel (roční průměr)

- Méně než -10,00
- 10,00– -0,01
- 0,00–9,99
- 10,00–19,99
- 20,00–29,99
- 30,00 a více
- Bez údajů (vojenské újezdy)

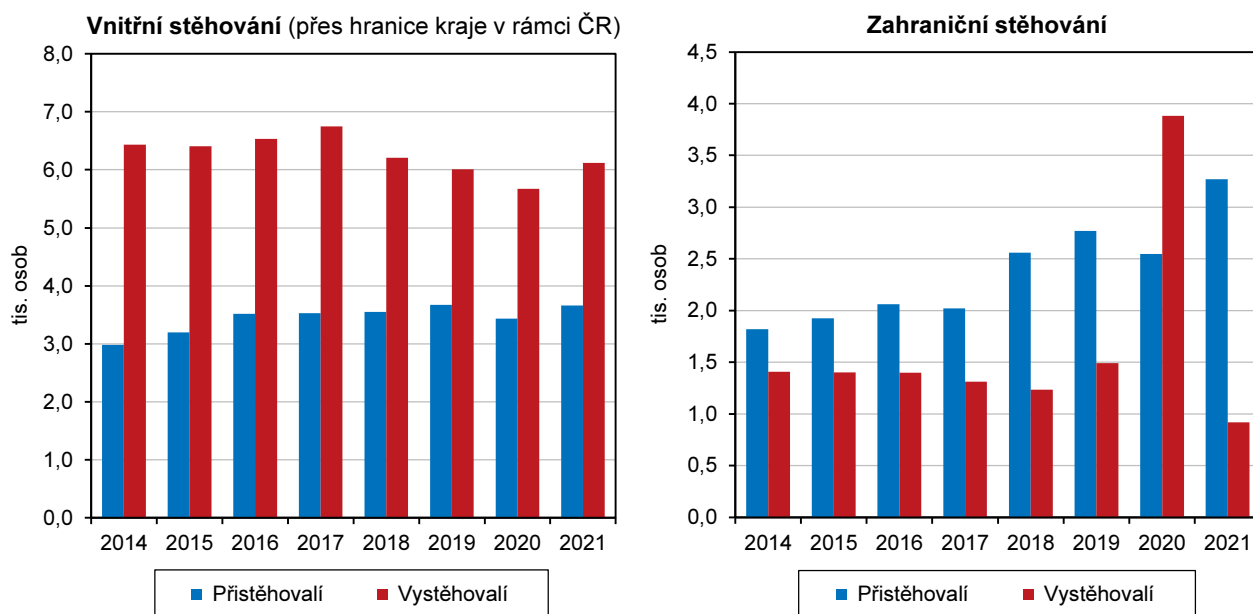
Zdroj: ČSÚ

Zahraniční migrace
vykazovala kladné hodnoty

Vývoj krajské migrace a změny v jejím saldu ovlivňuje v posledních letech – možno říci pozitivně – míra zahraniční migrace. Od roku 2016, s výjimkou roku 2020, se z kraje do ciziny vystěhovalo méně osob, než kolik se jich do kraje z ciziny přistěhovalo. V roce 2021 tento rozdíl činil 2 350 osob. Jelikož úbytek stěhováním do ostatních krajů České republiky dosáhl hodnoty –2 454 osob, snížila migrace s cizinou celkové záporné migrační saldo o 95 %.

Graf 1.3 Migrace v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

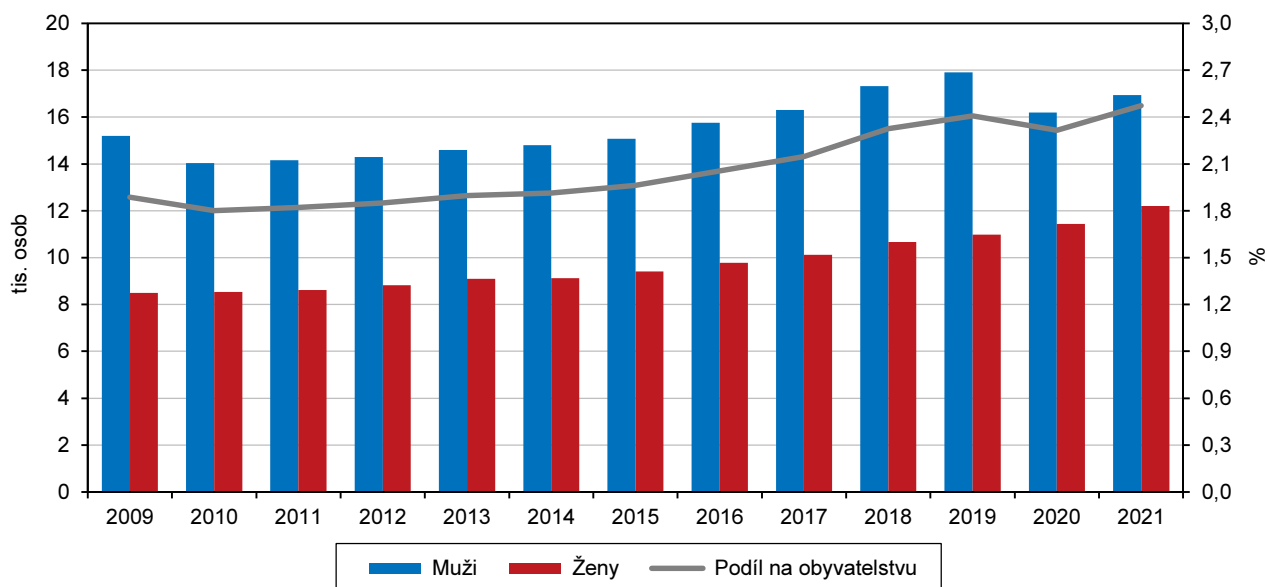
V rámci kraje se v roce 2021 přestěhovalo asi 20 tis. osob

Pro dokreslení je možno uvést, že vnitřní stěhování, tj. stěhování mezi obcemi v rámci Moravskoslezského kraje, se v roce 2021 týkalo 19 299 osob, což bylo 7,8 % celostátního úhrnu. Vzhledem k podílu obyvatel kraje na celé ČR (11,2 %) lze vnitřní migraci v kraji hodnotit jako podprůměrnou.

Cizinci

Graf 1.4 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

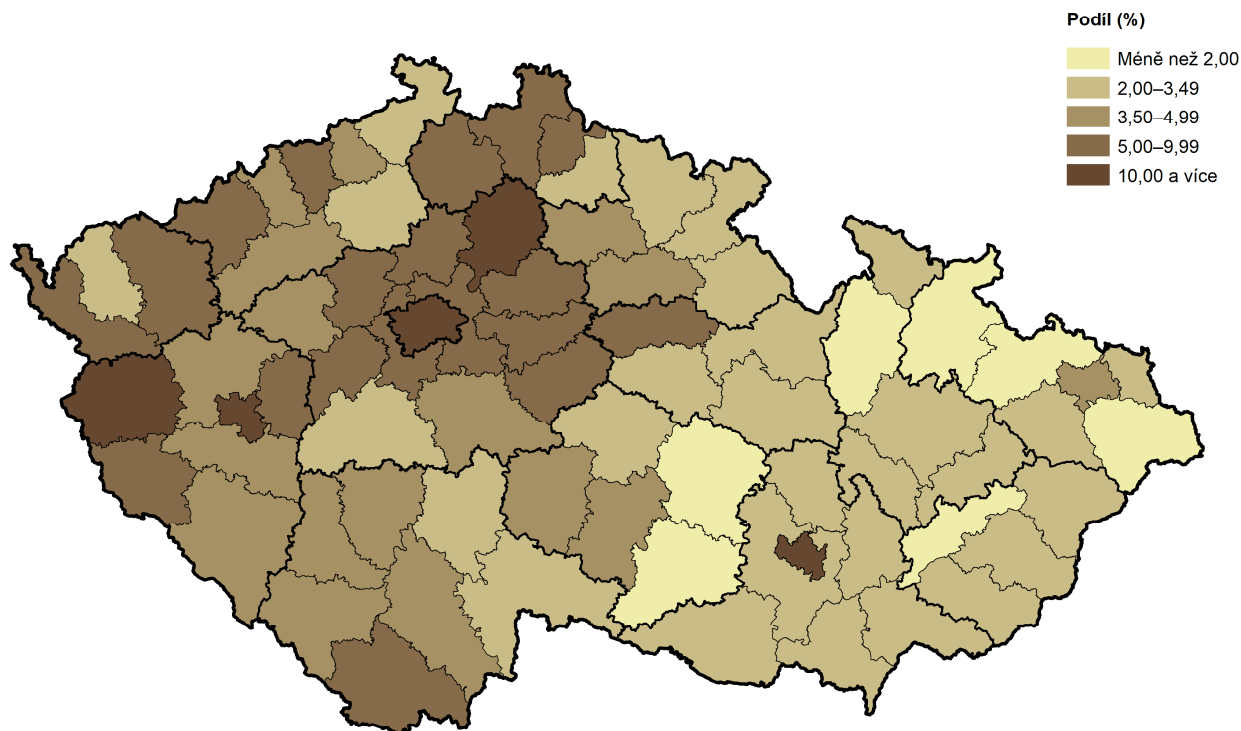
Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Podíl cizinců na populaci kraje byl v rámci ČR podprůměrný

Ke konci roku 2021 žilo na území kraje 29 147 cizinců (bez azylantů). Počet cizinců se v kraji meziročně zvýšil o 1 512 osob, tj. o 5,5 %. V dlouhodobém horizontu počet cizinců pozvolna rostl, výjimku představoval pouze rok 2020 s meziročním propadem o 1 267 osob. Podíl cizinců na obyvatelstvu (2,5 %) zařadil Moravskoslezský kraj na třetí nejnižší příčku v jejich zastoupení. Nejvyšší podíl cizinců mělo hl. město Praha (18,5 %) a nejméně cizinců žilo v Olomouckém a Zlínském kraji (shodně 2,2 %).

Cizinci podle okresů k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Mezi cizinci převažovali muži

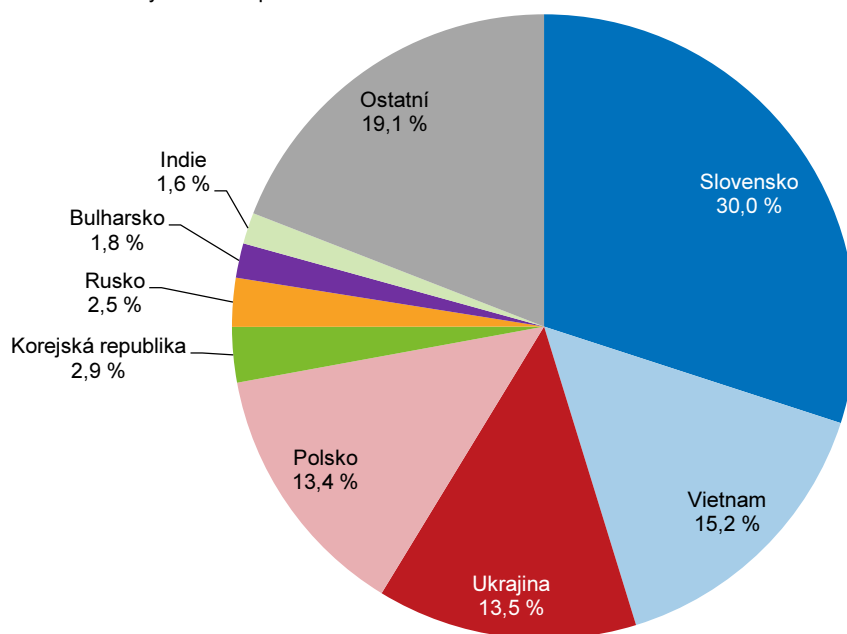
Zastoupení mužů mezi cizinci je dlouhodobě vyšší než v případě žen. V roce 2021 žilo na území kraje 16 943 mužů a 12 204 žen. Do roku 2018 se podíl mužů na cizincích v kraji blížil 62 %. V posledních dvou letech se tento podíl, zejména kvůli výraznému meziročnímu odlivu mužů-cizinců v roce 2020 (o 1 716 mužů), snížil na 58,6 % v roce 2020, resp. 58,1 % v roce 2021.

Mezi cizinci byli nejvíce zastoupeni Slováci, Vietnamci, Ukrajinci a Poláci

Pandemie koronaviru měla vliv na strukturu cizinců podle státního občanství. Mezi cizinci v Moravskoslezském kraji na konci roku 2021 zůstali nejčetnějšími občané Slovenska s počtem 8 744 osob. Jejich podíl 30,0 % z celku se však proti předkoronavirovému roku 2019 snížil o 3,0 p. b. Ještě výraznější vliv měl covid-19 na dlouhodobě druhé nejčastější občanství, kterými byli občané Polska. V jejich případě se podíl na všech cizincích snížil od roku 2016 o 5,9 p. b. na 13,4 %. Naopak v letech 2020 a 2021 mírně přibývalo občanů Vietnamu. Koncem roku 2021 jich v kraji pobývalo 4 441 osob a jejich podíl vzrostl na 15,2 %. Značně výraznější nárůst byl zaznamenán v případě cizinců z Ukrajiny, jejich počet se ve srovnání s rokem 2019 zvýšil o 72,5 % na 3 928 osob a podíl na cizincích v kraji činil 13,5 %. Z celkového počtu cizinců bylo 51,7 % osob ze zemí Evropské unie (EU 27) a 48,3 % osob ze zemí mimo EU.

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) podle státního občanství v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

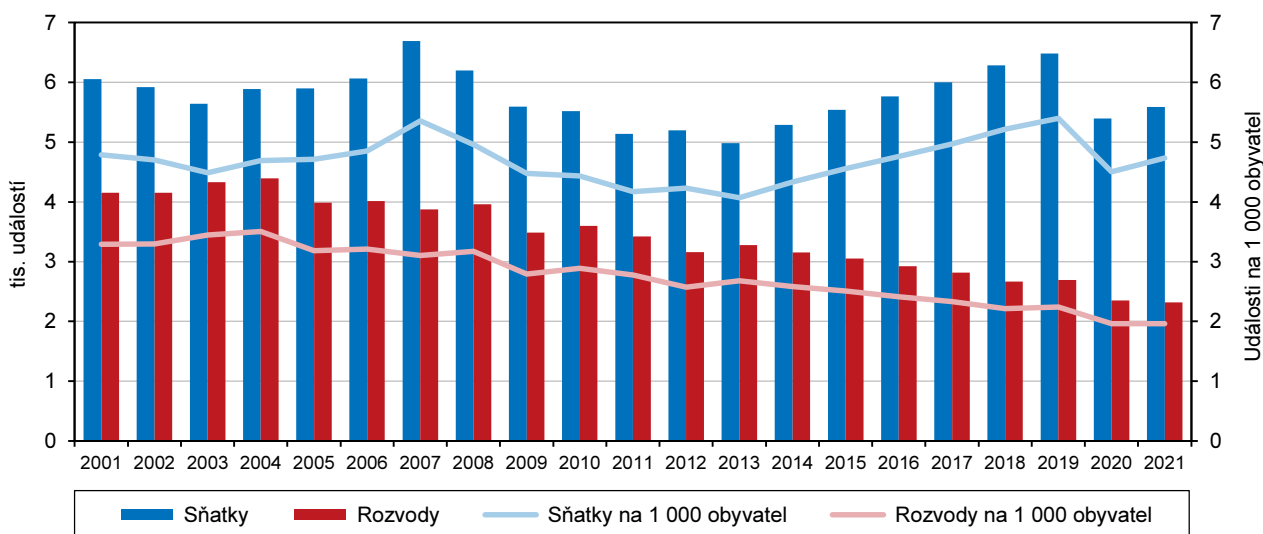
Demografické události vč. naděje dožití

Necelé dvě třetiny sňatků uzavíraly doposud svobodní partneři

Od roku 2014 docházelo ke každoročnímu nárůstu sňatků až na hodnotu 6 484 evidovaných v roce 2019. V následujícím dvou letech vlivem opatření přijatých proti šíření covid-19 počty prudce poklesly, v roce 2020 bylo uzavřeno 5 396 sňatků a v roce následujícím 5 589 sňatků. V téměř dvou třetinách případů (64,3 %) sňatků uzavřených v roce 2021 se jednalo o sezdání do té doby z obou stran svobodných partnerů. Průměrný věk ženicha činil 37,7 let a nevěsty 34,9 let. V obou případech se jednalo o pokračování trendu rostoucích věků sezdávaných partnerů. V případě prvního sňatku byl průměrný věk partnerů poněkud nižší, a to 33,1 let, resp. 30,4 let. I v tomto případě se průměrný věk stále zvyšoval, ve srovnání s rokem 2016 shodně o 1,4 roku v případě obou pohlaví.

Graf 1.6 Sňatky a rozvody v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počty rozvodů se dlouhodobě snižovaly, v téměř 60 % případů se rozváděly manželství s nezletilými dětmi

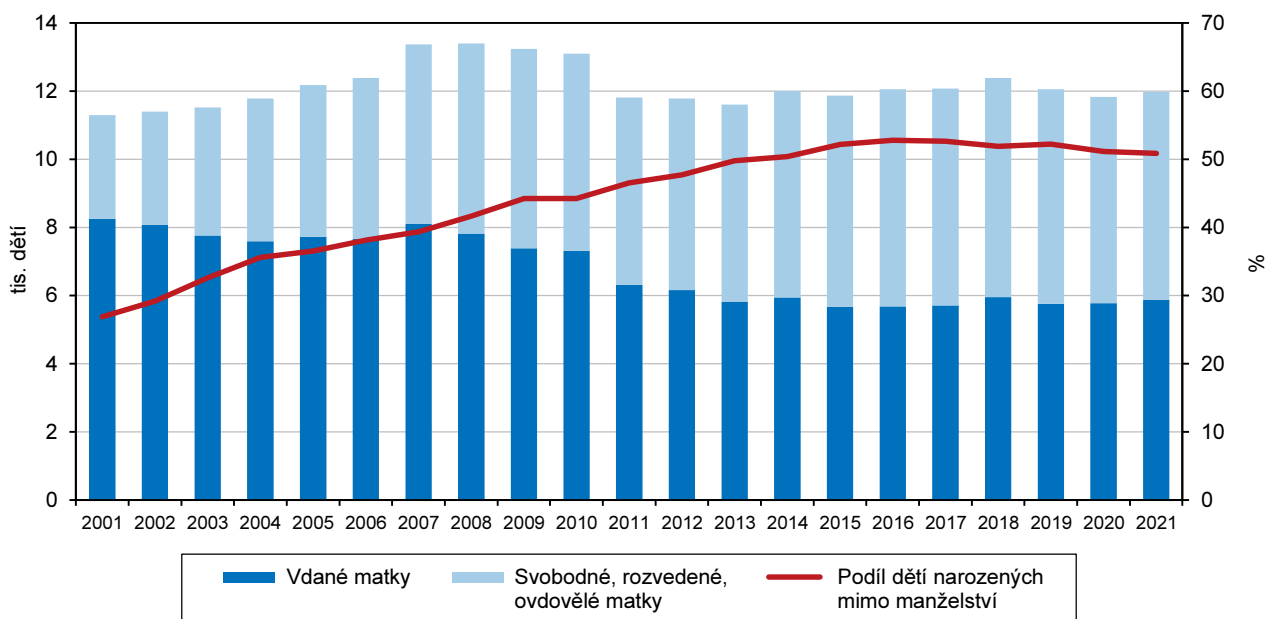
V minulém roce bylo v kraji rozvedeno 2 318 manželství, což bylo meziročně o 34 rozvodů méně. Počty rozvodů v Moravskoslezském kraji dlouhodobě klesají, proti roku 2016, kdy bylo rozvedeno 2 916 manželství, o více než 20 %. V celkem 1 369 případech (59,1 % z úhrnu rozvedených manželství) se jednalo o manželství s nezletilými dětmi. Více než dvě pětiny (43,0 %) manželství bylo rozvedeno po 15 a více letech jeho trvání. Průměrný věk při rozvodu byl v případě mužů 45,5 let a u žen 42,7 let. V obou případech se věk navzdory dlouhodobému trendu meziročně mírně snížil. Návrh na rozvod podávali manželé převážně společně (56,1 % z úhrnu rozvedených manželství), popř. se jednalo o návrh ženy (29,1 % z úhrnu rozvedených manželství). V souhrnu na 100 uzavřených sňatků připadlo v loňském roce 41,5 manželství rozvedených.

Hrubá míra porodnosti je dlouhodobě pod celorepublikovou úrovní

V kraji se v roce 2021 živě narodilo 11 978 dětí, což je o 148 dětí více než v roce předchozím. Hrubá míra porodnosti (počet narozených na tisíc obyvatel) se tak zvýšila na 10,1 ‰ zejména kvůli nižšímu stavu obyvatel a dlouhodobě zůstává pod celorepublikovou úrovní (10,6 ‰ v roce 2021). Nejvyšší hrubou mírou porodnosti vykázal okres Opava (10,7 ‰), nejnižší byla zaznamenána v okresech Karviná (9,5 ‰) a Bruntál (9,6 ‰).

Graf 1.7 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

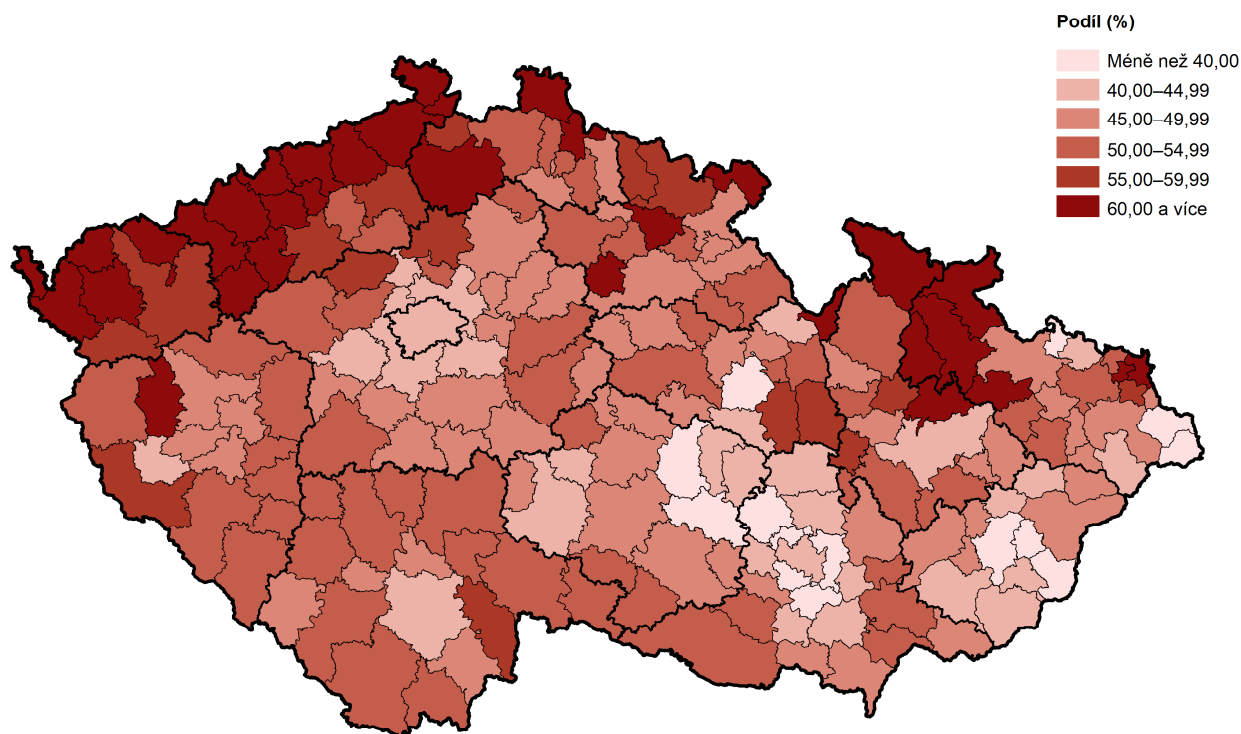
Ve všech okresech Moravskoslezského kraje v roce 2021 se narodilo více chlapců než děvčat

Z celkového počtu živě narozených dětí v roce 2021 bylo 51,2 % chlapců, převaha chlapců nad děvčaty platila ve všech okresech. Celkem 5 412 dětí bylo prvorozených (45,2 % všech živě narozených dětí), 4 622 druhorozených (38,6 %) a 1 944 dětí bylo pro matku již jako třetí či další dítě (16,2 %). Nejvýraznější změnou byl meziročně nárůst prvorozených o 1,4 p. b. a to na úkor druhorozených.

Podíl dětí narozených mimo manželství v letech 2020 a 2021 klesal, ale nadále byl nadpoloviční

Změnou trendu v posledních dvou letech 2020 a 2021 byl pokles podílu dětí narozených mimo oficiální manželský svazek na 51,1 %, popř. 50,9 %. Nejvyšší podíl narozených mimo manželství byl „tradičně“ zaznamenán v okrese Bruntál (64,6 %), což byla třetí nejvyšší hodnota mezi všemi okresy v celém Česku (po okresech Most a Chomutov). Naopak v okrese Frýdek-Místek činila hodnota tohoto podílu pouze 41,9 %.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2021

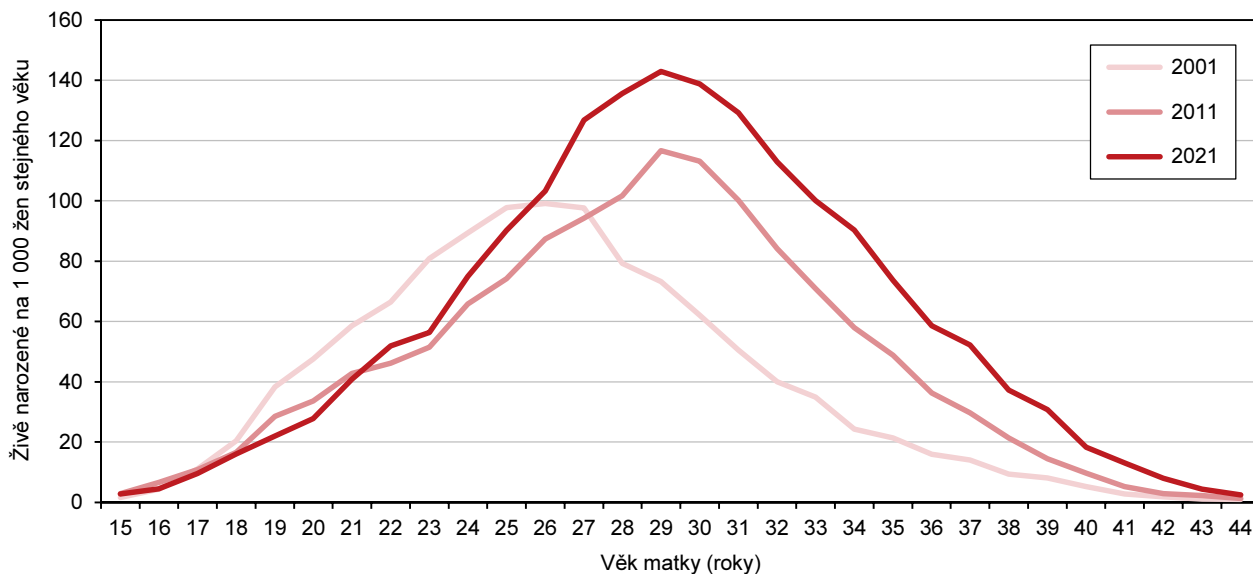
Zdroj: ČSÚ

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se pozvolna zvyšoval

Průměrný věk matky při narození dítěte se v hodnoceném období od roku 2016 pozvolna zvyšoval z 29,8 let na 30,5 let v roce 2021. Ve srovnání s průměrem ČR byl o 0,6 roku nižší. Své první dítě rodily ženy v Moravskoslezském kraji v průměru ve 28,9 letech, druhé dítě v 31,2 letech a třetí a další v pořadí ve 33,3 letech. V mezikrajském srovnání byly nejstarší prvorodičky v Praze (31,7 let) a nejmladší v Ústeckém kraji (27,9 let).

Graf 1.8 Míry plodnosti podle věku matky v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

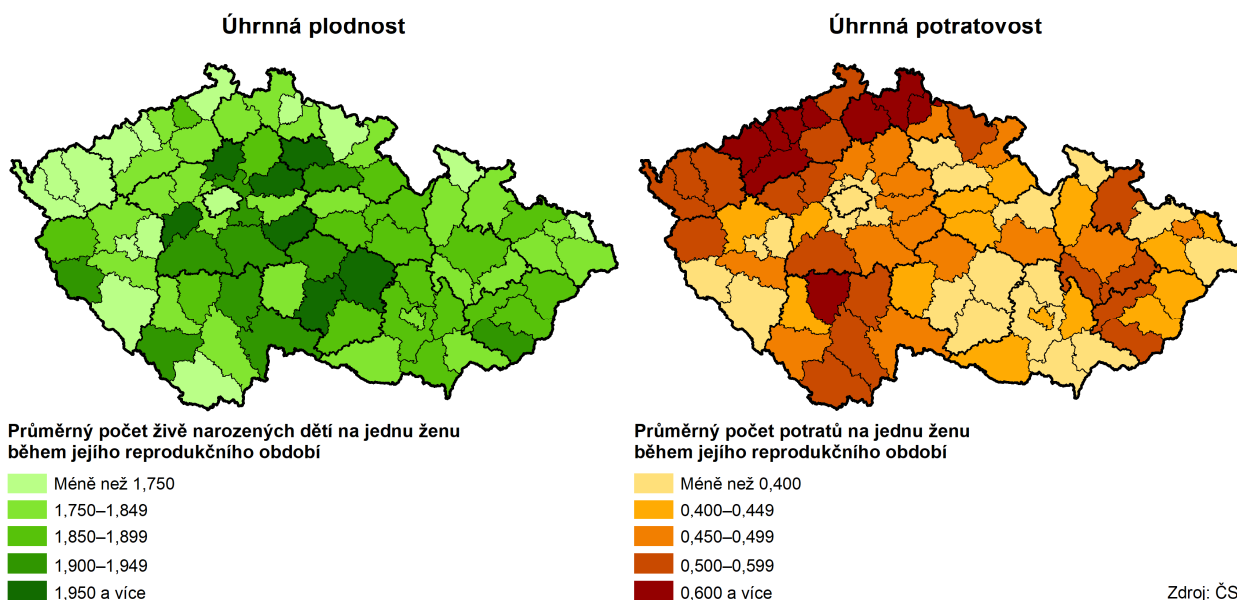
Nejvíce dětí se rodilo ženám ve věku 28 až 30 let

S porodností jako takovou úzce souvisí plodnost žen. Míry plodnosti vyjadřují počet živě narozených dětí ženám v daném věku ke střednímu stavu žen stejného věku (na 1 000 žen daného věku). Z těchto hodnot je pak možné zaznamenat změny v hodnotách plodnosti v závislosti na věku matky. V roce 2021 byly nejvyšší hodnoty plodnosti zaznamenány u moravskoslezských žen ve věku 28 až 30 let, zatímco v roce 2001 to bylo ve věku 25 až 27 let. Další významný rozdíl mezi oběma roky byl v hodnotách maxim – v roce 2021 se pohybovaly na úrovni 140 živě narozených dětí, zatímco v roce 2001 to bylo cca 100 živě narozených dětí na 1 000 žen daného věku.

Úhrnná plodnost žen v Moravskoslezském kraji nepřetržitě roste od roku 2011

Dalším ukazatelem spojeným s porodností je úhrnná plodnost žen, která udává počet živě narozených dětí, které by se mohly narodit jedné ženě, kdyby se hodnoty míry plodnosti podle věku a v daném roce neměny během celého reprodukčního období, tj. ve věku 15–49 let. Ideální hodnota úhrnné plodnosti, která udržuje stav populace, je 2,1. V roce 2021 měla v Moravskoslezském kraji úhrnná plodnost hodnotu 1,780 (v ČR 1,826) a od roku 2011, kdy dosáhla 1,380, se neustále zvyšuje.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2021

Potratovost klesla nejvíce od roku 2016

Počet potratů dlouhodobě klesá již od roku 1991. V minulém roce činil jejich počet 2 830, tj. o 356 méně než v roce 2020 (pokles o 11,2 %). Z uvedeného počtu bylo 38,8 % samovolných potratů a 56,6 % uměle přerušovaných těhotenství (UPT). V rozhodující většině případů (56,8 %) se jednalo o potraty svobodných žen, v necelé třetině (32,2 %) o ženy vdané. Meziročně klesl počet potratů v případě žen ve věku do 19 let ze 158 na 135 případů. Rovněž ukazatel hrubá míra potratovosti (potraty na 1 000 obyvatel) v Moravskoslezském kraji klesala a v roce 2021 dosáhla svého prozatímního minima 2,4. Nejvyšší hodnoty hrubé míry potratovosti byly zaznamenány v Ústeckém kraji (3,7‰) a naopak nejnižší v Kraji Vysočina (2,1 ‰).

Každé sedmé umělé přerušení těhotenství bylo provedeno ze zdravotních důvodů

UPT bylo v Moravskoslezském kraji v roce 2021 provedeno 1 603 a meziročně poklesly o 7,3 %. V necelých dvou třetinách to byl pro ženu první zákrok (64,6 %), v 13,5 % se jednalo minimálně o třetí UPT. Celkem 14,0 % UPT bylo provedeno ze zdravotních důvodů.

Potratový index klesá a v roce 2021 byl nižší než republikový průměr

V roce 2021 připadlo v kraji na 100 narozených dětí 23,5 potratů, což bylo méně, než činil průměr ČR (24,9), a co je neméně pozitivní, v průběhu let se neustále

snížoval. Potratem v současné době končí méně než čtvrtina těhotenství, zatímco před dvaceti lety to byla téměř polovina.

V roce 2021 zemřelo nejvíce osob v historii kraje

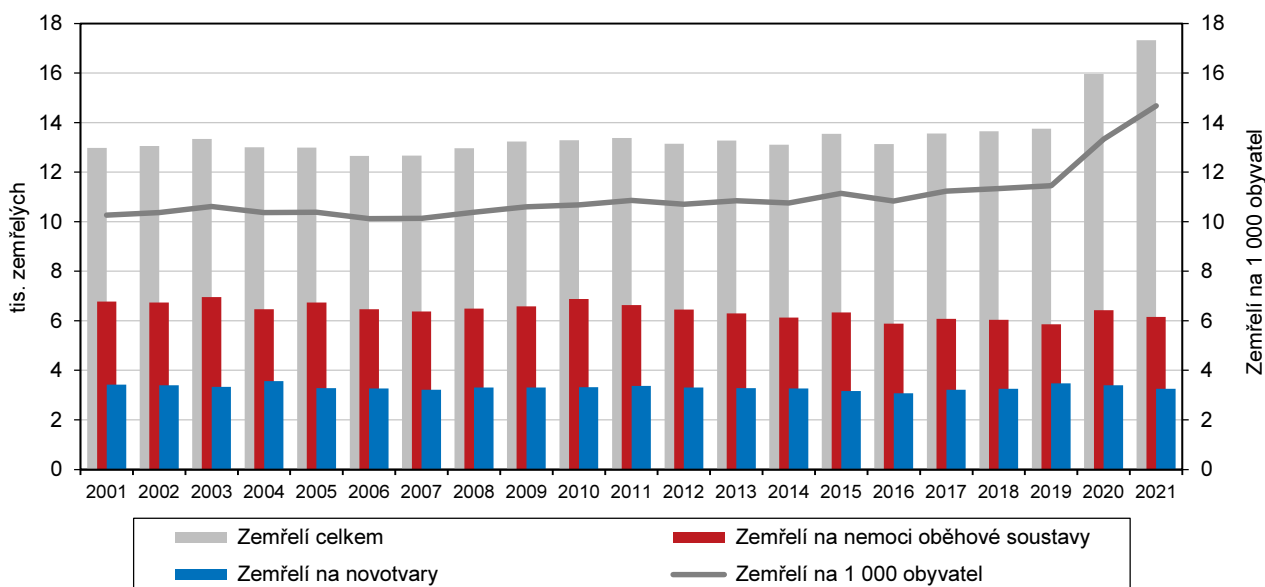
Počet zemřelých osob v Moravskoslezském kraji se v roce 2021 meziročně zvýšil o 1 358 osob na 17 325 osob. Jednalo se o nejvyšší počet zemřelých v novodobé historii kraje. Počty zemřelých se od roku 2017 každoročně zvyšovaly, přičemž největší nárůst byl zaznamenán právě v posledních dvou letech, a to v souvislosti s pandemií koronaviru.

Hrubá míra úmrtnosti byla i v roce 2021 nejvyšší v okrese Karviná

Hrubá míra úmrtnosti (počet zemřelých na tisíc obyvatel) v roce 2021 činila 14,7 ‰. I v tomto případě se jedná o nejvyšší hodnotu od roku 2000, kdy vznikl kraj v současné podobě. S horším nebo podobným výsledkem na tom byly pouze kraje Karlovarský (16,2 ‰) a Ústecký (14,7 ‰). V rámci kraje vykazoval nejvyšší míru úmrtnosti okres Karviná (16,5 ‰), následovaný okresy Bruntál (15,1 ‰) a Ostrava-město (14,8 ‰). Nad celorepublikovým průměrem (13,3 ‰) se nacházely i všechny ostatní okresy.

Graf 1.9 Zemřelí v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

K úmrtím docházelo především v důsledku nemoci oběhové soustavy a obecně na rakovinu, nově se přidal covid-19

V roce 2021 stejně jako v předchozích letech byly největším „zabijákem“ nemoci oběhové soustavy (6 159 osob, tj. 35,5 % všech zemřelých) a tzv. novotvary (3 261 osob, tj. 18,8 % všech úmrtí). V posledním sledovaném roce se k významným původcům nemocí majících za následek smrt zařadil i covid-19 včetně multisystémového zánětlivého syndromu (3 062 osob, tj. 17,7 % zemřelých). V případě nemoci oběhové soustavy, zvláště pak diagnóz infarktů myokardu a cévních nemocí mozku, byl patrný i přes značnou rozkolísanost výsledků trend poklesu těchto případů vedoucích ke smrti. V počtech případů úmrtí pro příčiny novotvarů byl naopak viditelný nárůst v posledních třech letech. Podle statistiky z roku 2021 zemřelo 154 lidí dokonanou sebevraždou, tj. téměř trojnásobek, než kolik jich zemřelo při dopravních nehodách na silnicích v Moravskoslezském kraji (57 osob).

Kojenecká i novorozenecká úmrtnost meziročně klesly

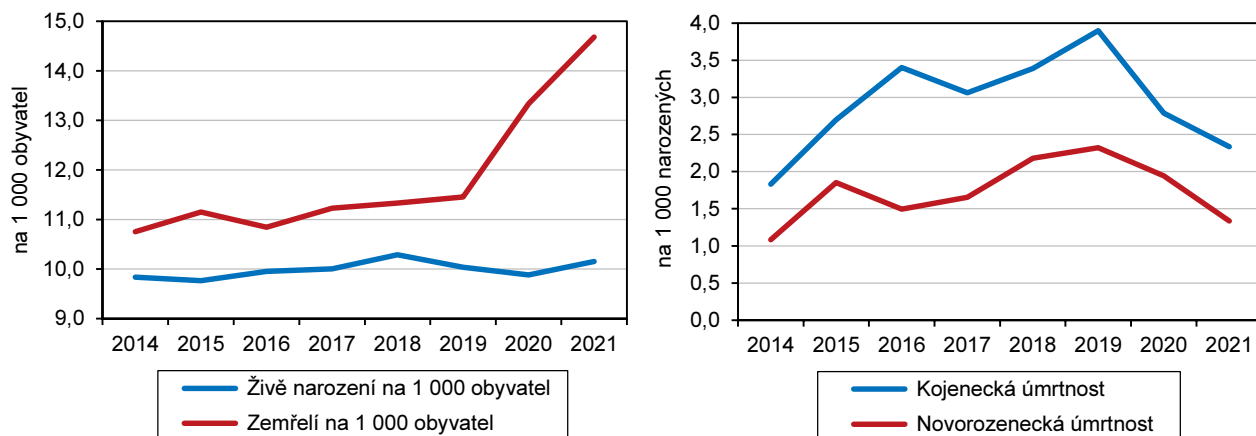
Novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů po porodu na počtu živě narozených) i kojenecká úmrtnost (zemřelí do jednoho roku na počtu živě narozených) se v posledních letech snižovala. V minulém roce činila novorozenecká úmrtnost 1,3 ‰ a kojenecká 2,3 ‰. Kojenecká úmrtnost se sice po loňském poklesu ještě snížila,

ale stále byla nad republikovým průměrem (2,2 ‰). Novorozenecká úmrtnost byla ve srovnání s celou ČR (1,4 ‰) již podprůměrná.

Graf 1.10 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Moravskoslezském kraji

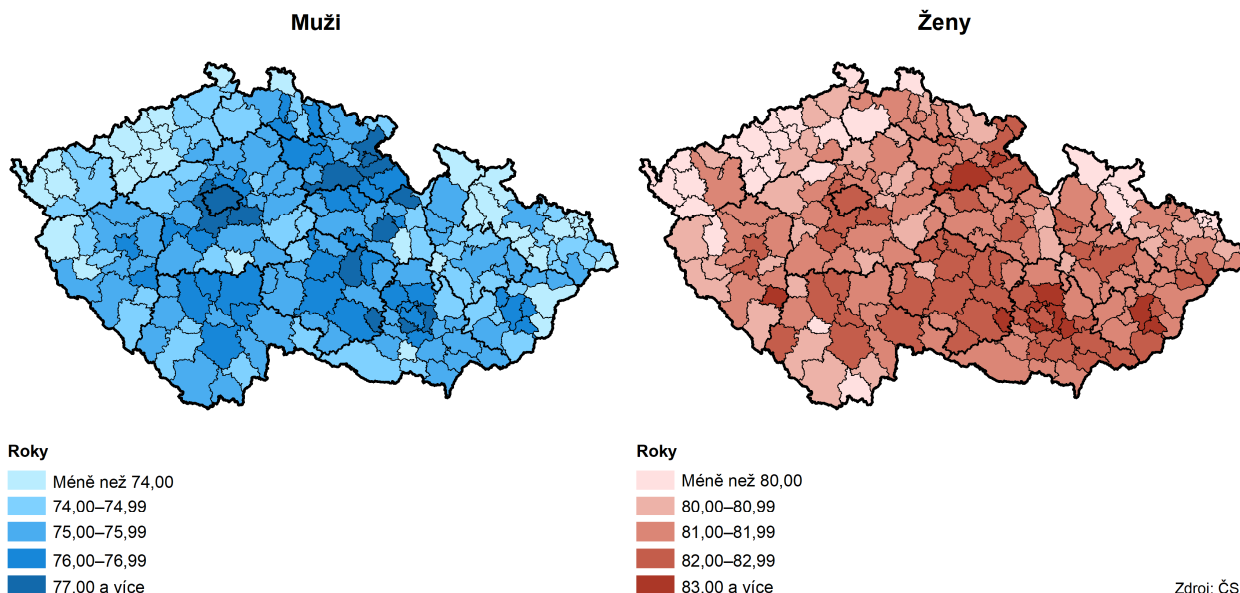
Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen v letech 2020 a 2021 se zkrátila, nadále patřila k nejnižším v republice

Naděje dožití při narození, tzv. střední délka života, se do roku 2019 prodlužovala. V posledních dvou letech, které byly poznamenány epidemií koronaviru, došlo k jejímu zkrácení, přičemž vyšší pokles byl zaznamenán v případě mužů. Napříč všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl v roce 2021 náležel Moravskoslezskému kraji (o 7,3 let), neboť střední délka života u mužů činila 72,8 let a u žen 80,1 let. V případě obou pohlaví se spolu s Karlovarským a Ústeckým krajem jednalo o nejkratší očekávané délky života. Pro ty, co se již dožili pětadesáti let věku, se střední délka života prodlužuje na 79,0 let, resp. 83,4 let.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2017 až 2021

Věková struktura, index stáří

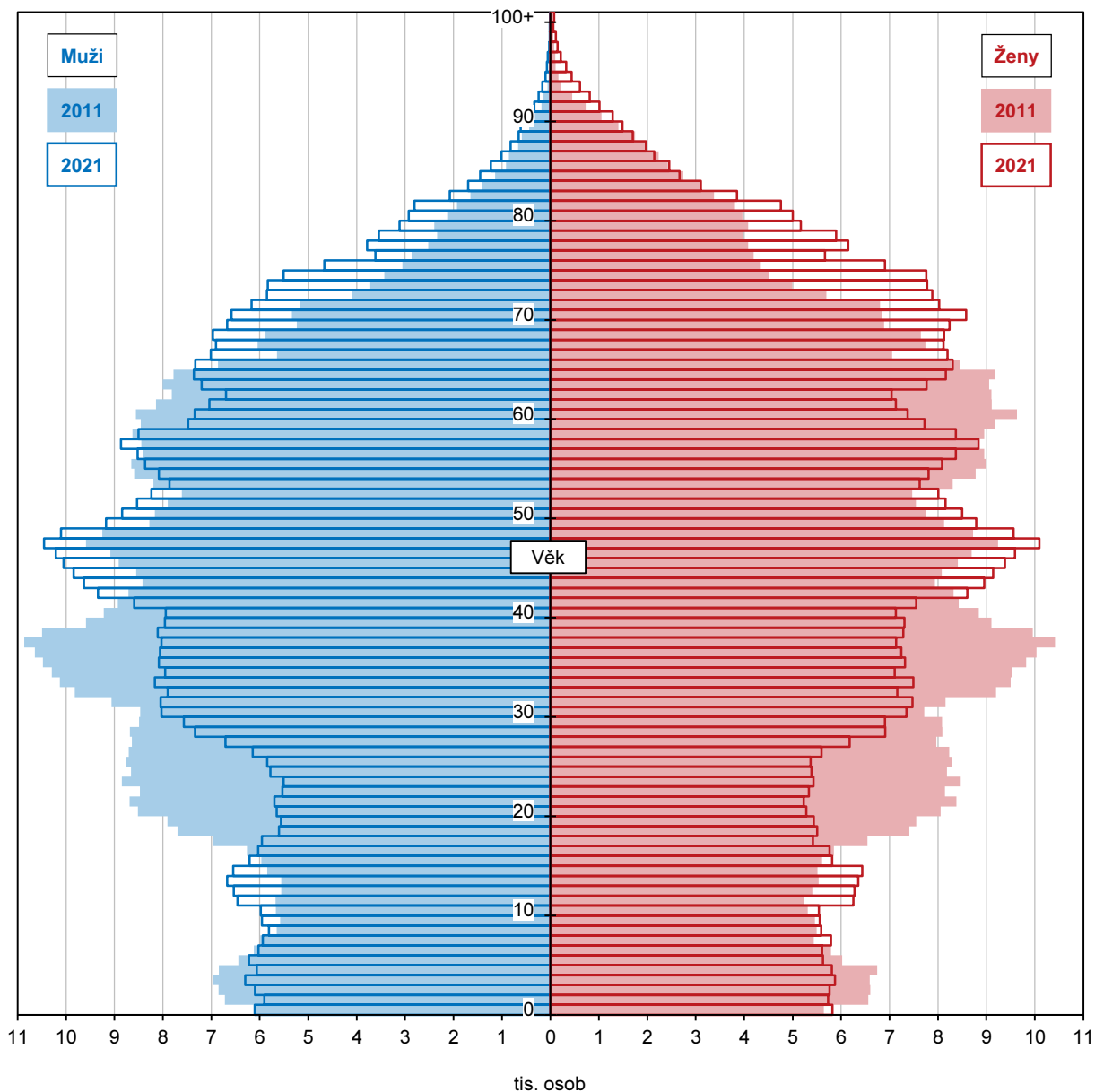
Průměrný věk obyvatel kraje se postupně zvyšuje

Jedním z hlavních trendů demografického vývoje je stárnutí populace. Průměrný věk obyvatel v Moravskoslezském kraji se zvyšuje souvisle od jeho vzniku v roce 2000. Koncem roku 2021 činil průměrný věk obyvatel kraje 43,3 let a proti roku 2001 vzrostl

o 5,1 let, což bylo rychlejší tempo než v případě celé ČR (o 3,8 let). Průměrný věk byl vyšší v případě žen a činil 44,9 let, u mužů dosáhl 41,6 let. Z pohledu věkové struktury obyvatel celé ČR (42,8 let) se tak Moravskoslezský kraj řadil již mezi kraje s nadprůměrně starou populací, byť 4 ze 14 krajů dosahovaly vyššího průměrného věku. V průměru nejstarší obyvatelé v rámci Moravskoslezského kraje najdeme v okresech Karviná (44,0 let), Bruntál (43,9 let) a Ostrava-město (43,5 let), což jsou okresy shodou okolností nejvíce zasažené zápornou migrací. Naopak nejmladší (42,6 let) byli obyvatelé v okrese Nový Jičín.

Graf 1.11 Věkové složení obyvatel Moravskoslezského kraje v letech 2011 a 2021 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě klesá podíl produktivních osob a roste podíl osob ve věku 65 a více let

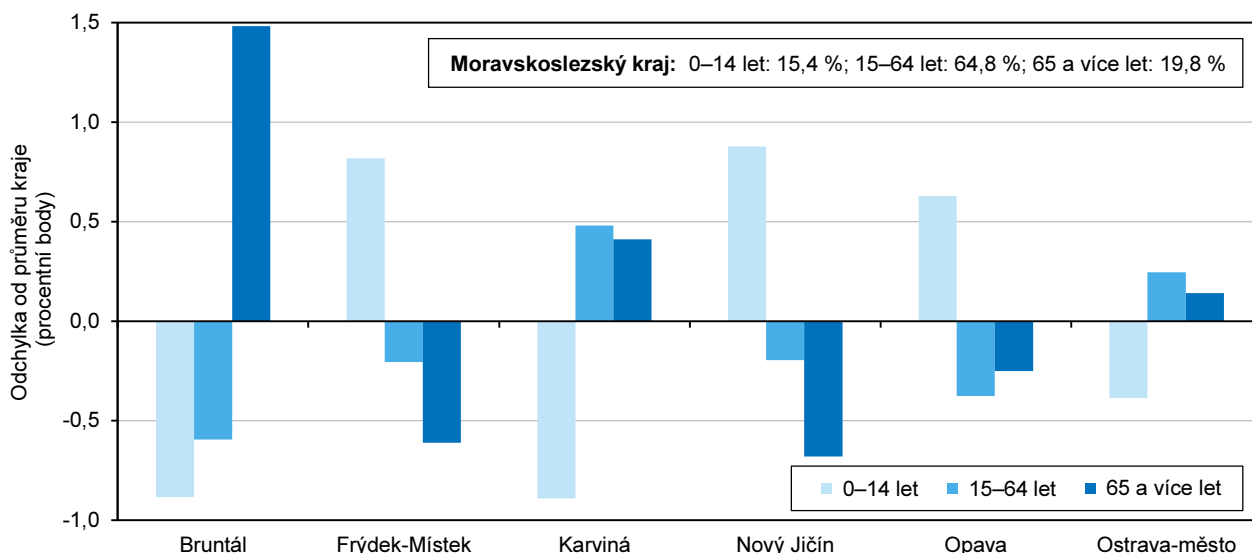
Stárnutí obyvatel je ovlivňováno jednak počty narozených dětí, jednak nadějí dožití a migrací. V Moravskoslezském kraji od roku 2006 trvale klesá podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2006 dosáhl svého maxima 71,2 %, o 15 let později to bylo 63,8 %. Největší vliv měl na věkové složení obyvatel odchod populačně silných ročníků do důchodu. Tím vzrostl podíl obyvatel ve věku 65 a více let z 12,4 % v roce 2001 na 20,8 % v roce 2021. Podíl nejmladších obyvatel

ve věku do 14 let na celkové populaci se za posledních 20 let výrazně nezměnil a osciloval na hranici 15 až 16 %. V roce 2021 dosáhl 15,3 %. V rámci okresů kraje byly patrné rozdíly ve věkovém složení obyvatel. Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykázala dvojice okresů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Karviná a Bruntál.

Graf 1.12 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Moravskoslezského kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

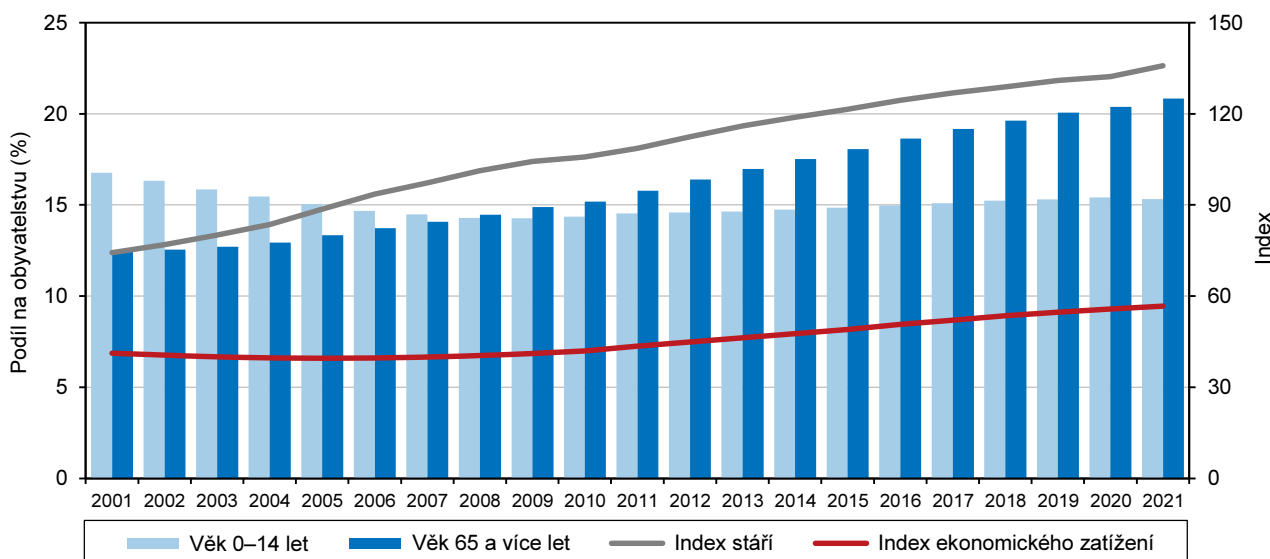

Věková struktura obyvatel se rychle mění, na 100 dětí již připadá 136 seniorů

Změny ve věkové struktuře obyvatel se odrazily do proměn indexů stáří a ekonomického zatížení. Index stáří, tj. údaj o počtu osob 65letých a starších připadajících na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, se v Moravskoslezském kraji od roku 2001 trvale zvyšoval a koncem roku 2021 již na 100 dětí připadlo v kraji 136 seniorů. Index stáří se v případě mužské složky populace výrazně lišil od složky ženské, neboť na 100 chlapců v kraji připadlo jen 109 seniorů, ale na 100 děvčat už 165 seniorek. Trochu jiný vývoj charakterizoval index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index se začal zvyšovat až od roku 2014. Za toto období vzrostl ze 40 osob na 57 osob.

Graf 1.13 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil

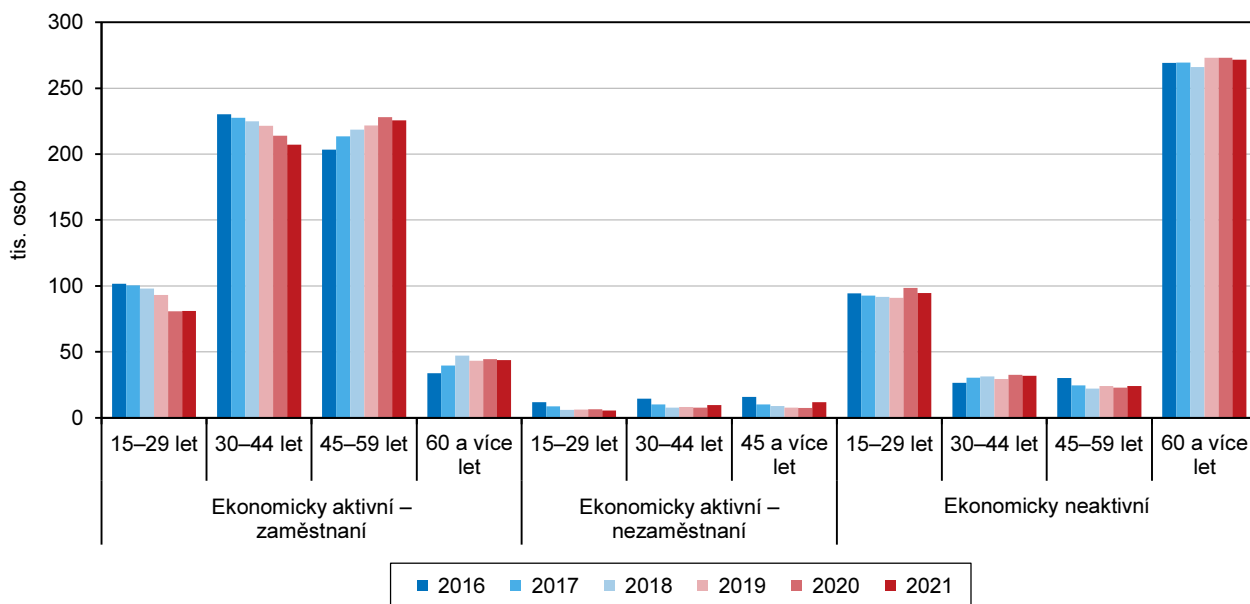
Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, studenti a osoby pečující o rodinu. Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Od roku 2019 objem pracovní síly klesá

V roce 2021 žilo podle výsledků VŠPS v Moravskoslezském kraji 1 006,7 tis. obyvatel ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 584,4 tis. osob. V rámci pracovní síly bylo 557,7 tis. zaměstnaných a 26,7 tis. nezaměstnaných. V letech 2016 až 2018 se velikost pracovní síly pohybovala okolo 611 tis. osob, v následujících letech se začala propadat. V roce 2021 objem pracovní síly meziročně klesl o 4,3 tis. osob, přičemž počet zaměstnaných se snížil o 9,7 tis. osob, a naopak počet nezaměstnaných poprvé od roku 2013 vzrostl o 5,4 tis. osob. Na pracovní síle se v roce 2021 zaměstnané osoby podílely 95,4 %, což představovalo pokles podílu o 1,0 p. b. ve srovnání s rokem předchozím, avšak proti roku 2016 to bylo zvýšení o 2,3 p. b.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Nejpočetnější věkovou skupinou pracovní síly byly osoby ve věku 45 až 59 let

Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i měnící se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu). Při pohledu na dlouhodobější vývoj lze vyzkoušet, že zmíněné změny se promítly do poklesu počtu osob v kategorii zaměstnaných ve věku do 45 let ve prospěch starších věkových kategorií. Nejčetnější věkovou skupinou mezi zaměstnanými (40,5 %) i nezaměstnanými (37,3 %) tak byly osoby ve věku 45 až 59 let.

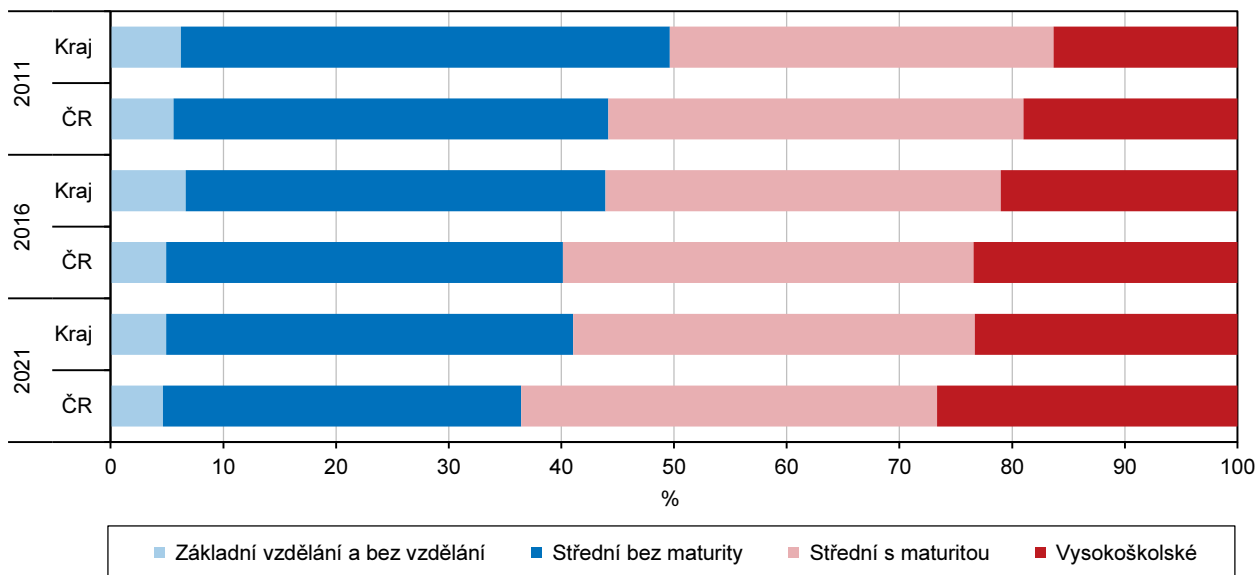

Úroveň vzdělanosti pracovní síly v kraji se zvyšovala

Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly jsou zřejmé především ve srovnání delšího časového období. Proti roku 2011 se podíl osob s dosaženým základním vzděláním snížil o 1,3 p. b. na 4,9 %. Ještě výrazněji o 7,3 p. b. se snížilo zastoupení osob se středním vzděláním bez maturity na 36,1 %. Naproti tomu se zvýšil o 1,6 p. b. podíl osob se středním vzděláním s maturitou na 35,6 % a vysokoškolsky vzdělaných o 7,0 p. b. na 23,3 %.

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Míra zaměstnanosti od roku 2019 klesala a byla vždy nižší než republikový průměr

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu na konci nultých let nastalo oživení na trhu práce. Od roku 2011 počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně intenzivněji rostl až do svého maxima 588,7 tis. osob v roce 2018. V následujících letech počty zaměstnaných klesaly až k 557,7 tis. osob v roce 2021. Míra zaměstnanosti, jež udává podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, se vyvíjela podobně. Své maximální hodnoty 57,6 % dosáhla v roce 2018 a do roku 2021 se snížila na 55,4 %, po celou dobu zůstávala pod republikovým průměrem (v roce 2021 o 2,7 p. b.). Míra zaměstnanosti mužů byla vyšší než míra zaměstnanosti žen – v obou případech od roku 2019 klesala k hodnotám 62,9 %, resp. 48,3 % v roce 2021.

Přes 85 % ze zaměstnaných osob byli zaměstnanci

Jednotlivé podíly zaměstnanců, zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet, tj. z hlediska postavení zaměstnaných, na celkovém počtu zaměstnaných v hodnoceném období byly relativně stabilní. Ze zaměstnaných tvořili stejně jako v předchozích letech i v roce 2021 největší podíl zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 86,5 %. Meziročně se tento podíl zvýšil o 0,8 p. b. Podíl osob pracujících na vlastní účet se proti roku 2020 snížil o 0,3 p. b. na 10,9 %. Zastoupení zaměstnavatelů bylo jednoznačně nejnižší a v porovnání s rokem 2020 kleslo o 0,4 p. b. na 2,2 %, což bylo nejméně od roku 2016.

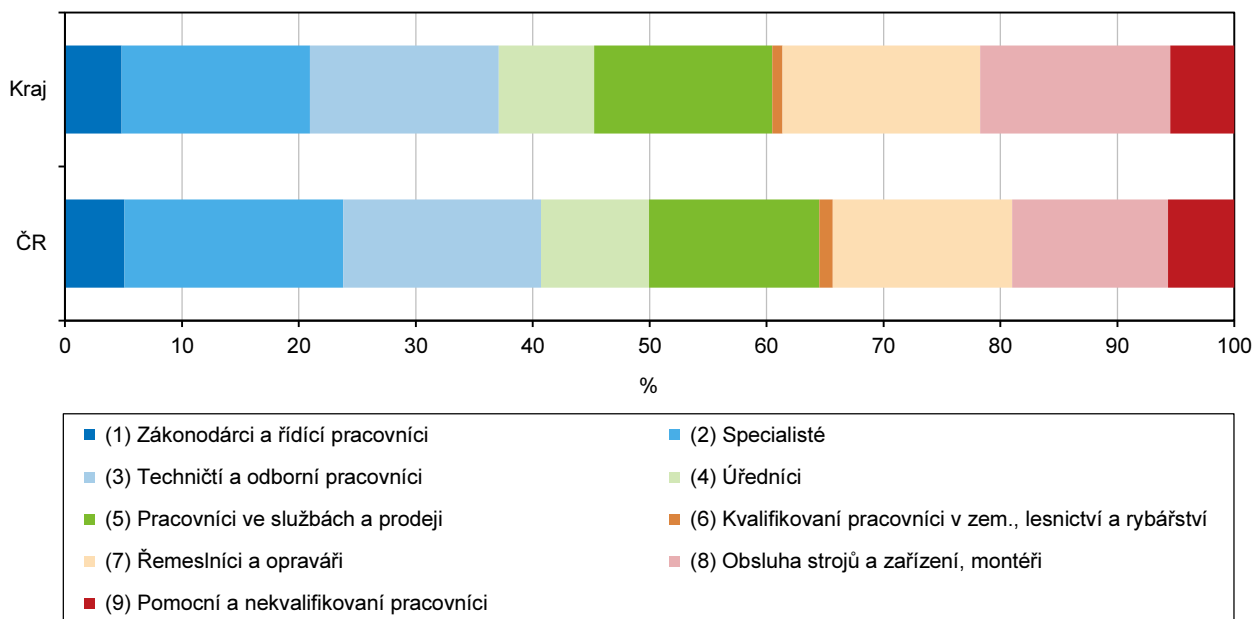
Nejčetnější skupinou podle CZ-ISCO byli v roce 2021 řemeslníci a opraváři

Z pohledu klasifikace zaměstnání CZ-ISCO tvořili v kraji v roce 2021 největší skupiny zaměstnaných řemeslníci a opraváři (16,9 %), následovaly třídy obsluha strojů a zařízení, montéři (16,2 %), techničtí a odborní pracovníci (16,1 %), specialisté (16,1 %) a patnáctiprocentní hranici překonali pracovníci ve službách a prodeji. V dlouhodobějším horizontu (od roku 2011) byly nejzřetelnějšími změnami nárůst

podílu specialistů (o 5,4 p. b.) a pokles zastoupení technických a odborných pracovníků (o 2,6 p. b.).

Graf 2.3 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Moravskoslezském kraji a ČR v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

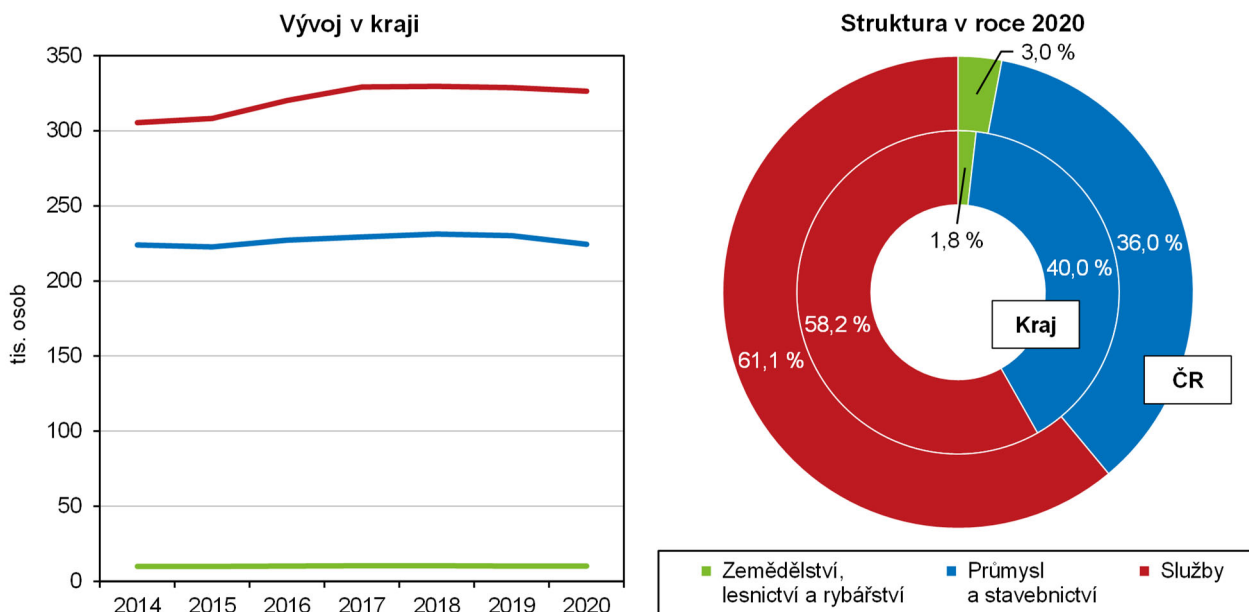

Terciární sektor se na počtu zaměstnaných podílel 58 %

Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) pracujících v kraji vykazoval klesající tendenci a v roce 2020 dosáhl hodnoty 40,0 %. Naopak zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – od roku 2016 povětšinou stoupala a v roce 2020 činila 58,1 % (meziroční nárůst o 0,4 p. b.). Podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na celkové zaměstnanosti stagnoval po celé sledované období na hodnotě 1,8 %.

Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Moravskoslezském kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

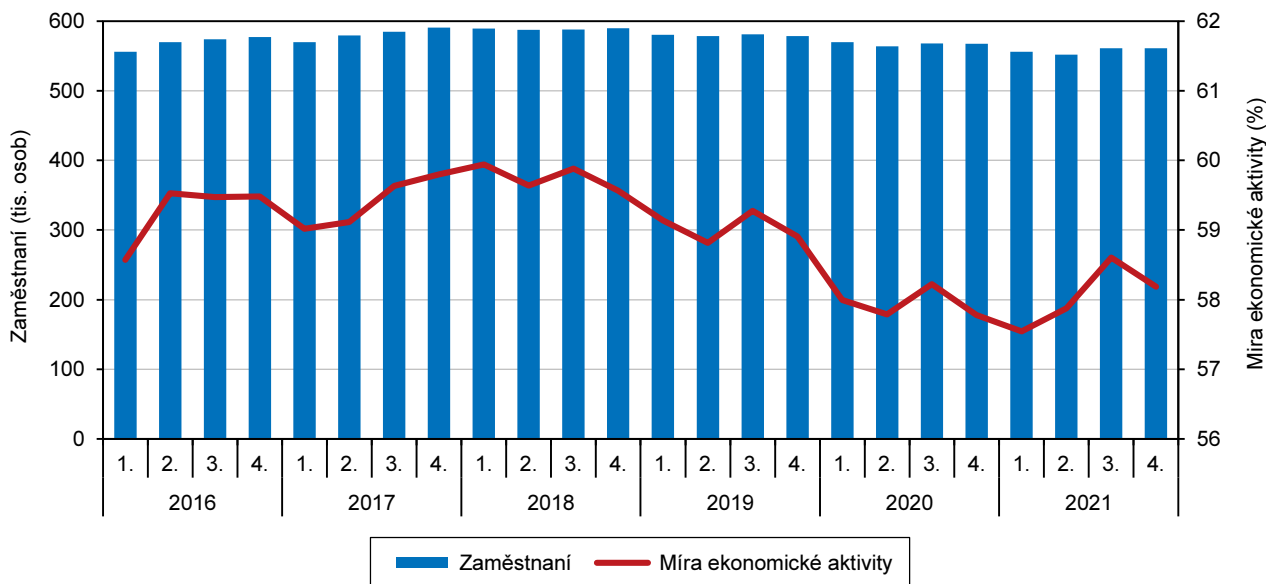

Počet osob s druhým (dalším) zaměstnáním se zvýšil

Počty osob s druhým (dalším) zaměstnáním v posledních dvou letech narůstaly. V roce 2021 mělo v kraji více zaměstnání 13,8 tis. osob, tj. o 0,6 tis. osob více ve srovnání s rokem 2020. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 2,5 %, což bylo jenom o 0,1 p. b. méně, než činil republikový průměr.

Graf 2.5 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

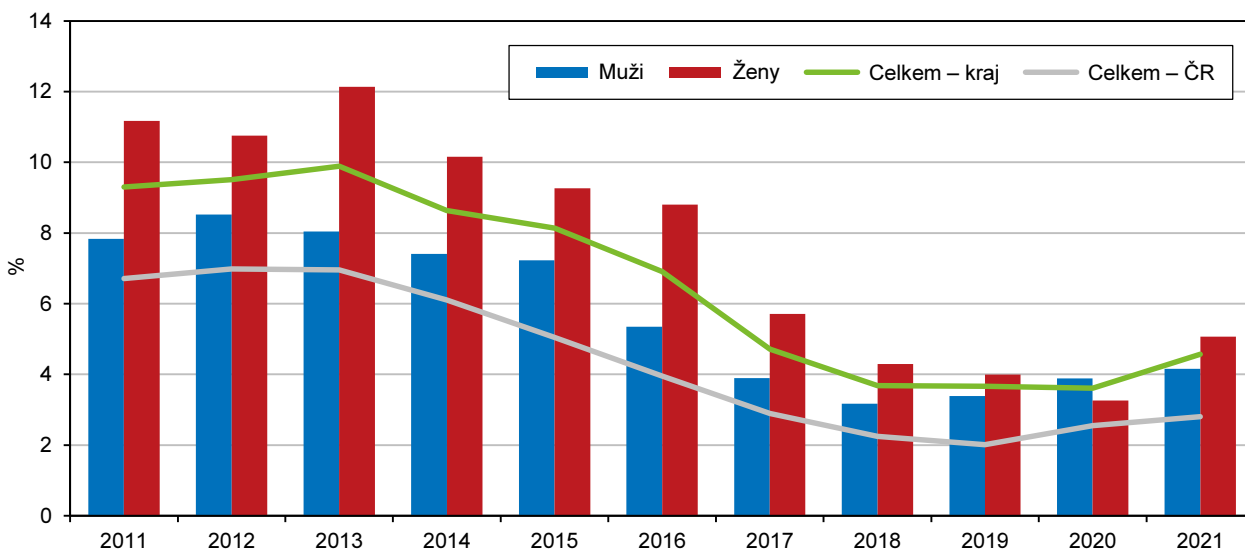

Míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla

Svého maxima 59,8 % dosáhla míra ekonomické aktivity¹⁾ v Moravskoslezském kraji v roce 2018. V následujících dvou letech klesala, aby v roce 2021 opětovně mírně vzrostla o 0,2 p. b. na 58,1 %. Výrazně jiných hladin dosahovala míra ekonomické aktivity mužů a žen. V roce 2021 v případě mužů činila 65,6 % a meziročně klesla o 0,2 p. b., u žen naopak vzrostla o 0,4 p. b. na 50,9 %. Ve srovnání s průměrem ČR byly všechny výsledné hodnoty nižší.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby 15leté a starší.

Obecná míra nezaměstnanosti po sedmiletém poklesu vzrostla

Pokles počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS v Moravskoslezském kraji, který započal v roce 2014, se v roce 2021 zastavil, neboť meziročně se jejich počty o 5,4 tis. osob zvýšily a dosáhly 26,7 tis. osob. V posledním roce proti roku 2020 (kdy bylo dosaženo historického minima 3,6 %) rovněž vzrostla hodnota obecné míry nezaměstnanosti o 1,0 p. b. a dosáhla 4,6 %. Ve srovnání s republikovým průměrem byla tato hodnota o 1,8 p. b. vyšší a mezi kraji vykázal vyšší míru nezaměstnanosti pouze Ústecký kraj s 5,7 %. Nižší obecná míra nezaměstnanosti byla evidována v případě mužů 4,2 %, v případě žen činila 5,1 %. Nejvíce se během sledovaného období k sobě blížily hodnoty obecné míry nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2019 a 2020 (v roce 2020 však byla raritně míra nezaměstnanosti žen nižší než v případě mužů), kdy rozdíl představoval 0,6 p. b., naopak největší rozdíl 3,4 p. b. byl zjištěn v roce 2016.

Přes dvě třetiny ekonomicky neaktivních obyvatel byli důchodci

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo v Moravskoslezském kraji se svým počtem 422,3 tis. osob podílelo 41,9 % na populaci ve věku 15 a více let. Největší části ekonomicky neaktivních obyvatel tvořili důchodci se 67,3 % a studenti s 18,2 %. Od roku 2011 se podíl důchodců zvýšil o 4,2 p. b., zatímco zastoupení studentů se o 5,0 p. b. snížilo.

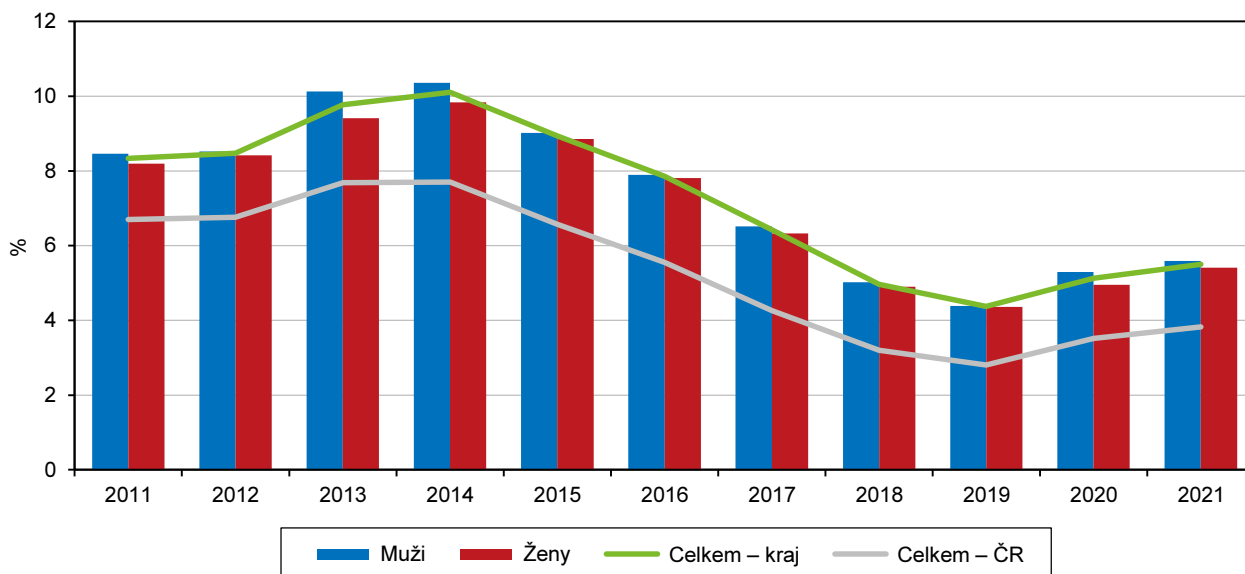
Nezaměstnanost

Situaci na trhu práce do jisté míry ovlivňuje roční období

Z dlouhodobějšího pohledu lze ve vývoji počtu nezaměstnaných meziměsíčně sledovat sezónní charakter. Nejvíce uchazečů o zaměstnání bylo na moravskoslezských úřadech evidováno převážně v zimních měsících, naopak během letních měsíců se jejich počet snižoval, a to hlavně díky sezónním pracím, které jsou do jisté míry závislé na počasí. Charakter sezónních prací se promítal i do genderové struktury mezi nezaměstnanými. Od roku 2010, až na výjimky v létě 2013 a 2020, bylo v zimních měsících více nezaměstnaných mužů než žen, v létě docházelo k opačné situaci.

Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných osob^{*)} v Moravskoslezském kraji (roční průměr)

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Roční průměrný podíl nezaměstnaných osob v roce 2021 v Ústeckém kraji byl vyšší než v Moravskoslezském kraji

Vzhledem ke kolísání podílu nezaměstnaných osob během roku se používá také ukazatel roční průměrný podíl nezaměstnaných osob, který udává podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku. Ten dosáhl v roce 2021 v Moravskoslezském kraji 5,51 %. Meziročně došlo

k nárůstu o 0,38 p. b., avšak proti roku 2011 se snížil o 2,82 p. b. V porovnání s ostatními kraji se kraj v roce 2021 umístil na předposlední příčce a po mnoha letech přepustil poslední místo Ústeckému kraji s 5,52 %. Na prvním místě s nejnižší nezaměstnaností se umístila Praha (1,9 %). Od roku 2009 platí, že průměrný roční podíl nezaměstnaných byl v případě mužů vyšší než v případě žen.

Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ke konci roku 2021 opět poklesl

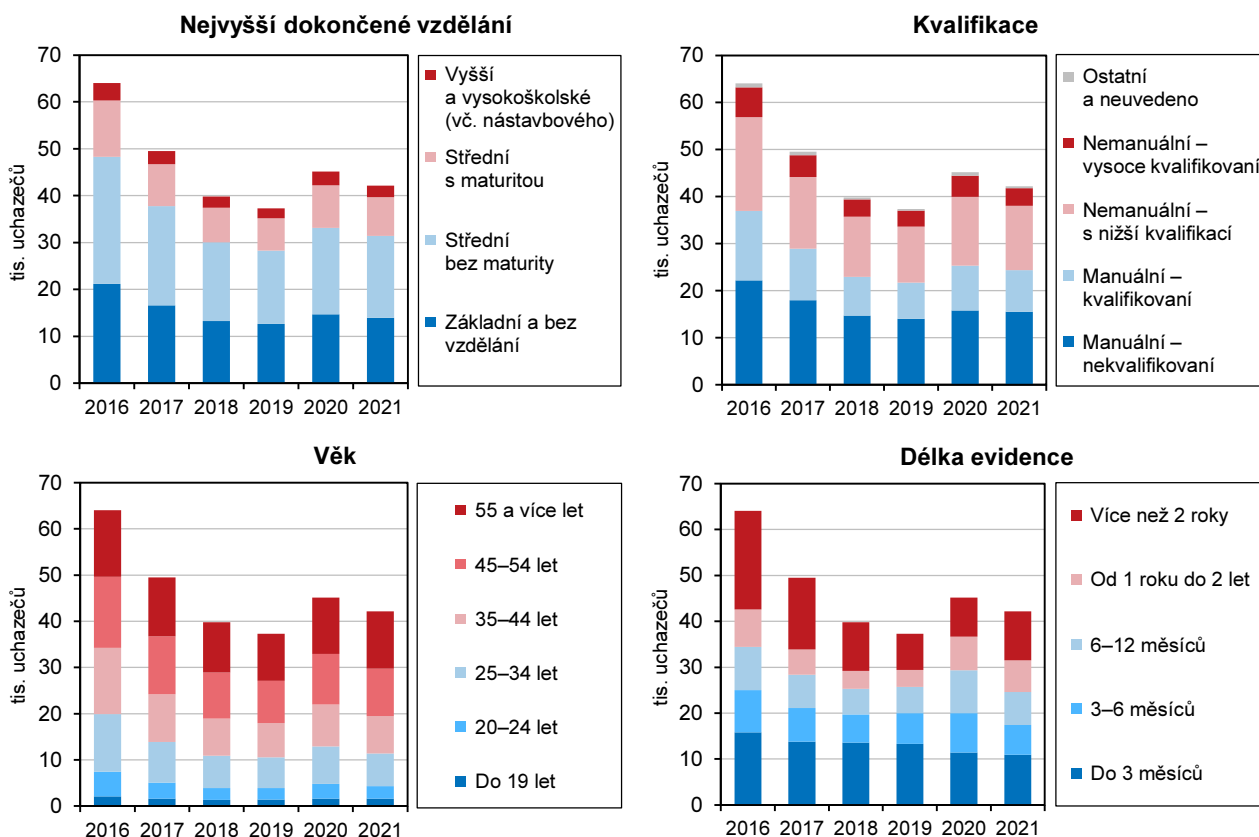
Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2021 na úřadech práce v Moravskoslezském kraji evidováno 42 152 uchazečů o zaměstnání, což byl vedle let 2018 a 2019 historicky třetí nejnižší počet od roku 2000. Proti roku 2020 se počet nezaměstnaných snížil o 3 005 osob (o 6,7 %).

Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce

Dosažitelní, tzn. osoby ve věku 15–64 let schopné bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tvořili 92,5 % (38 985 osob) všech uchazečů. Meziročně poklesl počet uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol a mladistvých o 3,6 % (o 65 osob). Ženy tvořily z celkového počtu uchazečů 47,7 % (20 109 žen), také jejich počet se meziročně snížil o 5,4 % (o 1 140 osob). Nejvíce z řad uchazečů mělo 55 a více let (29,4 %), průměrný věk uchazeče činil 44,7 let. Podle dosaženého vzdělání byli nejohroženější skupinou osoby se středoškolským vzděláním (vč. vyučených) bez maturity, kteří se na celkovém počtu nezaměstnaných podíleli 41,5 %. Mezi uchazeči o zaměstnání zaujímali vysoké procento manuální pracovníci nekvalifikovaní (36,7 %) a nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací (32,4 %).

Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Dvě pětiny z celkového počtu nezaměstnaných bylo v evidenci úřadu práce déle než 12 měsíců

Více než čtvrtina nezaměstnaných uchazečů (25,9 %) byla ke konci roku 2021 evidována na úřadech práce v Moravskoslezském kraji kratší dobu než 3 měsíce, tedy podobně jako v roce předchozím. Po období příznivého vývoje naopak vzrostly počty dlouhodobě nezaměstnaných, kteří byli v evidenci 12 a více měsíců. Celkově

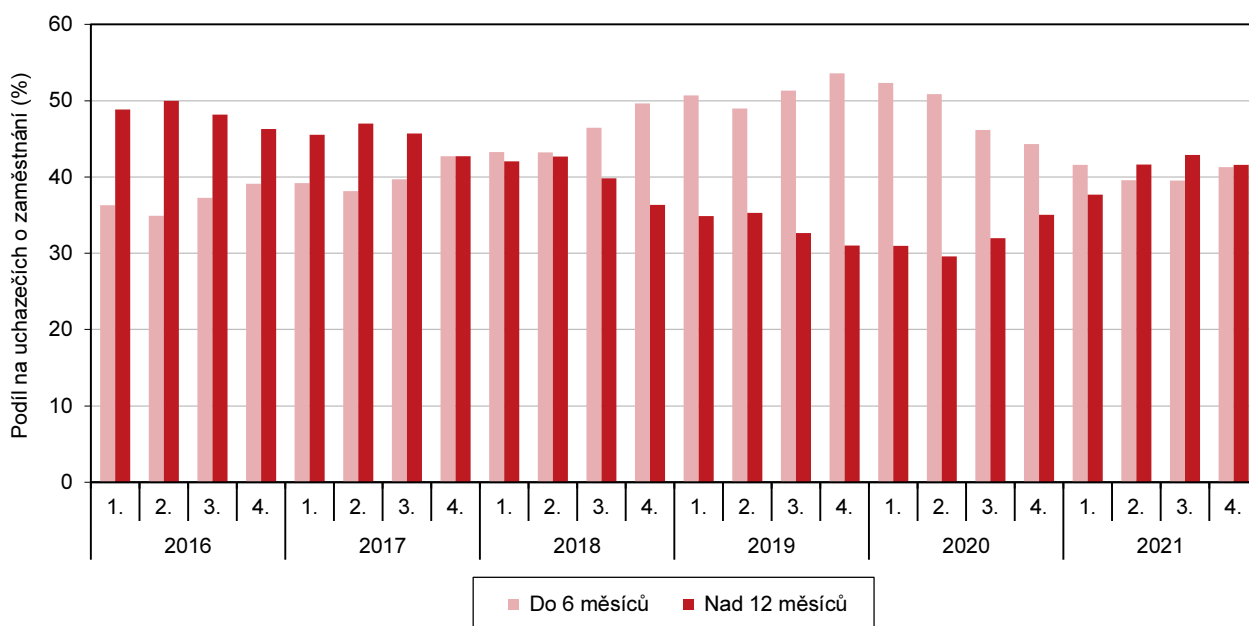
se jednalo o 17 527 osob, takže představovali 41,6 % všech nezaměstnaných evidovaných úřadem práce (meziroční nárůst o 6,5 p. b.). Průměrná délka evidence nezaměstnaného v roce 2021 dosáhla 777 dnů.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných byl v republice nejvyšší

Ve srovnání s rokem 2020 se podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) vztážený k počtu obyvatel ve věku 15–64 let v Moravskoslezském kraji zvýšil o 0,26 p. b. a činil 2,33 %. V mezikrajském srovnání zaujímal Moravskoslezský kraj v loňském roce poslední místo, když překročil republikový údaj o 1,04 p. b. S dlouhodobou nezaměstnaností se nejvíce potýkal v rámci Moravskoslezského kraje okres Karviná s hodnotou 4,41 %, naopak nejnižšího podílu dosáhly okresy Opava s 0,96 % a Frýdek-Místek s 0,97 %.

Graf 2.9 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Moravskoslezském kraji

Pramen: MPSV

Více než čtvrtina uchazečů o zaměstnání měla v roce 2021 nárok na podporu v nezaměstnanosti

Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2021 mělo 11 107 uchazečů, což představovalo více než jednu čtvrtinu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce (přesněji 26,3 %). Meziročně jejich počty poklesly o 7,1 %. Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti dosáhla v roce 2021 výše 8 848 Kč.

Podíl nezaměstnaných osob na konci roku 2021 meziročně poklesl, přesto zůstal v rámci ČR nejvyšší

Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji dosáhl k 31. 12. 2021 výše 5,14 %. I přes meziroční snížení o 0,41 p. b. zůstal v rámci ČR nejvyšší. Ve vztahu k republikovému průměru (3,49 %) byl vyšší o 1,65 p. b.

Téměř třetina ze všech nezaměstnaných osob v kraji žila v okrese Karviná

V roce 2021 došlo k meziročnímu snížení počtu nezaměstnaných osob ve většině okresů Moravskoslezského kraje. Jedinou výjimkou byl okres Karviná, v němž se zvýšil jejich počet o 375 osob (o 2,8 %) na 13 852 nezaměstnaných. Ve srovnání s rokem 2020 bylo dosaženo nejvyššího poklesu absolutně i relativně v okrese Ostrava-město (2 095 uchazečů, tj. o 14,3 %). Poprvé od roku 2009 tak byl počet nezaměstnaných v okrese Karviná vyšší než v okrese Ostrava-město a na počtu všech nezaměstnaných v kraji se podílel 32,9 %.

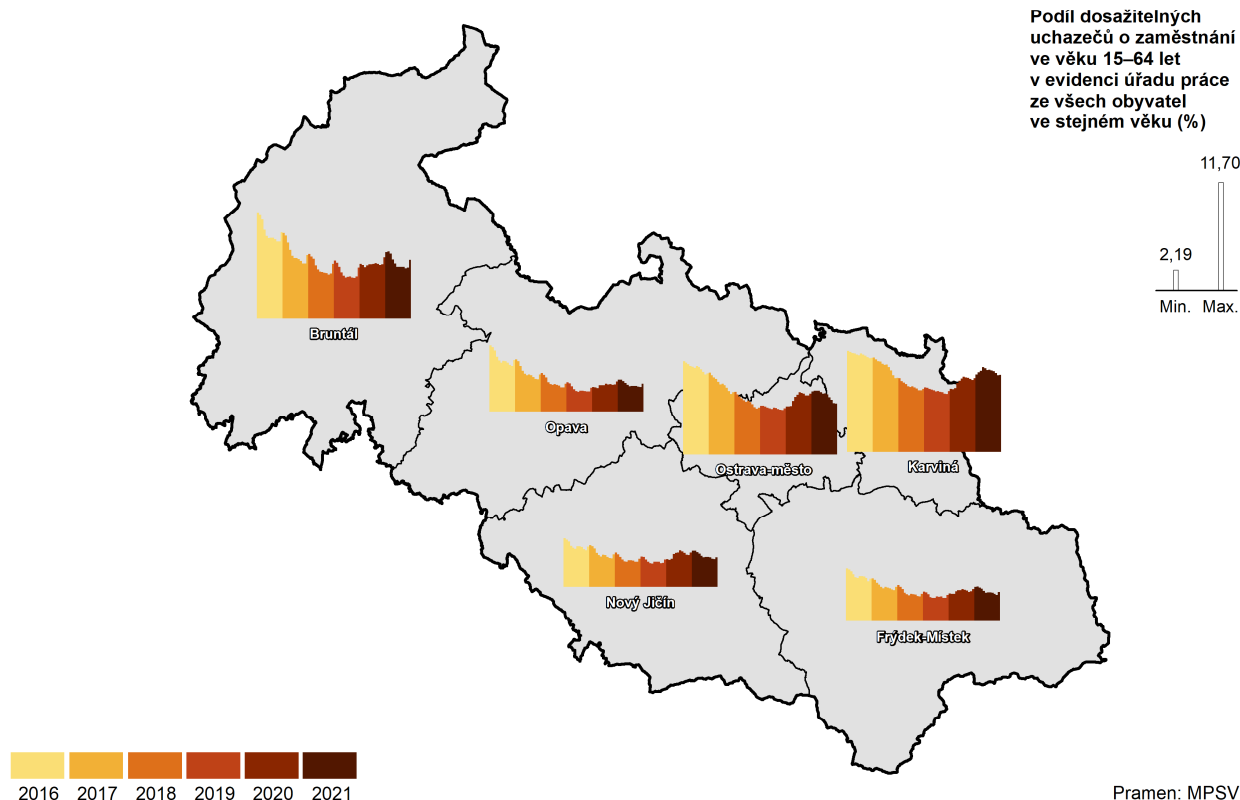
Podíl nezaměstnaných osob v okrese Karviná byl nejvyšší v republice

V okresním členění byla nejvyšší úroveň nezaměstnanosti dlouhodobě v okresech Karviná a Bruntál. Na konci roku 2021 zde podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu činil 8,47 % (nejvyšší v ČR), resp. 6,48 %. Nejnižší úroveň nezaměstnanosti byla v okresech Opava a Frýdek-Místek (3,04 %, resp. 3,18 %). Meziročně vzrostl podíl

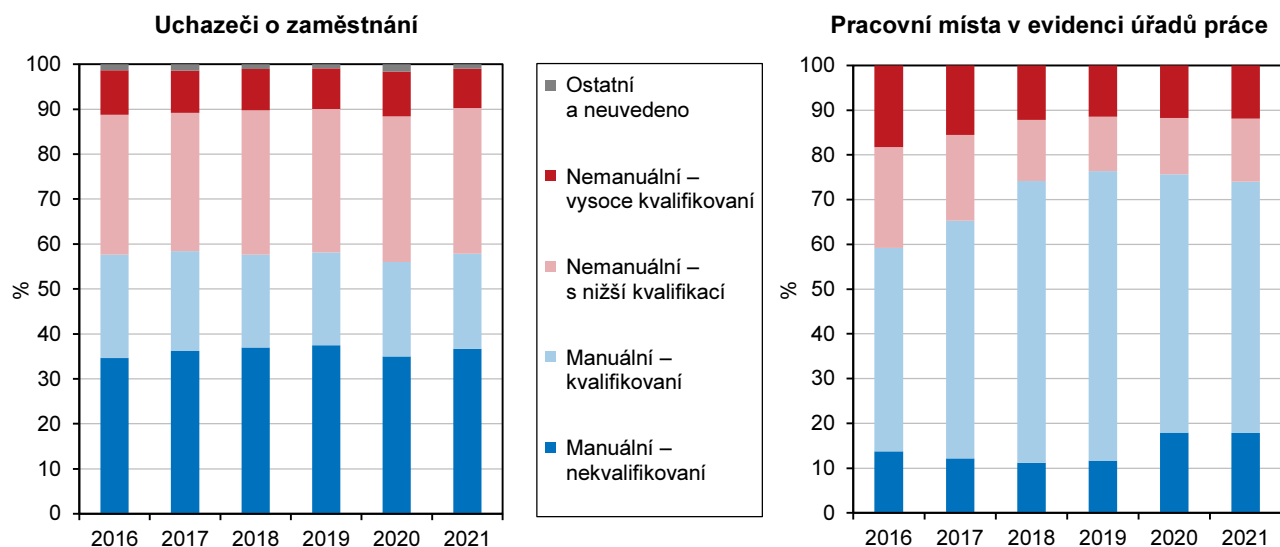
nezaměstnaných pouze v okrese Karviná. Snížení podílu nezaměstnaných bylo patrné i z genderového pohledu na nezaměstnanost. Podíl nezaměstnaných mužů se ve srovnání let 2021 a 2016 snížil o 2,38 p. b., u žen o 2,24 p. b. V kraji činil podíl nezaměstnaných mužů 5,29 % a žen 4,98 %. Pouze v okrese Ostrava-město byl podíl u žen vyšší než u mužů.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a pracovní místa v evidenci úřadu práce podle kvalifikace v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

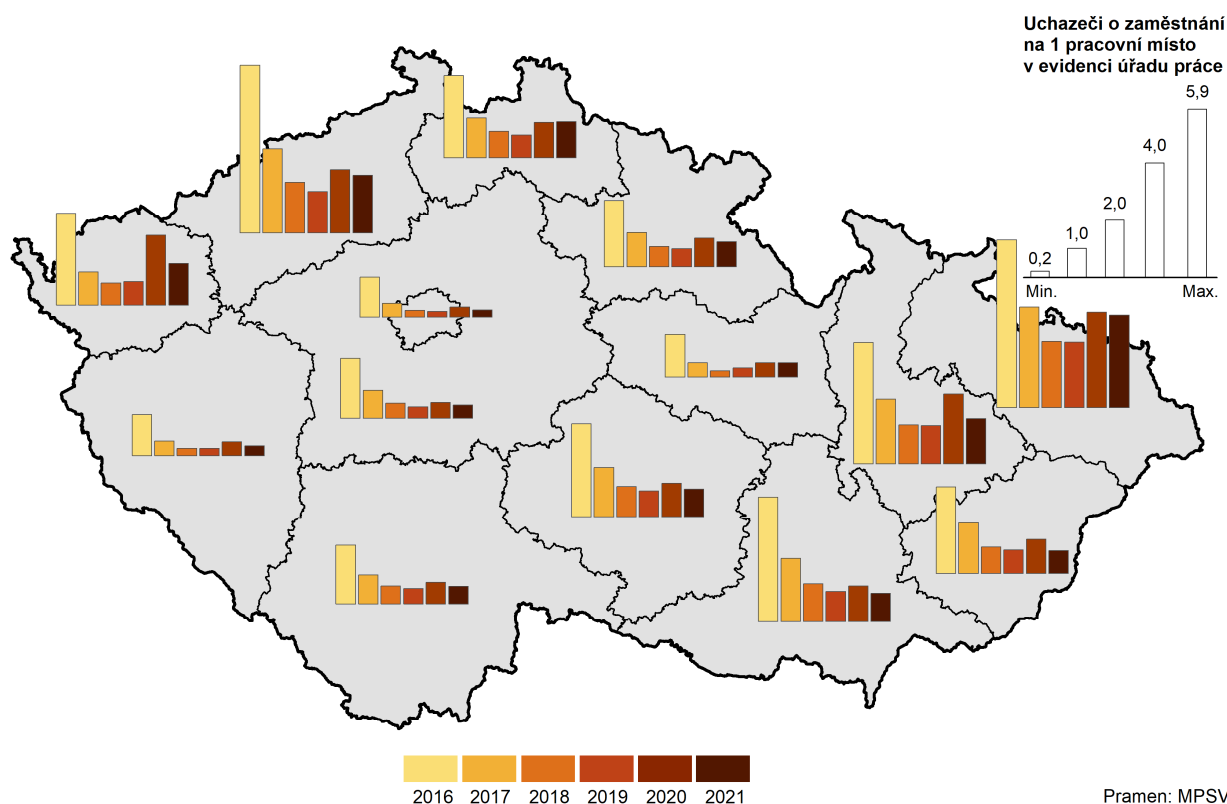
Pramen: MPSV

Nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce v Moravskoslezském kraji byla podprůměrná a jejich územní rozdělení nerovnoměrné

V roce 2018 byl v Moravskoslezském kraji zaznamenán historicky nejvyšší počet pracovních míst v evidenci úřadu práce (17 227 míst). V následujících letech se jejich počty snižovaly. K 31. 12. 2021 úřady práce nabízely 12 939 pracovních míst. Proti stejnému období předchozího roku to znamenalo snížení nabídky o 492 volných míst, tj. o 3,7 %. Meziroční nárůst počtu volných pracovních míst byl zaznamenán ve dvou okresech kraje – v okrese Frýdek-Místek o 31,1 % a Nový Jičín o 2,5 %. Nejvíce pracovních míst bylo nabízeno v okresech Ostrava-město (4 644 míst) a Frýdek-Místek (2 480 míst). Počet uchazečů na jedno pracovní místo v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2021 činil 3,3 osob a proti roku 2020 se téměř nezměnil. V rámci republiky byla jeho hodnota jednoznačně nejvyšší a ve srovnání s republikovým průměrem vyšší o 2,5 uchazeče. Z okresů v kraji vyčníval okres Karviná s hodnotou 10,1 uchazeče na jedno pracovní místo.

Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele v Moravskoslezském kraji dlouhodobě roste, přesto patří v rámci Česka k podprůměrným

Čistý disponibilní důchod domácností je ukazatel využívaný pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností daného území. V roce 2020 činil celkový objem čistého disponibilního důchodu domácností v Moravskoslezském kraji 305,3 mld. Kč v b. c., na jednoho obyvatele tak připadalo 255,0 tis. Kč (zvýšení o 6,1 % proti roku 2019). I přesto, že se jednalo o historická maxima, patřil relativní důchod na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje k těm nižším – střídavě dosahuje druhé až čtvrté nejnižší hodnoty mezi kraji. V roce 2020 byl v porovnání s republikovým průměrem o 28,4 tis. Kč nižší.

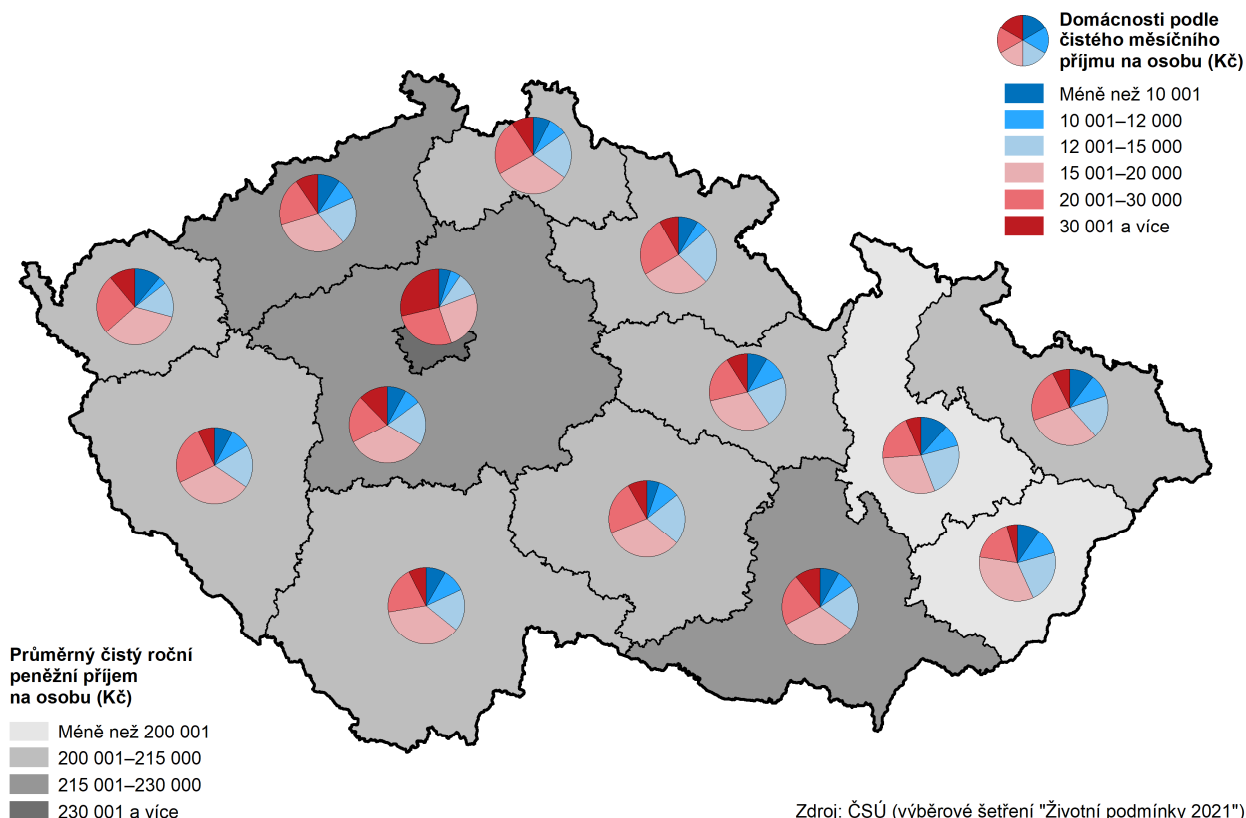
Průměrné roční čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti byly v roce 2020 třetí nejvyšší

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2021“ byly příjmy moravskoslezských domácností třetí nejvyšší mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v kraji v roce 2020 dosáhly 201,6 tis. Kč ročně, ve srovnání

s rokem 2019 se zvýšily o 6,5 tis. Kč, nominálně o 3,3 %, tedy méně, než činil průměr za Česko (o 4,9 %). Za republikovým průměrem zaostávaly o 18,5 tis. Kč. Po zohlednění růstu cen v Česku v roce 2020 (3,2 %) reálně vzrostly příjmy v kraji o 0,1 %, v ČR o 1,7 %. Proti roku 2016 se průměrné roční čisté peněžní příjmy v kraji zvýšily o více než 43,3 %, což odpovídá částce 60,9 tis. Kč.

Příjmy domácností v krajích v roce 2020

Přes tři pětiny domácností v kraji mělo průměrný čistý měsíční příjem na osobu vyšší než 15 tis. Kč

V Moravskoslezském kraji byl patrný neustálý nárůst podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu nad 15 tis. Kč – z 24,3 % v roce 2016 na 61,7 % v roce 2020. Přesto zůstal tento podíl o 3,7 p. b. pod republikovým průměrem a byl zároveň pátý nejnižší mezi krají. Podíly domácností v Moravskoslezském kraji s čistým měsíčním příjmem na osobu v pásmech do 10 tis. Kč a 10 až 15 tis. Kč (10,3 %, resp. 28,1 %) byly ve srovnání s republikovými průměry (8,3 %, resp. 26,3 %) vyšší, každoročně se však rozdílů smazávají. Po několika letech trvalého poklesu vzrostlo v roce 2020 zastoupení domácností v nejnižším příjmovém pásmu do 6 tis. Kč (z 2,0 % na 2,6 %), mezi krají se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu (maximum 2,9 % v Karlovarském kraji).

Desetina domácností v kraji vycházela s příjmem s obtížemi

Přibližně každá desátá domácnost v kraji vycházela podle výsledků šetření z počátku roku 2021 s příjmem s velkými obtížemi nebo s obtížemi. Další 23,5 % domácností v Moravskoslezském kraji vystačilo s příjmem s menšími obtížemi, což bylo o 3,4 p. b. pod republikovým průměrem. Vůbec nejvíce domácností (38,7 %) se zařadilo do skupiny „domácnost vycházela s příjmem docela snadno“. Snadno a velmi snadno vycházelo s příjmem 22,5 %, resp. 5,6 % domácností v kraji a v obou případech se tak jednalo o vyšší podíly než v případě republikových hodnot (16,1 %, resp. 3,9 %).

Asi 22 % domácností v kraji si nemohlo v roce 2021 dovolit týdenní dovolenou mimo domov

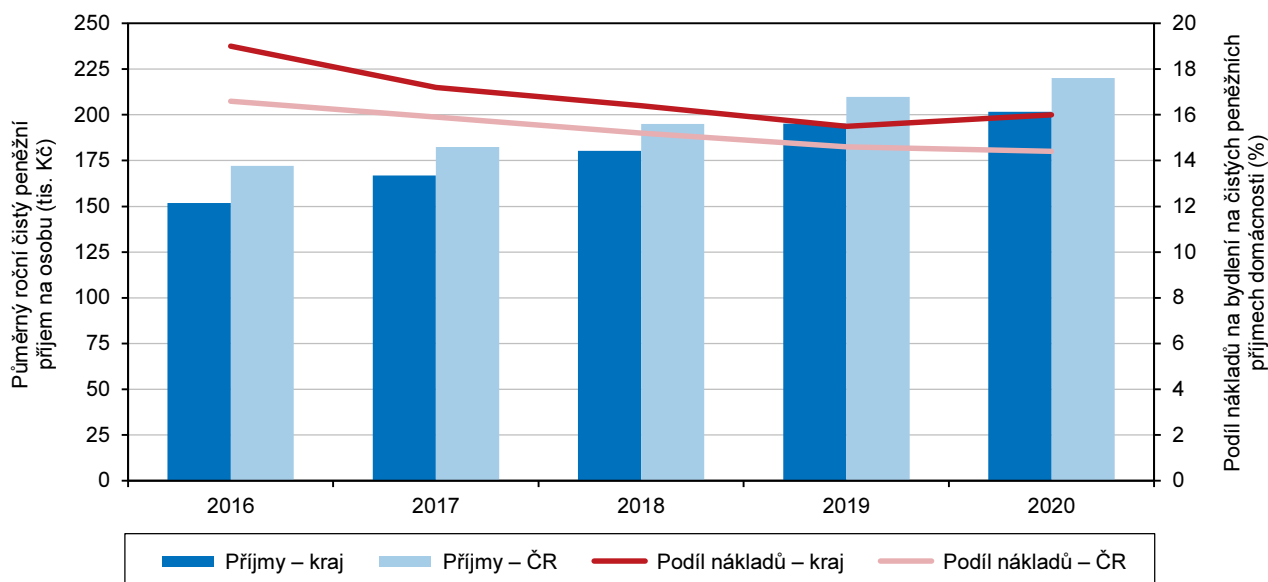
Necelá čtvrtina (23,2 %) domácností v kraji si nemohla podle výsledků posledního šetření dovolit zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12,8 tis. Kč. V mezikrajském srovnání šlo o pátý nejvyšší podíl při 19,8% republikovém podílu. Čtvrtou nejvyšší příčku (22,0 %; podíl v Česku 20,1 %) mezi kraji dosáhl podíl domácností, které si nemohly dovolit ročně týdenní dovolenou mimo domov (vč. pobytu na chatě, chalupě či u přátel, příbuzných). Přibližně 2,4 % domácností v kraji si nemohly dovolit dostatečně vytápět byt (šestý nejvyšší podíl mezi kraji) a 4,5 % domácností jist obden maso nebo rybu (sedmý nejvyšší podíl).

Náklady na bydlení v Moravskoslezském kraji přesáhly 6 tis. Kč na domácnost

Měsíční náklady na bydlení se v Moravskoslezském kraji v roce 2021 vyšplhaly na 6 093 Kč na domácnost, mezi kraji se jednalo o pátou nejvyšší částku. Představovaly 98,6 % republikového průměru (6 176 Kč), který však výrazně navyšují domácnosti v Praze s měsíčními náklady 8 643 Kč (139,9 % průměru). Nejnižší měsíční náklady mezi kraji Česka vykazovaly domácnosti na Vysočině (5 049 Kč; 81,8 % průměru). V Moravskoslezském kraji se proti předchozímu roku měsíční náklady na bydlení navýšily o 5,6 %, v celé republice vzrostly průměrně o 3,3 %.

Graf 2.11 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Náklady na bydlení v kraji byly vyšší než republikový průměr

V průměru vynaložily domácnosti v Moravskoslezském kraji v roce 2021 na bydlení 16,0 % ze svých čistých peněžních příjmů (průměr ČR 14,4 %). V mezikrajském žebříčku se kraj tímto podílem zařadil na druhou nejvyšší pozici (s minimem v Kraji Vysočina – 12,0 % a maximem v Praze – 16,8 %). Relativně vyšší podíl nákladů na bydlení na příjmech lze přičíst na vrub podprůměrnému zastoupení domácností žijících v bytě ve vlastním domě či v bytě v osobním vlastnictví (dohromady 53,7 % domácností v kraji; 68,5 % v Česku). K meziročnímu zvýšení podílu nákladů na bydlení na příjmech došlo ve čtyřech krajích, konkrétně v Moravskoslezském, Královéhradeckém, Libereckém a Jihočeském.

Náklady na bydlení byly velkou zátěží pro cca 15 % moravskoslezských domácností

Subjektivně byly náklady na bydlení velkou zátěží pro 14,6 % domácností v Moravskoslezském kraji (o 0,4 p. b. více než při předchozím šetření). V mezikrajském srovnání šlo o šestou nejvyšší hodnotu, republikový průměr byl o 0,3 p. b. nižší. Nejvyšší podíl domácností, které náklady na bydlení považovaly za velkou zátěž, zaznamenal Pardubický kraj (28,3 %). Na druhé straně subjektivně nebyly náklady na bydlení vůbec zátěží v největší míře pro obyvatele Prahy (21,1 %).

domácností) a Vysočiny (17,2 %); Moravskoslezskému kraji patřila s 15,2 % třetí příčka.

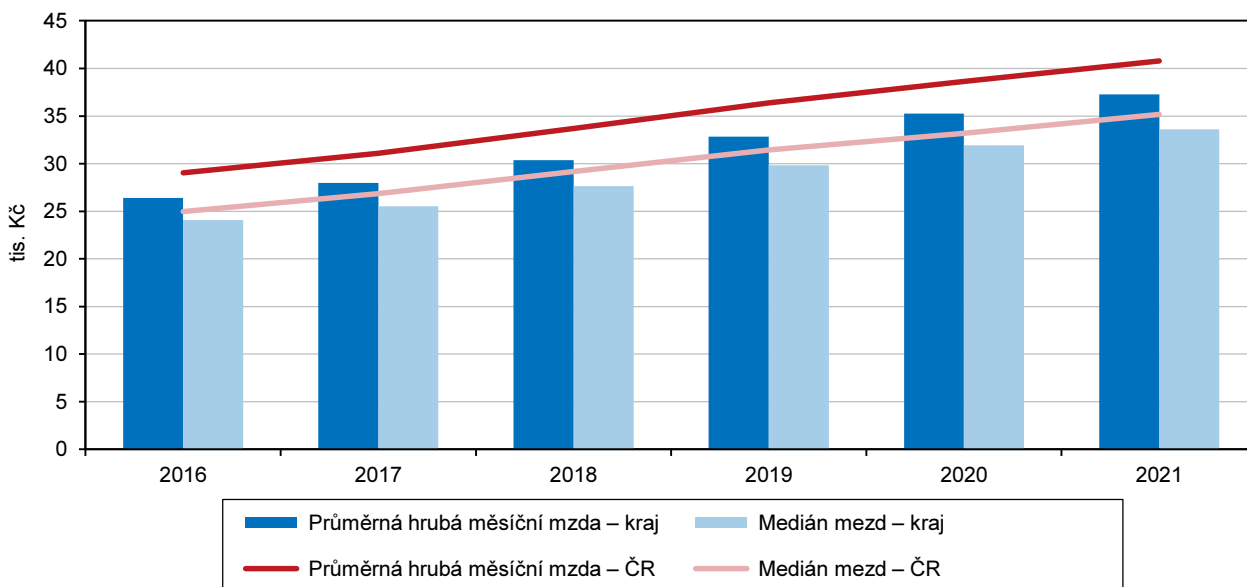
Mzdy

Průměrná nominální hrubá měsíční mzda i reálná mzda rostla...

Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd MPSV (šetření o průměrném výdělku) a MF (šetření o platu). Toto šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji dosáhla v roce 2021 částky 37 265 Kč (muži 39 400 Kč a ženy 34 635 Kč). Ve srovnání s ostatními kraji byla mzda 5. nejnižší a o cca 3 500 Kč pod republikovým průměrem, který činil 40 777 Kč. Celkově se mzda v kraji proti předchozímu roku nominálně zvýšila o 2 tisíce korun, tj. o 5,7 % (v případě mužů vzrostla o 5,1 % a v případě žen o 6,6 %). Faktorem ovlivňujícím reálnou výši mzdy je i zvyšující se cenová úroveň (inflace) vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Koncem roku 2021 se inflace za celou ČR vyšplhala na 3,8 %. Celková průměrná reálná mzda v kraji tak meziročně vzrostla o 1,8 %.

Graf 2.12 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

... stejně jako medián mezd

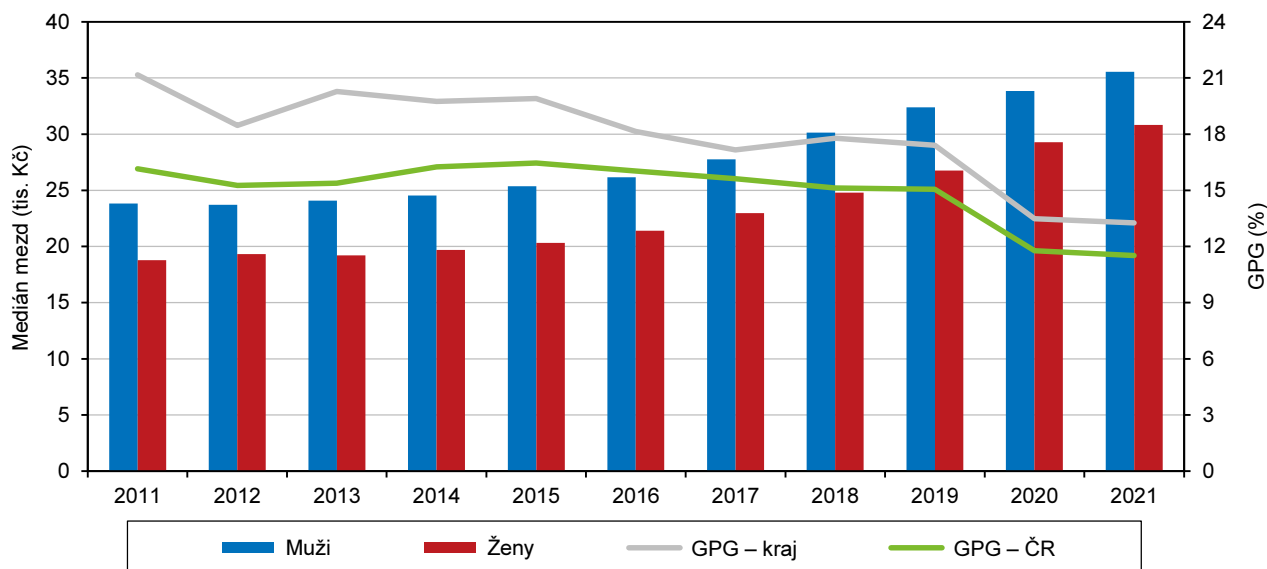
Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián. Ten ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosáhl částky 33 611 Kč a tvořil tak 90,2 % průměrné mzdy v kraji. Hodnota mediánu byla mezi kraji ČR 6. nejnižší a za průměrem ČR (35 169 Kč) zaostávala o necelých 1 600 korun.

Průměrný výdělek mužů byl vždy vyšší než v případě žen, rozdíl se dlouhodobě snižuje

V případě mužů dosáhla výše mediánu 35 544 Kč a v případě žen 30 833 Kč, což znamenalo rozdíl ve prospěch mužů 4 711 Kč. Gender pay gap (GPG), který vyjadřuje rozdíl mezi mediánem mužů a žen vztahený k mediánu mužů, dosáhl v roce 2021 hodnoty 13,3 %. Přestože se GPG v kraji dlouhodobě snižuje, proti roku 2011 o 7,9 p. b., zůstává nad republikovým průměrem o 1,8 p. b.

Graf 2.13 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF, ČSÚ

¹⁾ GPG – gender pay gap – relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztahovaný k mediánu mzdy mužů)

Úplné náklady práce

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví ubytování, stravování a pohostinství

Nejvyšších úplných nákladů práce¹⁾ (ÚNP) na jednoho zaměstnance na republikové úrovni bylo dosaženo v odvětví Informační a komunikační činnosti (85 478 Kč/měsíc). Na druhém místě bylo s malým odstupem odvětví Peněžnictví a pojišťovnictví, které dosahovalo měsíčních nákladů ve výši 84 186 Kč. V rámci krajů byly podle očekávání nejvyšší náklady práce v Praze (58 513 Kč/měsíc na jednoho zaměstnance) a v případě třídění podle velikosti podniku ve firmách s 1 000 a více zaměstnanci (61 786 Kč/měsíc). Naopak nejnižší úroveň měsíčních nákladů práce na jednoho zaměstnance bylo v roce 2020 dosaženo v Karlovarském kraji (42 576 Kč), v rámci odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (26 865 Kč), následovaného odvětvím Administrativní a podpůrné činnosti (33 174 Kč) a rovněž v malých podnicích s 1 až 9 zaměstnanci (33 457 Kč).

Mzdy a platy za vykonanou práci tvoří téměř dvě třetiny z celkových nákladů práce

Z hlediska struktury celkových nákladů práce byly v Moravskoslezském kraji nejvíce zastoupeny mzdy a platy, a to 63,0 % (28 042 Kč). Z této složky tvořily většinou část tarifní mzdy (76,5 %, popř. 48,2 % z ÚNP). Z ostatních složek mezd stojí za zmínku ještě odměny a pravidelné prémie s 9,3 % (5,8 % na celku) a ostatní příplatky (mzdová zvýhodnění) a doplátky s 6,9 % (4,4 % na celku). Náhrady mzdy ve výši 4 160 Kč za měsíc tvořily 9,4 % z celkových nákladů. V této kategorii měla největší podíl náhrada mzdy za dovolenou, a to 73,2 % z veškerých náhrad. Mzdy a platy společně s náhradami mezd tvoří tzv. přímé náklady, které tak dosahovaly 72,4 % úplných nákladů práce.

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v kraji činily téměř 45 tisíc korun

V Moravskoslezském kraji v roce 2020 činily měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance 44 493 Kč a byly tak až desáté nejvyšší mezi všemi regiony ČR.

¹⁾ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

Celorepublikovou výši úplných nákladů práce (50 004 Kč) překonaly pouze dva kraje, hl. město Praha a Středočeský kraj.

Čtvrtinu úplných nákladů práce tvoří platby povinného pojistného

Ostatní položky tvoří tzv. nepřímé náklady. Největší podíl tvořila skupina sociální náklady a výdaje s 26,6 % z ÚNP, přičemž většinu z nich tvořily platby zákonného pojistného (92,9 %, popř. 24,7 % z ÚNP). Podíl sociálních požitků (0,9 %) a personálních nákladů (0,8 %) na ÚNP byl srovnatelný. Téměř dvě třetiny sociálních požitků (66,3 %) tvořily příspěvky na stravování. Rozložení personálních nákladů bylo rovnoměrnější a největší část zaujímaly náklady na pracovní oděvy, uniformy, „ošatné“ (53,8 %) a náklady na školení zaměstnanců pro povolání (23,7 %).

Vzdělávání

Děti v mateřských školách pozvolna ubývalo

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji dosáhl svého maxima (39 419 dětí) ve školním roce 2016/17. V následujících letech došlo k pozvolnému úbytku dětí, v posledním sledovaném školním roce 2020/21 navštěvovalo 466 mateřských škol 38 468 dětí.

Počet žáků základních škol byl stabilní, snižoval se podíl žáků na 1. stupni

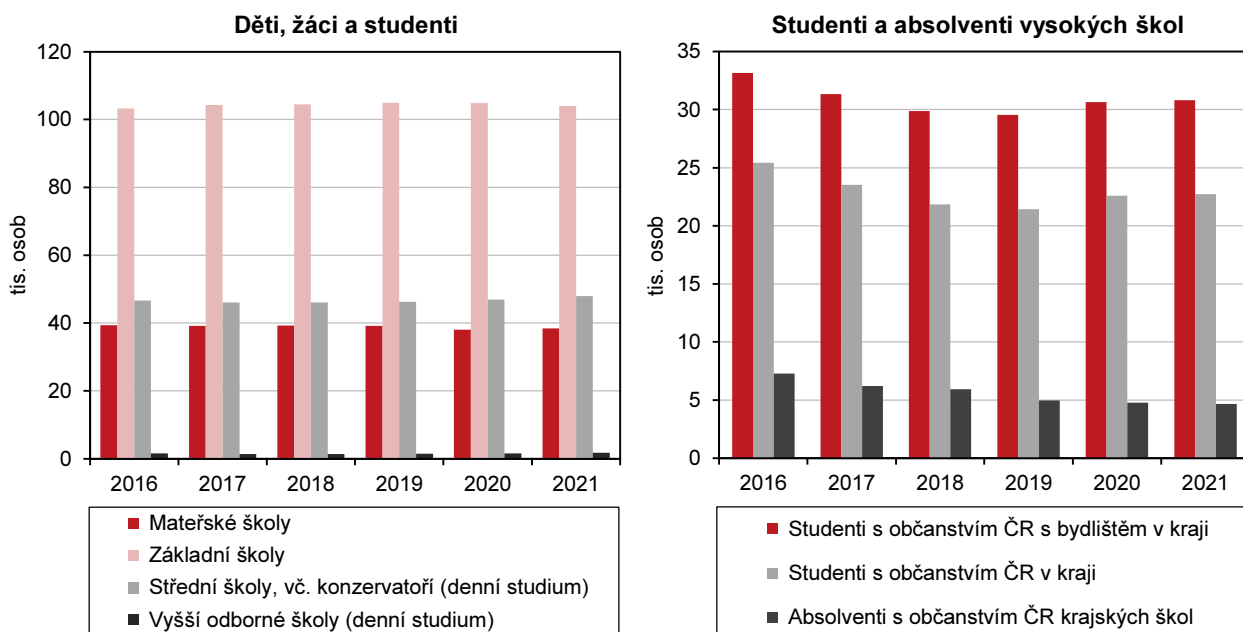
V posledních šesti letech počet žáků na základních školách ustálil na úrovni 104 tis. dětí. Podle evidence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) ve školním roce 2021/22 zajišťovalo základní vzdělání 446 základních škol a tyto navštěvovalo 103 978 žáků, tj. o 0,8 % méně než v předchozím školním roce. Z celkového počtu žáků jich 55,5 % navštěvovalo 1. stupeň, což bylo o 5,5 p. b. méně než ve školním roce 2016/17.

Středoškoláků přibývá, rostoucí trend bude pokračovat

Ve školním roce 2021/22 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 136 středních škol s 49 021 žáky, z toho 47 501 žáků studovalo v denní formě vzdělávání. Po dlouhodobém poklesu (od školního roku 2006/07) se počty žáků na středních školách v posledních dvou letech zvyšovaly, meziročně přibylo 1 184 žáků. V příštích letech lze očekávat další výraznější nárůst středoškoláků, neboť na střední školy postupně nastupují silné ročníky dětí narozených v letech 2007 až 2010.

Graf 2.14 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Moravskoslezském kraji

Pramen: MŠMT

Asi 28 % žáků středních škol studovalo ve školním roce 2021/2022 na gymnáziích	Ve školním roce 2021/22 studovalo v kraji na 39 gymnáziích 13 751 žáků. Celkem 102 škol poskytovalo v Moravskoslezském kraji střední odborné vzdělání, na které docházelo 33 438 žáků denního studia. Obory nástavbového studia studovalo v kraji na 30 školách 1 832 žáků. Ve všech oborech vzdělání se počet žáků meziročně zvýšil.
Počty konzervatoří a jejich studentů jsou stabilní	Počet konzervatoří v Moravskoslezském kraji se posledních šest let nezměnil, tuto formu vzdělávání poskytovaly i nadále 2 konzervatoře sídlící v Ostravě a Opavě. Ve školním roce 2021/22 na ně docházelo 472 žáků, z toho 436 osob v denním studiu.
Zvýšený zájem o studium na vyšších odborných školách	Ve školním roce 2021/22 působilo v kraji 14 vyšších odborných škol se 100 studijními skupinami denní formy vzdělávání. Denní formu studia navštěvovalo 1 813 studentů, což bylo o 243 studentů více než v minulém školním roce. Celkový počet studentů vyšších odborných škol činil 3 169 osob. Studentů na vyšších odborných školách v posledních 4 letech přibývá.
Přiliv vysokoškolských studentů v posledních dvou letech	V roce 2021 působily v Moravskoslezském kraji 4 veřejné a soukromé vysoké školy, když ještě v roce 2014 jich v kraji sídlilo o jednu více. Počet fakult veřejných vysokých škol (16) se od roku 2007 nezměnil. V roce 2021 studovalo na vysokých školách 30 817 studentů se státním občanstvím ČR s bydlištěm v kraji, proti předešlému roku se tak jejich počet zvýšil o 183 osob. K meziročnímu nárůstu došlo po dlouhodobém úbytku studentů (od roku 2010) podruhé za sebou. Přesto studovalo na vysokých školách o 7,0 % méně osob s trvalým bydlištěm v Moravskoslezském kraji než v roce 2016.

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost, nemocenské pojištění

Počty lékařů se zvyšovaly, dentistů však ubývalo	Počet lékařů celkem v Moravskoslezském kraji podle posledních údajů z roku 2020 činil 5 356 osob a meziročně se téměř nezměnil. V dlouhodobějším pohledu (od 2016) jejich počty vzrostly o 4,0 % (o 200 lékařů). Počet lékařů na 1 000 obyvatel dosáhl úrovně 4,5, což bylo o 0,3 lékaře pod republikovým průměrem. Nejnižší počet lékařů na 1 000 obyvatel byl zaznamenán v okresech Nový Jičín (3,4), Karviná a Opava (shodně po 3,5), kde poslední tři roky docházelo k jejich postupnému snižování. Naopak nejvyšší počet byl evidován v Ostravě (6,7), kde se jejich počet každoročně zvyšoval (od roku 2016 o 0,7 lékaře na 1 000 obyvatel). Z celkového počtu lékařů bylo 735 zubařů. V jejich případě naopak došlo k úbytku, neboť ještě v roce 2017 pracovalo v Moravskoslezském kraji 790 dentistů.
Lůžkový fond v nemocnicích v kraji se příliš nemění	Počet lůžek v 21 nemocnicích v Moravskoslezském kraji v roce 2020 činil 6 500 a jejich počty byly v období 2016 až 2021 stabilní. Na tisíc obyvatel kraje činila hodnota 5,4 lůžek, průměr ČR dosáhl 5,8 lůžek. V roce 2019 (poslední údaje, které jsou k dispozici) bylo hospitalizováno 289,1 tis. osob, což oproti roku 2016 představovalo nárůst o 9,4 %. Průměrná délka ošetrovací doby činila 5,5 dnů a využití lůžkového fondu v nemocnicích představovalo 249,1 dne. V roce 2020 v kraji poskytovaly své služby samostatné ordinace praktických lékařů pro dospělé (515 ordinací), pro děti a mládež (186 ordinací), stomatologů (587 ordinací) a gynekologů (147 ordinací). Ve všech případech jejich počty od roku 2016 poklesly.
Počet nemocensky pojištěných osob se v posledních třech letech pozvolna snižoval	V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2021 v průměru evidováno celkem 465,5 tis. nemocensky pojištěných osob, což bylo o 1,1 tis. osob (o 0,2 %) méně než v roce 2020. Počet pojištěnců v kraji představoval přibližně 10% podíl na republikové hodnotě. Ve srovnání s ostatními kraji to byl 3. nejvyšší podíl za hlavním městem Prahou (26,7 %) a Jihomoravským krajem (10,9 %). Velmi vysoký počet pojištěnců

v Praze byl zapříčiněn zejména skutečností, že data v krajském třídění jsou zpracována podle sídla zaměstnavatele, resp. jeho mzdové účtárny.

V letech 2020 a 2021 se v souvislosti s pandemií koronaviru skokově zvýšil počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti

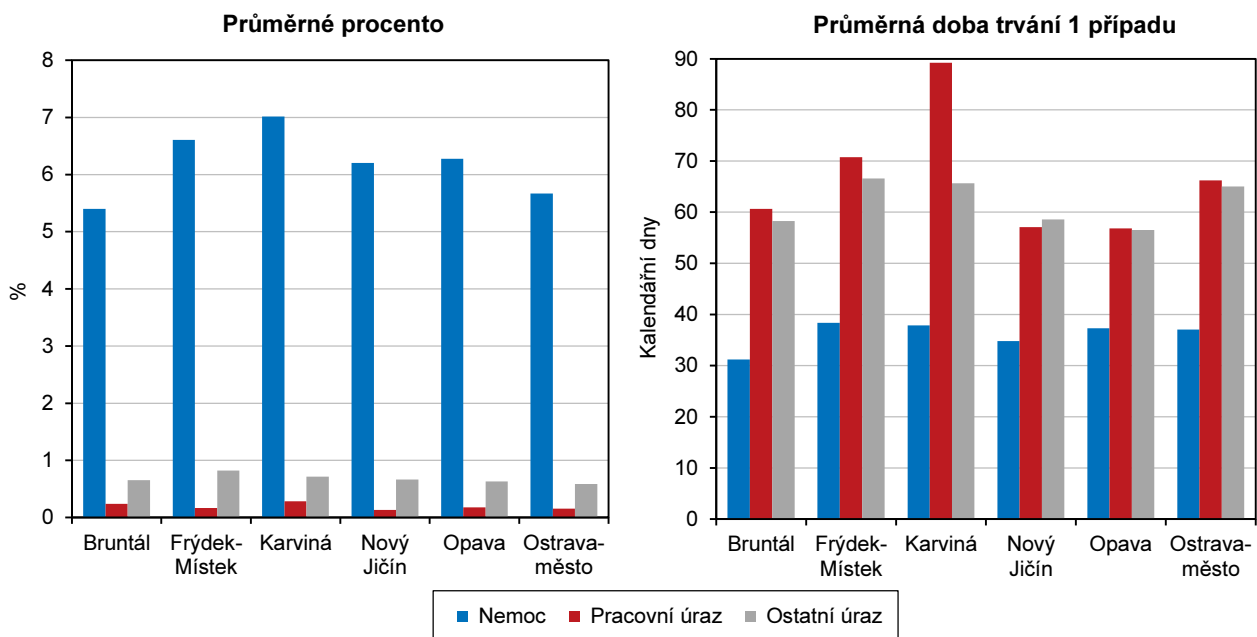
Celkový počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v Moravskoslezském kraji se v hodnoceném období každoročně zvyšoval, ke skokovému nárůstu došlo v letech 2020 a 2021. V roce 2021 bylo hlášeno 305,3 tis. případů, což bylo o 9,6 % více než v roce předchozím a o 48,8 % více než v roce 2019. Zásadním faktorem, který stál za nárůstem počtu nových případů v letech 2020 a 2021, byla bezesporu pandemie nemoci covid-19. Do počtu případů pro nemoc byly kromě nemocí jako takových započteny i karantény (a izolace), při nichž splňovali pojištěnci nárok na nemocenskou dávku. V celkovém počtu nově hlášených případů v kraji v roce 2021 bylo 282,9 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc (92,7 % všech případů pracovní neschopnosti), 4,5 tis. případů pro pracovní úraz (1,5 %) a 17,8 tis. případů ostatních úrazů (5,8 %).

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti v Moravskoslezském kraji v roce 2021 patřila k nejdelším v republice

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v kraji meziročně klesla o 4,2 dne na 38,7 dne. Šlo tak o druhou nejdelší průměrnou neschopenku za pojištěnci ze Zlínského kraje (39,0 dne) a proti republikovému průměru 34,5 dne byla o 4,2 dne delší. V okresech Moravskoslezského kraje se průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pohybovala v intervalu od 33,4 dne v Bruntálu do 40,7 dne ve Frýdku-Místku.

Graf 2.15 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Moravskoslezského kraje v roce 2021

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

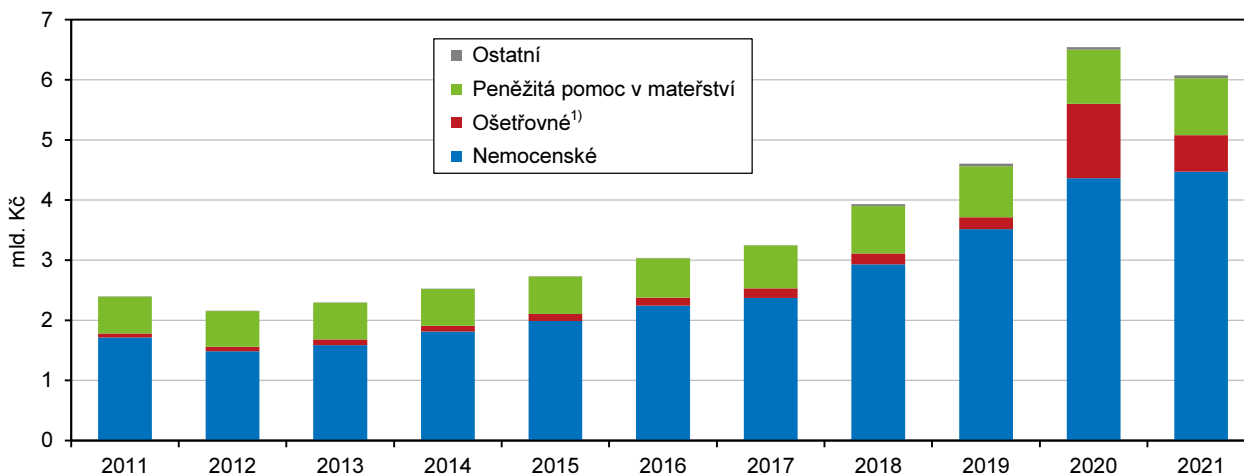

Průměrné procento pracovní neschopnosti byl v roce 2021 nejvyšší mezi všemi kraji

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti, které udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti, v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosáhlo 6,956 % a meziročně se téměř nezměnilo. V porovnání s ostatními kraji bylo průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Moravskoslezském kraji v roce 2021 zcela nejvyšší. Nejnižší hodnotu si udržovala Praha s hodnotou 3,897 %. V okresech Moravskoslezského kraje se hodnota ukazatele pohybovala od 6,293 % v okrese Bruntál do 8,016 % v okrese Karviná.

Graf 2.16 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Moravskoslezském kraji

Pramen: MPSV

¹⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné v roce 2020 a 2021 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Výdaje na dávky nemocenského pojištění v letech 2020 a 2021 byly významně ovlivněny pandemií covid-19

V roce 2021 bylo v kraji podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) vyplaceno 6,1 mld. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což bylo o 467 mil. Kč méně než v roce předchozím. Výsledky posledních dvou let byly značně ovlivněny epidemií koronaviru. Ve vývoji dávek v letech 2020 a 2021 se odrazil zejména enormní nárůst výdajů na ošetřovné. Jejich podíl na všech dávkách nemocenského pojištění v kraji se zvýšil ze čtyř procent dosahovaných v předchozích letech na 19 % v roce 2020, resp. 10 % v roce 2021. V případě nemocenského pojištění, které se na celkových dávkách podílí tradičně nejvíce, došlo proti roku 2019 k nárůstu výdajů o více než čtvrtinu (na 4,5 mld. Kč v roce 2021), jejich zastoupení na všech výdajích se však snížilo (na 66,6 % v roce 2020 a 73,7 % v roce 2021). Více než 15 % pak byla zastoupena peněžítá pomoc v mateřství, jejíž objem vyplacených dávek se každoročně zvyšoval. Zbývajících 0,8 % tvoří v úhrnu vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a dvě dávky zavedené v průběhu roku 2018 – otcovská poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné.

Státní sociální podpora

Dávky státní sociální podpory a péče v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosáhly částky 6,4 mld. Kč

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2021 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno přes 1,3 mil. dávek státní sociální podpory a péče v celkové výši dosahující téměř 6,4 mld. Kč. Obě hodnoty byly v rámci ČR nejvyšší. Proti roku 2016 došlo v Moravskoslezském kraji k výraznému poklesu počtu vyplacených dávek státní sociální podpory o cca 391 tis. dávek při současném nárůstu výše výdajů na tyto dávky (o 1,1 mld. Kč).

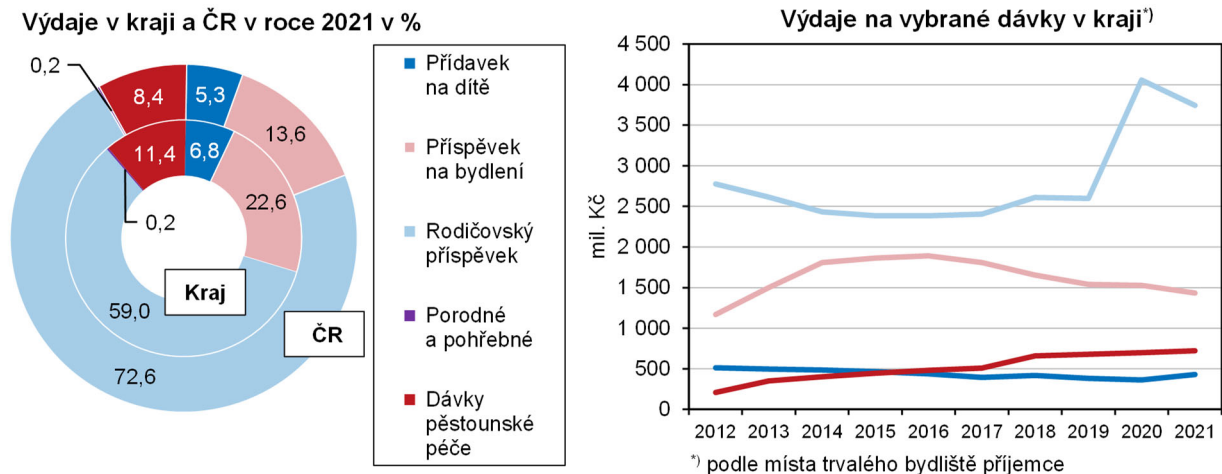
V letech 2020 a 2021 se výrazně zvýšil objem vyplacených dávek rodičovského příspěvku

V počtu vyplacených dávek v kraji tvořily dlouhodobě největší část přídavky na děti (477 tis. dávek) a příspěvky na bydlení (408 tis. dávek). V objemu vyplacených dávek tvořil největší díl (59,0 %) rodičovský příspěvek s 3,7 mld. Kč, následovaný příspěvkem na bydlení (1,4 mld. Kč, podíl 22,6 %). K nejvýraznější změně v objemu vyplacených dávek v hodnoceném období došlo v případě rodičovského příspěvku, který mezi roky 2019 a 2020 vzrostl o více než polovinu (o 56,2 %) z 2,6 mld. Kč na 4,1 mld. Kč.

Graf 2.17 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV

V přepočtu na obyvatele byly vyplacené dávky státní sociální podpory a péčovské péče v roce 2021 nejvyšší v Moravskoslezském kraji

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v přepočtu na 1 obyvatele činily v roce 2021 na republikové úrovni 4 650 Kč, v Moravskoslezském kraji byly o 727 Kč vyšší (5 376 Kč). V mezikrajském srovnání tak byly výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče na obyvatele nejvyšší právě v Moravskoslezském kraji, naproti tomu nejnižších hodnot dosáhly v krajích Zlínském (4 042 Kč) a Plzeňském (4 154 Kč). Od roku 2016 se průměrná částka na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji zvýšila o 1 059 Kč.

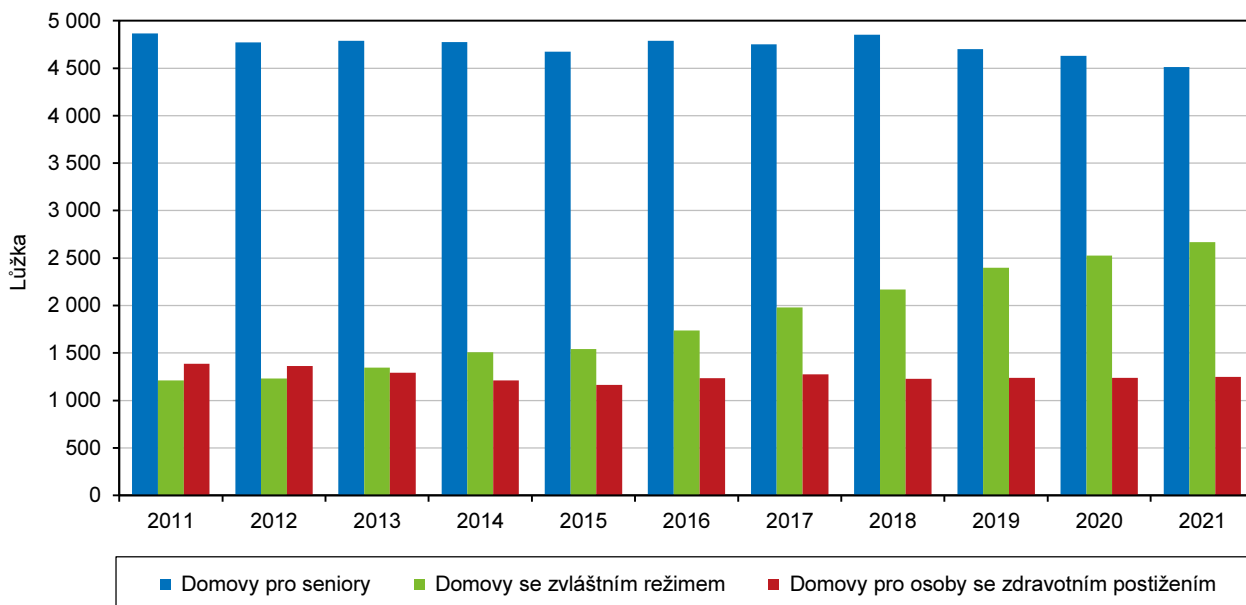
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Zařízení služeb sociální péče v kraji pomalu přibývá

Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V roce 2021 bylo v Moravskoslezském kraji provozováno celkem 471 zařízení sociálních služeb, z nichž necelých 30 % (140 zařízení) tvořily služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jednalo se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením s celkovou kapacitou 8 429 lůžek, což bylo o 668 lůžek více než v roce 2016.

Graf 2.18 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Počet lůžek v domovech pro seniory byl v roce 2021 na historickém minimu

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v domovech pro seniory. Tato zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2021 provozováno 70 domovů pro seniory s kapacitou 4 513 lůžek. Z dlouhodobého pohledu počet lůžek v domovech pro seniory klesal, přičemž kapacita v roce 2021 dosáhla svého historického minima.

Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením zůstává stabilní

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V Moravskoslezském kraji se v roce 2021 nalézalo 24 těchto zařízení s kapacitou 1 247 lůžek. Dlouhodobě se počet těchto zařízení mírně snižoval, jejich kapacita však zůstávala stabilní.

Největší rozvoj zažily domovy se zvláštním režimem

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2021 provozováno 46 těchto zařízení s kapacitou 2 669 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Od roku 2016 se jejich počet v kraji zvýšil o 6 zařízení a 931 lůžek.

Výdaje na příspěvek na péči dosáhly v roce 2021 v Moravskoslezském kraji 4 mld. Kč

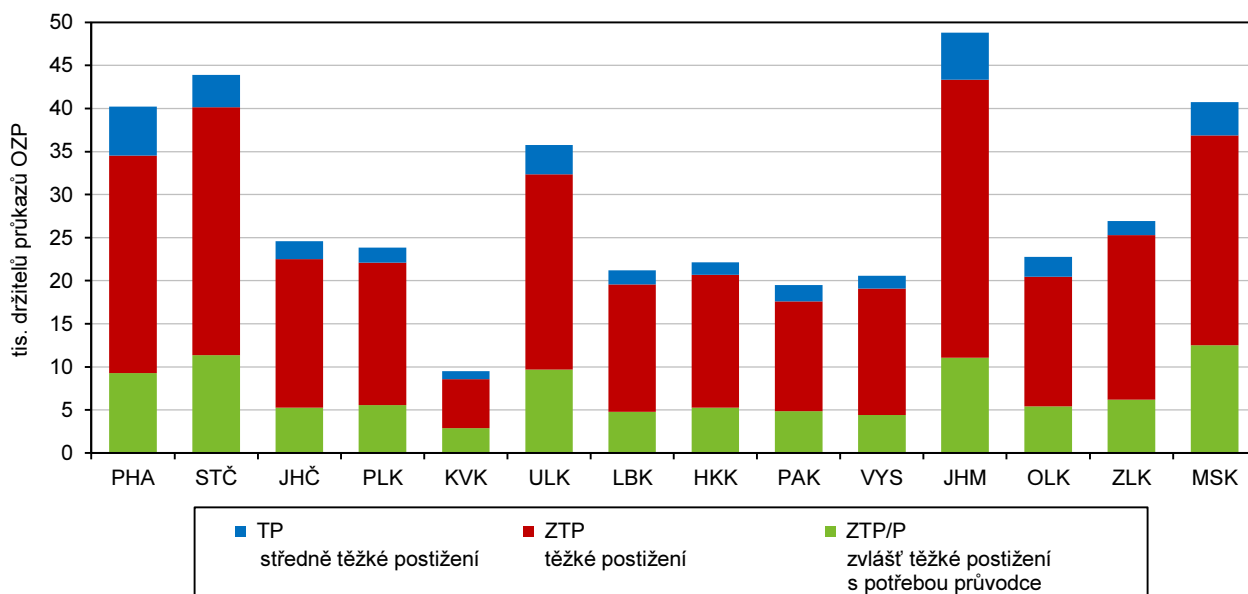
V prosinci 2021 bylo v Moravskoslezském kraji v průměru 43,5 tis. příjemců příspěvku na péči (osob závislých na pomoci jiné osoby), z toho 30,0 tis. bylo ve věku 65 a více let (9,0 tis. mužů a 21,0 tis. žen). Proti stejnému období roku 2020 se počet žadatelů nepatrně snížil o cca 200 osob. Výdaje na příspěvek na péči dosáhly v kraji v roce 2021 částky 4,0 mld. Kč a meziročně se snížila o 93 mil. korun.

Počty držitelů průkazů osob se zdravotním postižením každoročně narůstaly

V prosinci 2021 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 40 758 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP), přičemž jejich počty každoročně narůstají. Proti roku 2016, kdy bylo evidováno 30 898 držitelů, se jejich počet navýšil o 31,9 %, tedy téměř o třetinu. Nejvyšší počet držitelů průkazů OZP náleželo do kategorií ZTP (těžké postižení) s 59,7 % a ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) s 30,7 %. Nejmenší podíl 9,6 % zaujímala kategorie TP (středně těžké postižení).

Graf 2.19 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

Na tisíc obyvatel kraje připadlo 35 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, což bylo méně než republikový průměr

Na 1 000 obyvatel Moravskoslezského kraje připadlo v celkově 35 držitelů průkazů OZP, z toho 3 osoby s TP, 21 osob se ZTP a 11 osob se ZTP/P. Pouze u osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce došlo k překročení celorepublikové hodnoty o 1,2 osoby na 1 000 obyvatel. V mezikrajském srovnání byl evidován nejvyšší počet osob se zdravotním postižením na tisíc obyvatel v Libereckém kraji, přičemž převyšoval celorepublikové hodnoty (celkem 38,1; TP 3,6; ZTP 25,2; ZTP/P 9,4) ve všech třech kategoriích. Naopak nejnižší počet osob se zdravotním postižením byl v roce 2021 evidován v Praze (31,5).

Důchodci, důchody

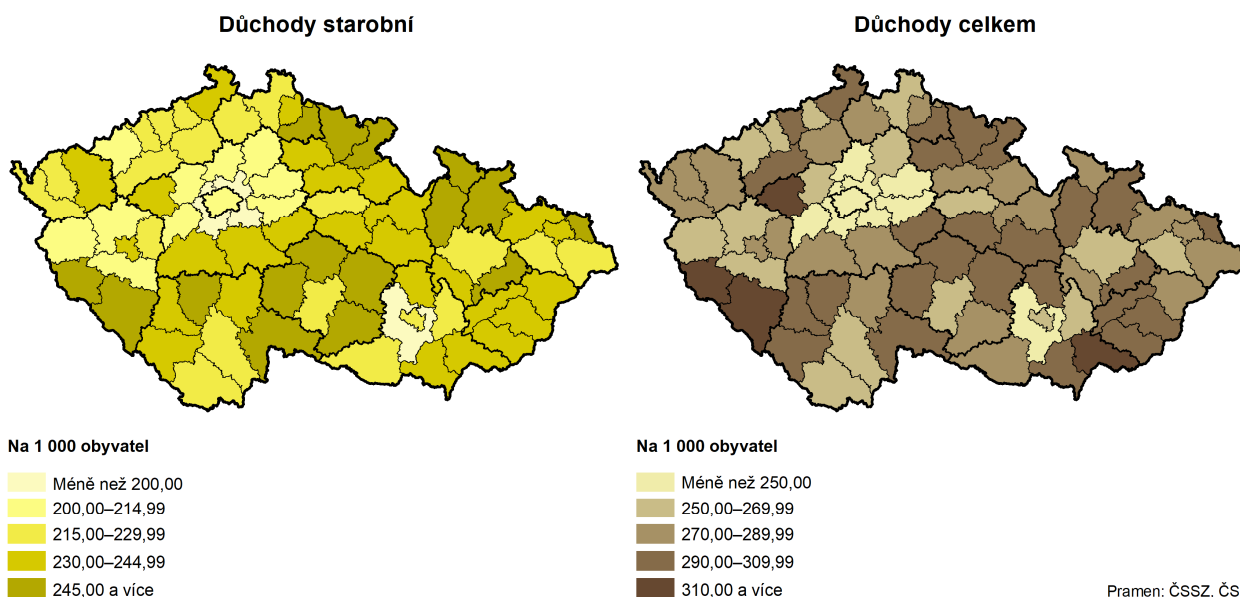
Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírala některý z důchodů

Podle údajů (ČSSZ) pobírala v Moravskoslezském kraji ke konci roku 2021 některý z důchodů více než čtvrtina populace (28,6 %, tj. 336,8 tis. osob), z toho 82,4 % (277,4 tis. osob) pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Téměř tři čtvrtiny ze starobních důchodců pobíraly starobní důchod samostatně – sólo (206,4 tis. osob) a jedna čtvrtina osob pobírala starobní důchod v kombinaci s jinými typy důchodů jako např. vdovským, vdoveckým či invalidním.

Celkový počet důchodců v kraji v posledních čtyřech letech klesal

Celkový počet příjemců důchodů v Moravskoslezském kraji bez ohledu na druh důchodu se již čtvrtým rokem snižuje. Zatímco v letech 2018 a 2019 byl pokles v řádu stovek osob, v následujících letech úbytek zrychlil a dosáhl 2,3 tis., resp. 3,3 tis. osob. Meziroční pokles v roce 2021 činil 1,0 %.

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2021

Počty starobních důchodců ovlivnil v letech 2020 a 2021 covid-19

Jiný vývoj v delším časovém horizontu lze vysledovat v případě příjemců starobních důchodů (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým), jejichž počty v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace, spíše rostl. K obratu došlo v roce 2020, kdy se naplno projevila epidemie covid-19, jež byla nebezpečná především pro rizikové skupiny, mezi které spadají i senioři, a jejich počty se začaly snižovat. V porovnání s rokem 2020 klesl počet starobních důchodců v kraji o 1,4 %.

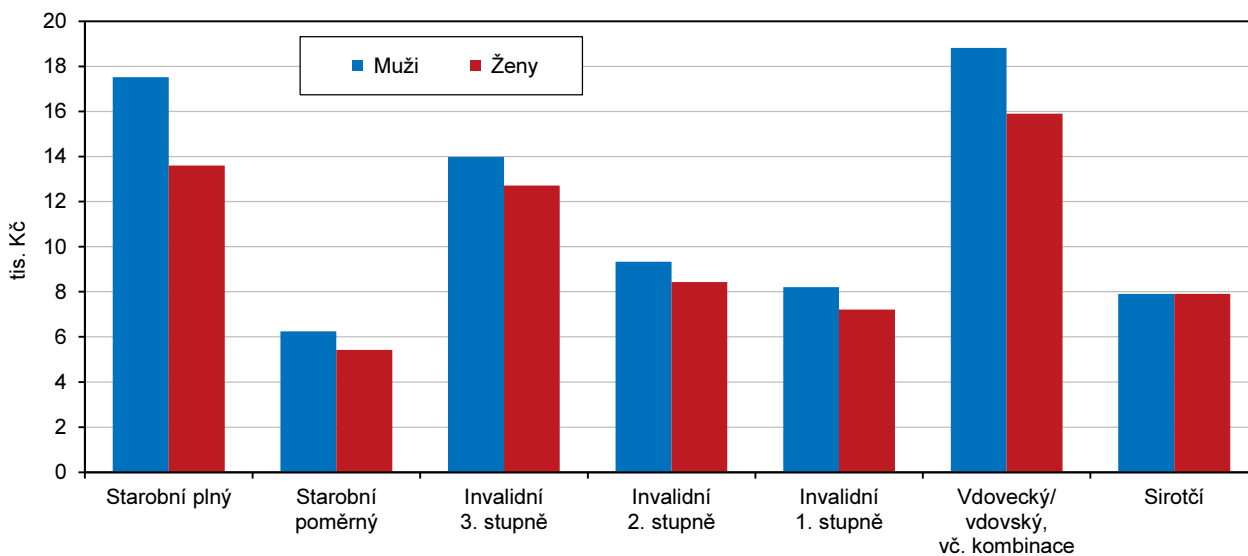
Mezi příjemci důchodů převažovaly ženy v poměru 3 : 2

Mezi osobami pobírajícími důchod v roce 2021 v Moravskoslezském kraji převažovaly ženy, z celkového počtu cca 336,8 tis. důchodců dosahoval jejich podíl 58,2 % (196,2 tis. žen). Velmi podobná situace platila i v případě starobních důchodců (plných a poměrných) vyplácených sólo a v kombinaci s pozůstalostním

důchodem (tj. včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem). Mezi jejich příjemci (279,0 tis. osob) převažovaly ženy v poměru 3 : 2 (59,7 %). Je to dáno tím, že ve srovnání s muži se ženy dožívají jednak vyššího průměrného věku, jednak do důchodu mohou v současnosti přecházet o něco dříve podle počtu vychovaných dětí. Proti mužům však pobírají nižší průměrné částky ve všech typech důchodů (s výjimkou sirotčího). Souvisí to s dobou jejich ekonomické aktivity a také s jejich výdělkem, které bývají nižší proti mužům vlivem rozdílného druhu a charakteru zaměstnání.

Graf 2.20 Průměrné důchody podle druhu důchodu a pohlaví v Moravskoslezském kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Podíl příjemců předčasných důchodů v kraji se neustále zvyšuje

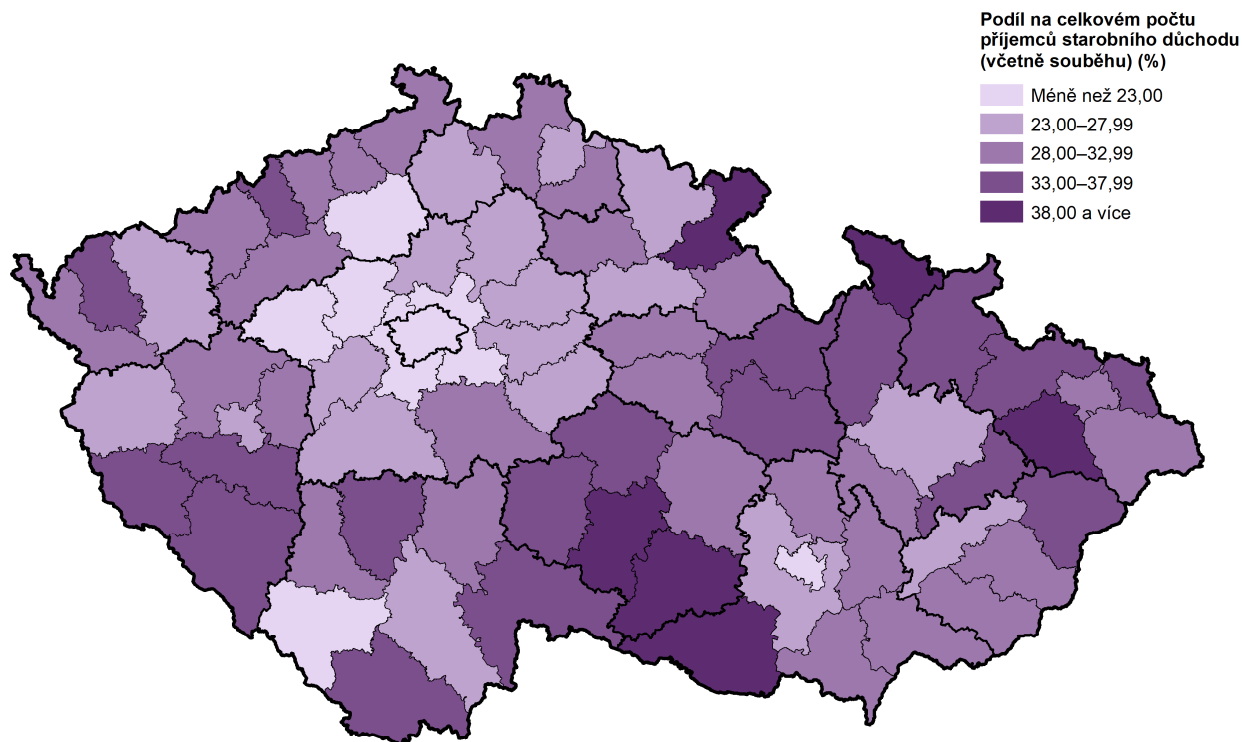
Obecně má na zvyšování počtu příjemců důchodů kromě stárnutí populace vliv také sociálněekonomický vývoj, kdy roste počet i podíl osob odcházejících do předčasného starobního důchodu. Důvodem odchodu do předčasného důchodu může být zejména ztráta zaměstnání v pokročilém věku a neochota firem zaměstnávat starší ročníky. V Moravskoslezském kraji v roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod 92,2 tis. osob, tedy 33,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Od roku 2016 vzrostl podíl příjemců předčasných důchodů v kraji o 9,6 tis. osob (nárůst o 3,7 p. b.). Vyšší podíl příjemců předčasných důchodů byl zaznamenán pouze na Vysočině (36,1 %) a v Pardubickém kraji (33,5 %). Muži odcházeli do předčasného důchodu častěji než ženy, přičemž v roce 2021 byl podíl předčasně odcházejících mužů 34,0 % a žen 32,7 %. V rámci okresů Moravskoslezského kraje se pohybovala hodnota příjemců předčasného starobního důchodu mezi 28,2 % v okrese Ostrava-město a 38,7 % v okrese Nový Jičín.

I když se výše starobního důchodu zvyšovala, nedosáhla ani poloviny mzdového mediánu

V prosinci 2021 vzrostla průměrná měsíční výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v Moravskoslezském kraji meziročně o 953 Kč (o 6,5 %) na 15 523 Kč. Od roku 2016 se zvýšil důchod v kraji o téměř 4 tisíce korun (o 34,5 %). Vyšší průměrný starobní důchod v prosinci 2021 pobírali důchodci pouze v Praze (16 467 Kč) a ve Středočeském kraji (15 675 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu v Moravskoslezském kraji nedosahovala ani poloviny mzdového mediánu (46,2 %), ve srovnání s republikovým průměrem byla hodnota tohoto podílu o 2,3 p. b. vyšší. Nejvyšší průměrný starobní důchod sólo ve výši 15 862 Kč byl v prosinci 2021 vyplácen v okrese Karviná a nejnižší v okrese Bruntál 14 661 Kč.

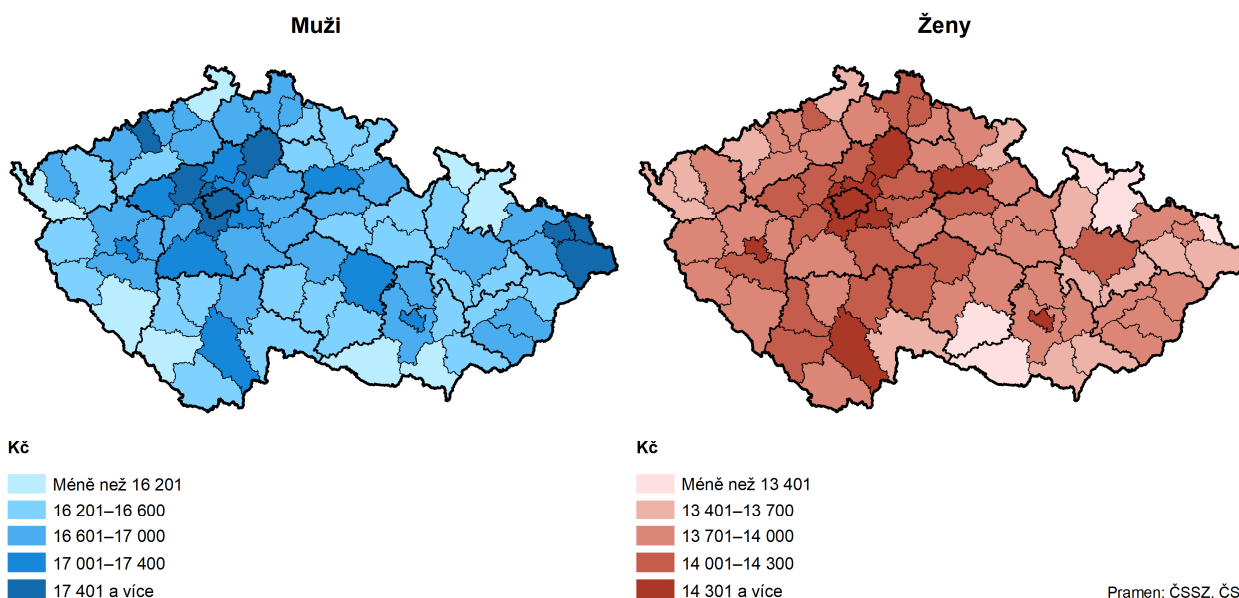

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ, ČSÚ

Zvyšuje se rozdíl mezi výší starobního důchody mužů a žen

Starobní důchod (sólo bez souběhu) mužů v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosáhl částky 17 521 Kč, v případě žen to bylo 13 603 Kč. Rozdíl ve výši starobních důchodů mezi pohlavími tak činil 3 918 Kč, což bylo absolutně nejvíce mezi kraji ČR, a navíc se v čase navyšuje.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet zjištěných trestných činů v roce dosáhl svého historického minima

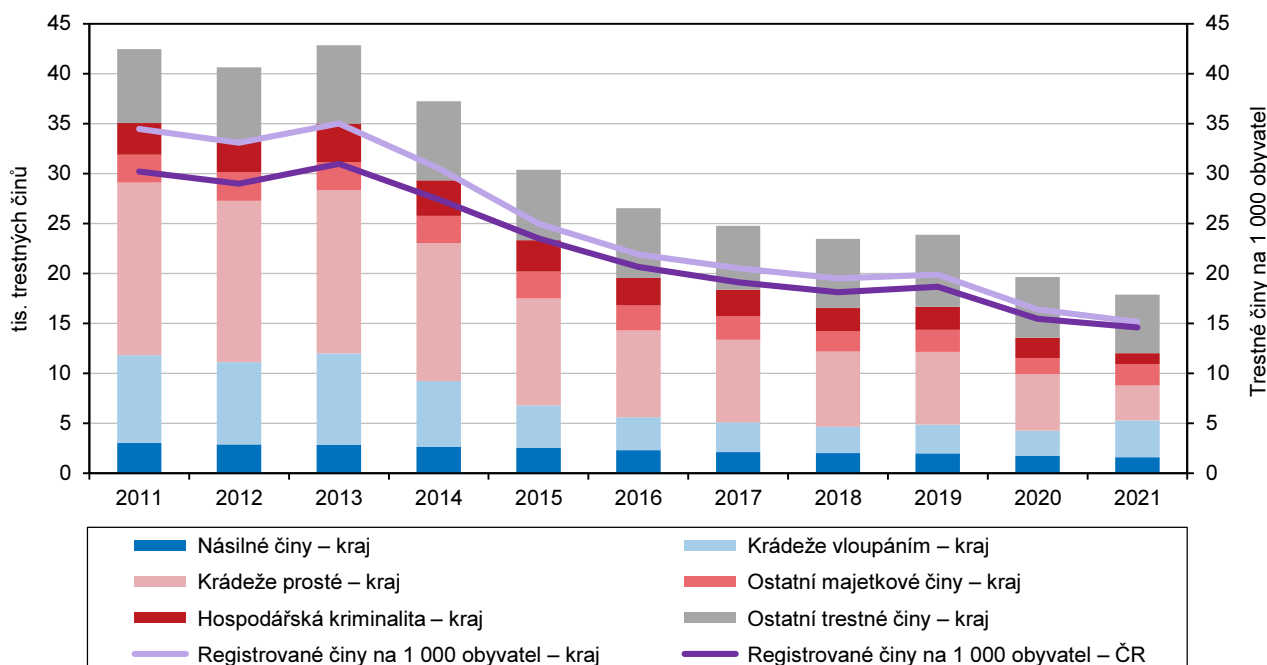
V průběhu roku 2021 byl Policií České republiky registrován na území Moravskoslezského kraje historicky nejnižší počet 17 865 trestných činů, což představovalo 11,7 % všech registrovaných skutků na území Česka. Větší podíl na celkové kriminalitě vykázala pouze Praha (22,9 %), naopak nejmenší podíl na republikové kriminalitě zaznamenali v Karlovarském kraji (2,4 %). Meziročně poklesl počet registrovaných trestných činů ve všech krajích Česka, v Moravskoslezském kraji to bylo o 9,0 %, tj. o 1 770 trestných činů. Takto výrazné snížení kriminality bylo s vysokou mírou pravděpodobnosti ovlivněno vyhlášenými nouzovými stavy na území Česka v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.

Počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel se přibližuje republikovému průměru

Při přepočtu na 1 000 obyvatel v Moravskoslezském kraji připadlo 15,1 zjištěných trestných činů. Tato hodnota ukazatele se od roku 2016 snížila o 6,8 trestného činu. Republikový průměr činil 14,6 zjištěných trestných činů na tisíc obyvatel a vedle Moravskoslezského kraje jej přesáhli v Praze (27,7), Ústeckém kraji (17,9) a Libereckém kraji (15,1).

Graf 2.21 Registrované trestné činy v Moravskoslezském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počty násilných trestných činů klesají, přesto jsou jejich počty nejvyšší v ČR

Zvláštní pozornost si zaslouží násilné a mravnostní trestné činy, těch bylo v Moravskoslezském kraji v roce 2021 spácháno 1 609, resp. 307 činů. I přestože násilných trestných činů každoročně ubývá (proti roku 2016 o 30,3 %), nadále zůstávají jejich počty mezi všemi krajími ČR největší. Mravnostních trestných činů v dlouhodobějším pohledu většinou přibývalo, v roce 2021 meziročně o 7,0 %.

Objasněna byla v roce 2021 více než polovina zjištěných trestných činů

V roce 2021 bylo v Moravskoslezském kraji objasněno 9 808 trestných činů. Celková objasněnost (podíl počtu objasněných trestných činů a počtu registrovaných trestných činů v kalendářním roce) tak činila 54,9 %. Krajská objasněnost tak byla sice vyšší než celorepublikový průměr (47,3 %), ale mezi krajími byla pátá nejhorší. Nejvyšší objasněnost 66,8 % vykazoval Zlínský kraj, nejnižší pak hlavní město Praha s 25,1 %. Pro úplnost dodejme, že dodatečně bylo Policií České republiky objasněno dalších 1 554 trestných činů spáchaných v Moravskoslezském kraji.

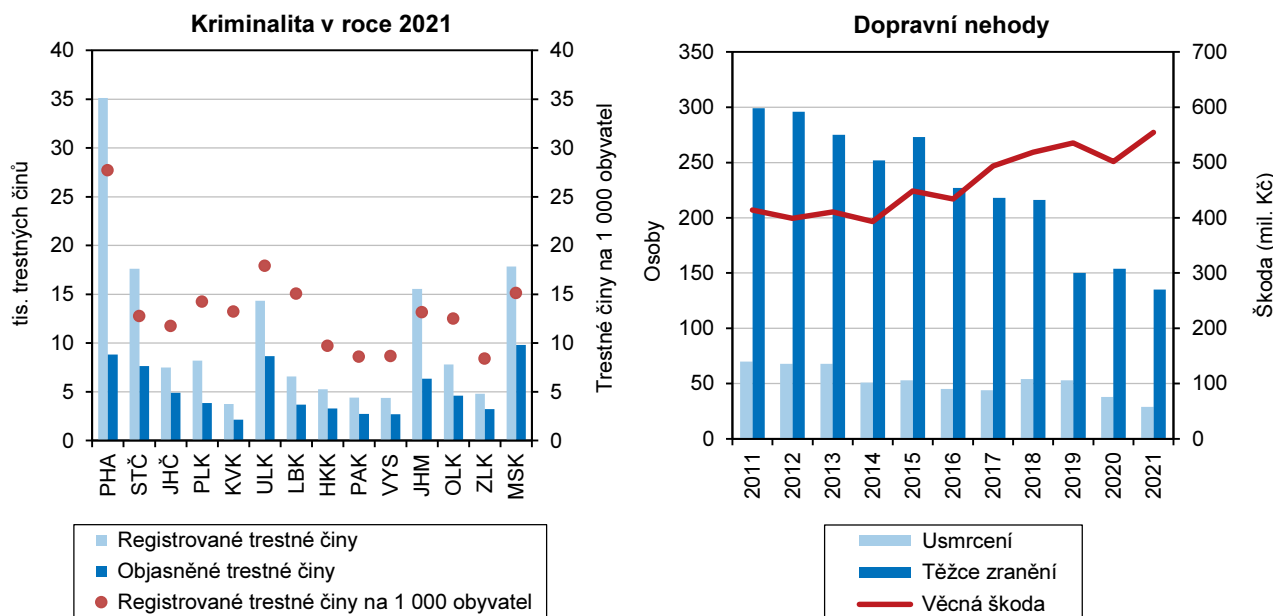

Téměř dvě třetiny trestných činů v kraji v roce 2021 bylo spácháno v okresech Ostrava-město a Karviná

Z hlediska podrobnějšího územního členění bylo nejvíce trestných činů spácháno v okresech Ostrava-město (7 471 skutků, vč. činů spáchaných na železnici) a Karviná (3 794 skutků). V těchto dvou okresech tak bylo spácháno více než 63 % všech trestných činů v Moravskoslezském kraji. Meziročně došlo k poklesu kriminality napříč všemi okresy Moravskoslezského kraje – nejvýrazněji ve Frýdku-Místku (o 17,0 %), nejméně v Ostravě-městě (o 3,3 %). Nejvyšší objasnenosti trestných činů dosáhla policie v okresech Bruntál (70,1 %) a Opava (66,9 %), naopak nejnižší byla v okrese Ostrava-město, vč. železnice (48,8 %).

Graf 2.22 Kriminalita podle krajů a dopravní nehody v Moravskoslezském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet dopravních nehod opět vzrostl

Za celý rok 2021 bylo Policií České republiky evidováno v Moravskoslezském kraji 10 006 dopravních nehod, což představovalo 10,1 % všech dopravních nehod na území Česka. Meziročně počet nehod na území kraje vzrostl o 8,8 % (o 809 nehod), přičemž celorepublikový nárůst činil 4,8 %. Došlo tak k návratu ke každoročnímu nárůstu nehodovosti v kraji, neboť meziroční úbytek dopravních nehod byl v posledních 10 letech zaznamenán pouze v roce 2020. Počet nehod dosáhl druhé nejvyšší hodnoty za poslední desetiletí navzdory tomu, že rok 2021 byl poznamenán omezeným volným pohybem osob kvůli pandemii covid-19. V přepočtu na tisíc obyvatel se v Moravskoslezském kraji v roce 2021 stalo 8,5 dopravní nehody, republikový průměr činil 9,5 dopravní nehody.

Při dopravních nehodách zemřelo do 24 hodin nejméně osob v historii

V kraji zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě 29 osob, což bylo vůbec nejméně od roku 1996. Meziročně pak počet usmrcených klesl o 23,7 %, ještě výraznější úbytek zaznamenali v Kraji Vysočina (o 35,1 %). Statistické údaje o počtu těžce zraněných v Moravskoslezském kraji vykazovaly příznivější vývoj než v roce 2020, neboť při dopravních nehodách bylo těžce zraněno 135 osob, tedy o 19 osob (o 12,3 %) méně než předchozí rok. Méně příznivá situace nastala v případě lehce zraněných, kterých bylo v roce 2021 evidováno 1 915 osob. Jejich počet meziročně vzrostl o 66, tj. o 3,6 %. Tento nárůst byl mezi kraji druhý nejvyšší po Vysočině.

Téměř 30 % dopravních nehod se událo v okrese Ostrava-město

Nejvíce dopravních nehod v roce 2021 se z okresů Moravskoslezského kraje událo na území Ostravy-města (2 962 nehod), což představovalo téměř 30 % ze všech nehod v kraji. Naopak nejméně (928) jich evidovali v okrese Bruntál. Ve všech okresech došlo k meziročnímu nárůstu nehod, nejvýrazněji – o pětinu – to bylo

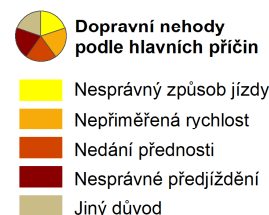
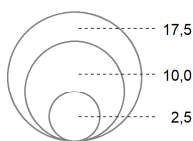
v okrese Opava. Nejvíce lidí zemřelo při dopravních nehodách v okresech Frýdek-Místek (9 osob) a Ostrava-město (6 osob), na opačné straně žebříčku stál okres Bruntál se 2 usmrčenými osobami.

Věcné škody způsobené při dopravních nehodách v Moravskoslezském kraji přesáhly půl miliardy korun

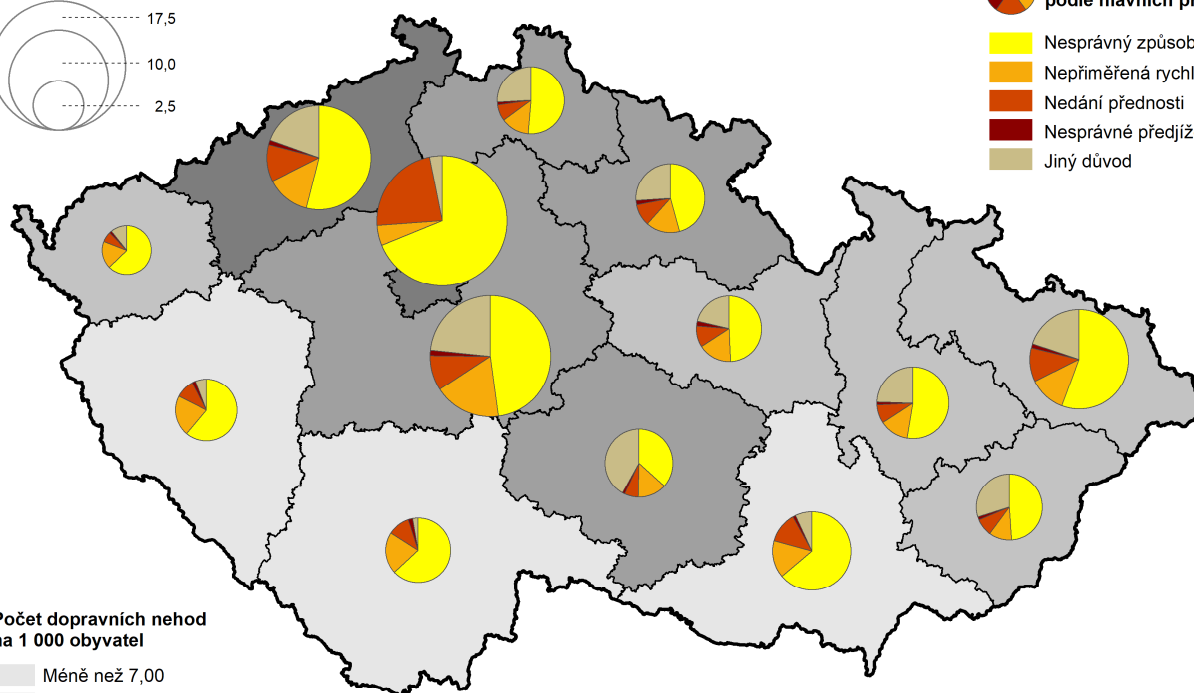
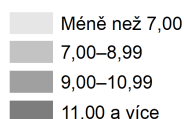
Po předloňském poklesu věcných škod při nehodách se v roce 2021 opět projevil trend růstu, meziročně se škody zvýšily o 10,5 % (o 52,9 mil. Kč). Celkové škody způsobené při dopravních nehodách v kraji v roce 2021 tak dosáhly hodnoty 554,5 mil. Kč. Pouze v Jihomoravském kraji došlo k meziročnímu poklesu věcných škod. Mezi kraji byla výše celkových škod způsobených dopravními nehodami v kraji čtvrtá nejvyšší. Při přepočtu na jednu dopravní nehodu dosáhla průměrná výše škod v Moravskoslezském kraji částky 55,5 tis. Kč, což bylo o více než 12 tisíc korun méně než republikový průměr.

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2021

Počet dopravních nehod (tis.)

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Pramen: Policejní prezidium ČR

Nejvíce bodovaných řidičů v rámci ČR bylo z Moravskoslezského kraje

Proti roku 2020 se v Moravskoslezském kraji snížil podíl bodovaných řidičů (z registrovaných řidičů celkem) o 0,1 p. b. na 7,9 % a zařadil Moravskoslezský kraj na první místo v podílu bodovaných řidičů v rámci ČR. V předchozích letech hodnoceného období se hodnota podílu v Moravskoslezském kraji pohybovala na 8 a více procentech. Na opačném konci žebříčku se umístilo hl. město Praha s 4,5% podílem bodovaných řidičů.

Nejméně požárů v Moravskoslezském kraji v roce 2021 za posledních 20 let

Podle údajů Hasičského záchranného sboru ČR zasahovaly v Moravskoslezském kraji v roce 2021 hasičské sbory při 1 753 požárech, což je o 138 případů (o 7,3 %) méně než v roce předchozím. V horizontu posledních 20 let počet požárů (byť s jistým kolísáním) klesá a v roce 2021 se jednalo o nejnižší hodnotu. Naopak nejvíce požárů v kraji bylo likvidováno v roce 2003, jednalo se o 2 993 požárů.

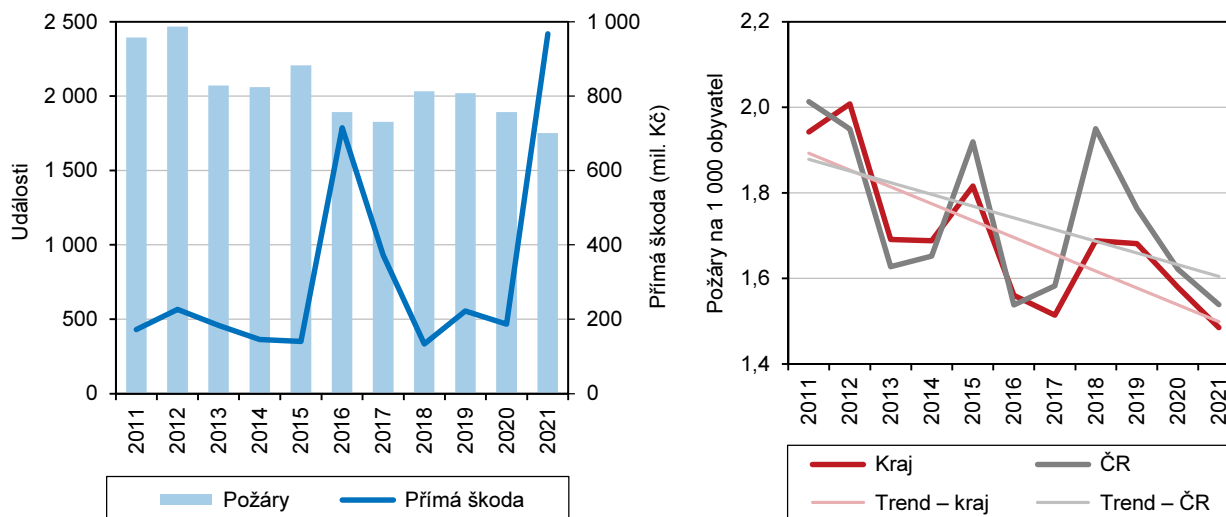
V přepočtu na 1 000 obyvatel vypuklo 1,5 požáru a od roku 2014 se tato hodnota prakticky nezměnila.

Vysoké počty zemřelých a zraněných při požárech v roce 2021

Nepříznivě vyznělo pro Moravskoslezský kraj porovnání z pohledu počtu zraněných a zemřelých. Počet zraněných 145 osob byl třetí nejvyšší v Česku, více jich bylo zraněno ve Středočeském kraji (187 osob) a v hlavním městě Praze (148 osob). Počet 18 usmrčených osob při požárech na území Moravskoslezského kraje pak byl (spolu se Středočeským krajem) absolutně nejvyšší mezi kraji. Naopak nejméně lidí zahynulo v souvislosti s požáry v roce 2021 v Pardubickém kraji (2 osoby).

Graf 2.23 Požáry v Moravskoslezském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Přímá škoda způsobená při požárech v roce 2021 výrazně vzrostla

V roce 2021 výrazně vzrostla přímá škoda způsobená požáry. Její výše dosáhla 967,8 mil. Kč, což byl více než pětinašobek hodnoty roku předchozího. Tato částka byla nejvyšší za posledních 20 let. Průměrná přímá škoda na jeden požár pak dosáhla 552,1 tis. Kč (po Libereckém kraji druhá nejvyšší hodnota) a proti roku 2020 byla také více než pětkrát vyšší. Hodnota majetku uchráněného před požáry v kraji v roce 2021 dosáhla rovněž nejvyšší částky za posledních 20 let – 3 151,4 mil. Kč. To představovalo více než 3,3násobek hodnoty přímých škod.

Třetina požárů v kraji propukla v okrese Ostrava-město

Ze srovnání okresů v rámci Moravskoslezského kraje v roce 2021 lze vysledovat, že nejvíce požárů vypuklo v okrese Ostrava-město, a to 589 požárů (33,6 % z krajského celku). V relativním vyjádření dopadly nejhůře okresy Bruntál a Ostrava-město shodně s 1,9 požáru na 1 000 obyvatel. Naopak nejnižší počet požárů byl likvidován v okrese Opava – 169 (9,6 % z krajského celku) a to i v relativním vyjádření (1,0 požáru na 1 000 obyvatel). K navýšení počtu požárů proti předchozímu roku došlo v okresech Frýdek-Místek (o 6,6 %) a Nový Jičín (o 13,5 %).

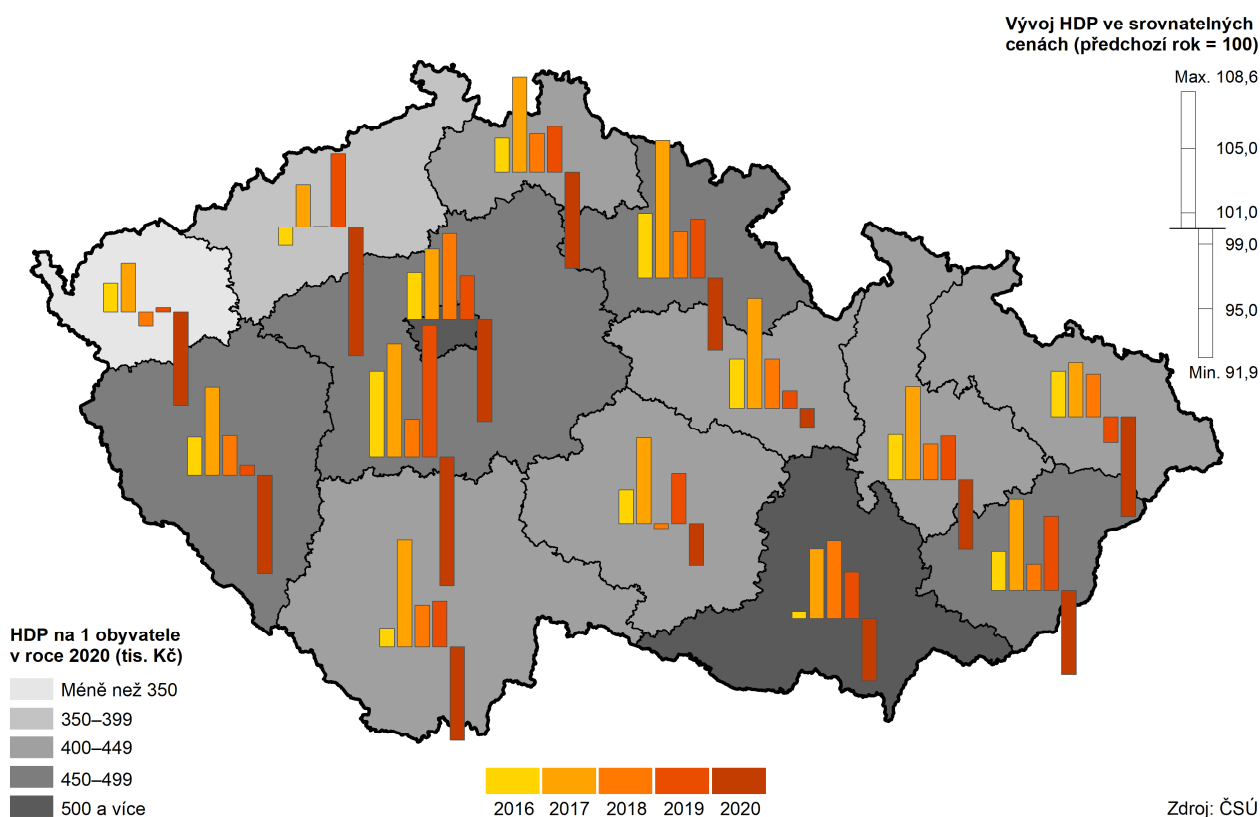
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

V Moravskoslezském kraji se v roce 2020 hrubá přidaná hodnota propadla na úroveň roku 2008

Rokem 2014 začalo, po předchozích letech hospodářské nestability, období pětileté konjunktury, kdy regionální hrubá přidaná hodnota (HDP) Moravskoslezského kraje ve srovnatelných cenách (s. c.) rostla. V roce 2019 moravskoslezské HDP v s. c. jako v jediném kraji Česka meziročně pokleslo o 1,6 % a v roce 2020 restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru pokles HDP ještě zrychlil na 6,2 %. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 období a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize. Výsledkem byl propad regionálního HDP v s. c. v Moravskoslezském kraji na úroveň předkrizového roku 2008.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

Podíl kraje na tvorbě HDP Česka pozvolna klesá

Objem HDP v Moravskoslezském kraji v roce 2020 dosáhl 496,8 mld. Kč v běžných cenách. Podíl HDP Moravskoslezského kraje na ČR činil 8,7 % a z velikostně srovnatelných krajů (Středočeský 11,6 % a Jihomoravský 10,8 %) byl nejnižší. Dlouhodobě se tento podíl kraje pozvolna snižuje, ještě na konci 90. let minulého století přesahoval 10procentní hranici.

HDP na 1 obyvatele bylo v roce 2020 na 78 % republikového průměru, ...

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhlo HDP v kraji v roce 2020 hodnoty 415,0 tis. Kč (meziroční pokles o 9,2 tis. Kč), což bylo 78,0 % vůči průměru ČR (532 tis. Kč/obyv.). Tato hodnota řadila kraj v regionálním srovnání na jedenácté místo, nižší HDP na obyvatele vyprodukovali v Karlovarském, Ústeckém a Libereckém kraji. Přitom ještě v roce 2016 dosáhl kraj 7. nejvyšší hodnoty HDP na 1 obyvatele.

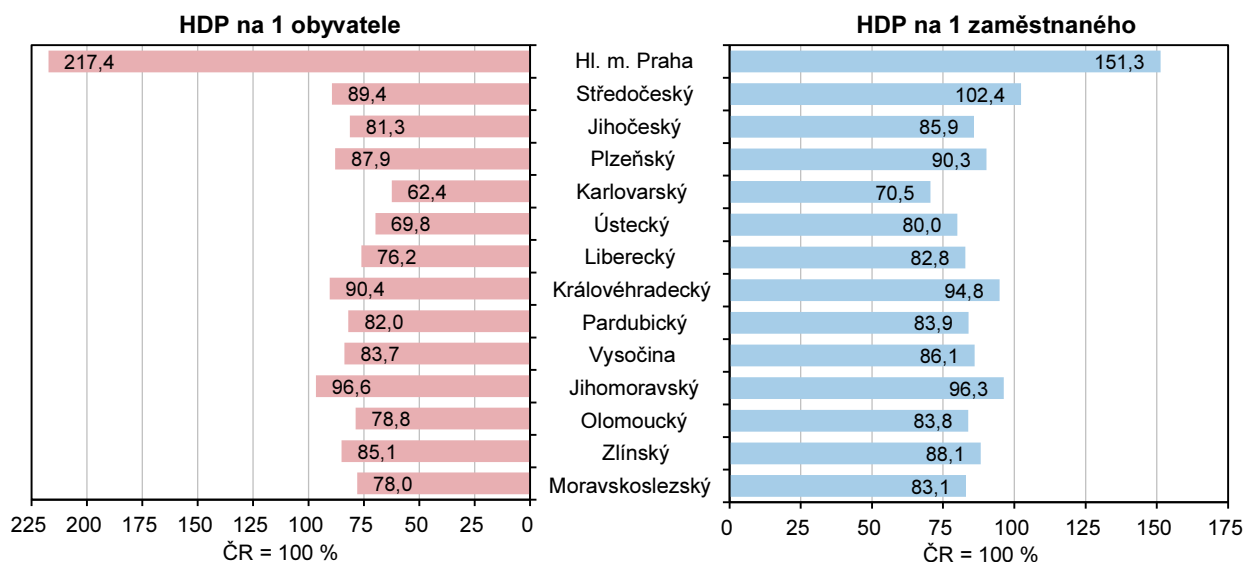

... zatímco HDP na 1 zaměstnaného dosáhlo 83 % průměru ČR

Výkonnost (produktivita) regionu, počítaná jako podíl HDP na 1 zaměstnaného (podle místa pracoviště vč. sebezaměstnaných), činila v roce 2020 cca 886 tis. Kč, tj. 83,1 % průměru ČR. Proti předešlému roku se snížila o necelých 10 tisíc korun. K meziročnímu poklesu došlo od roku 1995 pouze ve třech dalších letech (2009, 2012 a 2013).

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného podle krajů (ČR = 100) v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

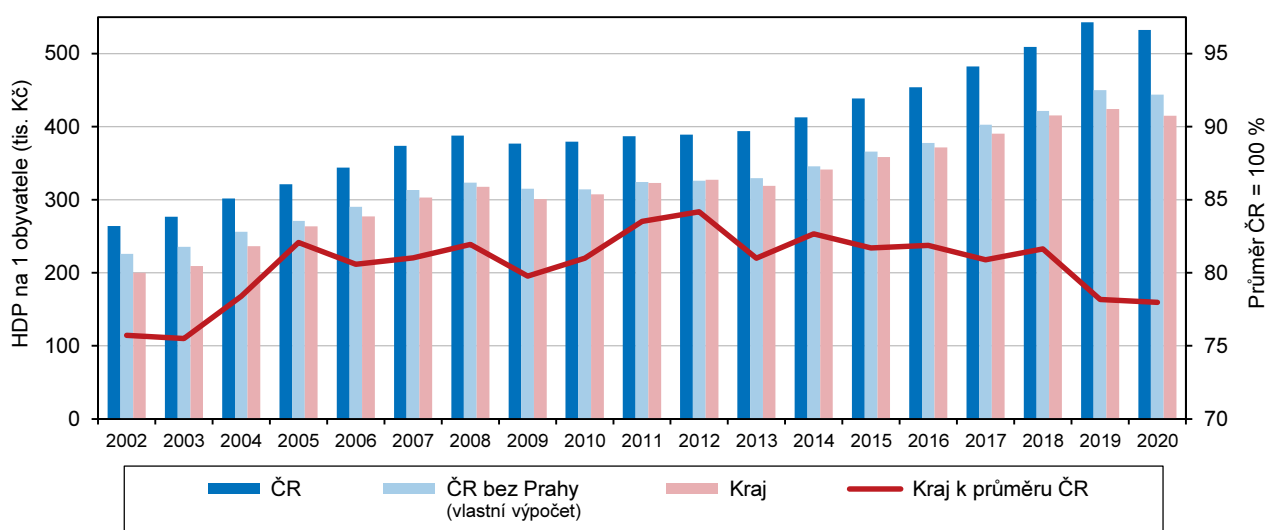

Praha má výraznou ekonomickou převahu, na tvorbě HDP Česka se podílela z více než jedné čtvrtiny

Postavení kraje vůči průměru ČR je do značné míry ovlivněno Prahou, která má mezi kraji zcela mimořádnou pozici a byla v ní vytvořena více než čtvrtina (27 %) republikového HDP. Tím samozřejmě dochází k významnému ovlivnění průměrné hodnoty HDP na 1 obyvatele za celou ČR. Ve srovnání s průměrem Česka bylo HDP v přepočtu na 1 obyvatele v Praze od roku 2001 víc než dvojnásobné. Praha zvyšovala republikovou hodnotu natolik, že žádný jiný kraj jí už nedosáhl. Důvodem výrazné převahy hlavního města je jednak odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty, ve které dominují z 84 % služby, jednak je to vysoký počet zaměstnaných, kdy Praha přitahuje pracující z celé republiky, zejména ze středních Čech.

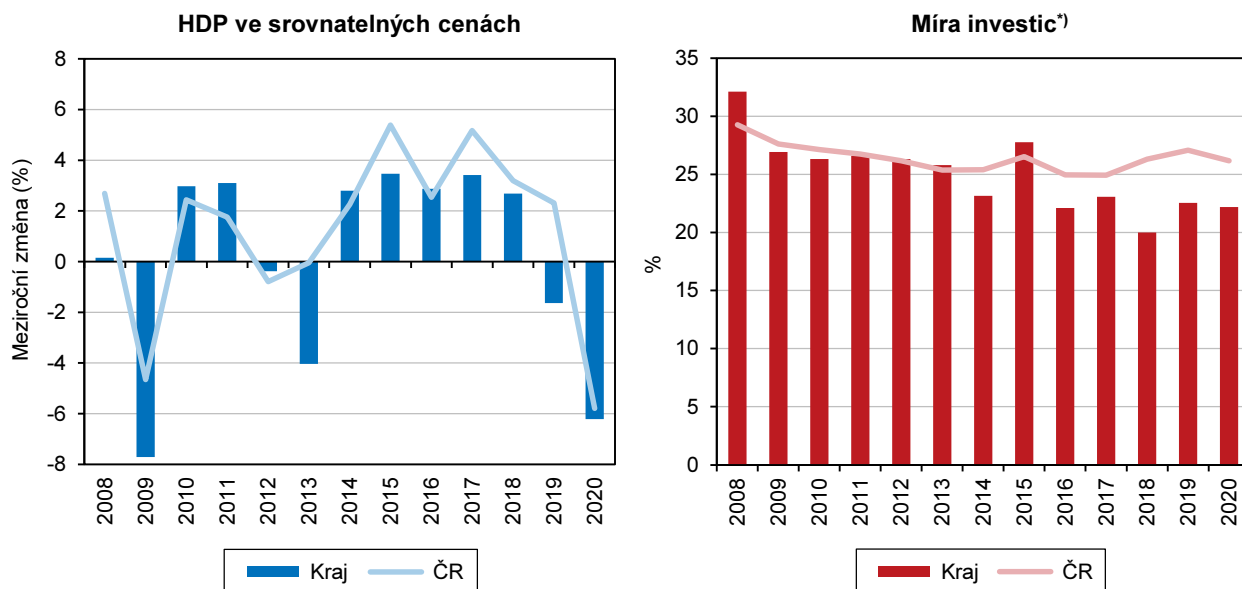
Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt a míra investic v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

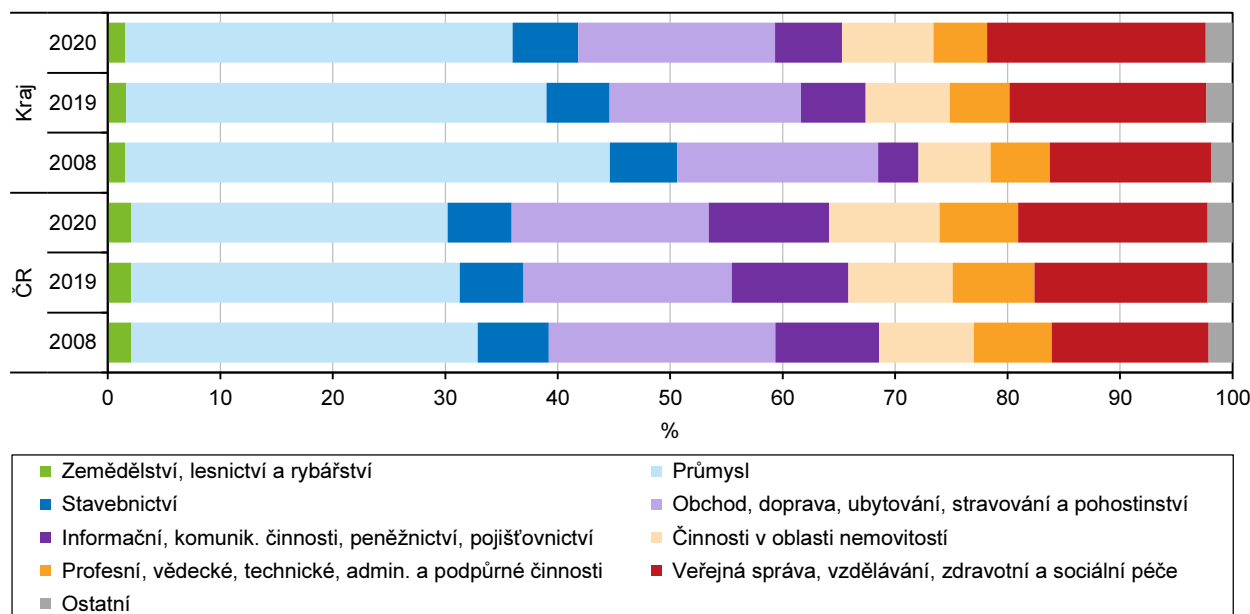
¹) podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Po šesti letech růstu hrubá přidaná hodnota v běžných cenách v roce 2020 poklesla

Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2020 v Moravskoslezském kraji výše 452,0 mld. Kč, což na celorepublikové hodnotě představovalo podíl 8,7 %. Meziročně klesl objem HPH o 8,4 mld. Kč. Vyšší objem HPH ve srovnání s rokem 2019 zaznamenala odvětví veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče, dále činnosti v oblasti nemovitostí, informační a komunikační činnosti a stavebnictví. Naopak pokles HPH zasáhl zemědělství, lesnictví a rybářství a zejména průmysl, který úhrnně meziročně poklesl o necelých 10 %.

Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Podíl terciárního sektoru na tvorbě HPH se zvyšoval na úkor sekundárního, přesto zůstává na nižší úrovni než republikový průměr

V sektorové skladbě ekonomiky Moravskoslezského kraje se podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na tvorbě krajského HPH v posledních letech ustálil kolem 1,6 % a byl tak ve srovnání s republikovou hodnotou (2,1 %) nižší. Meziroční nárůst podílu primárního sektoru na celovém HPH kraje

zaznamenala v roce 2020 polovina krajů. Zastoupení terciárního sektoru (obchod, služby, doprava, veřejná správa) na tvorbě HPH v Moravskoslezském kraji se v posledních letech zvyšuje na úkor sekundárního sektoru (průmysl a stavebnictví). V roce 2020 připadalo na sekundární sektor 40,3 % HPH kraje, proti republikové úrovni byl podíl o 6,5 p. b. vyšší. Terciární sektor se v roce 2020 podílel na HPH kraje 58,2 % a za celostátním průměrem zaostával o 5,9 p. b..

Hodnota tvorby hrubého fixního kapitálu v posledních letech kolísá

Investiční aktivita vyjádřená tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji v posledních letech kolísala. V roce 2020 dosáhl krajský objem THFK v běžných cenách 110,1 mld. Kč (o 4,7 mld. Kč méně proti roku 2019) a na celkové THFK České republiky se podílel 7,4 %. V přepočtu na 1 obyvatele kraje činila THFK 92,0 tis. Kč (o 3,6 tis. Kč méně proti roku 2019) a v porovnání s ostatními kraji byla čtvrtá nejnižší. Ve všech letech byla hodnota regionálního THFK na obyvatele pod republikovým průměrem, v roce 2020 představoval rozdíl 47,3 tis. Kč na obyvatele.

Míra investic měla v dlouhodobém horizontu klesající tendenci

Míra investic (podíl THFK na hrubém domácím produktu) v Moravskoslezském kraji se začátkem století pohybovala nad či těsně pod 30 % a byla ve většině případů vyšší než republiková hodnota. V dalších letech měla krajská míra investic převážně klesající charakter, více než 30 % dosáhla pouze v roce 2008. Svého minima 20,0 % pak nabyla v roce 2018. V roce 2020 míra investic v kraji dosáhla 22,2 %, což však bylo o 4,0 p. b. méně než hodnota za celé Česko.

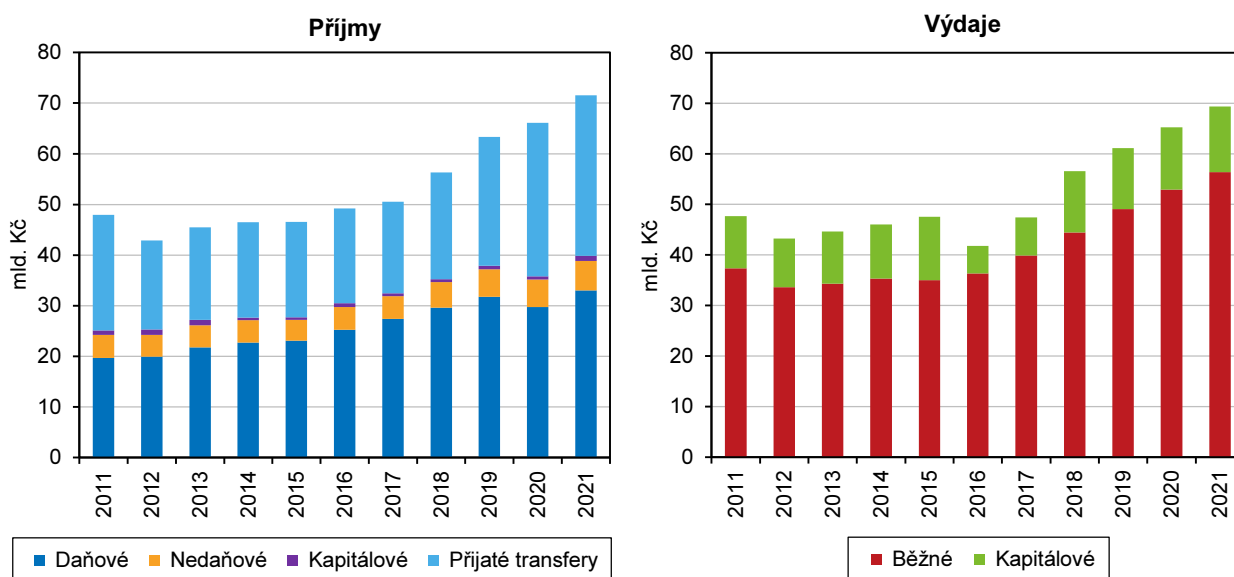
Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v Moravskoslezském kraji každoročně narůstají

Celkové příjmy místních rozpočtů, tj. souhrnu rozpočtů kraje, obcí a svazků obcí, v Moravskoslezském kraji od roku 2013 pravidelně narůstají. Pro rok 2021 činily 71,5 mld. Kč a svým objemem se jednalo o čtvrté nejvyšší rozpočtové příjmy mezi kraji (první byla Praha s 105,6 mld. Kč). Největší část příjmové stránky místních rozpočtů představovaly daňové příjmy, pouze v době krize v letech 2009 až 2011 a 2020 to byly přijaté transfery. Objem daňových příjmů s výjimkou krizových let stále narůstal až k 33,0 mld. Kč v roce 2021. Na příjmech veřejných rozpočtů se nejvíce podílely v roce 2017 – více než 54 %, v roce 2021 jejich podíl představoval 46,2 %.

Graf 3.5 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Moravskoslezském kraji (po konsolidaci)

Pramen: MF

Čtyři pětiny výdajů místních rozpočtů tvoří běžné výdaje

Výdaje územních rozpočtů v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosáhly výše 69,4 mld. Kč (čtvrté nejvyšší v ČR) a od roku 2017 každoročně narůstají. Rozhodující

podíl 81,3 % na celkových výdajích měly běžné výdaje v celkové výši 56,4 mld. Kč. Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích rozpočtů se pohyboval od 13 % v roce 2016 po 21 % v roce 2018. V letech 2020 a 2021 se ustálil na úrovni 19 %.

Výsledek hospodaření Moravskoslezského kraje za rok 2021 skončil s přebytkem 2,2 mld. Kč

Z údajů je patrné, že výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2021 skončil s přebytkem cca 2,2 mld. Kč a v rámci ČR byl šestý nejvyšší. Nejlepšího výsledku hospodaření bylo dosaženo v Praze (přebytok 16,0 mld. Kč). Z výsledků hospodaření ostatních krajů vyplývá, že v roce 2021 žádný z krajů neskončil své hospodaření se záporným saldem.

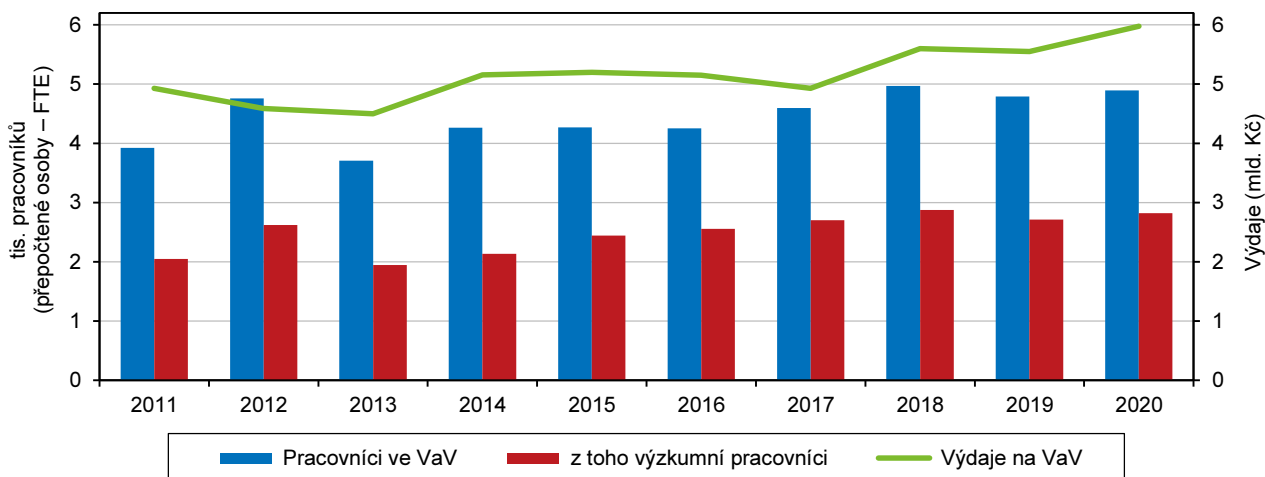
Věda, IT

Přes 86 % pracovišť výzkumu a vývoje náleží do podnikatelského sektoru

V Moravskoslezském kraji v roce 2020 vykazovalo činnost 309 pracovišť výzkumu a vývoje (VaV), což bylo meziročně o šest více. Z výše uvedeného se jednalo o 268 pracovišť sektoru podnikatelského, 6 pracovišť sektoru vládního, 29 pracovišť vysokoškolského sektoru a 6 pracovišť soukromého neziskového sektoru.

Graf 3.6 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

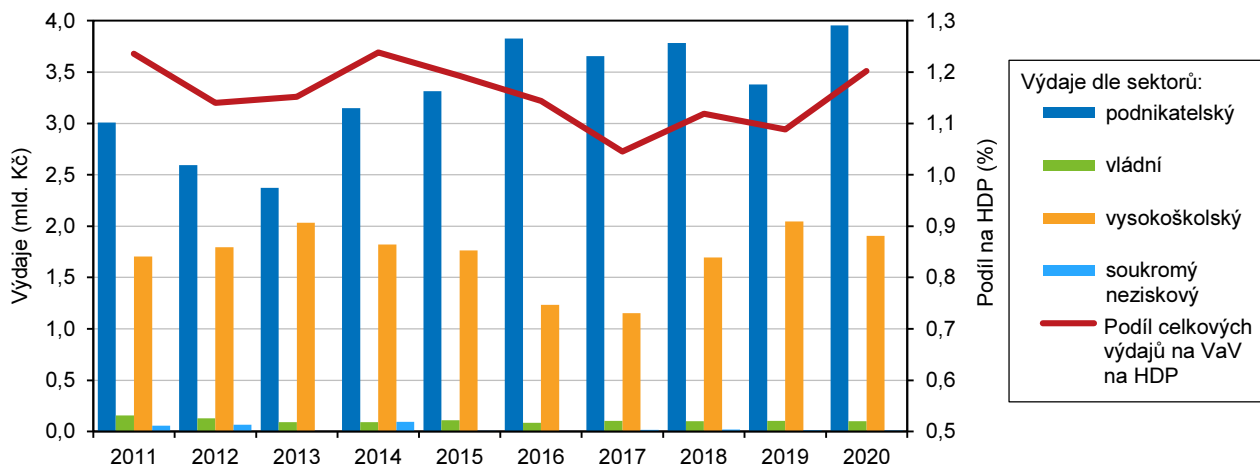

Počet pracovníků VaV v roce 2020 meziročně vzrostl

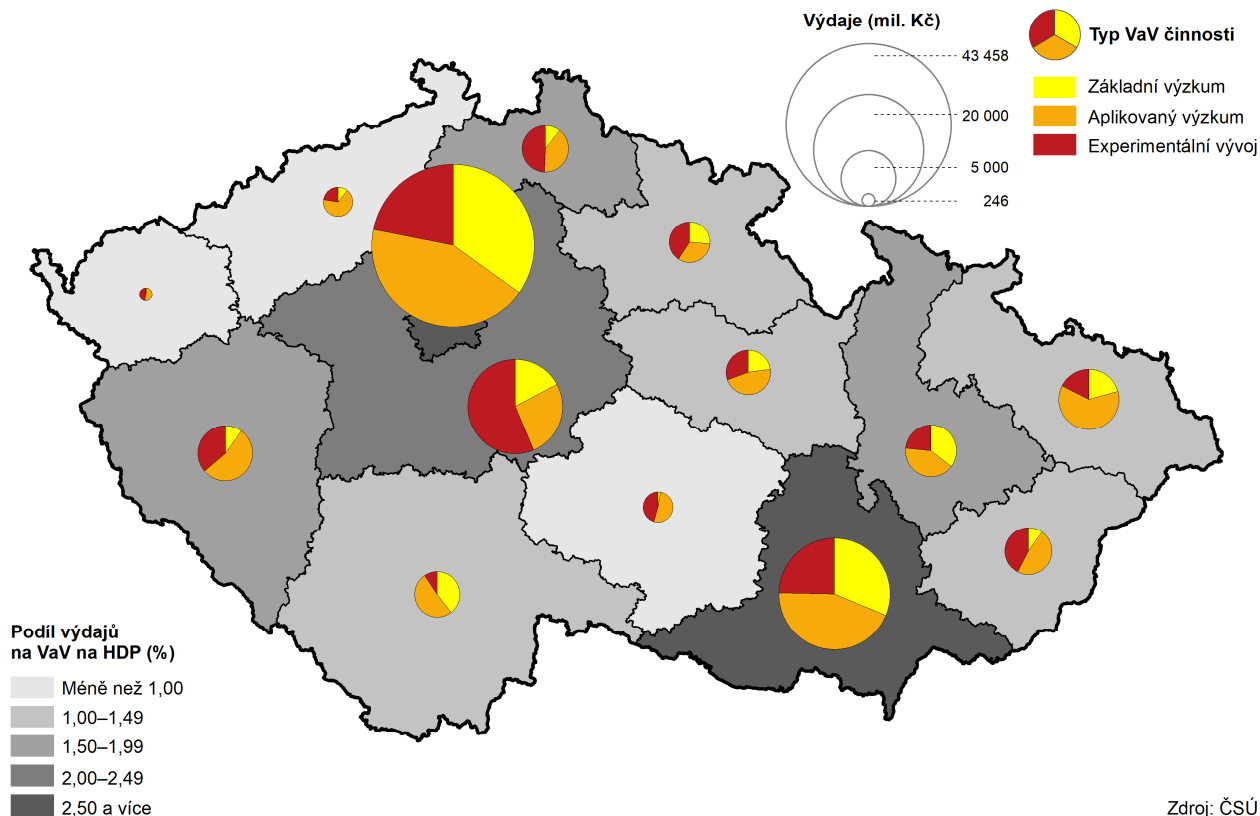
Počet pracovníků, kteří se zabývají VaV za poslední sledovaný rok vzrostl o 2,2 %. V Moravskoslezském kraji bylo ke konci roku 2020 evidováno 4 890 pracovníků (přepočtené počty), z nichž 2 821 bylo výzkumných pracovníků. Přes jednu čtvrtinu pracovníků VaV tvořily ženy (25,8 %). Tři pětiny pracovníků VaV (61,0 %) pracovaly v podnikatelském sektoru. Na vysokých školách pracovalo 36,3 % z celkového počtu pracovníků VaV.

Graf 3.7 Výdaje na VaV podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2020

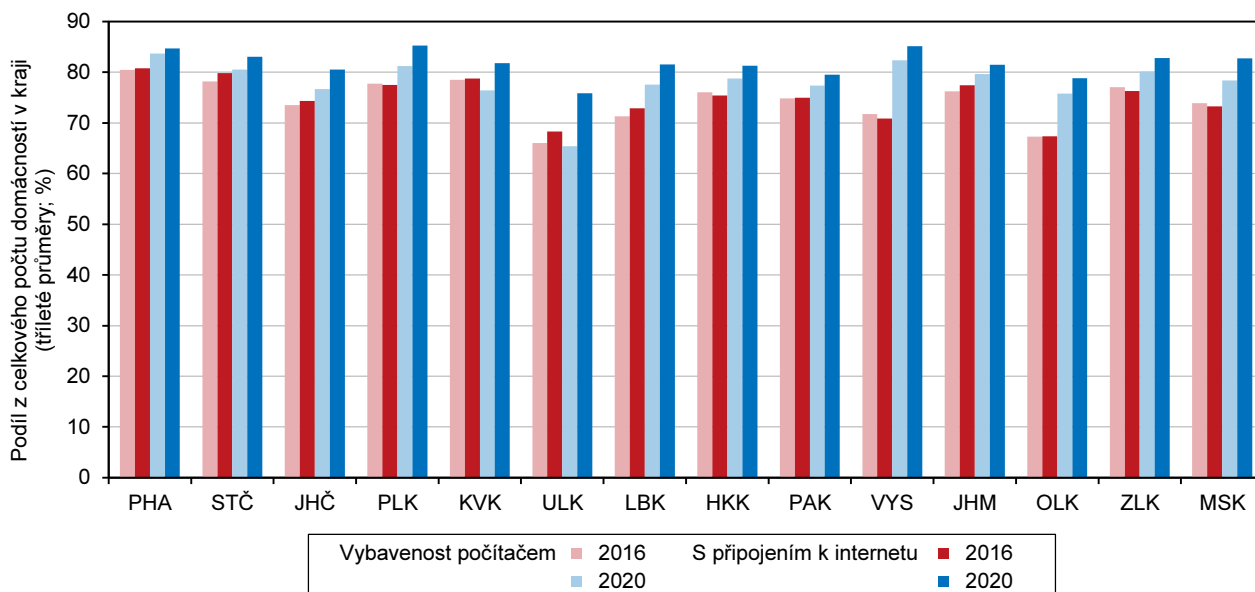

Podíl výdajů na VaV na regionálním HDP vzrostl na 1,2 %, touto výší zůstal výrazně pod republikovým průměrem

V roce 2020 činily výdaje na VaV v Moravskoslezském kraji necelých 6,0 mld. Kč a na celkových výdajích na VaV v ČR se podílely 5,3 %. V porovnání s rokem předchozím se zvýšily o 7,7 %. Na celkových výdajích na VaV se ze dvou třetin podílel podnikatelský sektor (66,2 %). Neinvestiční mzdové výdaje z celkových výdajů na VaV činily necelých 52 % a více než čtvrtina výdajů na VaV byla financována z veřejných zdrojů z ČR (26,8 %). Podíl výdajů na VaV na objemu HDP Moravskoslezského kraje v dlouhodobém hledisku kolísal. V roce 2020 dosáhl 1,2 %, což bylo o 0,8 p. b. pod republikovým průměrem.

Graf 3.8 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Přístup k internetu má
82,8 % domácností
Moravskoslezského kraje

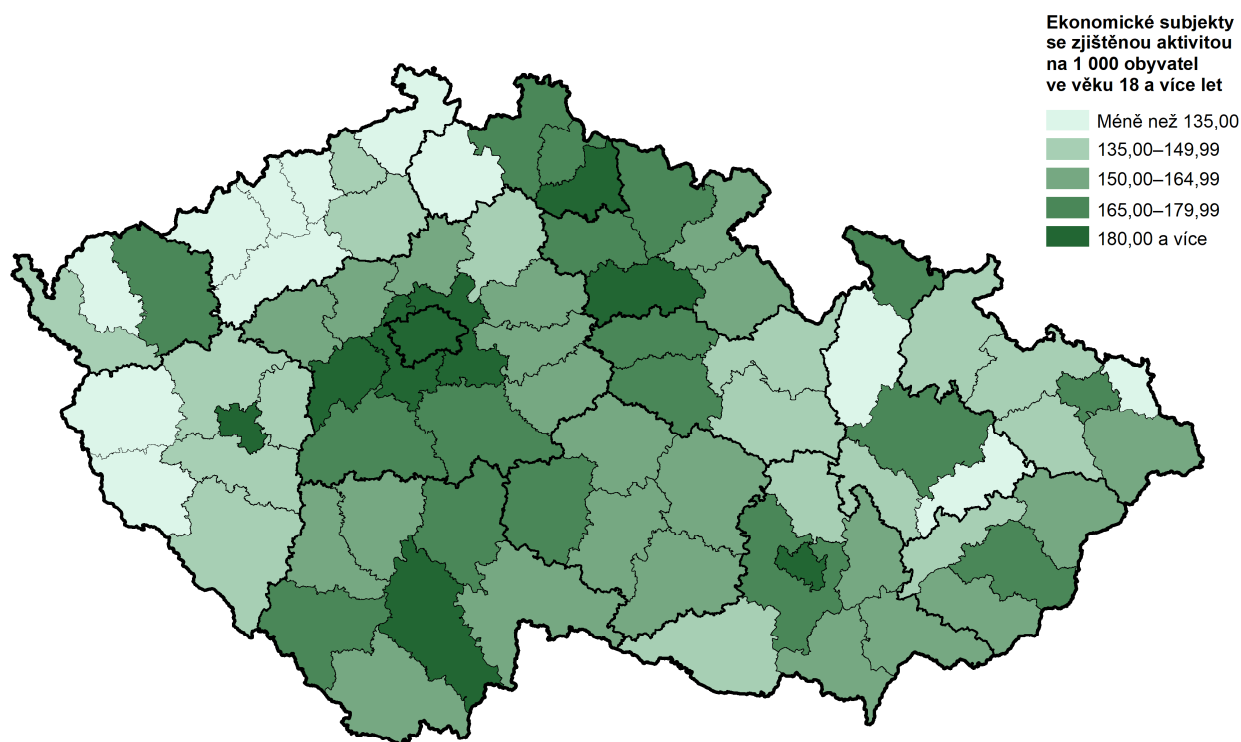
Vybavenost domácností výpočetní technikou je možné hodnotit pomocí výsledků z výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií. Podle tohoto šetření mělo v roce 2020 osobní počítač 78,4 % domácností, což představovalo proti roku 2016 nárůst o 4,5 p. b. Vybavenost domácností počítačem se v ostatních krajích ČR pohybovala v rozmezí 65,4 % (Ústecký kraj) až 83,7 % (hl. město Praha). Připojení k internetu uvedlo 82,8 % (nárůst o 9,5 p. b. proti roku 2016) domácností Moravskoslezského kraje, což je o 0,8 p. b. více, než je v celé ČR. Počítačová gramotnost a používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a u jednotlivců se neustále zvyšuje, což dokládá i fakt, že přes internet v roce 2020 nakupovala více než polovina obyvatel starších 16 let (64,1 %, tj. o 20,2 % p. b. více než v roce 2016).

Ekonomické subjekty

Počet ekonomických subjektů evidovaných v RES v Moravskoslezském kraji v roce 2021 se zvýšil

Registr ekonomických subjektů (RES) zahrnuje všechny právnické a fyzické osoby s postavením podnikatele a organizační složky státu, které jsou účetní jednotkou. V RES bylo na konci roku 2021 evidováno 262 405 subjektů se sídlem v Moravskoslezském kraji a meziročně tak došlo k jejich zvýšení o 4 105 subjektů (o 1,6 %). Z celkového počtu subjektů připadly více než tři čtvrtiny na fyzické osoby (200,3 tis.), z nich 186,9 tis. byli živnostníci. Z 62,1 tis. právnických osob bylo nejvíce obchodních společností (39,2 tis.). Na 1 000 obyvatel kraje připadlo průměrně 222 subjektů, popř. 158 živnostníků, obě tyto hodnoty patřily mezi nejnižší mezi všemi kraji Česka.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Během roku 2021 vzniklo
9,7 tis. subjektů a 5,4 tis.
jich zaniklo

V průběhu roku 2021 bylo v kraji zaregistrováno 9,7 tis. nových subjektů (o 1,0 tis. více než v roce 2020) a 5,4 tis. subjektů zaniklo (o 0,2 tis. méně než v roce 2020). Z nových subjektů tvořily 71,2 % fyzické osoby (6,9 tis.), především podnikající dle

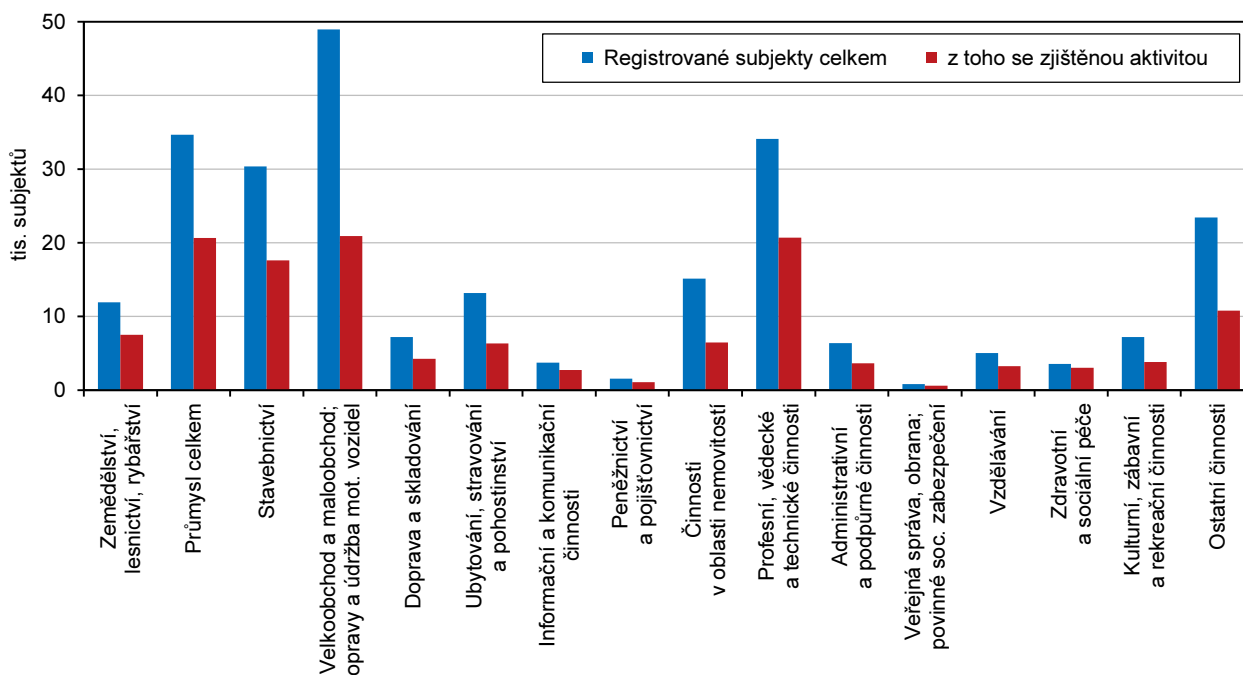
živnostenského zákona (6,4 tis.). Mezi nově vzniklými právníckými osobami (2,8 tis.) nejčastěji figurovaly společnosti s ručením omezeným (2,3 tis.). Mezi zaniklými subjekty bylo 78,2 % fyzických osob (4,2 tis., z toho 3,7 tis. živnostníků).

Subjekty se zjištěnou aktivitou tvořily pouze polovinu ze všech ekonomických subjektů v RES

Pro statistické účely ČSÚ zjišťuje ekonomickou aktivitu jednotlivých subjektů. K 31. 12. 2021 bylo aktivních 138,3 tis. subjektů, což představovalo podíl 52,7 % z celkového počtu ekonomických subjektů v RES. Nižší zjištěná aktivita byla charakteristická více pro fyzické osoby, kterých bylo aktivních 100,6 tis. osob (tj. 50,2 % ze všech fyzických osob), než pro právnícké osoby, jichž bylo aktivních 37,7 tis. (60,6 % ze všech právníckých osob).

Graf 3.9 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2021 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska převažující ekonomické činnosti byl nejvyšší podíl prokazatelně aktivních subjektů v sekci zdravotní a sociální péče

Z hlediska převažující činnosti působilo nejvíc aktivních subjektů ve velkoobchodu a maloobchodu, opravách a údržbě motorových vozidel, kde byl rovněž zaevidován největší počet subjektů bez ohledu na jejich aktivitu. Nejvyšší podíl aktivních subjektů na evidovaných subjektech však v kraji měla zdravotní a sociální péče, kde bylo prokazatelně aktivních 86 % subjektů, informační a komunikační činnosti s podílem 70 %, vzdělávání s 66 % a zemědělství, lesnictví a rybníkářství s 65 % prokazatelně aktivních subjektů.

Zemědělství

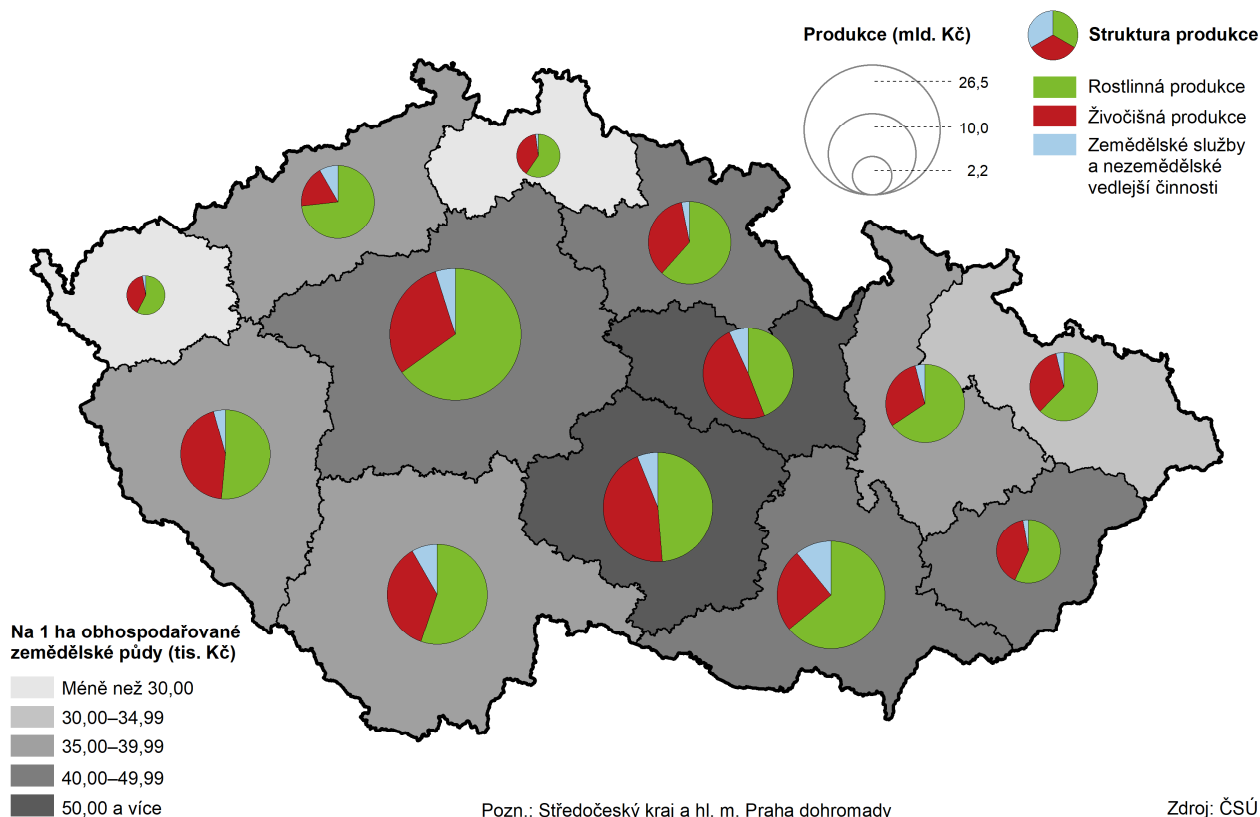
Produkce zemědělského odvětví od roku 2018 roste

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách v Moravskoslezském kraji od roku 2010 meziročně většinou rostla, svého maxima dosáhla díky rekordní sklizni v roce 2014 (7,4 mld. Kč). Po následném poklesu začala hodnota zemědělské produkce opětovně narůstat až od roku 2018. V roce 2020 dle semidefinitivních výsledků dosáhla 7,1 mld. Kč, což znamenalo meziroční zvýšení o 7,0 %. Tento nárůst byl zajištěn především rostlinnou produkcí (nárůst o 11,1 %), neboť živočišná výroba meziročně stagnovala (pokles o 0,1 %).

V kraji dlouhodobě převažuje rostlinná produkce nad živočišnou

Na produkci zemědělského odvětví Moravskoslezského kraje měla rozhodující podíl rostlinná výroba. V roce 2020 tvořila celkovou produkci zemědělského odvětví z 62,4 % rostlinná produkce a z 33,9 % živočišná produkce, zbývající část tvořila produkce zemědělských služeb a podíl nezemědělských vedlejších činností.

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2020

Produkce zemědělského odvětví kraje na 1 ha zemědělské půdy je podprůměrná

Moravskoslezský zemědělský sektor se podílel v roce 2020 na produkci zemědělského odvětví ČR 4,7 %, když jeho podíl na živočišné produkci byl 4,6 % a na rostlinné produkci 5,0 %. Hodnotou produkce se mezi kraji řadí dlouhodobě na čtvrté nejnížší místo, což odpovídá umístění kraje podle výměry orné půdy. Produkce zemědělského odvětví kraje v přepočtu na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy byla v roce 2020 třetí nejnížší mezi kraji (33,1 tis. Kč/ha). Největší objem produkce na 1 ha zemědělské půdy vytvořili zemědělci Pardubického kraje (53,9 tis. Kč/ha), naopak nejmenší karlovarští zemědělci (23,0 tis. Kč/ha).

Postupně se zmenšují rozlohy osevních ploch

Obhospodařovaná zemědělská půda v Moravskoslezském kraji podle stavu k 31. 5. 2021 se rozkládala na ploše 215,3 tis. ha a ve srovnání s rokem 2016 se zvětšila o necelých 6,9 ha (o 3,3 %). Orná půda zaujímalá plochou 123,1 tis. ha, takže zornění obhospodařované půdy, tj. podíl orné půdy na zemědělské, dosáhl 57,2 %. Ve srovnání s rokem 2016 se zornění snížilo o 2,0 p. b. Většina orné půdy byla oseta (121,4 tis. ha), zbývající 1,3 % byl úhor. Rozloha osevní plochy se postupně snižuje, mění se také struktura pěstovaných plodin, zejména se zmenšily osevní plochy olejnin a řepky. Tradičně nejčastěji pěstovanou plodinou v kraji byla pšenice, v roce 2021 na 32,9 % osevních ploch. Na 19,0 % ploch byly pěstovány olejnin, na 18,7 % pícniny a na 14,2 % řepka.

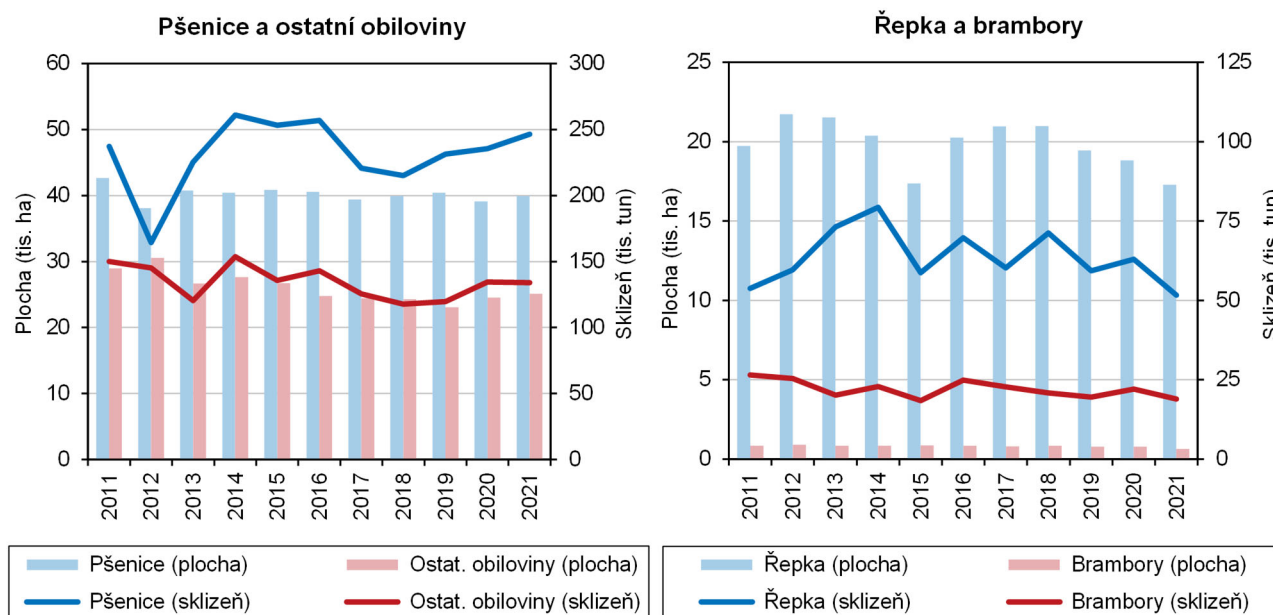
Obilovin se sklídilo více, brambor a řepky méně

V roce 2021 se v Moravskoslezském kraji sklídilo 380,5 tis. tun obilovin celkem, což bylo o 10,4 tis. tun (o 2,8 %) více v porovnání s předchozím rokem. Na tomto nárůstu

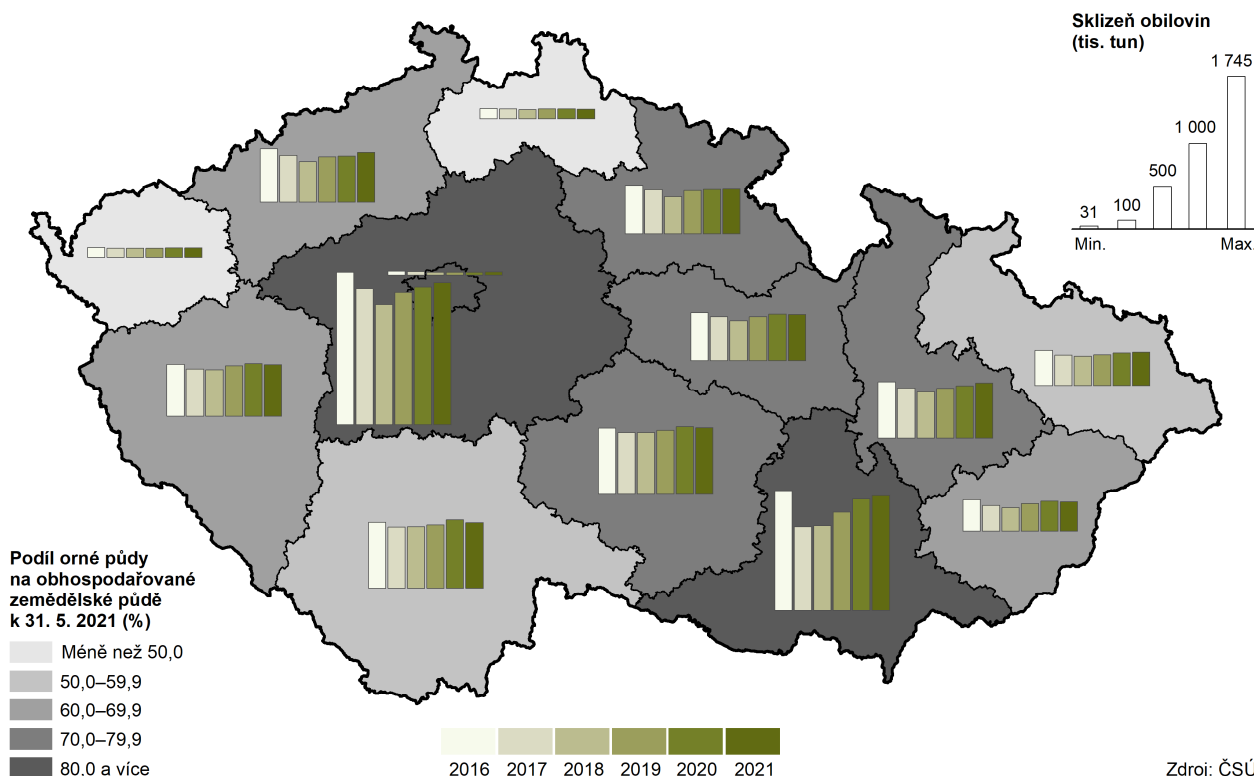
se podílelo nejen meziroční zvýšení hektarového výnosu o 0,03 tuny na 5,85t/ha, ale především rozšíření sklizňových ploch o 2,3 % na 65,1 tis. hektarů. Z jednotlivých druhů obilovin se v loňském roce proti roku 2020 sklídilo z hektaru více pšenice ozimé (o 4,0 %) a jarní (o 8,9 %), v případě ostatních obilovin se hektarový výnos snížil. K meziročnímu poklesu produkce způsobené převážně redukcí sklizňových ploch došlo v případě brambor (o 14,2 %), řepky (o 18,0 %) a luskovin (o 7,8 %).

Graf 3.10 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2016 až 2021

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce se využívala statková hnojiva

S výjimkou statkových (hnůj, kejda, močůvka) a organických hnojiv se spotřeba hnojiv vyjádřená v kilogramech na hektar obhospodařované zemědělské půdy meziročně snížila. Konkrétně se v Moravskoslezském kraji v hospodářském roce 2020/2021 použilo 113,8 kg minerálních (-0,5 %), 140,5 kg vápenatých (-19,9 %), 4 926,4 kg statkových (+9,1 %), 2 182,1 organických (+6,3 %) hnojiv.

Moravskoslezský kraj nehraje zásadní roli v živočišné produkci

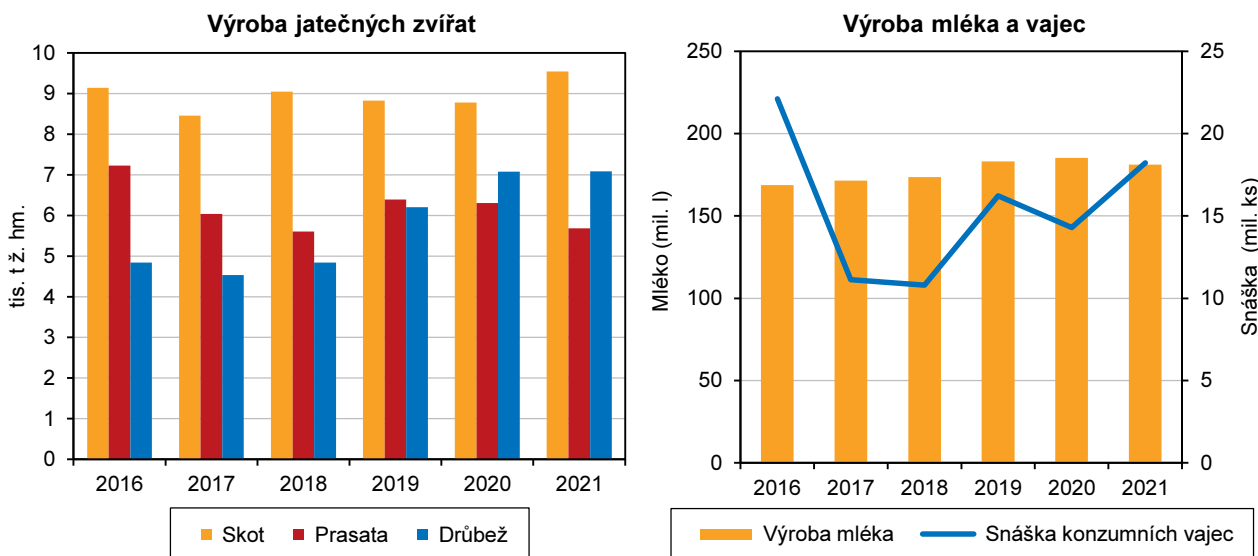
V Moravskoslezském kraji bylo k 1. 4. 2021 chováno podle soupisu hospodářských zvířat 87,6 tis. kusů skotu, 33,9 tis. prasat, 14,4 tis. ovcí, 1,6 tis. koz, 2,3 tis. koní a 897 tis. kusů drůbeže. Republikové podíly kraje, které se pohybovaly od 2,2 % v případě stavů prasat do 7,9 % v případě ovcí, tak potvrzují, že Moravskoslezský kraj nemá v rámci České republiky z pohledu množství chovaných hospodářských zvířat klíčové postavení.

Produkce mléka se meziročně snížila, naopak snáška konzumních vajec výrazně vzrostla

Výroba mléka dosáhla v kraji v roce 2021 hodnoty 181,1 mil. l a představuje 5,6 % republikové produkce. Meziročně se produkce mléka v kraji snížila o 4,0 mil. litrů (o 2,2 %), ale ve srovnání s rokem 2016 došlo k navýšení o 12,4 mil. litrů (o 7,4 %). Průměrná denní dojivost krav v roce 2021 se v krajích pohybovala od 19,6 l v Karlovarském kraji do 26,0 l ve Zlínském kraji. V Moravskoslezském kraji se jednalo o 25,9 l, což bylo o 1,5 litru více, než činil republikový průměr. Celková snáška konzumních vajec v Moravskoslezském kraji se meziročně zvýšila na 18,2 mil. kusů (nárůst o 27,4 %) a průměrná snáška vajec na 1 nosnici činila 276,4 kusů vajec a meziročně vzrostla o 15 kusů.

Graf 3.11 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec Moravskoslezského kraje

Zdroj: ČSÚ

Produkce jatečného skotu meziročně poklesla, produkce jatečných prasat vzrostla

V Moravskoslezském kraji v porovnání s rokem 2020 vzrostla produkce jatečného skotu o 8,8 % na 9,5 tis. tun živé hmotnosti. Produkce jatečného skotu v kraji od roku 2016 kolísala a pohybovala se mezi hodnotami 8,5 až 9,5 tis. t ž. hm. Vedle toho produkce jatečných prasat dosáhla v kraji 5,7 tis. t ž. hm. a byla meziročně nižší o 9,8 %. Proti roku 2016 se produkce jatečných prasat snížila dokonce o 21,3 %.

Lesnictví

Těžba dřeva se v roce 2021 snížila

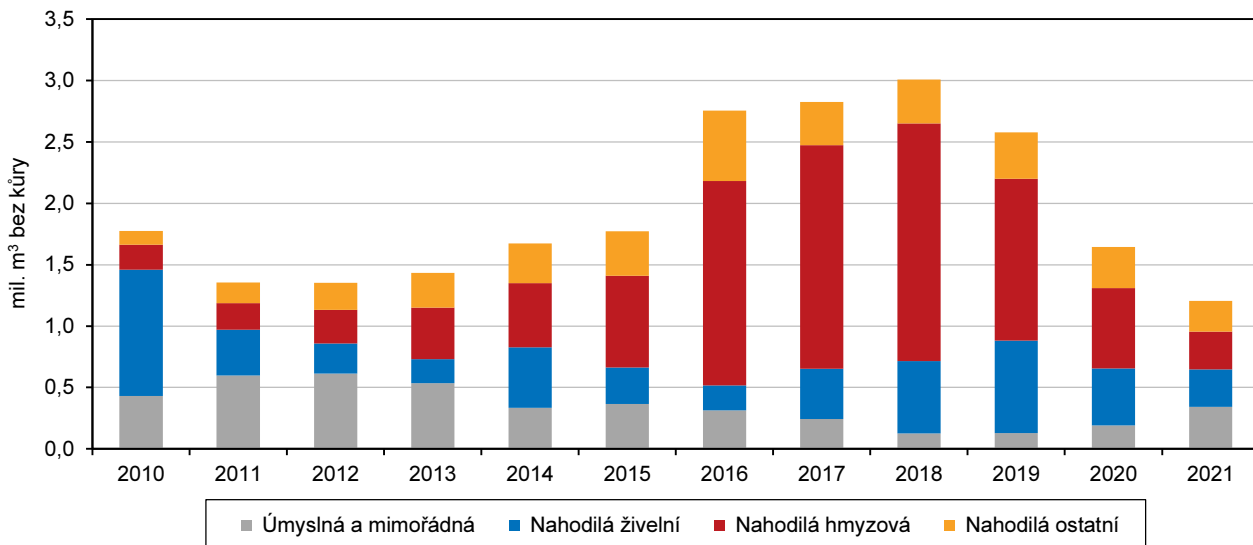
Těžba dřeva v roce 2021 dosáhla v kraji necelých 1,2 mil. m³ (bez kůry), meziročně se tak snížila o 442 tis. m³ a byla nejnižší od roku 2010. Moravskoslezský kraj tak byl čtvrtým nejmenším producentem dřeva v Česku. Naprostou většinu (89,3 % vytěženého dřeva) představovaly jehličnany, konkrétně smrky. Ve sledovaném

období bylo dosaženo nejvyšší hodnoty těžby dřeva 3,0 mil. m³ v roce 2018. V letech 2020 až 2021 byla těžba dřeva v kraji výrazně nižší.

Graf 3.12 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

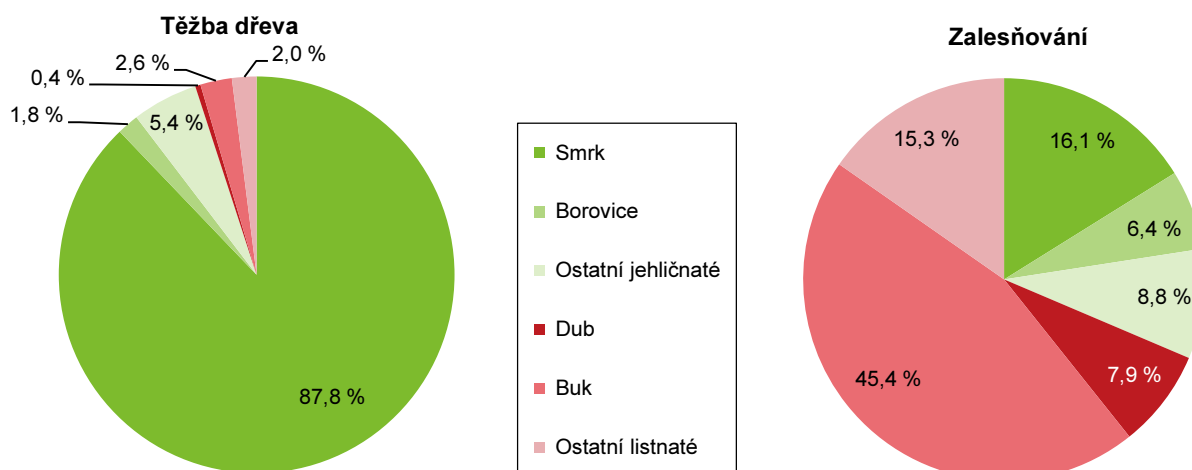

Objemy nahodilé těžby dřeva, zejména hmyzové, významně poklesly

Výkyvy v objemu vytěženého dřeva jsou ovlivněny těžbou nahodilou, což jen dokládá, že hospodářské využití lesa a jeho ekonomický přínos významně závisí na průběhu počasí a povětrnostních podmínkách. Zatímco v letech 2016 až 2019 dosáhly objemy zpracované nahodilé těžby přes 2,5 mil. m³ (bez kůry) ročně a na celkové těžbě dřeva v kraji se podílely z více než 90 %, v roce 2021 činily pouze necelých 0,9 mil. m³ (bez kůry), což představovalo 71,7 % z celkové těžby dřeva v kraji. Do roku 2011 se jednalo zejména o nahodilou těžbu živelní, od roku 2012 se situace změnila a větší část nahodilé těžby připadla na těžbu hmyzovou. V roce 2021 se poměr mezi oběma druhy nahodilé těžby srovnal, zpracováno bylo 306 tis. m³ dřeva (bez kůry) z důvodu živelních příčin a 307 tis. m³ dřeva (bez kůry) kvůli hmyzovým kalamitám.

Graf 3.13 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Moravskoslezském kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

V roce 2021 bylo nově zalesněno 2,5 tis. hektarů, z toho dvě třetiny listnatými dřevinami

Skladbu lesních porostů ovlivňuje nejen struktura těžby dřeva, ale i následné zalesňování. V letech 2016 až 2021 bylo v průměru každý rok zalesněno 2 485 ha ploch, nejvíce 2 935 hektarů v roce 2019. V roce 2021 bylo v kraji nově zalesněno

a uměle obnoveno 2 585 ha půdy. Jehličnany byly vysazeny na 890 hektarech, z toho smrk tvořil 60,9 % této plochy a borovice 18,1 %. Zalesnění listnatými dřevinami bylo provedeno na 1 695 hektarech, z toho buk tvořil 69,8 % a dub 10,4 %.

Průmysl

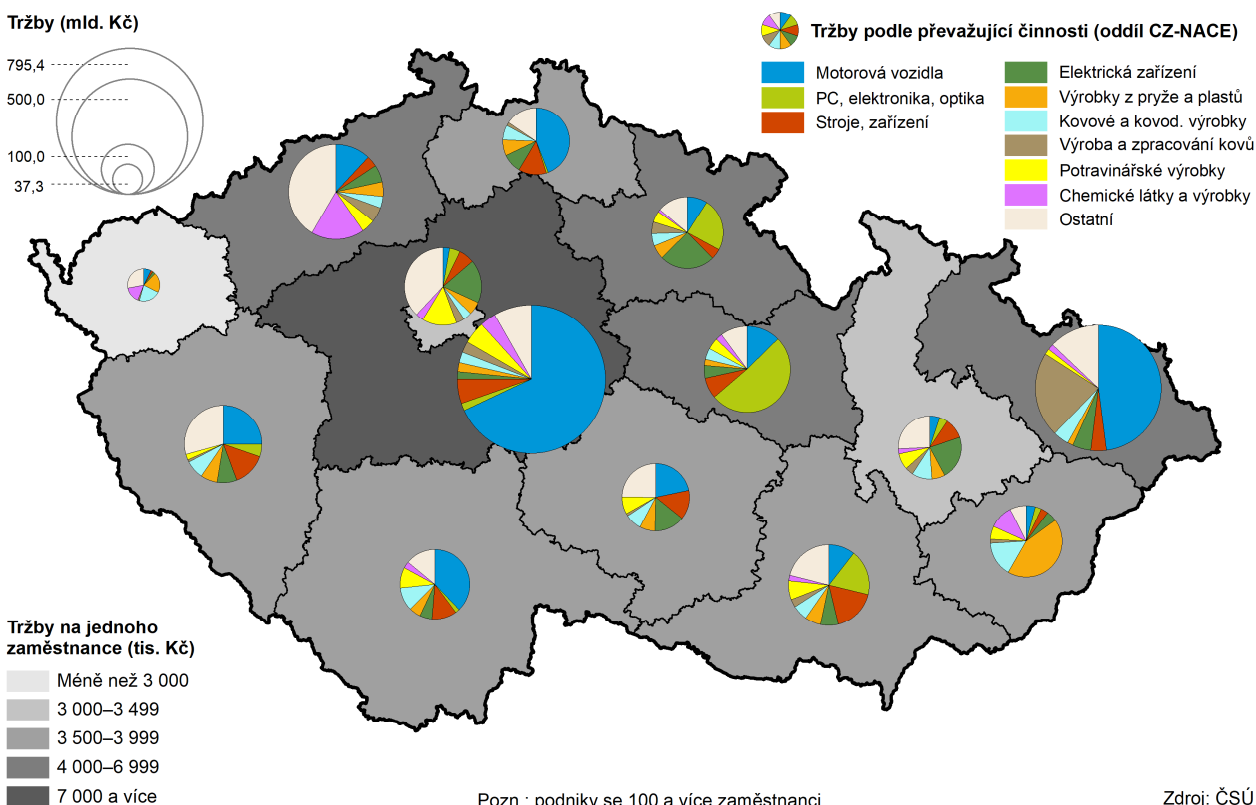
Průmyslové podniky nadále zůstávají významnými zaměstnavateli v kraji

V roce 2021 sídlilo v Moravskoslezském kraji 221 velkých průmyslových podniků (se 100 a více zaměstnanci), tedy o 18 velkých průmyslových podniků méně než v roce předchozím. Tyto firmy zaměstnávaly 98,2 tis. osob, meziročně se počet zaměstnanců snížil o téměř 6,5 tis. osob. Průmyslové podniky sídlící v Moravskoslezském kraji ve srovnání s ostatními kraji zaměstnávaly druhý nejvyšší počet osob hned po Středočeském kraji (111,7 tis. zaměstnanců).

Průměrná měsíční mzda v kraji nadále rostla

Průměrná hrubá měsíční mzda v moravskoslezských průmyslových podnicích dosáhla v roce 2021 výše 36 263 Kč a byla devátá nejvyšší mezi všemi kraji republiky. Proti roku 2020 mzdy v kraji vzrostly o 5,9 %. Kraj tak zaostával za celorepublikovým průměrem ve výši mezd (o cca 3 000 Kč), ale v jejich meziročním růstu celorepublikový průměr překonal (o 0,5 p. b.). Výši průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice (39 259 Kč) významně ovlivňovaly dosažené mzdy ve Středočeském kraji (47 288 Kč) a v Praze (46 286 Kč).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v roce 2021 meziročně vzrostly téměř o čtvrtinu

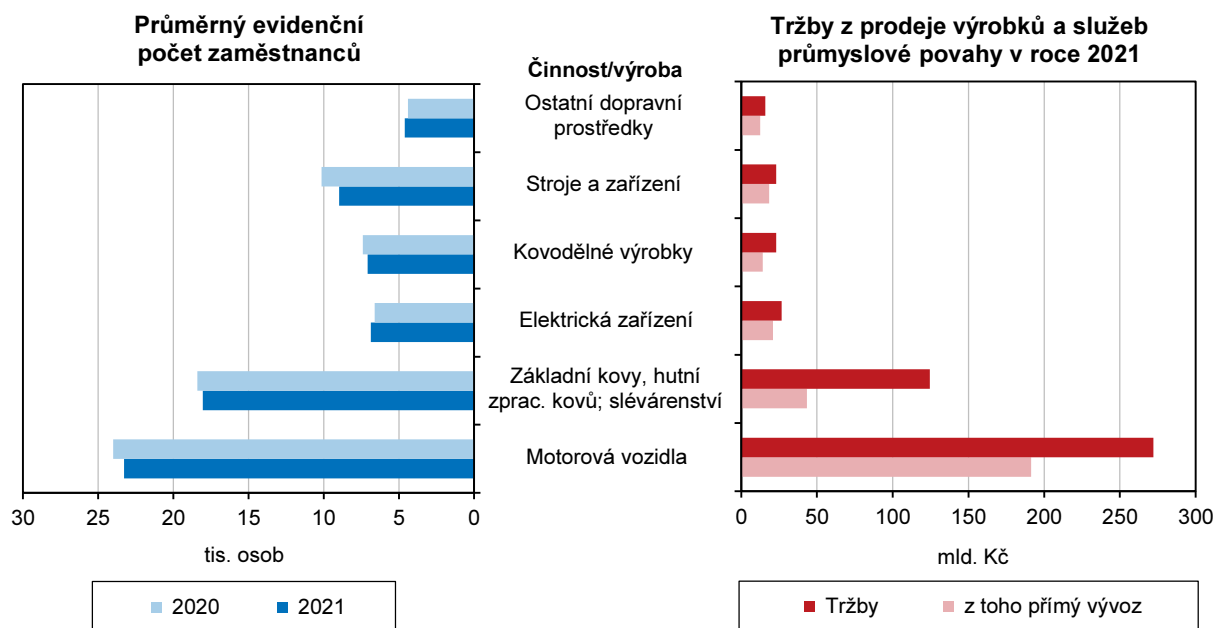
V roce 2021 utržily podniky sídlící v kraji 603,5 mld. Kč z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy, což bylo o 112,7 mld. Kč více než v roce 2020. Jednalo se tak o 23% nárůst tržeb, zatímco v celé ČR meziročně vzrostly o 10,5 %. Podíl tržeb z přímého vývozu na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy činil v roce 2021 v Moravskoslezském kraji 59,3 %, meziročně se tak tento podíl zvýšil o 0,4 p. b. Republiková hodnota tohoto ukazatele činila 61,2 %.

Produktivita práce v průmyslových podnicích vzrostla v roce 2021 nejméně v Moravskoslezském kraji a řadí se k nejvyšším v Česku

Produktivita práce (tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na 1 zaměstnance) v průmyslových podnicích se sídlem v Moravskoslezském kraji se meziročně zvýšila o 31,1 % na absolutní částku 6 145 tis. Kč. Jednalo se o nejvyšší nárůst mezi všemi kraji, přičemž k poklesu tohoto ukazatele došlo pouze v Praze (o 0,8 %). V mezikrajském srovnání dosáhla produktivita práce v Moravskoslezském kraji 3. nejvyšší hodnoty a v porovnání s produktivitou dosaženou v celé České republice byla vyšší o 1 316 tis. korun.

Graf 3.14 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Moravskoslezském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím v kraji byla výroba motorových vozidel

Objem tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ve zpracovatelském průmyslu dosáhl v roce 2021 v Moravskoslezském kraji výše 571,6 mld. Kč. Tržby ve zpracovatelském průmyslu se na celkových tržbách v průmyslu podílely z 94,7 %. Meziročně vzrostly tržby ve zpracovatelském průmyslu o 22,4 %. Na výši těchto tržeb se nejvíce podílela odvětví výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (47,6 %) a výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství (21,8 %). Meziročně se nejvíce tržby zvýšily v odvětvích výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství (o 54,4 %), výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (o 27,1 %) a výroba chemických látek a chemických přípravků (o 27,0 %). Naopak nejvyšší pokles tržeb nastal v odvětvích výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků (o 3,9 %) a ve výrobě potravinářských výrobků (o 3,0 %).

Energetika

Množství vyrobené elektrické energie v Moravskoslezském kraji se meziročně zvýšila o čtvrtinu

Podle údajů Energetického regulačního úřadu bylo v roce 2021 množství vyrobené elektrické energie v Moravskoslezském kraji 4 532 GWh. Proti předešlému roku došlo k navýšení výroby o 948 GWh (nárůst o 26,5 %). I přes tento meziroční nárůst se jednalo pouze o dvě třetiny množství elektrické energie vyrobené v roce 2016. V kraji bylo vyrobeno 5,3 % z celkové výroby elektřiny v Česku, čímž zaujal 6. místo v krajském srovnání. Největší podíl (85,1 %) na výrobě elektřiny v kraji měly parní elektrárny s 3 855 GWh.

Spotřeba elektrické energie v kraji v roce 2021 meziročně poklesla na 8 088 GWh

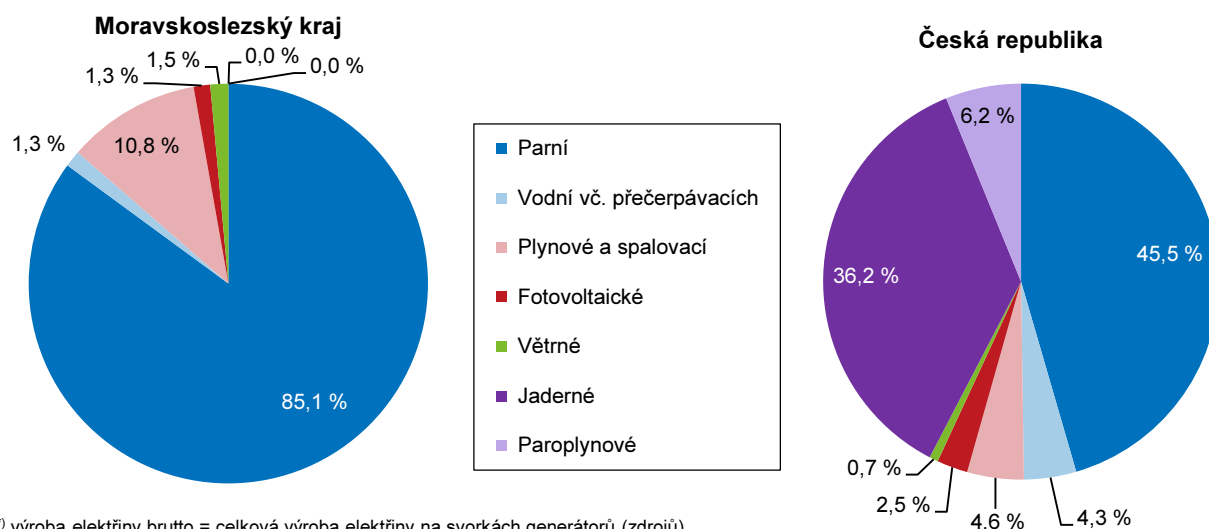
Spotřeba elektrické energie v roce 2021 meziročně vzrostla o 2,3 % na 7 965 GWh, čímž zaujala 2. místo ve spotřebě mezi všemi kraji. Podíl spotřeby elektrické energie v Moravskoslezském kraji tak činil 13,3 % spotřeby celorepublikové. Dle odvětvové struktury se na spotřebě nejvíce podílel průmysl (47,4 %), energetika (14,7 %), dále sektor obchodu, služeb, školství a zdravotnictví (16,7 %) a v neposlední řadě domácnosti (19,2 %).

Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele meziročně vzrostla, přesto zůstala druhá nejnižší v Česku

Ve spotřebě elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje došlo k meziročnímu nárůstu o 10,8 % na hodnotu 1 295 kWh, přesto se v rámci ČR jednalo po Praze o druhou nejnižší spotřebu. Průměrná celorepubliková spotřeba elektrické energie v domácnostech byla 1 643,7 kWh na 1 obyvatele.

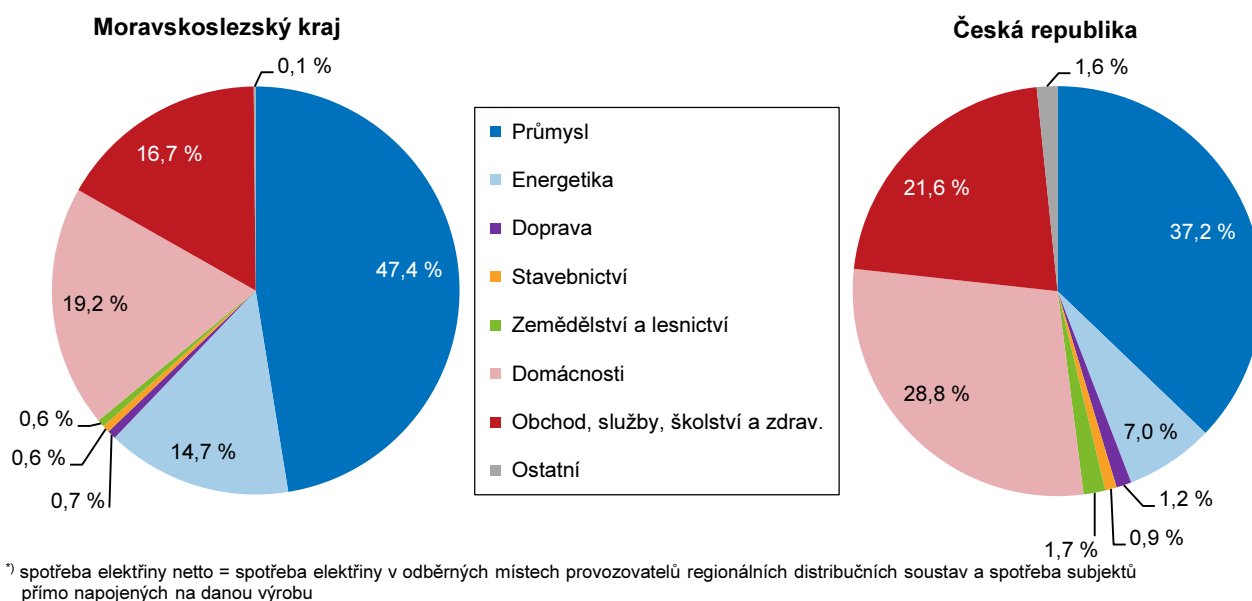
Graf 3.15 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2021

Pramen: ERÚ

Graf 3.16 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ

Spotřeba zemního plynu v kraji proti roku 2020 vzrostla o 5 %

V roce 2021 se spotřebovalo v Moravskoslezském kraji 925,3 mil. m³ zemního plynu a meziročně se tak spotřeba zvýšila o 5,0 %. Spotřeba zemního plynu v kraji v GWh

činila 9 879,8 GWh. V porovnání s rokem 2020 vzrostla o 466,1 GWh. Na spotřebě zemního plynu se nejvíce podíleli velkoodběratelé (51,6 %), v pořadí druhé byly domácnosti (27,7 %).

Nejvyšší spotřebu zemního plynu vykazoval Ústecký kraj

Nejvyšší podíl spotřeby zemního plynu z celkové spotřeby v ČR byl zaznamenán v krajích Ústeckém (14,4 %), Středočeském (12,8 %) a Jihomoravském (12,1 %). Moravskoslezská spotřeba představovala podíl 9,9 % a v mezikrajském srovnání byla čtvrtá nejvyšší, v dlouhodobém horizontu se hodnota podílu snižuje. Nejvyšší spotřebu na 1 konečného zákazníka 8 292,9 m³ vykazoval Karlovarský kraj. V Moravskoslezském kraji dosáhla spotřeba na 1 zákazníka 2 449,0 m³ (druhá nejvyšší spotřeba po Praze).

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v Moravskoslezském kraji v roce 2021 byla nejnižší

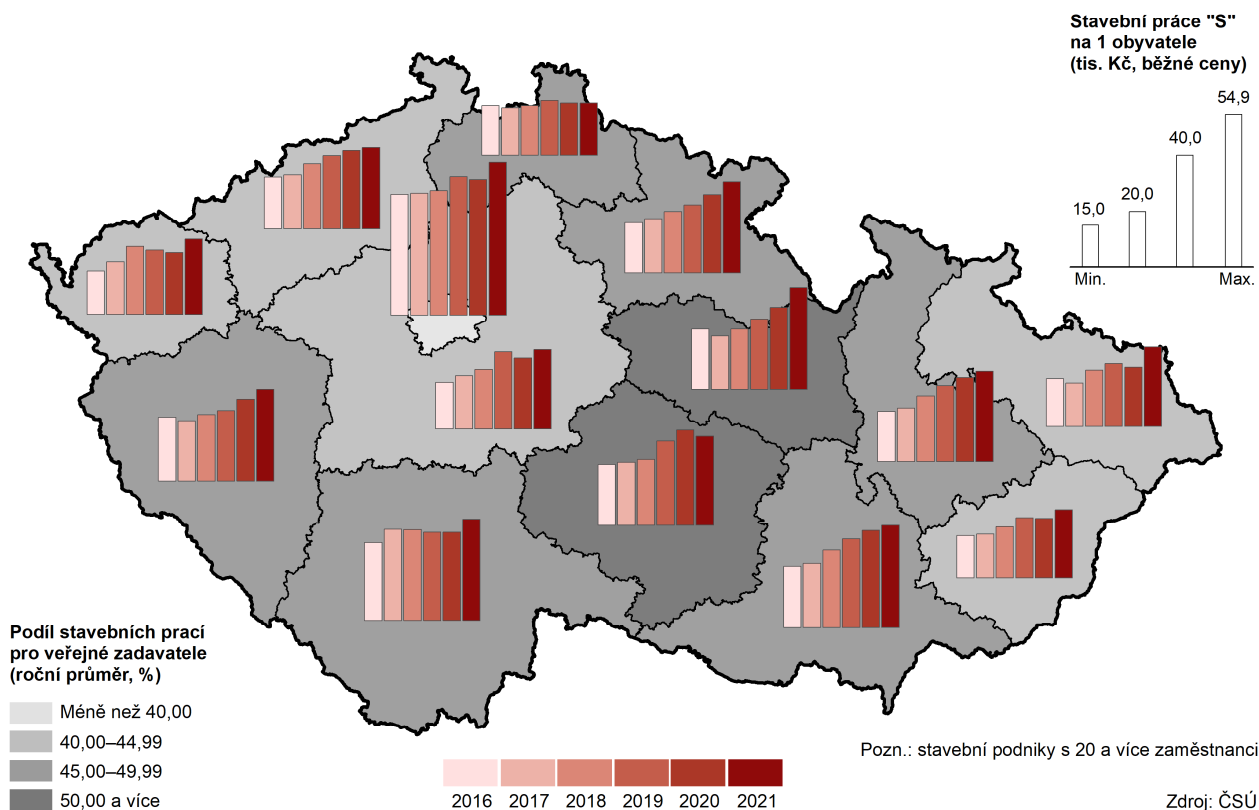
Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v roce 2021 byla nejvyšší v krajích Středočeském (1 277,7 m³), Jihomoravském (1 190,3 m³) a Zlínském (1 142,7 m³). V Moravskoslezském kraji činila tato spotřeba 714,6 m³ a v rámci krajů byla vůbec nejnižší.

Stavebnictví, stavební povolení

Počet zaměstnanců středních a velkých stavebních podniků se v roce 2021 meziročně snížil o 11,3 %, což bylo nejvíce mezi kraji Česka

V Moravskoslezském kraji v roce 2021 sídlilo celkem 43 středních a velkých stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, ve kterých bylo zaměstnáno 4,8 tis. osob. Počet zaměstnanců se meziročně snížil o 608 osob (o 11,3 %), mezi kraji se jednalo o jednoznačně největší úbytek zaměstnanců stavebních firem. Mzda pracovníků ve stavebnictví se ve srovnání s předchozím rokem zvýšila, a to o 6,9 % (2 290 Kč). Stavbaři v Moravskoslezském kraji pobírali v průměru 35 462 Kč měsíčně. Při srovnání s ostatními kraji však zůstala mzda jednou z nejnižších a byla o cca 6 800 Kč pod celorepublikovým průměrem mezd ve stavebnictví (o 16,0 %).

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

Základní stavební výroba v roce 2021 proti předešlému roku vzrostla

Po poklesu v roce 2020 vzrostla základní stavební výroba (ZSV) v roce 2021 na 10,2 mld. Kč v běžných cenách. Tím se Moravskoslezský kraj zařadil v mezikrajském srovnání na 5. místo, když jasně prvenství držela Praha s objemem ZSV 80,5 mld. Kč. Meziročně vzrostla hodnota prací prováděných středními a velkými stavebními podniky se sídlem na severní Moravě o 2,4 %, což odpovídalo výši 237 mil. korun.

V ZSV kraje mělo převahu inženýrské stavitelství

O něco vyšší objem prací v hodnotě 5,0 mld. Kč realizovaly firmy z Moravskoslezského kraje v oblasti inženýrského stavitelství, zatímco v oblasti pozemního stavitelství to bylo 4,2 mld. Kč. Proti roku 2020 se objem práce inženýrského stavitelství zvýšil o 8,4 %, zatímco v případě pozemního stavitelství došlo k meziročnímu poklesu o 7,1 %.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů

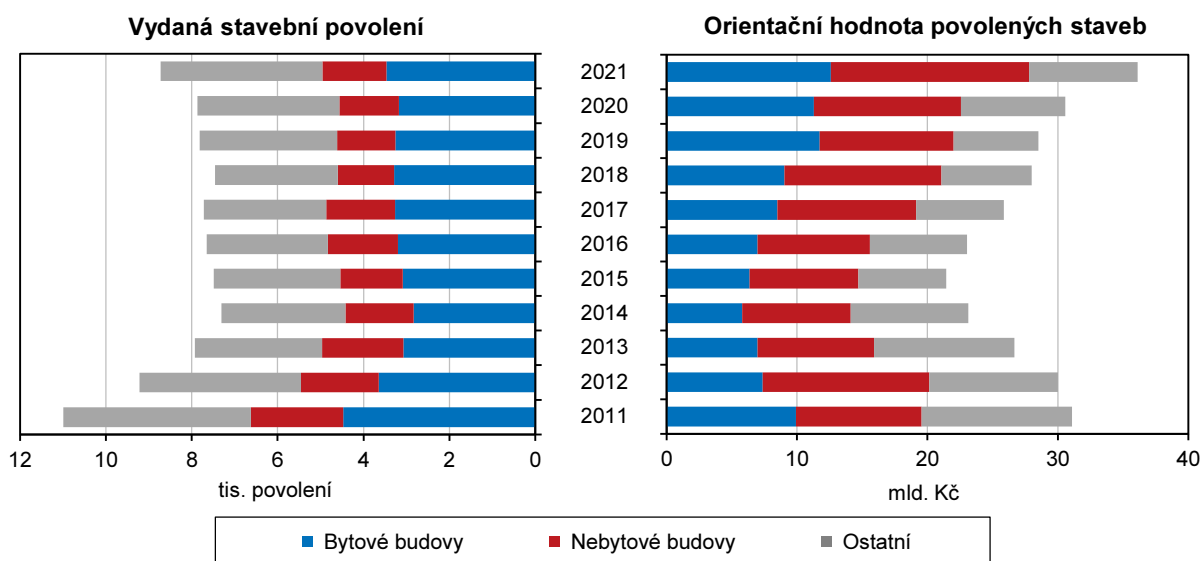
Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu) provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v Moravskoslezském kraji ve sledovaném období značně kolísal. V roce 2021 dosáhly výše 33,7 mld. Kč (meziroční nárůst o více než 8,2 mld. Kč, tj. o 32,2 %), což je dosud největší objem stavebních prací po roce 2008. Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v Moravskoslezském kraji práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v letech 2020 a 2021 více než polovinu (53,1 %, resp. 50,5 %).

Orientační hodnota staveb, na něž byla vydána stavební povolení, dlouhodobě roste

V roce 2021 bylo stavebními úřady v Moravskoslezském kraji vydáno 8 727 stavebních povolení, meziročně se jejich počet zvýšil o 10,9 % (o 859 stavebních povolení). Celková orientační hodnota staveb, na něž byla vydána stavební povolení, dosáhla 36,1 mld. Kč. Proti roku 2020 se orientační hodnota staveb zvýšila o téměř 5,6 mld. Kč (o 18,2 %). Tempo růstu orientační hodnoty staveb tak bylo v Moravskoslezském kraji nižší než celorepubliková hodnota, která činila 33,9 %. Průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhla výše 4,1 mil. korun, což představovalo pátou nejvyšší hodnotu mezi kraji Česka. Vyšší hodnoty než celorepublikový průměr ve výši 5,7 mil. Kč na jedno stavební povolení bylo dosaženo v Praze (31,7 mil. Kč) a v Olomouckém kraji (5,8 mil. Kč). Naopak nejnižší průměrnou hodnotu na jedno stavební povolení zaznamenal Jihočeský kraj (necelé 3,0 mil. Kč).

Graf 3.17 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Téměř 40 % stavebních povolení bylo vydáno na bytové budovy

Největší část stavebních povolení vydaných v Moravskoslezském kraji v roce 2021 připadlo na inženýrské stavby (43,2 %), dalších 39,8 % povolení bylo vydáno na bytové budovy a zbývajících 17,0 % na nebytové stavby. Z celkového počtu 3 470 stavebních povolení na bytové budovy jich 1 895 (54,6 %) směřovalo na novou výstavbu. Ze 3 771 povolených inženýrských staveb bylo 414 (11,0 %) dopravních.

Ve všech okresech kraje se meziročně zvýšil počet vydaných stavebních povolení

V rámci Moravskoslezského kraje bylo vydáno nejvíce stavebních povolení na stavby v okresech Frýdek-Místek (2 022 povolení, tj. 23,2 % ze všech povolení v kraji) a Opava (1 749 povolení, tj. 20,0 %). V ostatních okresech, s výjimkou okresu Bruntál (908 povolení, podíl 10,4 %), počet vydaných povolení překročil tisícovku. Počet vydaných stavebních povolení se meziročně zvýšil ve všech okresech, nejvýrazněji o 19,1 % v okrese Frýdek-Místek. Z celkového počtu 3 771 vydaných povolení na inženýrské stavby připadly nejvyšší podíly na okresy Frýdek-Místek (23,9 %) a Opava (17,8 %), naopak nejmenší na okres Bruntál (12,2 %).

Tradičně nejvyšší orientační hodnoty na 1 stavební povolení dosahují stavby v okrese Ostrava-město

Mezi okresy Moravskoslezského kraje byla evidována nejvyšší orientační hodnota povolených staveb v Ostravě-městě, a to 12,1 mld. Kč (33,4 % z celkové výše orientační hodnoty staveb v kraji). Nejnižší orientační hodnota staveb zůstala v okrese Bruntál (2,9 mld. Kč). Meziročně poklesla orientační hodnota staveb pouze v okrese Karviná. V rámci Moravskoslezského kraje byla nejvyšší orientační hodnota na jedno stavební povolení zaznamenána v okrese Ostrava-město (8,8 mil. Kč) a nejnižší v okrese Opava (2,9 mil. Kč).

Bytová výstavba

V roce 2021 byl v kraji zahájen druhý nejvyšší počet bytů od roku 2008

V Moravskoslezském kraji byla v roce 2021 zahájena stavba 2 980 bytů, což představovalo 6,6 % celorepublikové výstavby. V porovnání s rokem 2020 se zahájená výstavba v kraji zvýšila o 1,6 %, tj. o 46 bytů. K růstu zahájené bytové výstavby došlo ve většině krajů České republiky, výjimkou byly kraje Plzeňský a Olomoucký. Nejdynamičtější meziroční růst zahájených bytů vykazovala Praha (123,7 %), dále následovaly kraje Středočeský (38,7 %) a Karlovarský (30,0 %). Zahájená výstavba v nových rodinných domech činila v Moravskoslezském kraji 2 159 bytů (meziroční nárůst o 274 bytů, tj. o 14,5 %). Ke zvýšení počtu zahájených bytů v rodinných domech došlo téměř ve všech krajích Česka s výjimkou krajů Královéhradeckého a Zlínského. Největší nárůst byl evidován v hl. městě Praze (56,0 %). V případě počtu zahájených bytů v bytových domech byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji meziroční pokles, a to z 349 bytů v roce 2020 na 153 bytů v roce 2021 (pokles o 56,2 %).

Nové byty v rodinných domech se staví nejčastěji v okrese Frýdek-Místek

Meziroční nárůst zahájené výstavby bytů byl zaznamenán v polovině okresů Moravskoslezského kraje. Jednalo se o Frýdek-Místek (nárůst o 26 bytů, tj. o 3,5 %), Nový Jičín (nárůst o 26 bytů, tj. o 6,5 %) a Opavu (nárůst o 154 bytů, tj. o 42,3 %). Z celkového počtu zahájených bytů v kraji se jich nejvíce nacházelo v okrese Frýdek-Místek (763 bytů, krajský podíl 25,6 %). Na opačné straně byl okres Bruntál s 215 zahájenými byty, což představovalo pouze 7,2 % z celkové nové krajské výstavby.

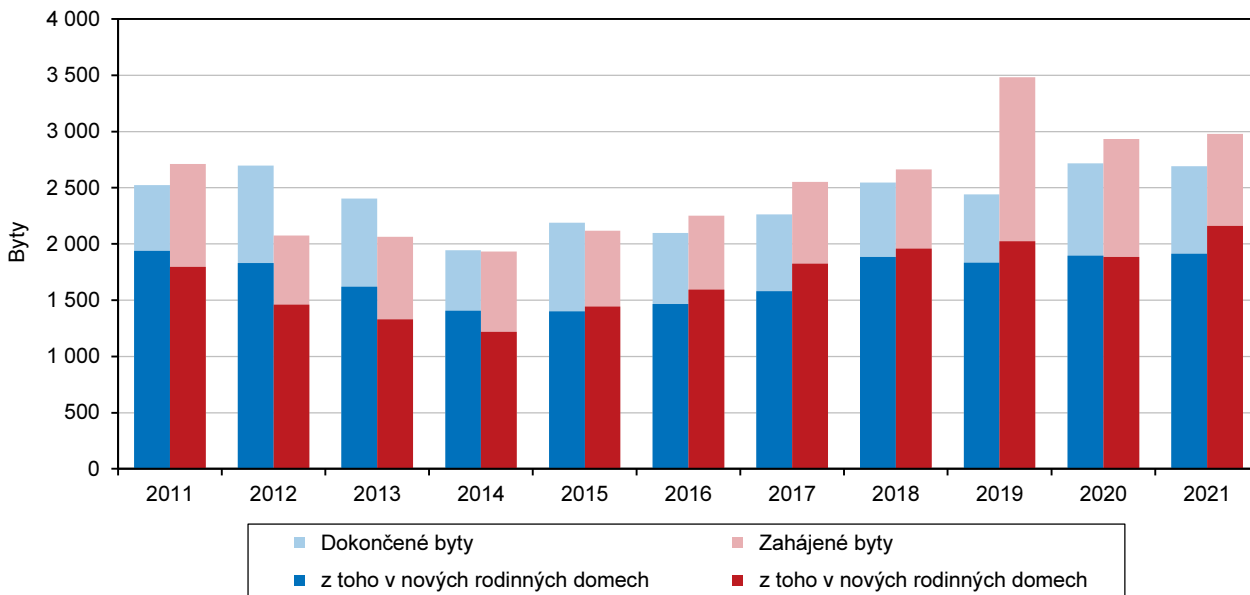
Téměř tři čtvrtiny zahájených bytů v kraji připadly na rodinné domy

V členění podle druhu stavby připadla v kraji největší část počtu zahájených bytů na byty v rodinných domech (2 159 bytů, tj. 72,4 % z celku). Jejich výstavba se meziročně zvýšila ve všech okresech kraje, nejvíce v okresech Bruntál (o 27,2 %) a Nový Jičín (o 22,3 %). Téměř 29 % bytů v nových rodinných domech (tj. 619 bytů) se nacházelo v okrese Frýdek-Místek. V bytových domech byla v roce 2021 zahájena výstavba 153 bytů, což představovalo pouze 5,1 % z celkového počtu bytů v kraji. Realizována byla výhradně v okresech Opava (95 bytů), Frýdek-Místek

(38 bytů) a Ostrava-město (20 bytů). Ve zbývajících okresech nebyla zahájena stavba ani jediného bytu v nových bytových domech.

Graf 3.18 Bytová výstavba v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

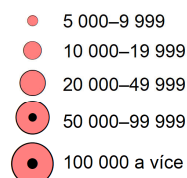

Bytová výstavba v obcích Moravskoslezského kraje v letech 2016 až 2021

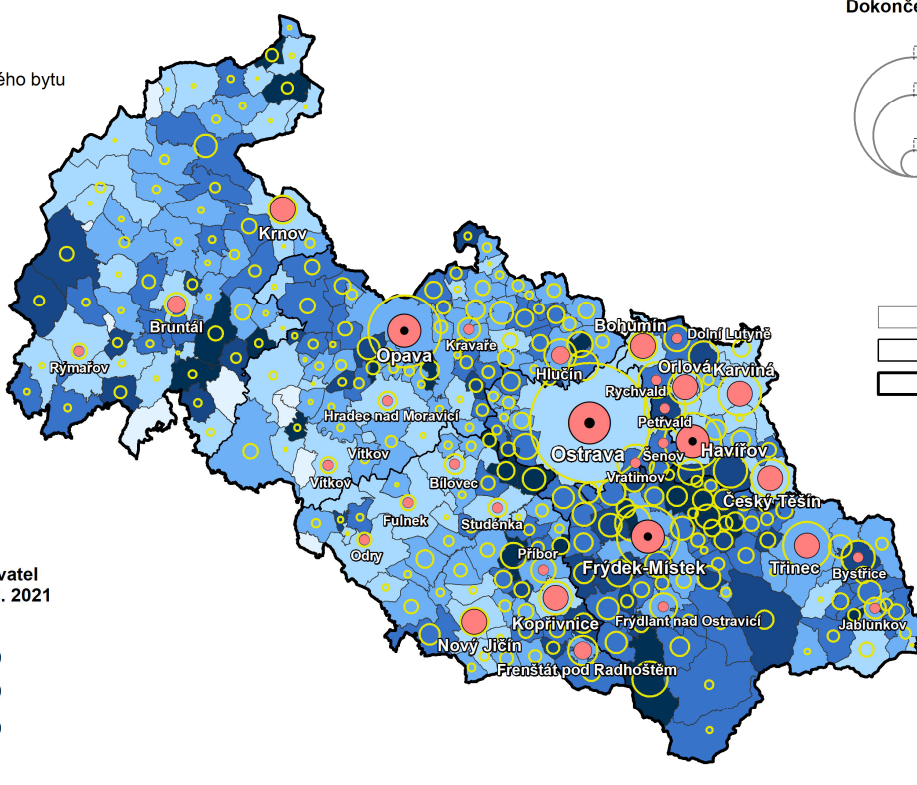
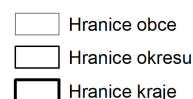
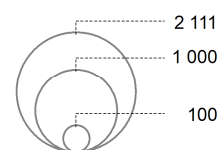
Dokončené byty na 1 000 obyvatel (roční průměr)

Obce s počtem obyvatel 5 000 a více k 31. 12. 2021

Dokončené byty celkem

Zdroj: ČSÚ

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně mírně klesl

V Moravskoslezském kraji v roce 2021 bylo dokončeno 2 691 bytů a proti stejnému období předchozího roku se jejich počet snížil o 1,0 % (o 27 bytů). Ke zvýšení počtu dokončených bytů došlo v osmi krajích Česka – nejvýrazněji v Kraji Vysočina

(o 20,2 %). Nejvyšší meziroční pokles dokončených bytů zaznamenali v Olomouckém kraji (o 13,2 %). Následoval Středočeský kraj, v němž bylo postaveno o 6,6 % bytů méně než v roce 2020, přesto v něm bylo dokončeno nejvíce bytů ze všech krajů (6 385 bytů). Výsledkem tak bylo meziroční zvýšení počtu dokončených bytů v celém Česku o 0,7 % (o 229 bytů).

Tradičně nejvíce bytů bylo dokončeno v okrese Frýdek-Místek

V meziokresním srovnání bylo nejvíce bytů dokončeno tradičně v okrese Frýdek-Místek (658 bytů). Ve srovnání s rokem 2020 jich však bylo postaveno výrazně méně, konkrétně o 245 bytů, tj. o 27,1 %. Meziroční nárůst dokončené výstavby zaznamenaly pouze okresy Ostrava-město (o 26,2 %, tj. o 120 bytů) a Opava (o 25,3 %, tj. o 125 bytů).

Sedm z deseti bytů dokončených v kraji v roce 2021 bylo v rodinných domech

Ve struktuře bytů dokončených v Moravskoslezském kraji připadl nejvyšší podíl na byty v rodinných domech (71,0 %). Z celkového počtu 1 911 bytů jich bylo dokončeno nejvíce v okrese Frýdek-Místek (545 bytů), což představovalo 28,5 % krajského počtu. V Moravskoslezském kraji bylo také dokončeno 316 bytů v nových bytových domech, z nichž tři pětiny připadly na okres Opava (191 bytů). V okresech Karviná a Nový Jičín nebyl v bytových domech dokončen ani jeden byt. Bytů v nebytových budovách v Moravskoslezském kraji bylo v roce 2021 dokončeno 40 (meziroční pokles o 49 bytů), nejvíce v okrese Opava (21 bytů).

Doprava

Silniční síť v kraji nedoznává výrazných změn

Pro silniční dopravu bylo podle údajů Ředitelství silnic a dálnic ČR v Moravskoslezském kraji v roce 2021 využíváno 3 484 km silnic a dálnic. K 1. lednu 2016 došlo ke změně zákona o pozemních komunikacích, na jejímž základě byla většina rychlostních silnic změněna na dálnice II. třídy (40 km). Po této změně je síť pozemních komunikací v Moravskoslezském kraji tvořena 112 km dálnic (60 km dálnic I. třídy a 52 km II. třídy) a 3 372 km silnic (629 km silnic I. třídy, 846 km silnic II. třídy a 1 897 km silnic III. třídy). Hustota silniční a dálniční sítě kraje je 64,1 km na 100 km² a ve srovnání s ostatními kraji je 6. nejnižší. Na silnicích a dálnicích v kraji bylo vybudováno 1 875 mostů o celkové délce 67 km, dále 5 tunelů, 472 podjezdů a 140 železničních přejezdů.

Meziroční nárůst byl zaznamenán především v počtu osobních automobilů a motocyklů

Ke konci roku 2021 bylo dle Centrálního registru vozidel v Moravskoslezském kraji evidováno celkem 581 774 osobních vozidel včetně dodávkových. Dále pak bylo evidováno 62 513 nákladních automobilů, 307 silničních tahačů, 3 973 návěsů, 1 919 autobusů a mikrobuseů, 103 912 motocyklů a 2 533 speciálních vozidel. Meziroční nárůst byl zaznamenán především v počtu osobních automobilů (o 0,8 %) a motocyklů (o 1,9 %).

Nejméně osobních aut na 1 000 obyvatel je v Moravskoslezském kraji

Pro porovnání počtu vozidel v jednotlivých krajích lze využít přepočtený počet osobních automobilů na 1 000 obyvatel. Z tohoto srovnání pak Moravskoslezský kraj vychází s počtem 493 osobních automobilů na 1 000 obyvatel na posledním místě a za celorepublikovým průměrem zaostával o 87 automobilů. Nejvíce osobních vozidel na 1 000 obyvatel bylo naopak evidováno v Praze s počtem 750 aut.

Cestovní ruch

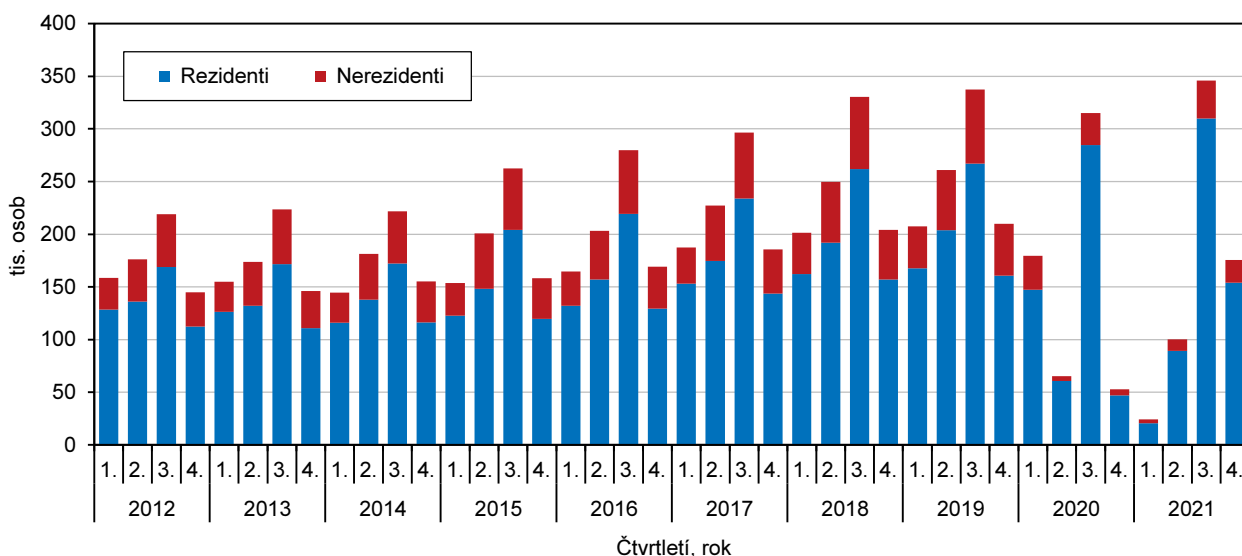
Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch

Omezení poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, která byla přijata kvůli pandemii koronaviru, přetrhla ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Ve srovnání s rekordním předcovidovým rokem 2019, kdy kraj navštívil více než milion hostů, byla návštěvnost ubytovacích zařízení v roce 2021 nižší o 36,4 %. Z důvodu omezených

možností cestování se snížily zejména počty zahraničních hostů o dvě třetiny, ale i domácí klientely o 28,2 %.

Graf 3.19 Hosté ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

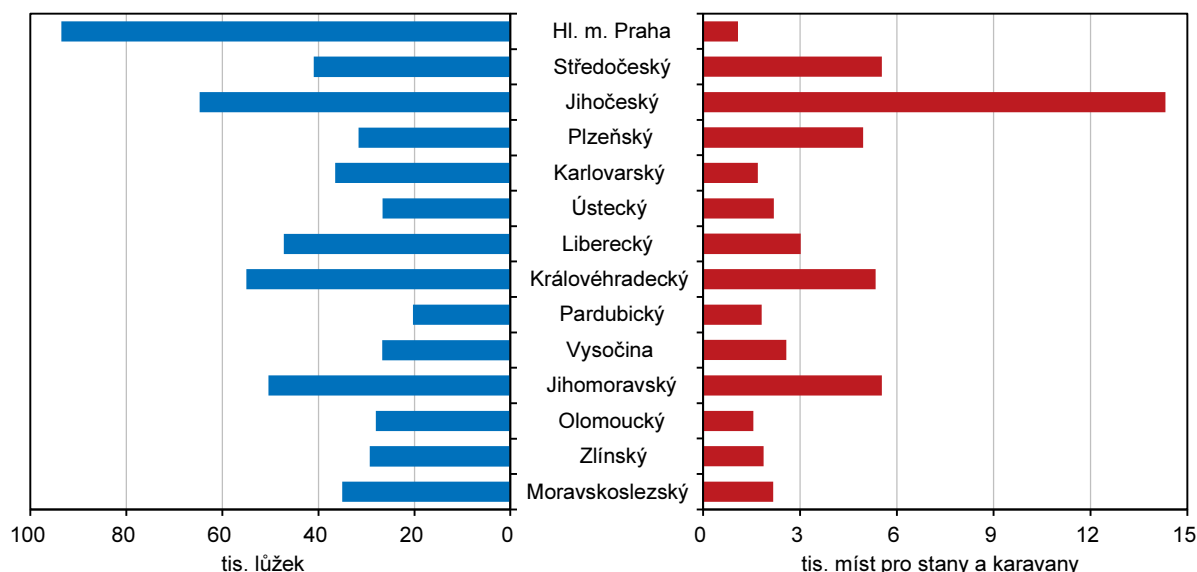

Počty hostů v roce 2021 postupně rostly, výpadek zahraničních turistů trval

Návštěvnost po předloňském výrazném propadu zaznamenala v roce 2021 mírné zlepšení. V průběhu roku 2021 navštívilo Moravskoslezský kraj 645,9 tis. hostů, pouze 11,2 % z nich dorazilo ze zahraničí (72,3 tis. osob). Celkový počet hostů se tak meziročně zvýšil o 33,2 tis. osob (tj. o 5,4 %), a to zásluhou hostů z tuzemska, jejichž počet meziročně vzrostl o 33,6 tis. osob (o 6,2 %). Počty zahraničních návštěvníků se meziročně téměř nezměnily (pokles o 0,4 tis. osob). Z krajského srovnání vyplývá, že nejvíce hostů směřovalo tradičně do Prahy (2,35 mil. hostů, tj. 20,7 % ze hostů v Česku), přes milion hostů dorazilo do kraje Jihomoravského a Jihočeského. Příznivé výsledky, tj. meziroční přírůstek počtu hostů, vykázalo 10 ze 14 krajů, přičemž nejvyšších relativních přírůstků dosáhl Kraj Vysočina (13,6 %). Podíl Moravskoslezského kraje na celkovém počtu hostů v ČR činil 5,7 %.

Graf 3.20 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

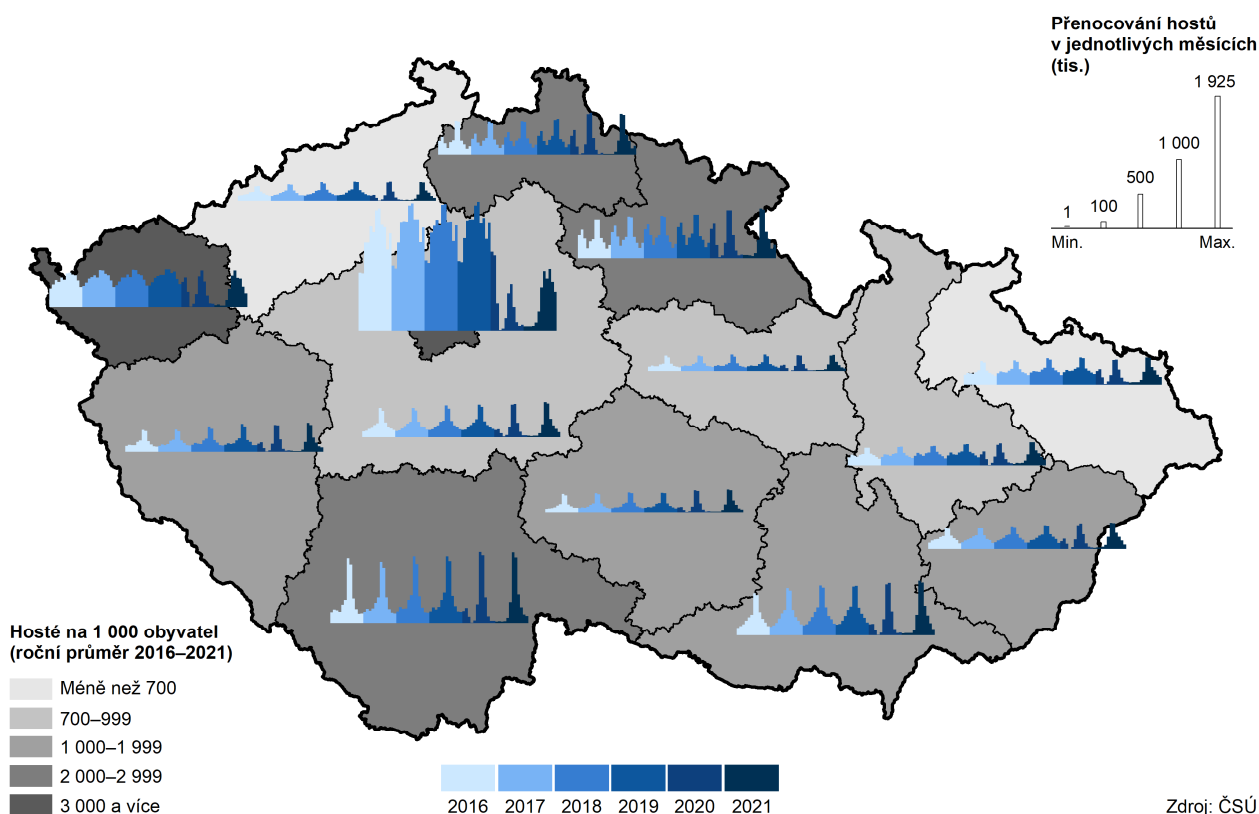
Téměř 90 % přenocování se týkala domácí klientely

Počet přenocování hostů v 737 hromadných ubytovacích zařízeních v Moravskoslezském kraji překonal v roce 2021 hranici 1,92 mil., což představovalo meziročně nárůst o 3,7 %. Většina přenocování se týkala domácích hostů, kteří strávili v regionu 1,72 mil. nocí, tj. o 3,4 % více než v roce 2020. V případě cizinců se 198 tis. přenocováními činil meziroční nárůst 7,4 %.

Hosté stráví v hromadných ubytovacích zařízeních v kraji průměrně 3 noci

Průměrný počet přenocování 3,0 noci na jednoho hosta v Moravskoslezském kraji byl mírně vyšší než celorepublikový průměr (2,8 noci). Tradičně nejdelší průměrný pobyt je dlouhodobě registrován v lázeňském Karlovarském kraji (4,0 noci za celý rok 2021). Čisté využití lůžek v hotelech a penzích v Moravskoslezském kraji za rok 2021 dosáhla 21,7 % a patřilo k nejnižším ze všech regionů v Česku a ve srovnání s předcovidovým rokem 2019 poklesl o 8,4 p. b. Podobně dopadl ukazatel čisté využití pokojů v hotelech a penzích – propadl o 11,0 p. b. na hodnotu 24,5 %.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2016 až 2021

Nejvíce zahraničních návštěvníků přijíždí ze sousedních zemí

Návštěvnost v roce 2021 byla stále ovlivněna pandemickou situací u nás i ve světě. Nejvíce zahraničních turistů přijelo v roce 2021 do Moravskoslezského kraje ze Slovenska (cca 20,5 tis., což je 28,3 % ze všech nerezidentů, meziroční nárůst o 18,2 %). Poláků, kterých dorazilo 14,3 tis., bylo meziročně o 32,7 % méně. Návštěvníků z Německa se ubytovalo 8,1 tis., což je o 1,2 % více než v roce 2020. Dalšími nejpočetnějšími skupinami byli hosté z Ukrajiny (2,4 tis.), Itálie (2,3 tis.) a Rakouska (2,1 tis.).

4. Životní prostředí

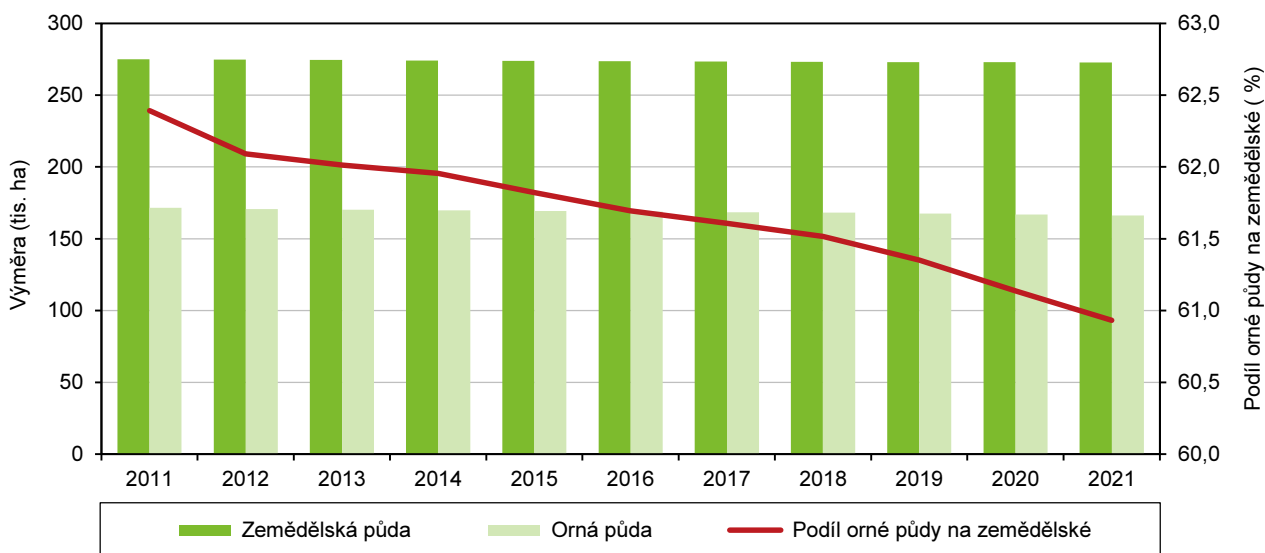
Půdní fond

Orné půdy ubývalo, zvyšovaly se plochy lesů a trvalých travních porostů

Ve využití půdy dále pokračoval proces snižování podílu zemědělské půdy, takže se podíl zemědělské (50,3 %) a nezemědělské půdy (49,7 %) v kraji téměř srovnal. Ve struktuře zemědělské půdy připadly více než tři pětiny na ornou půdu (60,9 %), téměř jedna třetina na trvalé travní porosty (31,8 %) a 7,3 % na zahrady, ovocné sady a vinice. Podíl ploch trvalých travních porostů se postupně zvyšuje (z 31,6 % v roce 2016 na 31,8 % v roce 2021) a to výhradně na úkor podílu orné půdy (pokles z 61,7 % v roce 2016 na 60,9 % v roce 2021). Přestože se zvětšovala plocha nezemědělské půdy, její struktura se od roku 2016 prakticky neměnila. Přírůstky lesní půdy činily ve zmiňovaném období kolem 68 ha ročně. Mírně vzrostly vodní a zastavěné plochy. Největší nárůst tak zaznamenaly ostatní plochy, jež se od roku 2016 zvětšily o cca 321 ha, a to zejména v souvislosti s výstavbou komunikací.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Moravskoslezském kraji

Pramen: ČÚZK

Území kraje pokrývaly z více než jedné třetiny lesy

Významným krajinným prvkem Moravskoslezského kraje jsou lesy. V roce 2021 činila podle údajů Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) celková plocha dřevin bez holin v Moravskoslezském kraji 183 451 ha, tj. lesnatost dosáhla necelých 34 % z jeho celkové rozlohy. Průměrná lesnatost byla v šesti okresech Moravskoslezského kraje velmi odlišná. Především díky pohorím Moravskoslezské Beskydy a Jeseníky byl nejvyšší podíl lesů na celkové výměře na Frýdecko-Místecku, kde dosahoval 47,8 %, a na Bruntálsku s 43,5 %. Naopak nejnižší lesnatost byla v okresech Karviná a Ostrava-město s 13,5 %, resp. 15,4 %. Průměrný věk listnatých dřevin v kraji dosáhl 57 let a jehličnanů 62 let.

V kraji převažovaly lesy s hospodářským využitím

Nejvýznamnější podíl porostních ploch lesů, vč. holin tvořily lesy hospodářské, na které připadá 84,6 % všech ploch. Celými 14 % byly zastoupeny lesy zvláštního určení – mimo jiné jde o lesy významné pro uchování biodiverzity. Poslední kategorii tvořily lesy ochranné (v kraji převážně typu vysokohorské lesy), které svým podílem přes 1 % byly z hlediska ploch téměř zanedbatelné.

Postupné přibližování se přirozené skladbě lesa

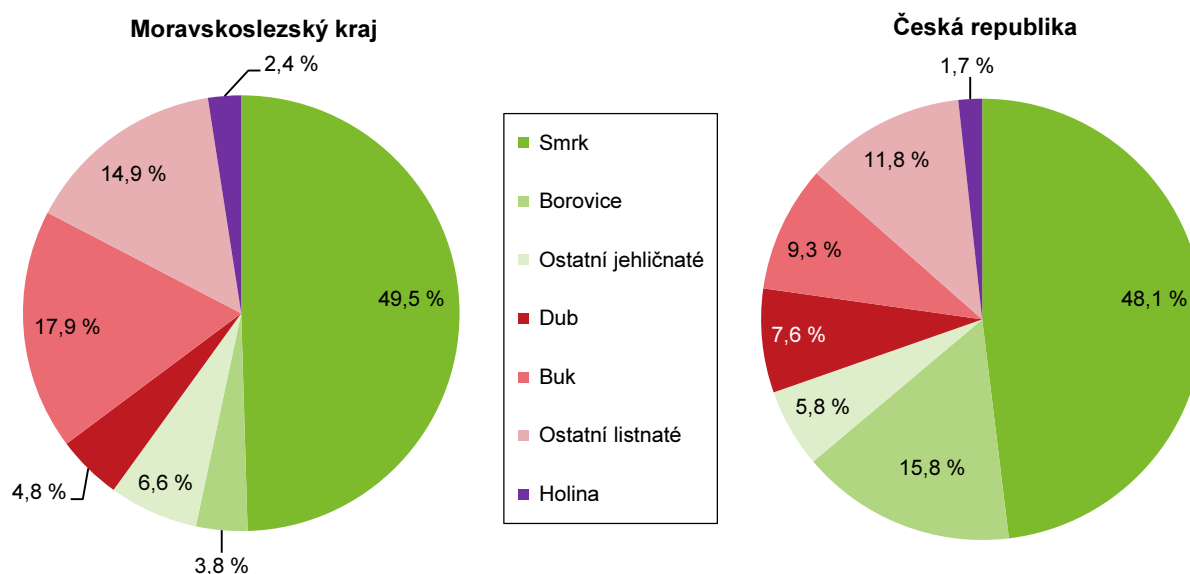
Přestože přirozená skladba lesů v kraji počítá s většinovým zastoupením listnatých stromů a minimálním podílem smrčín, tvořily v roce 2021 smrky 49,5 % porostních ploch lesů, vč. holin. Dalšími nejrozšířenějšími jehličnatými dřevinami jsou modřiny

(4,3 %) a borovice (3,8 %). Z listnáčů byly se 17,9% podílem nejvíce zastoupeny buky, za nimiž následují duby (4,8 %) a javory (3,5 %). Jehličnaté dřeviny tak pokrývají dohromady 60,0 % porostních ploch, listnáče 37,6 %, zbývající 2,4 % připadají na holiny. Od roku 2000 je zřejmý trend postupného přibližování se přirozenému stavu, neboť nově zakládané porosty tvoří z větší části listnaté stromy, naopak nejvíce těženy jsou jehličnany (téměř 90 % z celkově vykáčených dřevin v roce 2021).

Graf 4.2 Druhová skladba dřevin lesních porostů v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL

Zalesňování listnatými stromy převažuje

V roce 2021 činil rozsah nově zalesňovaného území v Moravskoslezském kraji 2 585 hektarů. V porovnání s předchozím rokem došlo k poklesu o 184 ha (o 6,6 %). Trendu snižování podílu jehličnatých stromů na úkor listnatých odpovídají druhy dřevin, jimiž je zalesňováno. Ve všech letech (od roku 2016) byly plochy zalesněné listnáči vyšší než plochy připadající na jehličnany (v přibližném poměru 65 : 35). Z jehličnatých stromů, jimiž bylo osázeno 890 ha ploch, převládalo ze tří pětín zalesňování smrkem. Z listnatých dřevin vysázených na 1 695 ha tvořil buk více než dvě třetiny zalesňovaných ploch (69,8 %) a přibližně 10 % připadlo na dub.

Chráněná území

Téměř pětina území kraje je chráněným územím

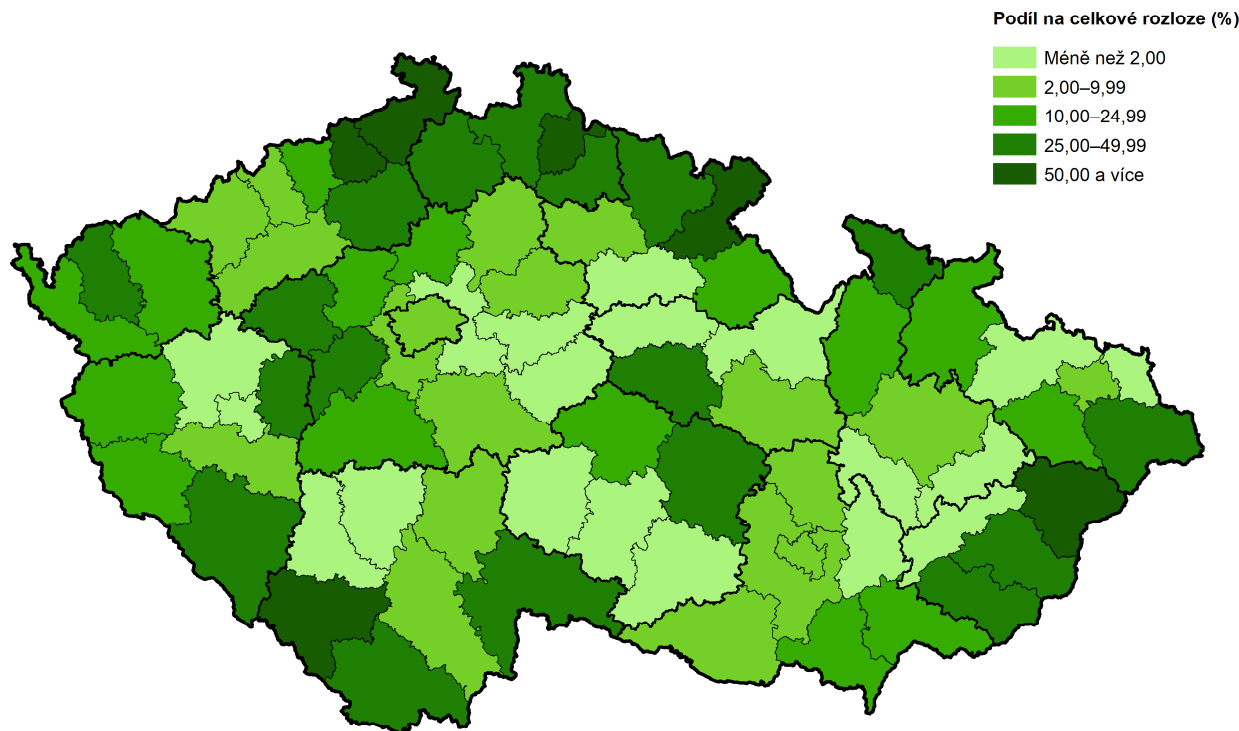
Z celkové rozlohy Moravskoslezského kraje 5 431 km² připadá 18,9 % na zvláště chráněná území. Jejich celkovou rozlohou 970,4 km² (k 31. 12. 2021) náleží kraji osmá příčka v porovnání s ostatními regiony. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území (ZCHÚ) patří chráněná krajinná oblast (CHKO) Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří, které dohromady zaujímají 940,8 km². Na konci roku 2021 se v kraji nacházelo 167 maloplošných ZCHÚ o celkové rozloze 87,3 km². Konkrétně se jedná o 7 národních přírodních památek, 11 národních přírodních rezervací, 73 přírodních památek a 76 přírodních rezervací. Rozsah chráněných ploch zůstává vcelku stabilní, k určitému nárůstu proti roku 2016 došlo pouze v rámci maloplošných ZCHÚ o 5 území, což územně představovalo přírůstek 4,3 km².

Natura 2000 z velké části kopíruje zvláště chráněná území

Soustava chráněných území vytvořená na základě jednotných principů na území států EU – Natura 2000 – ze značné části překrývá ZCHÚ. V rámci této soustavy je v kraji evidováno 5 ptačích oblastí, z nichž některé zasahovaly na území kraje jen částečně, s celkovou rozlohou 737 km². Jmenovitě se jednalo o Poodří; Heřmanský

stav – Odra – Poolší; Beskydy; Jeseníky, Libavá. V kraji se rovněž nachází na ploše 723 km² 49 evropsky významných lokalit. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze cca 18 % území kraje.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

Ekologické zemědělství

Výměra ekologicky obhospodařované půdy se rozšiřovala

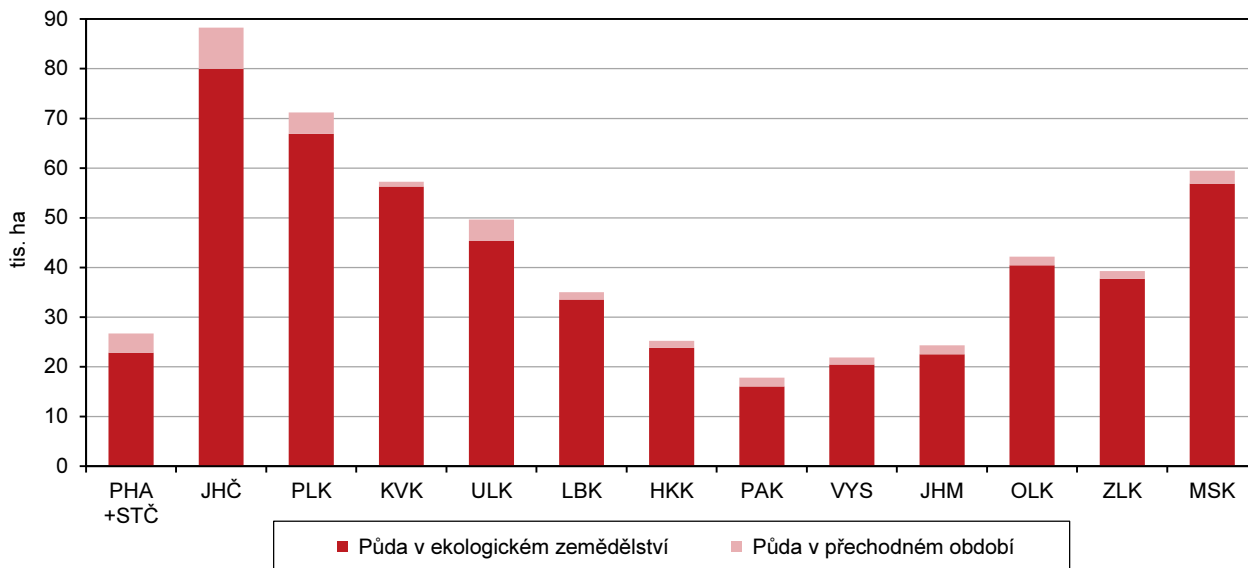
Intenzivní zemědělská výroba je i v kraji nahrazována ekologickým zemědělstvím bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a genetických modifikací. Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) činila v Moravskoslezském kraji koncem roku 2021 podle údajů Ministerstva zemědělství 59,5 tis. ha. Na celostátní výměře ekologicky obhospodařované půdy se tak kraj podílel 10,7 %, což je po Jihočeském a Plzeňském kraji třetí nejvyšší podíl. Výměra ekologicky obhospodařované půdy v kraji se od roku 2016 zvýšila o více než 7 % (o 4,1 tis. ha).

Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny

Celkově lze změny v užívání půdy hodnotit ve směru mírného posilování ekologicky stabilnější krajiny. Rozdílná je ale samozřejmě situace v jednotlivých částech kraje. To dokumentuje porovnání jednotlivých okresů podle koeficientu ekologické stability (KES). Ten poměřuje plochy tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků. Bruntálsko (2,88) a Frýdecko-Místeko (2,79) jsou (s hodnotou KES blíží se k 3,00) hodnoceny jako přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny. Naproti tomu ostatní okresy mají KES pod hodnotou 1,00, což znamená území intenzivně využívané (zejména zemědělskou velkovýrobou) s oslabením autoregulačních pochodů v ekosystémech. Celý kraj s hodnotou KES 1,36 lze hodnotit jako vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

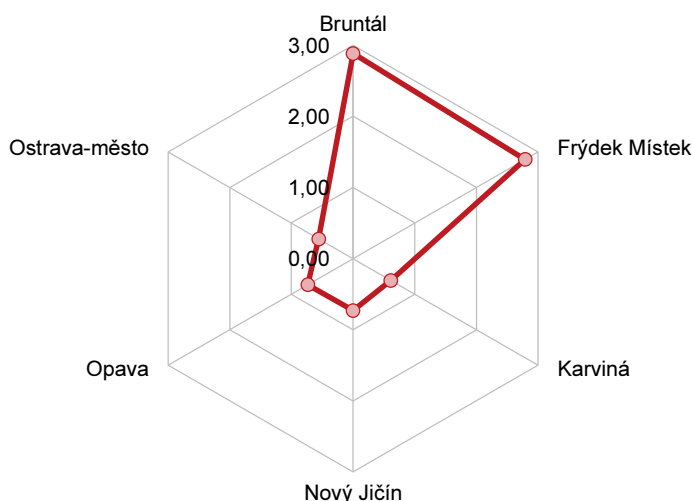
Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Graf 4.4 Koeficient ekologické stability podle okresů k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

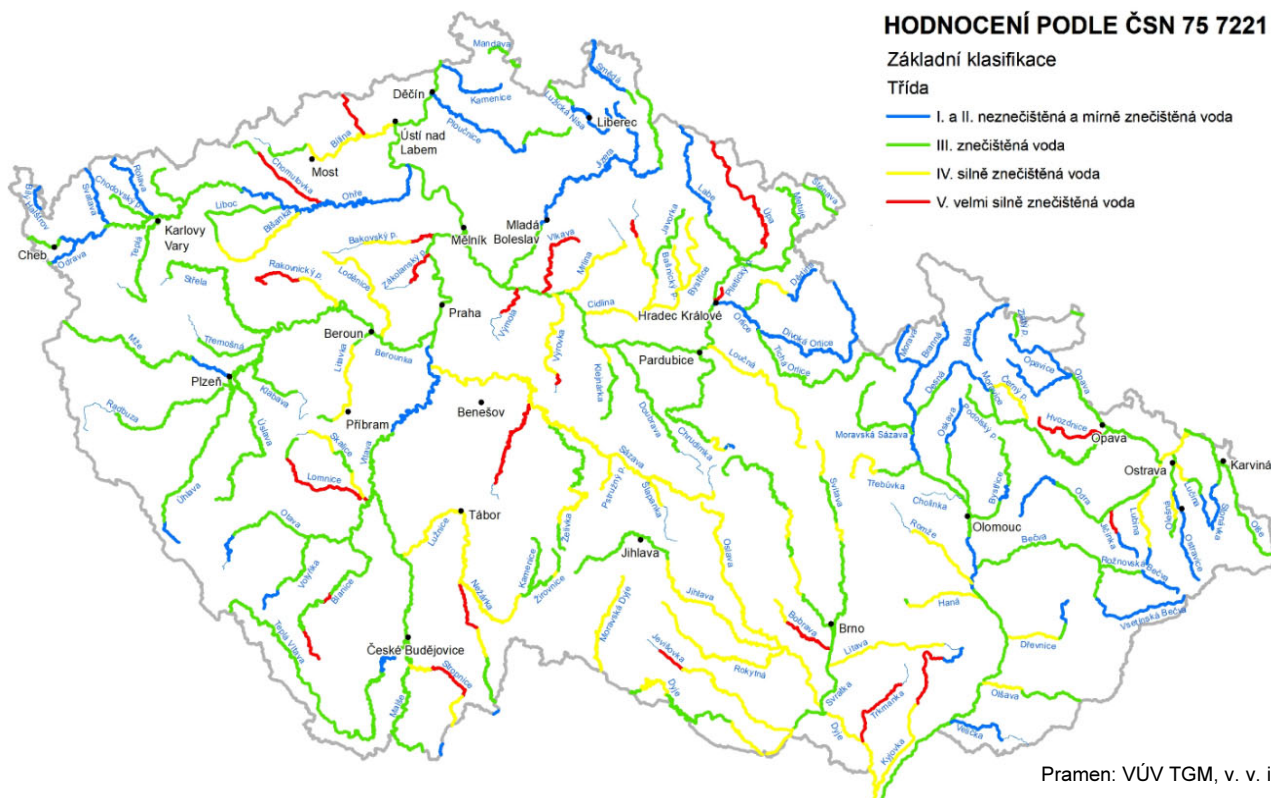

Jakost vody, vodovody a kanalizace

Jakost vody se v posledních letech výrazně neměnila

Jakost povrchových vod se z dlouhodobého hlediska významně zlepšila, nicméně je nadále ovlivňována především přetrvávající průmyslovou a důlní činností. Ze souhrnného hodnocení základních ukazatelů sledovaných podle normy ČSN 75 7221, jež byla novelizována pro účely zohlednění požadavků na současnou úroveň ochrany povrchových vod, a to jak z hlediska ukazatelů znečištění, tak i úrovně přípustného znečištění, lze zjistit, že v kraji přetrvává znečištění většiny toků kraje klasifikovaných nejčastěji II. až III. třídou jakosti. Velmi silně znečištěná voda (V. třída jakosti) zůstala v období 2020–2021 zaznamenána na celém toku Hvozdnice a dolním toku Jičínky. Silně znečištěná voda (IV. třída jakosti) byla zjištěna na krátkém úseku Odry od Ostravy směrem do Polska a dolním toku Lubiny a dále na úsecích řek Černý potok, Lučina a nově Olešné. Zlepšení jakosti bylo zaznamenáno na celém úseku Olše, horním a středním toku Odry (před Ostravou) a středním toku Lučiny. Problémem v tomto případě zůstává především vysoká koncentrace fosforu a nedokonale čištěných odpadních splaškových vod z menších přilehlých obcí.

Jakost vody v tocích České republiky v letech 2020 až 2021

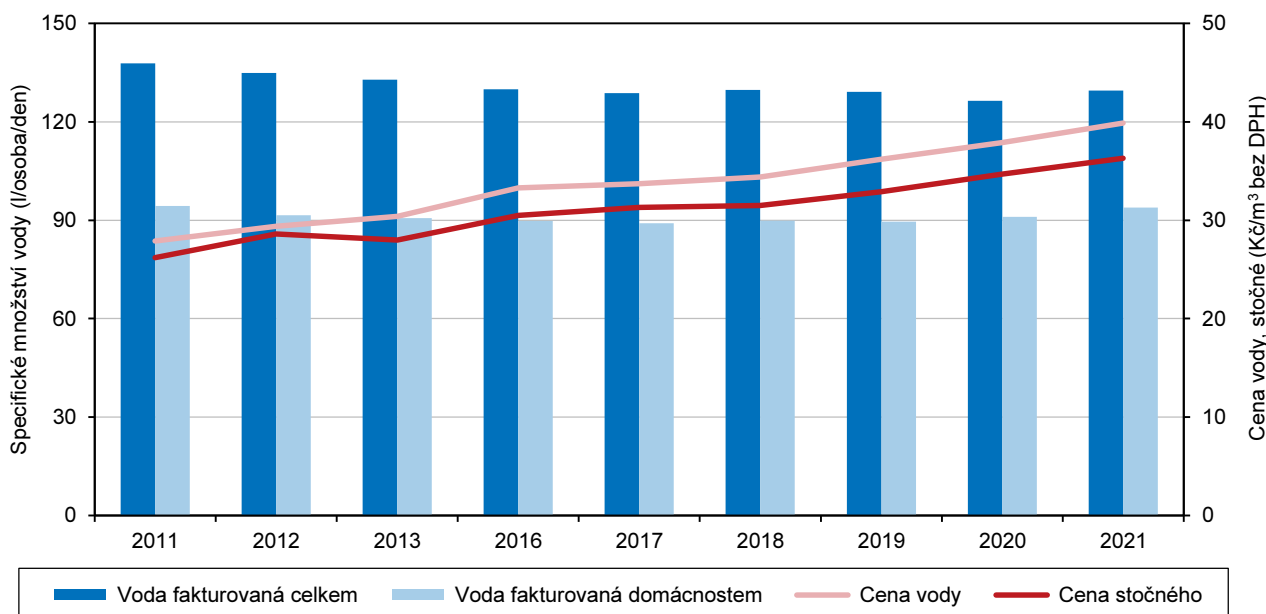

Zhruba tisíc obyvatel kraje nebylo napojeno na veřejný vodovod

Moravskoslezský kraj vyniká v dostupnosti připojení k veřejnému vodovodu, jak ostatně dokládají následující hodnoty – 1 179,0 tis. obyvatel kraje, tj. 99,9 % z celkového počtu, bylo v roce 2021 zásobováno vodou z vodovodu. Je to po Praze a Karlovarském kraji třetí nejvyšší podíl, čemuž napomáhá centralizovaný charakter osídlení a technické a ekonomické možnosti budování této infrastruktury.

Graf 4.5 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočného v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

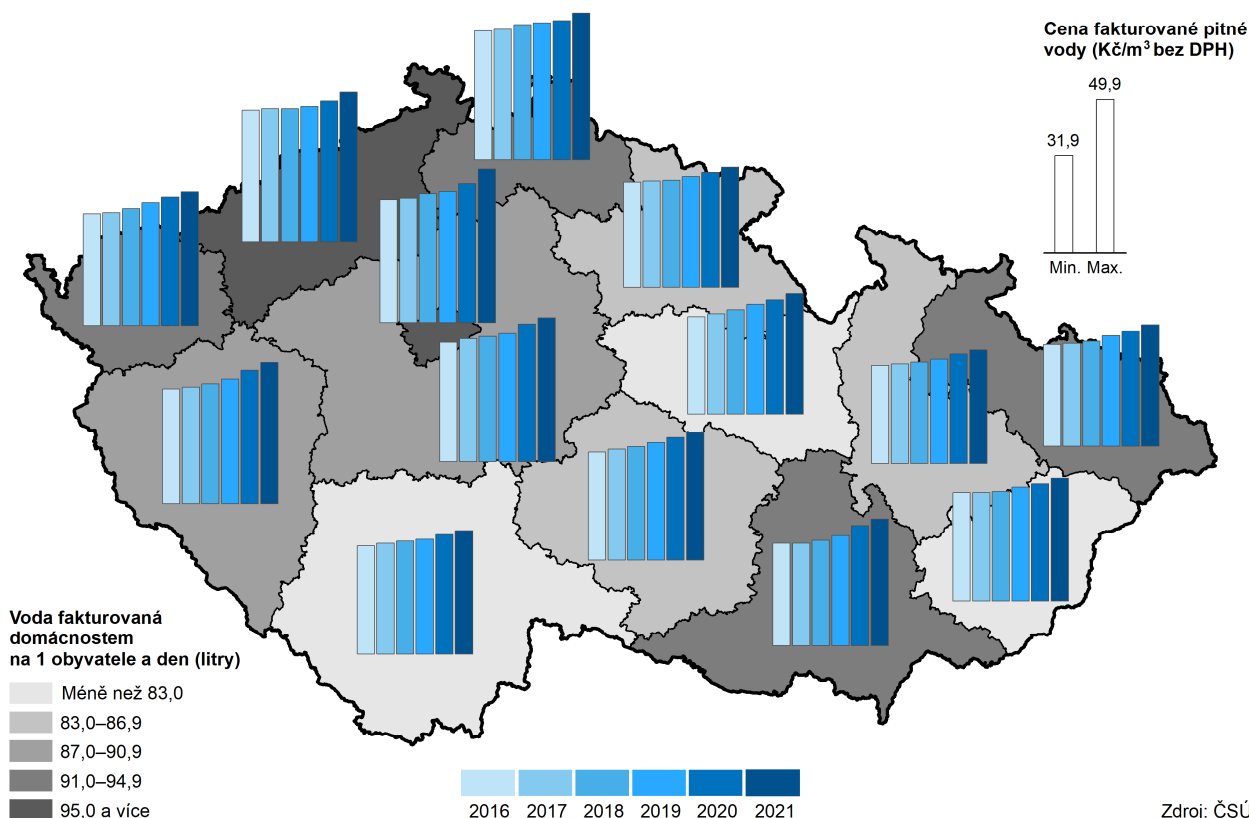
Přes 72 % fakturované pitné vody spotřebovávají domácnosti

V roce 2021 bylo vyrobeno 72,5 mil. m³ pitné vody, tj. o 5,5 % méně proti roku 2016. Více než pětina (21,4 %) z tohoto množství vody byla vyrobená z podzemních vod,

což bylo spolu s Prahou nejméně mezi kraji. Naopak nejvíce takto vyrobené vody vykázal Olomoucký kraj (91,2 %). Množství fakturované pitné vody v roce 2021 dosáhlo v kraji 55,7 mil. m³. Největším spotřebitelem zůstávají domácnosti, kterým bylo fakturováno 40,4 mil. m³ vody. Podíl domácností na celkové spotřebě tak činil 72,5 % a proti roku 2016 se zvýšil o 3,4 p. b.

Spotřeba vody v roce 2021 a vývoj cen vody

Spotřeba vody na osobu rostla, ceny vodného a stočného se nadále zvyšovaly

Výše cen vody a stočného za m³ bez DPH v hodnoceném období neustále stouply. Ceny vody (39,90 Kč/m³) a stočného (36,30 Kč/m³) v roce 2021 nadále patřily mezi nejnižší v zemi a zůstávaly pod celorepublikovým průměrem (43,80 Kč/m³, resp. 38,50 Kč/m³). Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v Moravskoslezském kraji v roce 2021 činila 93,9 l na osobu a den a meziročně se tak o 2,9 l zvýšila. V celostátním srovnání krajů bylo takové množství vody spotřebované jedincem čtvrté nejvyšší za Prahou, Ústeckým a Jihomoravským krajem.

Ztráty pitné vody ve vodovodní síti se snižovaly

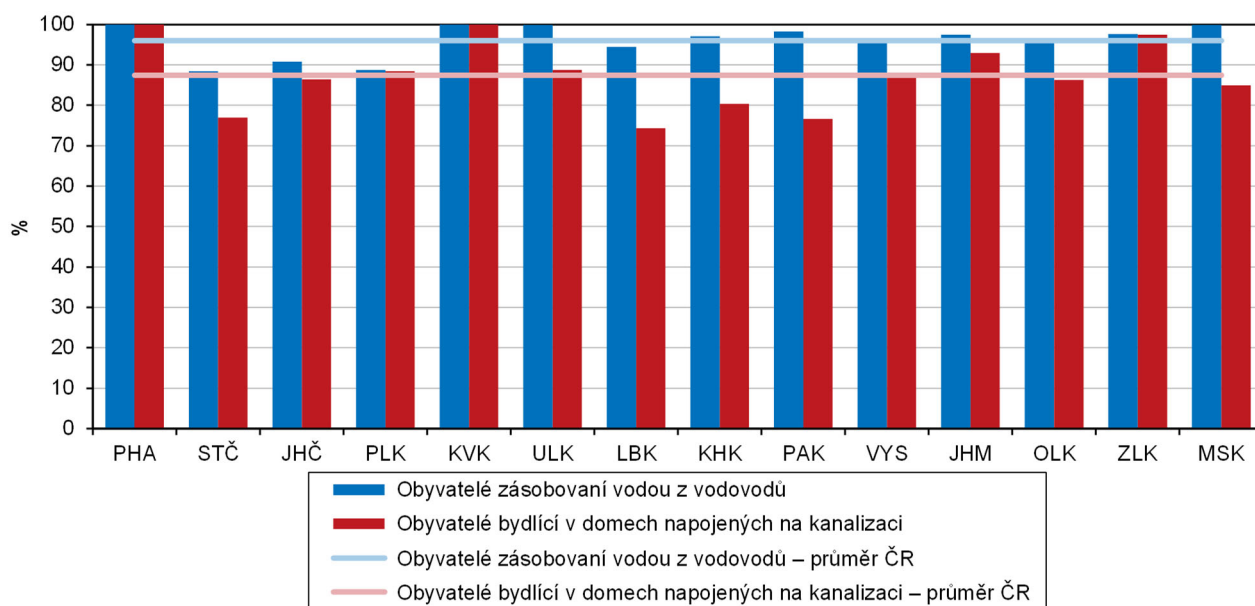
K postupnému zlepšení dochází v posledních letech v efektivnosti využití vyrobené vody. Snad díky zlepšující se kvalitě a technickému stavu vodovodní sítě, která v kraji dosahovala délky 7 850 km, podíl ztrát pitné vody ve vodovodní síti klesl v roce 2021 meziročně o 0,7 p. b. na 11,6 %, což řadilo kraj mezi nejlepší v Česku.

Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci se příliš neměnil a byl nižší než republikový průměr

Přes milion obyvatel v Moravskoslezském kraji bydlelo v domech napojených na veřejnou kanalizaci. V porovnání s počtem obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů to bylo o 177 tis. osob méně. V relativním vyjádření bylo na kanalizaci napojeno 84,9 % obyvatel. V porovnání s rokem 2016 se tento podíl zvýšil o 1,1 p. b. a kraj zůstává místem s relativně nižší úrovní této vybavenosti. V mezikrajském porovnání mu náležela 5. nejnižší pozice.

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Přes 95 % odpadních vod bylo čištěno

Délka kanalizační sítě v Moravskoslezském kraji dosáhla 4 432 km, ve srovnání s rokem 2016 se prodloužila o 293 km, tj. o 7,1 %. Za celý rok 2021 bylo do kanalizační sítě v kraji vypuštěno 52,6 mil. m³ odpadních vod. V tomto čísle jsou však zahrnuty i zpoplatněné srážkové vody, takže bez této položky představoval objem vypouštěných vod 46,6 mil. m³. Z nich rozhodující část (74,4 %) připadá na vody splaškové. Pouze 4,9 % vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez srážkových vod) v roce 2021 není čištěno, přičemž průmyslové a ostatní vody jsou čištěny téměř v plném rozsahu (nečištěno je jen 0,4 % vod). Naproti tomu splaškové vody jsou čištěny z 93,6 %. Vezmeme-li v úvahu vody balastní (srážkové), pak celkový objem čištěných vod představoval téměř 96,4 mil. m³.

Podíl obyvatel napojených na čistírny odpadních vod rostl, přesto byl v rámci republiky mírně podprůměrný

Na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) bylo v roce 2021 napojeno 80,3 % obyvatel kraje (o 2,2 p. b. více než v roce 2016). Přesto zůstalo připojení na kanalizaci zakončenou ČOV i přes dlouhodobý nárůst podílu připojených obyvatel v kontextu ČR mírně podprůměrné (průměr činil 84,7 %). Z celkového počtu 179 ČOV bylo na jednu ČOV v roce 2021 připojeno průměrně 5 295 osob, což bylo, s výjimkou hl. m. Prahy, nejvíce z krajů ČR. Proti roku 2016 se počet ČOV zvýšil o 19 a jejich celková denní kapacita se zvýšila o 2,7 tis. m³. Ta v roce 2021 činila necelých 526 tis. m³ za den a při čištění bylo za celý rok vyprodukováno přes 23,7 tis. t kalů (v sušině). Z celkového objemu kalů byla sušina zneškodněna z více než poloviny kompostováním (53,8 %), přímou aplikací a rekultivací bylo zneškodněno 43,2 % objemu kalů a 0,5 % bylo vyvezeno na skládku.

Účinnost čištění odpadních vod se zvyšovala

Podle technologie čištění plně převládají mechanicko-biologická zařízení, když ryze mechanická jsou pouze 4 zařízení. Téměř 65 % čištění měla terciární stupeň čištění, tzn. jsou uzpůsobena pro další odstraňování dusíku nebo fosforu, případně dusíku a fosforu současně. Z hlediska účinnosti čištění na odtoku z ČOV se snižuje zejména znečištění ve formě biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) a nerozpuštěných látek, kde se účinnost pohybuje kolem 98,7 %, resp. 97,8 %. Téměř 95% účinnost je pak u chemické spotřeby kyslíku (CHSK_{Cr}). U celkového fosforu i celkového dusíku zůstává z vod na přítoku zhruba 16,1 %, resp. 19,8 % znečišťujících látek i na odtoku.

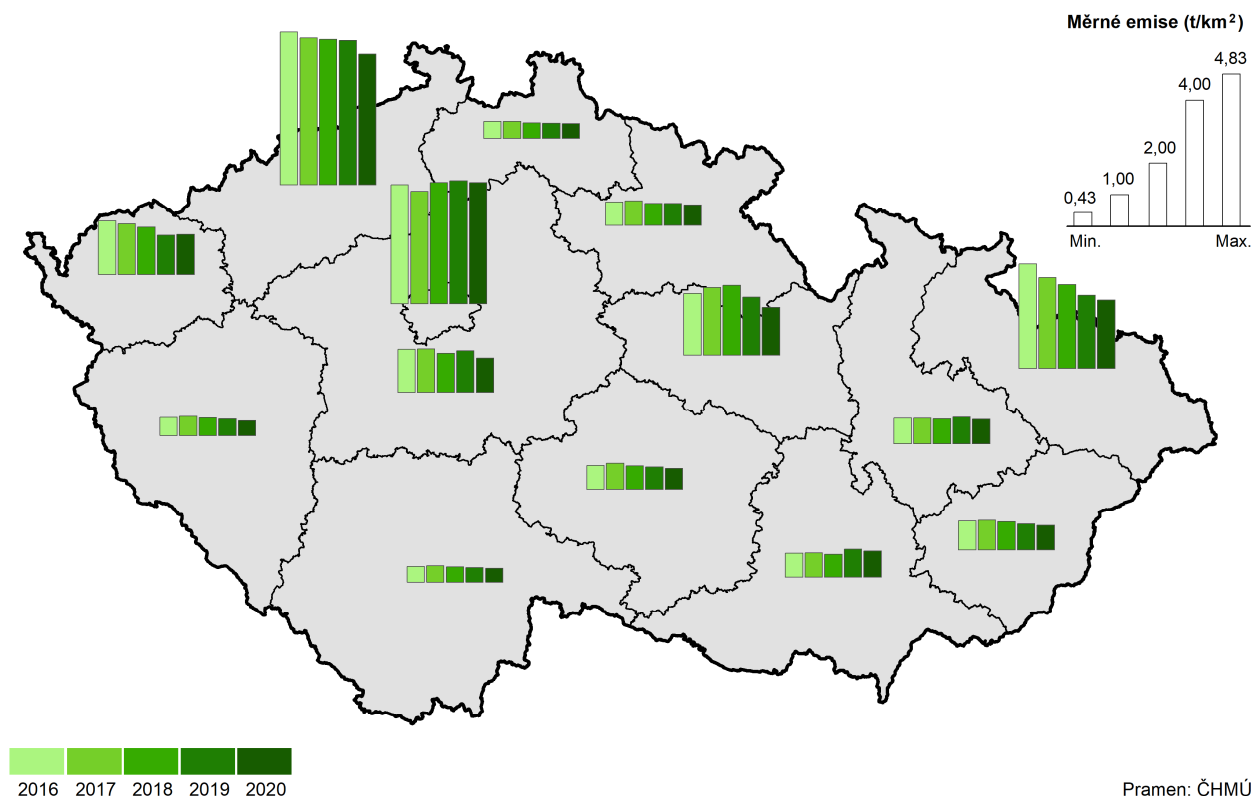

Emise

Kvalitu ovzduší v kraji ovlivňuje řada faktorů

Kvalita ovzduší v Moravskoslezském kraji je ve vysoké míře ovlivněna souhrnou několika faktorů, kterými jsou koncentrace velkého množství průmyslu a lokálních topenišť jak na české, tak na polské straně, hustá automobilová doprava, přeshraniční přesun znečištění, typ osídlení, morfologie terénu v Ostravské pánvi a současně její uzavřenost z jižní a západní strany, a v neposlední řadě také aktuální rozptylové podmínky. Nejzávažněji se tyto vlivy projevují ve střední a severovýchodní části kraje (Ostravsko, Karvinsko a Třinecko).

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2016 až 2020

Emise hlavních znečišťujících látek pomalu klesají

Měrné emise znečišťujících látek do ovzduší v Moravskoslezském kraji v období 2016 až 2020 celkově poklesly. Srovnáme-li zatím poslední známá data z roku 2020 s rokem 2019, pak můžeme hovořit o zlepšení stavu ovzduší, neboť v případě všech čtyř základních sledovaných polutantů došlo k poklesu. I přes tyto pozitivní zprávy však zůstává Moravskoslezský kraj v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. To lze doložit vzájemným srovnáním krajských hodnot měrných emisí základních znečišťujících látek, které byly v Moravskoslezském kraji v případě měrných emisí oxidu uhelnatého nejvyšší, oxidu siřičitého druhé nejvyšší a tuhých látek a oxidů dusíku třetí nejvyšší. Hlavními zdroji znečištění byly (s různou mírou podílu na celku) stacionární zdroje znečištění REZZO 1–3. Mobilní zdroje REZZO 4 zůstávají dlouhodobě na stabilní úrovni.

Imisní situace se meziročně mírně zhoršila

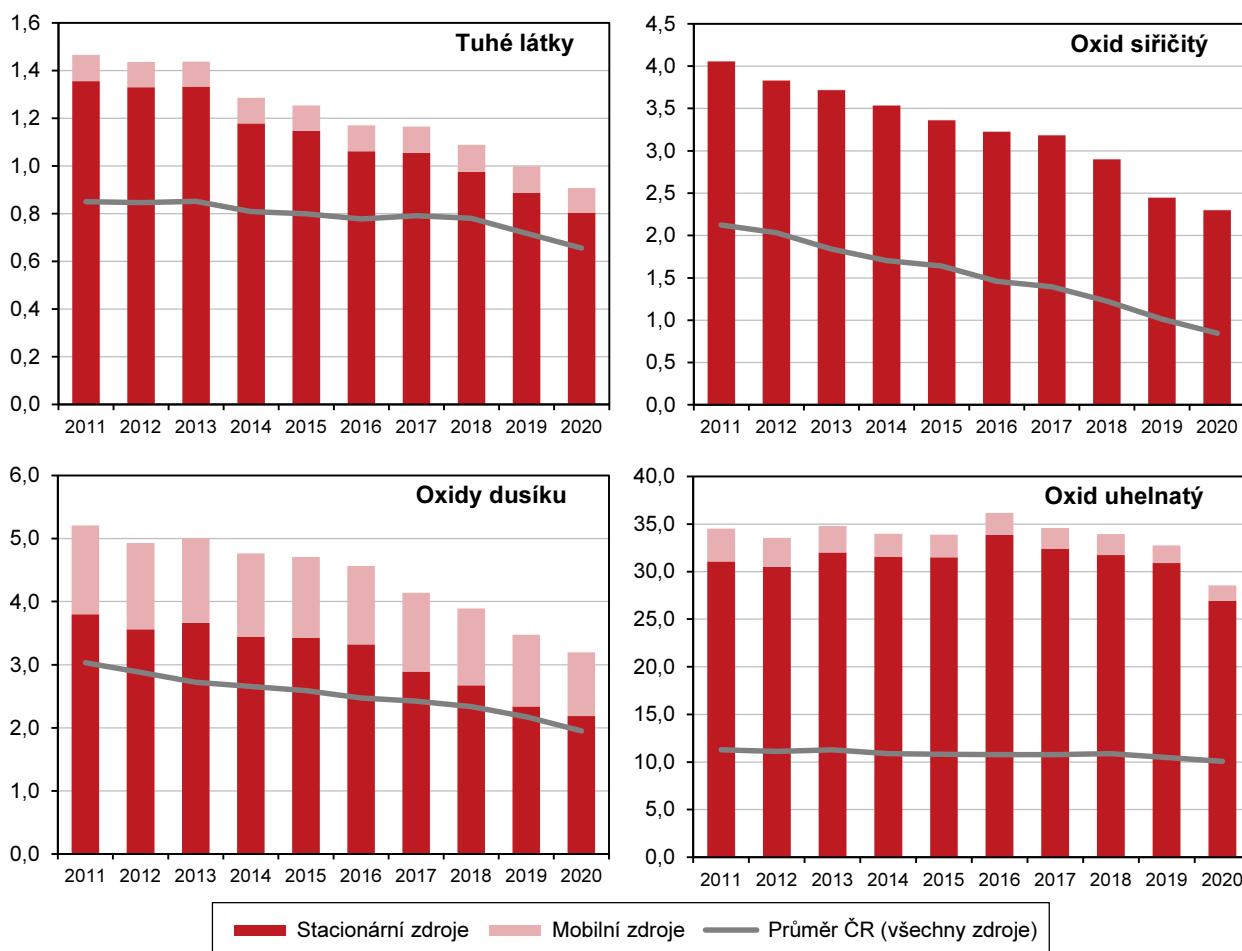
Rok 2021 byl z hlediska kvality ovzduší příznivý a koncentrace znečišťujících látek dosáhly druhých nejnižších hodnot (po roce 2020, kdy bylo zaznamenána historicky nejlepší kvalita ovzduší). Kvalita ovzduší v Moravskoslezském kraji byla z pohledu překračování imisních limitů stále nejhorší v celé ČR (v roce 2021 byla vyhlášena jediná smogová situace z důvodu vysokých koncentrací PM_{10}). Nejvyšším

koncentracím suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5} a přízemního ozonu jsou vystaveni lidé v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek. V případě benzo(a)pyrenu se jedná obecně o všechny obyvatele Moravskoslezského kraje. Původci znečištění ovzduší v této aglomeraci jsou vysoká koncentrace průmyslové výroby, velká hustota zástavby s lokálním vytápěním pevnými palivy a zahuštěná dopravní infrastruktura na obou stranách česko-polské hranice.

Graf 4.7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Moravskoslezském kraji

Pramen: ČHMÚ

t/km²

Odpady

V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 4,5 mil. tun odpadů

V roce 2020 bylo v Moravskoslezském kraji vyprodukováno přibližně 4,5 mil. t odpadů, což představovalo 11,7 % veškeré produkce odpadů v ČR. Tímto podílem se kraj zařadil na čtvrté místo za krajem Středočeským, Prahou a Jihomoravským. Proti roku 2019 se jednalo o meziroční pokles o 346 tis. t odpadu, tj. o 7,2 %. Při přepočtu na jednoho obyvatele patřila Moravskoslezskému kraji pátá nejvyšší příčka mezi kraji, kdy na jednoho obyvatele kraje bylo vyprodukováno přes 3,7 t.

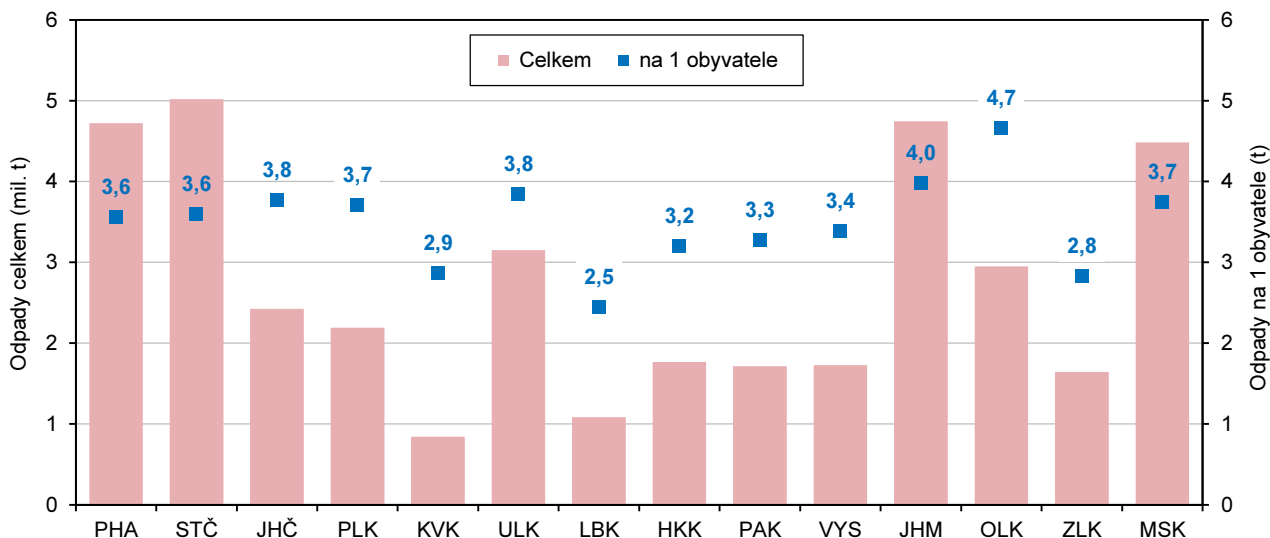
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla

Vývojový trend produkce komunálního odpadu byl v posledních třech letech proměnlivý. Konkrétně v roce 2020 bylo vyprodukováno 620 tis. t odpadu (o 1,3 % více než v roce 2019), což v přepočtu na jednoho obyvatele činilo 518 kg za rok (proti roku 2019 nárůst o 9,0 kg). V porovnání s ostatními regiony to byla šestá nejvyšší hodnota převyšující republikový průměr o 12,0 kg na osobu za rok.

Graf 4.8 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

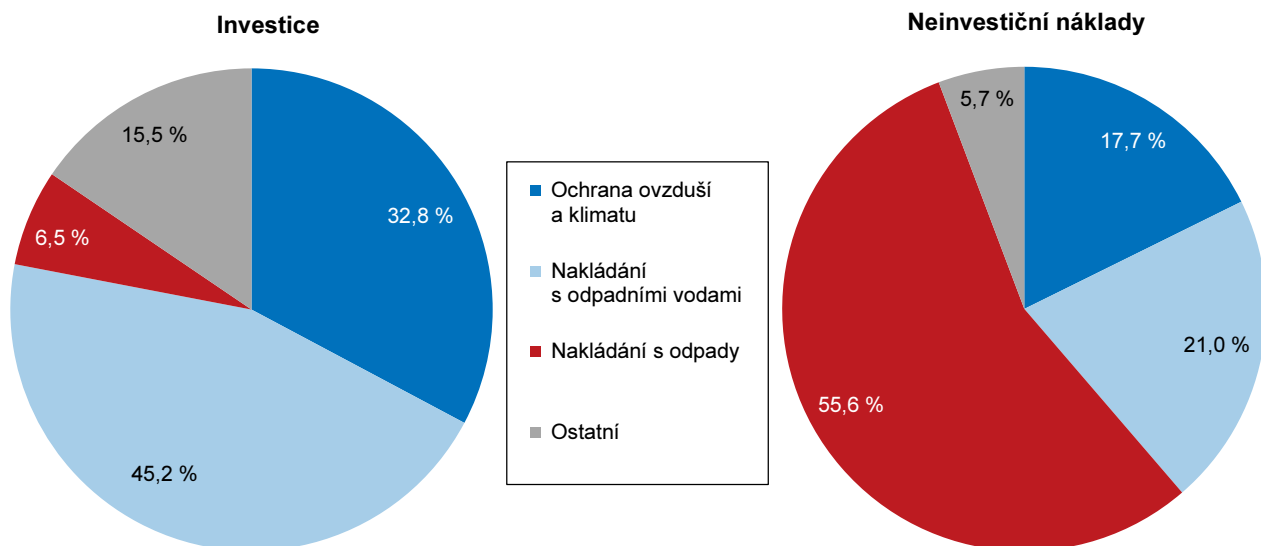
Výdaje na ochranu životního prostředí

Objem neinvestičních nákladů a investic na ochranu životního prostředí v roce 2021 dosáhl 12,5 mld. Kč

Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2021 částky v hodnotě 12,5 mld. Kč, což znamenalo meziroční růst o 1,4 mld. Kč (o 12,8 %). Ve všech letech hodnoceného období směřovala větší část těchto výdajů do oblasti neinvestiční. V roce 2021 šla do investic částka téměř 4,7 mld. Kč a neinvestiční náklady dosáhly hodnoty 7,9 mld. Kč, což odpovídalo 62,8 % z celkového objemu výdajů na životní prostředí.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Moravskoslezském kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Největší část investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora v roce 2021 byla vynaložena do oblastí nakládání s odpadními vodami, ...

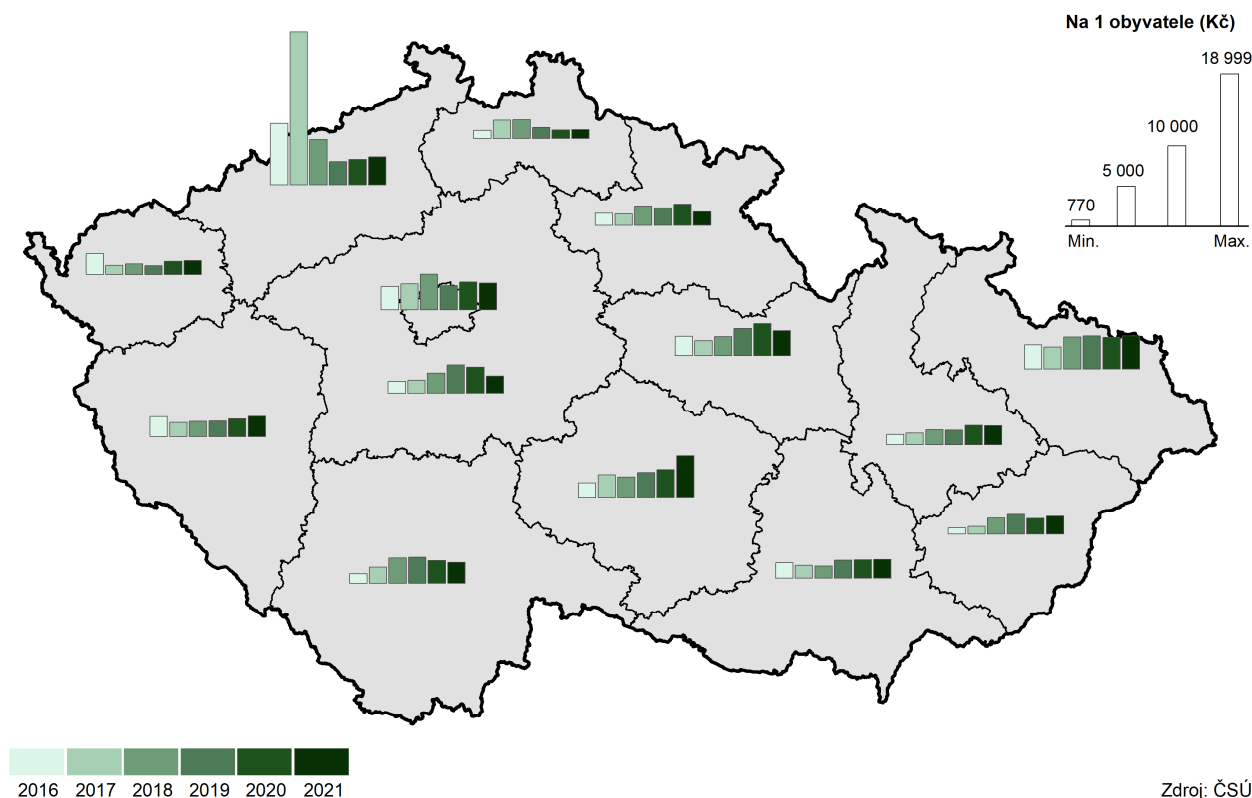
Celkový objem investičních výdajů dosáhl v roce 2021 v Moravskoslezském kraji 4,7 mld. Kč, což bylo meziročně o 164 mil. Kč více (nárůst o 3,6 %). Zatímco v předchozích letech nejvyšší podíl z celkového objemu investic zaujímaly investiční výdaje na ochranu ovzduší a klimatu, v roce 2021 to byly s podílem 45,2 % investice do nakládání s odpadními vodami. Ty meziročně vzrostly o 447 mil. Kč a celkově přesáhly 2,1 mld. Kč. S podílem 32,8 % byly druhými nejvyššími výdaje na ochranu

ovzduší a klimatu, které dosáhly více než 1,5 mld. Kč, proti roku 2020 byly nižší o 345 mil. Kč. Do oblasti nakládání s odpady bylo v roce 2021 investováno 301 mil. Kč (podíl 6,5 % z celkových investic), což představovalo o 129 mil. Kč méně než v roce předchozím. Investice do ochrany a sanace půdy, podzemních a povrchových vod v roce 2021 meziročně poklesly o 21,4 % a činily 88 mil. Kč. Ještě méně, pouze 4,8 mil. Kč, bylo investováno do ochrany biodiverzity (druhové rozmanitosti) a krajiny.

... zatímco největší díl z neinvestičních nákladů tvořily výdaje spojené s nakládáním s odpady

Celkový objem neinvestičních nákladů činil v roce 2021 v Moravskoslezském kraji 7,9 mld. Kč, což bylo proti roku 2020 o 1,3 mld. Kč více (nárůst o 19,0 %). Největší část (4,4 mld. Kč, tj. podíl 55,6 %) z těchto nákladů tvořily výdaje spojené s nakládáním s odpady. Stejně tomu bylo i v letech předchozích, přičemž podíl této oblasti byl v některých letech ještě výraznější (přes 60 %). Rovněž pořadí na dalších místech bylo tradiční – téměř 21 % neinvestičních nákladů směřovalo do oblasti nakládání s odpadními vodami (1,7 mld. Kč) a dalších 17,7 % šlo na ochranu ovzduší a klimatu (1,4 mld. Kč). Nejnižší neinvestiční náklady směřovaly stejně jako v případě investičních výdajů do ochrany a sanace půdy, podzemních a povrchových vod (240 mil. Kč, podíl 3,0 %) a ochrany biodiverzity (druhová rozmanitost) a krajiny (82 mil. Kč, podíl 1,0 %). Meziroční nárůst neinvestičních nákladů se projevil ve všech zmiňovaných kategoriích.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2016 až 2021

V roce 2021 bylo na území Moravskoslezského kraje proinvestováno na ochranu životního prostředí 4,8 mld. korun

Investice na ochranu životního prostředí vynaložené na území Moravskoslezského kraje dosáhly v roce 2021 částky 4,8 mld. Kč, tj. meziročně o 183 mil. Kč, o 3,9 % více. V přepočtu na 1 obyvatele činily tyto investice 4 095 Kč. Tato částka byla po Kraji Vysočina (5 138 Kč na 1 obyvatele) druhá nejvyšší a přesahovala o 1 288 Kč průměr za celé Česko (2 808 Kč na 1 obyvatele). Investice na 1 obyvatele v kraji bývají v posledních letech obecně vyšší než republikový průměr.

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2021 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Zvýšená úmrtnost v letech 2020 a 2021 však přinesla pokles naděje dožití mužů i žen ve všech krajích. Na vývoj ekonomiky v posledních letech měla vliv epidemie covid-19 a opatření přijatá proti šíření této nemoci. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení objemu hrubého domácího produktu České republiky o 5,5 % (ve stálých cenách, podle revize zveřejněné v červnu 2022), v roce 2021 HDP Česka vzrostl o 3,5 %, ale k dosažení úrovně předpandemického roku 2019 chyběly 2,2 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2020 (regionální účty a výsledky za rok 2021 budou zveřejněny v lednu 2023). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Populace stárne ve všech krajích, v průměru nejstarší je obyvatelstvo kraje Zlínského, naopak nejmladší je kraj Středočeský

Demografický vývoj zaznamenal ve 14 krajích České republiky řadu společných rysů. Jedním z hlavních fenoménů zůstává stárnutí populace, které dokumentuje řada ukazatelů. Průměrný věk obyvatele v České republice se zvyšuje souvisle od jejího vzniku. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let a oproti roku 2001 vzrostl o 3,8 roku. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak různým tempem. Díky tomu se pořadí krajů podle průměrného věku v čase mění. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však v roce 2021 bylo vlivem demografických změn druhé nejmladší. Druhé nejpomalejší tempo stárnutí charakterizovalo v uplynulých dvou desetiletích obyvatelstvo Středočeského kraje. Zatímco v roce 2001 byla třetí nejstarší, o 20 let později již byla nejmladší mezi všemi kraji. Obyvatelstvo Prahy i kraje Středočeského je dlouhodobě nejvíce ovlivněno početnými migračními přírůstky. Vyšší tempa stárnutí byla naopak typická pro regiony s výraznými migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Jestliže obyvatelstvo Karlovarského kraje bylo v roce 2001 nejmladší, v roce 2021 bylo v mezikrajském srovnání třetí nejstarší. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2021 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Dlouhodobě klesá podíl osob ve věku 15–64 let a roste podíl osob starších 65 let

Stárnutí obyvatel je determinováno jeho stávající věkovou skladbou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů je od roku 2008 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2008 přesahoval ve všech krajích 70% hranici, o 13 let později osciloval v rozmezí od 61,9 % v kraji Královéhradeckém do 64,4 % v Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatel odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2001 žilo v zemi 1 415 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 13,9 %), v roce 2021 jejich počet vzrostl na 2 169 tis. osob (tj. 20,6 %). Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykázala dvojice krajů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Královéhradecký a Zlínský. Na opačném pólu pořadí se umístil kraj Středočeský a hlavní město Praha.

Index ekonomického zatížení roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let, nejvyšší hodnota náleží kraji Královéhradeckému

Zásadní změny ve věkovém složení obyvatel jednotlivých krajů se promítly do proměn indexů stárnutí a ekonomického zatížení. Index stárnutí, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, roste od roku 2011 ve všech krajích kromě hlavního města. V Praze byl index stárnutí nejvyšší až do roku 2013. Od roku 2014 přísluší nejvyšší hodnota kraji Královéhradeckému. Naopak nejnižší index stárnutí je posledních 11 let v kraji Středočeském. Počet seniorů zde převážil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vývoj indexu ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index roste ve všech krajích

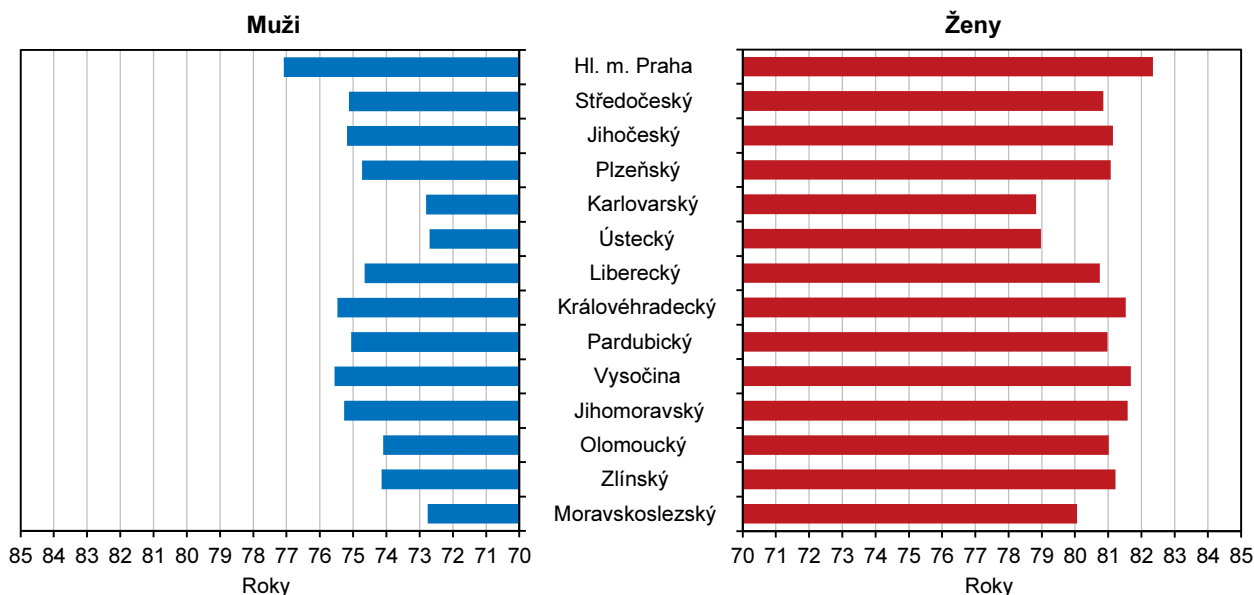
nepřetržitě již 14 let. V posledních čtyřech letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému a nejnižší hlavnímu městu Praze.

Ve všech krajích zemřelo v letech 2020 a 2021 nejvíce obyvatel od roku 2000

Statistika obyvatel byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V obou letech byly počty zemřelých ve všech krajích nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti příslušela kraji Karlovarskému, naopak nejnižší hodnoty náležely Praze. V roce 2021 zemřelo v České republice 139,9 tis. osob, tj. nejvíce od konce 2. světové války. Nejčastějšími příčinami úmrtí byly nemoci oběhové soustavy, novotvary a covid-19.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen klesla v průměru let 2020 až 2021 ve všech krajích, nejvyšší hodnoty přísluší Praze

Společným jmenovatelem demografického vývoje ve všech krajích bylo v průměru let 2020 až 2021 zkrácení očekávané průměrné délky života při narození. S výjimkou Kraje Vysočina byl vyšší pokles zaznamenán v případě mužů. Napříč všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl náležel kraji Moravskoslezskému (o 7,3 let). Nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími příslušel hlavnímu městu Praze (o 5,3 let), která současně vykázala nejvyšší hodnoty naděje dožití mužů (77,1 let) i žen (82,3 let) v mezikrajském srovnání. Pod 74letou hranicí byla v letech 2020 až 2021 očekávaná průměrná délka života mužů při narození v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí.

Nejlidnatějším zůstal kraj Středočeský, následovala Praha, kraj Jihomoravský a Moravskoslezský

Zatímco v řadě ukazatelů vykazují kraje souhlasné trendy, v dílčích demografických statistikách jsou tendence zcela protichůdné. Jednu z takových oblastí, spojenou se zásadními krajskými disparitami, představuje migrace. Výrazné přírůstky obyvatel stěhování charakterizují v dlouhodobém pohledu kraj Středočeský a hlavní město Prahu. Nejvyšší úbytky přísluší kraji Moravskoslezskému. Dlouhodobě protichůdné migrační trendy se podepsaly pod změny v pořadí krajů podle počtu obyvatel. Na konci roku 2021, ve kterém demografická bilance již navazuje na výsledky Sčítání 2021, byl nejlidnatějším kraj Středočeský (1 387 tis. osob). Přes milion obyvatel mělo registrovaný pobyt také v Praze (1 275 tis. osob), kraji Jihomoravském (1 185 tis. osob) a Moravskoslezském (1 178 tis. osob). Nejméně lidnatým zůstal Karlovarský kraj (283 tis. osob).

Více než třetina cizinců v ČR měla na konci roku 2021 registrovaný pobyt v Praze, nejnižší podíl cizinců byl v kraji Olomouckém

Velmi různorodé jsou kraje nejen v počtu obyvatel, ale také ve struktuře obyvatel podle státního občanství. Na konci roku 2021 žilo v České republice 658,6 tis. cizinců s trvalým nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dnů (v případě občanů EU s pobytem přechodným). Zatímco v populaci hlavního města Prahy tvořil podíl cizinců 18,5 %, v populaci Olomouckého kraje jen 2,2 %. Republikový podíl 6,3 % cizinců v populaci překonala vedle Prahy pouze trojice krajů – Plzeňský, Karlovarský a Středočeský.

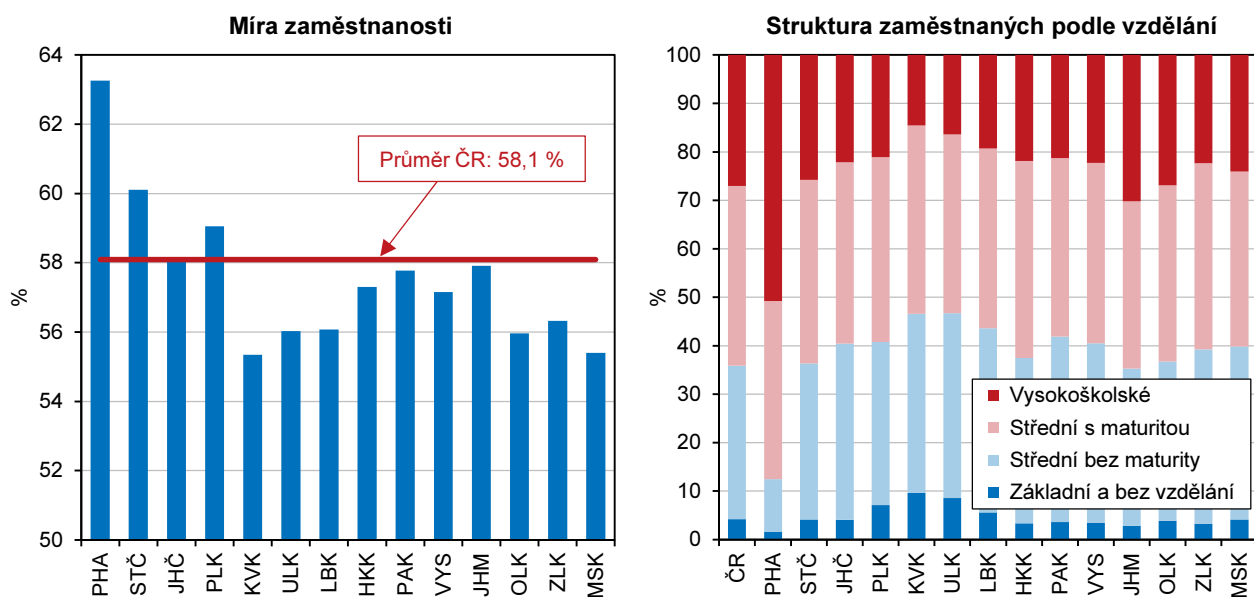
Sociální vývoj

Vývoj zaměstnanosti v letech 2020 a 2021 ovlivnila protiepidemická opatření

Trh práce, který významně ovlivňuje trendy v ekonomickém a demografickém vývoji, byl v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v letech 2014 až 2019 charakterizován vysokou zaměstnaností. Míra zaměstnanosti dosáhla nejvyšších hodnot na přelomu let 2018 a 2019. Rok 2020 znamenal přerušení dlouhodobého trendu a trh práce se vlivem protiepidemických opatření proměnil, míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významně vyšší byl pokles zaměstnanosti žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). Rok 2021 charakterizovalo postupné rozvolnění těchto opatření, a tím i oživení na trhu práce. Z regionálního hlediska však byla situace velmi různorodá, proti roku 2020 zaměstnanost poklesla v osmi krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.), v ostatních krajích se míra zaměstnanosti zvýšila či stagnovala. Nejvyšší míra zaměstnanosti zůstala tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji, a naopak nejnižší byla zaznamenána v Karlovarském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2021 dle vzdělání vidíme, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 téměř o 12 p. b. a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 14 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 dosažen v hlavním městě Praze (51 %)

a Jihomoravském kraji (30 %), nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje

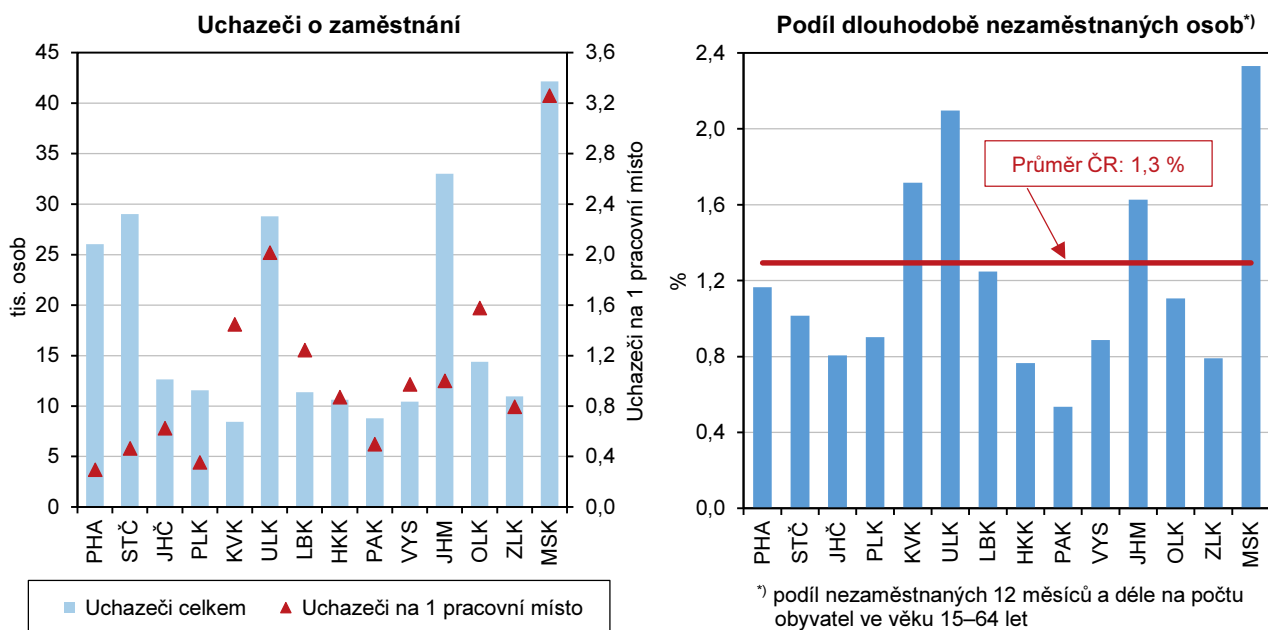
Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti; vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích lišila. Markantní vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v Česku má Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (v roce 2021 to bylo 83,1 %). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Libereckém kraji to bylo 49,4 %.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v letech 2016–2021 zvyšoval ve všech krajích

Zatímco na sklonku roku 2020 nabízely úřady práce ve své evidenci 319 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později vlivem pokoronavirového oživení trhu práce to bylo více než 343 tis. volných pozic, přičemž od roku 2016 se počet volných pracovních míst zvýšil více než dvaapůlkrát. V roce 2021 byl nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v Karlovarském kraji (o 31 %), Olomouckém a Zlínském kraji (shodně o 28 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles naopak zaznamenaly kraje Pardubický (o 14 %), Liberecký (o 10 %) a Moravskoslezský (o 4 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

V roce 2020 byl přerušen klesající trend podílu nezaměstnaných

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena již v roce 2008). V roce 2020 došlo ke změně klesajícího trendu vývoje

nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob v ČR meziročně vzrostl o 1,1 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Nejpříznivější situace naopak byla v Pardubickém a Zlínském kraji. Koncem roku 2021 bylo v České republice téměř 86,2 tis. dlouhodobě nezaměstnaných. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2016 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena, v roce 2021 podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně vzrostl ve všech krajích. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkal zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Čistý disponibilní důchod v roce 2020 rostl

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2020) v průměru o 5,1 %, ale v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst zpomalil; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 26,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Ústeckém kraji (o 7,6 %, tj. o 18 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Karlovarském kraji (o 2,5 %, tj. o 6 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Karlovarském.

Tempo růstu mezd od roku 2019 zpomaluje

Zvyšující se napětí na pracovním trhu spojené jak s nízkou nezaměstnaností, tak s vysokým a dále rostoucím počtem volných pracovních míst působilo prorůstově i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však od roku 2019 začalo zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd byly dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2021, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2020 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR. Mzdový vývoj byl velmi nerovnoměrný, nadprůměrně mzdy rostly v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 7,0 %, resp. 6,8 %), nejpomaleji v Středočeském a Plzeňském kraji (o 3,8 %, resp. 4,8 %). V reálném vyjádření byl vlivem zvýšení míry inflace mzdový růst mnohem slabší. Diference mzdové úrovně zůstávají mezi krajemi zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy byly v roce 2021 vyplaceny v hl. městě Praze (50 494 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (35 611 Kč) byly téměř o 15 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl menší (9 tisíc korun).

Počet příjemců důchodů se již druhým rokem snižuje

Celkový počet příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se již druhým rokem snižuje. Zatímco v roce 2020 se počet důchodců v Česku proti roku předchozímu snížil o 16 tis. osob, v roce následujícím pokles pokračoval a úbytek představoval již téměř 24 tis. osob. Pokles se dotkl všech krajů ČR. Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19. Naposledy došlo k poklesu počtu důchodců v roce 2013.

V delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců mírně pouze postupně zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Poklesl počet starobních důchodců, výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami

Počet starobních důchodců meziročně poklesl o 22,7 tis., v roce 2021 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 2,4 mil. osob – 952 tis. mužů a 1 426 tis. žen. Výraznější úbytek byl zaznamenán

mezi ženami (–15,8 tis.) než mezi muži (–6,8 tis.). Ve většině krajů se celkový počet starobních důchodců proti roku 2020 snížil (s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého kraje).

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. V roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 670 tis. osob, tedy 28,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Srovnáním s rokem 2010 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni téměř o 240 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 9,1 p. b. V osmi krajích ČR (Vysočina, Pardubický, Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský, Karlovarský, Plzeňský a Zlínský) překročil v roce 2021 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (36,1 %), v dalších 4 krajích přesáhl 25 %. Opačný konec žebříčku obsadil Středočeský kraj s 24,1% podílem předčasných starobních důchodců a hlavní město Praha s 14,2% podílem (oba regiony vykazují nižší zastoupení důchodců na populaci kraje, než je průměr ČR).

Starobní důchody v ČR meziročně vzrostly o 6,6 % a jejich výše představovaly 43,9 % mediánu hrubého výdělku

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2021 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v ČR meziročně o 6,6 % na 15 453 Kč a činila 43,9 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých podíl starobních důchodů dosáhl nebo přesáhl 46 % mzdového mediánu, a to Karlovarský Zlínský, Moravskoslezský a Jihočeský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha (40,1 %).

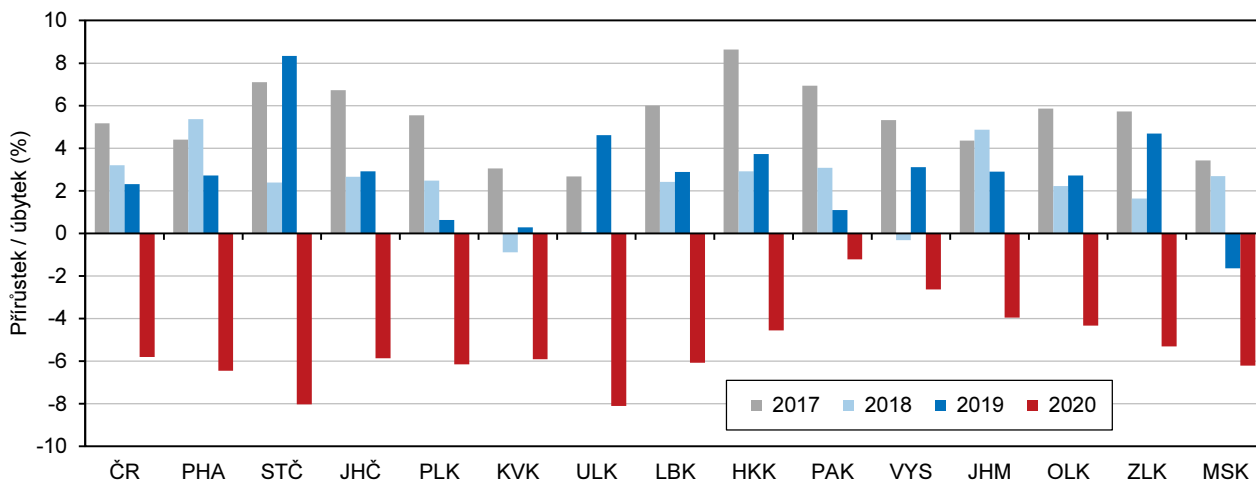
Ekonomický vývoj

Po šesti letech růstu HDP v roce 2020 v celém Česku a napříč regiony poklesl

Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury. Zatímco v letech 2014 až 2019 HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, v roce 2020 měla restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru negativní dopady na ekonomiku a promítla se do poklesu HDP v s. c. ve všech krajích. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 obdoby a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

V Karlovarském kraji se v roce 2020 HDP propadl na úroveň roku 2000

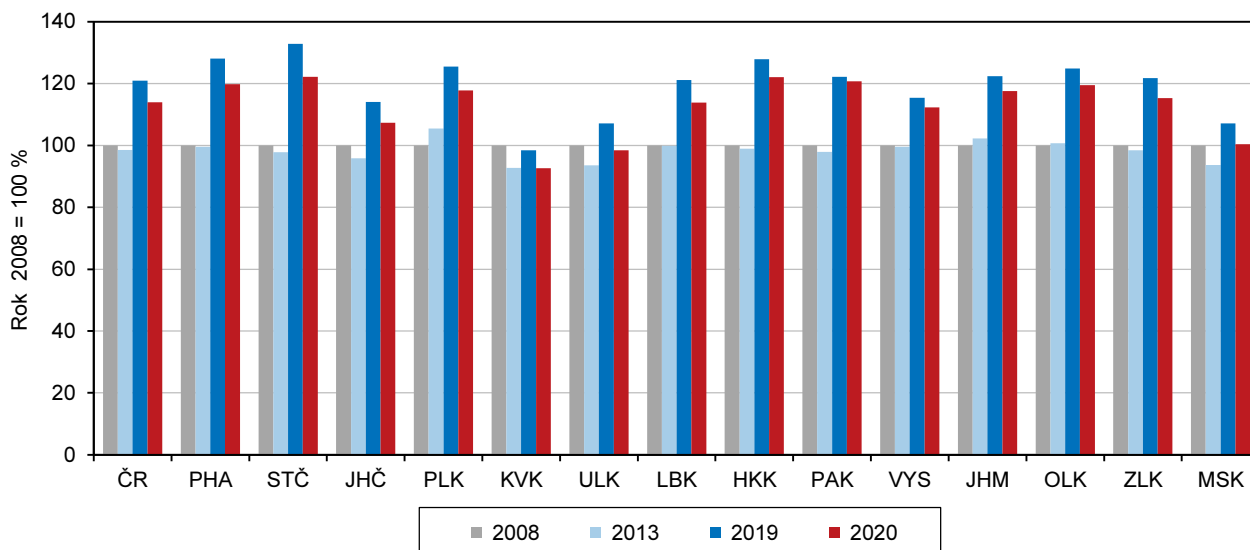
HDP v s. c. se v roce 2020 propadl v Ústeckém kraji pod hodnotu předkrizového roku 2008, v Moravskoslezském kraji klesl na jeho úroveň, v lázeňském Karlovarském kraji se propadl ještě hlouběji, až na úroveň roku 2000. V ostatních krajích se HDP v s. c. v roce 2020 pohyboval nad úrovní roku 2008 v rozmezí od 7 % v Jihočeském kraji až po 22 % ve Středočeském a Královéhradeckém kraji.

V roce 2020 hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve většině krajů meziročně poklesla

Koronavirová krize negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví např. profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích v ČR a ve většině krajů meziročně poklesla. Na druhou stranu některá odvětví zaznamenala nárůst HPH. Ve všech krajích se její objem zvýšil v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; většinově pak v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti. Úhrnem HPH v roce 2020 v ČR a většině krajů meziročně poklesla (s výjimkou Pardubického, Jihomoravského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina). K tomu došlo naposledy v roce 2009, tehdy však pokles zasáhl více krajů. Všechny uvedené změny se promítly i do struktury HPH.

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2008 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2016 více než 84 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikovému HDP se od roku 2014 zvolna zvyšoval, i když v pandemické krizi v roce 2020 poněkud klesl (na 27,0 %). Vedle hlavního města svůj přínos k celorepublikovým výsledkům zvyšoval dlouhodobě také druhý nejvýznamnější Středočeský kraj se silným automobilovým průmyslem. Jeho podíl na HDP ČR v roce 2020 meziročně mírně poklesl na 11,6 %.

... které již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele

HDP hlavního města Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a od roku 2017 rovněž dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim přiblížil v roce 2020 Jihomoravský kraj, který republikového průměru dosáhl z 96,6 % a unijního průměru v PPS z 89,8 %, dále kraje Královéhradecký (90,4 %, ...

resp. 84,1 %) a Středočeský (89,4 %, resp. 83,2 %). Za republikovým a unijním průměrem naopak nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Převahu hlavního města posiluje struktura HPH s vysokým podílem terciárního sektoru

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze Středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), je odstup hlavního města od ostatních krajů samozřejmě menší. V roce 2020 překročila Praha republikový průměr o 51,3 %, druhý Středočeský kraj o 2,4 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly, Jihomoravský kraj se mu přiblížil z 96,3 % a Královéhradecký kraj z 94,8 %.

Zemědělská produkce v roce 2020 byla téměř ve všech krajích historicky nejvyšší

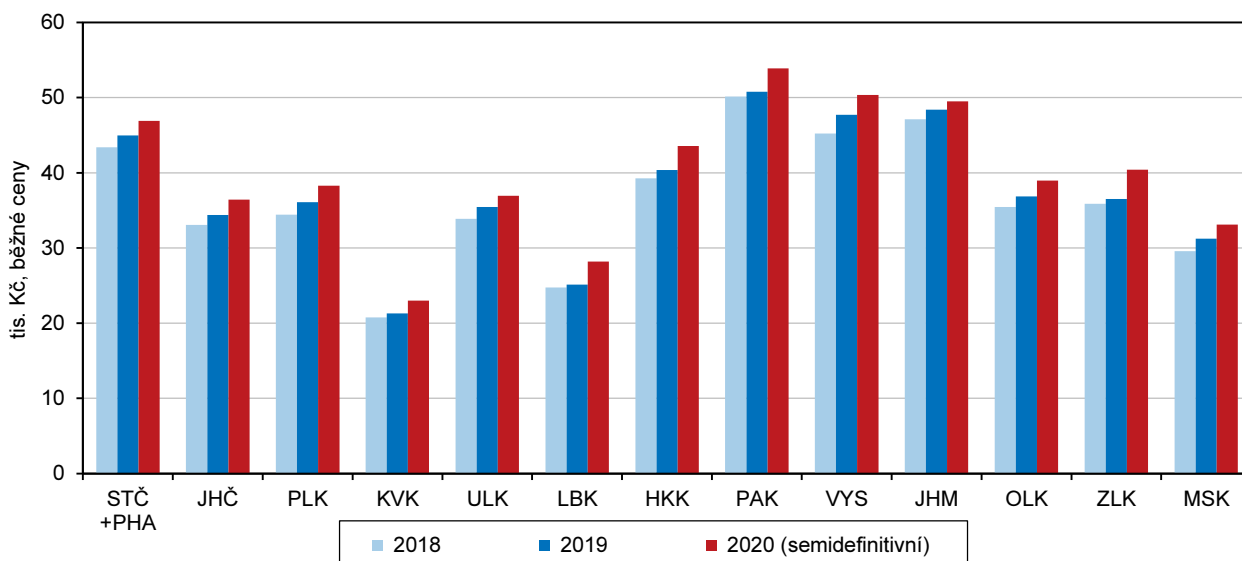
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách vzrostla v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné údaje) ve všech krajích a s výjimkou Moravskoslezského kraje dosáhla historicky nejvyšších hodnot. O tento výsledek se zasloužila rekordní rostlinná produkce zajištěná více než dobrou sklizní. Živočišná produkce v b. c. v roce 2020 meziročně vlivem nepříznivého cenového vývoje v sedmi krajích i celorepublikově mírně poklesla.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci

Produkci zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí z více než poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 Pardubický kraj díky drůbežářství a na jeho konci se dlouhodobě umísťoval Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce obilovin a mléka, menší však byla úroda řepky a snáška vajec

Po poměrně úrodném roce 2020 sklidili zemědělci v roce 2021 více obilovin celkem (zásluhou pšenice, ovsa a kukuřice na zrno), luskovin, cukrovky a sena. Slabší a podprůměrná byla ve většině krajů úroda ječmene, žita a brambor a dále ve všech krajích sklizeň řepky. V živočišné výrobě se v roce 2021 zvýšila oproti předchozímu roku ve většině krajů výroba mléka, ale snáška vajec většinou poklesla. Ve většině krajů zemědělci vyprodukovali více jatečných zvířat a v polovině krajů více jatečné drůbeže.

<p>Kvůli odstraňování následků kůrovcové kalamity a polomů dosahoval v posledních letech objem těžby dřeva rekordních hodnot</p>	<p>Těžba dřeva, která v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů, se v roce 2021 zvýšila již jen ve 4 krajích. I když v úhrnu za ČR v tomto roce klesla o 15,4 %, byla historicky třetí nejvyšší po předchozích dvou letech. S postupem kůrovce dosáhla rekordního objemu v roce 2018 v Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v roce 2020 na Vysočině a v Jihomoravském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji, v roce 2021 ve Středočeském, Ústeckém, Libereckém a Pardubickém kraji. Pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill.</p>
<p>Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu</p>	<p>Z hlediska regionálního srovnání se v období let 2018 až 2021 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,3 % z celorepublikové hodnoty. Přitom na Vysočině 99 % objemu těžby dřeva tvořila nahodilá těžba, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy. Ve většině krajů v posledních čtyřech letech nahodilá těžba představovala více než 90 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil méně než 80 %.</p>
<p>Od roku 2019 se rozšiřovala plocha zalesňování s převahou listnatých dřevin</p>	<p>Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikly holiny, se v posledních letech zvyšovala plocha zalesňování. Zatímco celorepublikově bylo po roce 2000 obvykle zalesňováno každoročně cca 20 tis. ha plochy převážně jehličnany, od roku 2019 se plocha zalesňování zvětšovala a upřednostňovány byly listnaté dřeviny. V roce 2021 dosáhla plocha zalesňování dvojnásobku obvyklé hodnoty s podílem listnáčů 52 %. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Jihočeském kraji.</p>
<p>Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji</p>	<p>Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií se může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.</p>
<p>Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se od roku 2019 ve většině krajů snižoval</p>	<p>Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků se poslední tři roky snižoval. Po pětiletém období 2014–2018, kdy podniky v úhrnu za ČR a zpravidla i za regiony nabíraly zaměstnance, došlo v roce 2019 ve většině krajů (kromě dvou) ke snížení počtu zaměstnanců. Tento nastoupený trend pokračoval i v pandemickém roce 2020, kdy počet pracujících v průmyslu poklesl ve všech krajích kromě Královéhradeckého a ve většině krajů pokles neustal ani v roce 2021. Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony se stal od roku 2018 Středočeský kraj (aktuálně s podílem na ČR 13,7 %), poté co předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj. Dlouhodobě nejméně osob zaměstnává průmysl v nejmenším Karlovarském kraji (podíl na ČR 2,0 %).</p>
<p>Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v pandemickém roce 2020 ve většině krajů meziročně klesly, ...</p>	<p>Na rozdíl od počtu zaměstnanců, který od roku 2019 klesal, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v roce 2019 rostly. Pandemie koronaviru, kvůli které podniky některých klíčových odvětví na jaře 2020 dočasně zastavily výrobu a při které došlo k narušení subdodavatelských procesů, se v roce 2020 promítla do meziročního poklesu tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v odvětvích zpracovatelského průmyslu jako celku a tím i průmyslu celkem. Snížení tržeb z průmyslové činnosti v roce 2020 zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického a většina odvětví zpracovatelského průmyslu, zejména výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, výroba kovodělných výrobků. Ne všechna odvětví ale pandemie omezila, naopak díky zvýšené poptávce po jejich výrobcích vzrostly</p>

tržby ve farmaceutickém, potravinářském a ostatním zpracovatelském průmyslu (zahrnuje mj. výrobu her, hraček nebo zdravotnických lůžek).

... ale v roce 2021 již většinou opět vzrostly

V roce 2021 již ve většině krajů tržby z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu celkem (v b. c.) meziročně vzrostly, pouze v Pardubickém kraji klesly na hodnotu roku 2019. Z hlediska jednotlivých odvětví tam, kde v roce 2020 došlo k poklesu tržeb, se v roce 2021 většinou podařilo vyrovnat výpadek předchozího roku. Pouze výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů a textilní průmysl, i přes nárůst v roce 2021, za rokem 2019 zaostala a výroba počítačů a elektronických a optických přístrojů dále klesala.

Na export byl nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje

Z tržeb z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu ČR bylo v letech 2019 až 2021 zhruba 65 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí, přičemž tento podíl byl nejvyšší v roce 2020 – 65,5 %. Z hlediska odvětvového směřovala na vývoz relativně největší část z produkce farmaceutického průmyslu (84 % tržeb z vývozu v roce 2021), a dále z textilního průmyslu, výroby ostatních dopravních prostředků a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (více než 75 % z tržeb bylo za přímý vývoz). Z hlediska regionálního byl na export nejvíce orientován zpracovatelský průmysl Středočeského kraje (75,0 %).

Od roku 2017 se objem stavebních prací „S“ meziročně zvyšoval, k mírnému růstu ve většině krajů v roce 2020 napomohl objem prací na inženýrských stavbách

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2017 až 2021 ve většině krajů každoročně zvyšoval. Rok předtím, v roce 2016, tedy na začátku sledované časové řady, došlo k meziročnímu poklesu v ČR (-12,1 %) a ve všech krajích kromě dvou. Důvodem propadu byla vysoká stavební aktivita v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU. Od roku 2017 již stavební práce „S“ provedené v ČR meziročně trvale rostly, v pandemickém roce 2020 však jejich růst výrazně zpomalil (+3,1 %). Mírné zvýšení v b. c. tehdy zajistila vysoká dynamika růstu objemu prací na inženýrských stavbách (v ČR +19,1 %), které díky tomu v roce 2020 zvýšily svůj podíl na celkovém objemu prací „S“ provedených v ČR na 41,2 %.

V roce 2020 objem „S“ poklesl v šesti a v roce 2021 ve dvou krajích

Z regionálního hlediska poklesl v pandemickém roce 2020 objem stavebních prací „S“ v šesti krajích, v roce 2021 ve dvou krajích. Naproti tomu nepřetržitě rostl v období let 2017 až 2021 v Ústeckém, Královéhradeckém, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů

Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v ČR práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v roce 2020 to byla více než polovina a v roce 2021 necelá polovina. Z větší části se práce pro veřejné zadavatele týkaly inženýrských a vodohospodářských staveb. Regionálně se podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji pohyboval v úhrnu let 2016 až 2021 od 31 % v hlavním městě Praze po 57 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v Praze a na jihu Čech

Nejvyšší objem stavebních prací „S“ byl proveden na území hlavního města Prahy (za šestileté období podíl na ČR 21,2 %) a dále v Jihomoravském (11,9 %) a Středočeském kraji (10,9 %), nejméně pak v nejmenším Karlovarském kraji (2,2 %). Po přepočtu na 1 obyvatele zůstalo zcela bezkonkurenčně v čele pomyslného žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2016 až 2021 převyšovalo republikový průměr o 74 %. Za ním se na druhém a třetím místě umístil Jihočeský (16 % nad průměrem) a Jihomoravský kraj (+7 %); průměrný byl Kraj

Vysočina. V ostatních krajích se intenzita výstavby pohybovala pod celorepublikovým průměrem; nejnižší byla v Libereckém kraji (–32 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v roce 2020 většinou poklesl, v roce 2021 došlo k rozmachu výstavby a v ČR byl zahájen rekordní počet bytů

Bytová výstavba reagovala na ekonomický vývoj. Konjunkturu v letech 2014 až 2019 provázal růst bytové výstavby. V roce 2020 ekonomiku i bytovou výstavbu zbrzdila pandemická krize. Počet zahájených i dokončených bytů v ČR a většině regionů meziročně poklesl. Ale hned v následujícím roce se počet zahájených bytů prudce zvýšil a v republikovém úhrnu dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. O výsledek se zasloužil především nárůst výstavby bytových domů v hlavním městě Praze, ve Středočeském a Jihočeském kraji. Vzhledem k tomu bylo v Praze a v jižních Čechách zahájeno nejvíce bytů celkem od roku 2000.

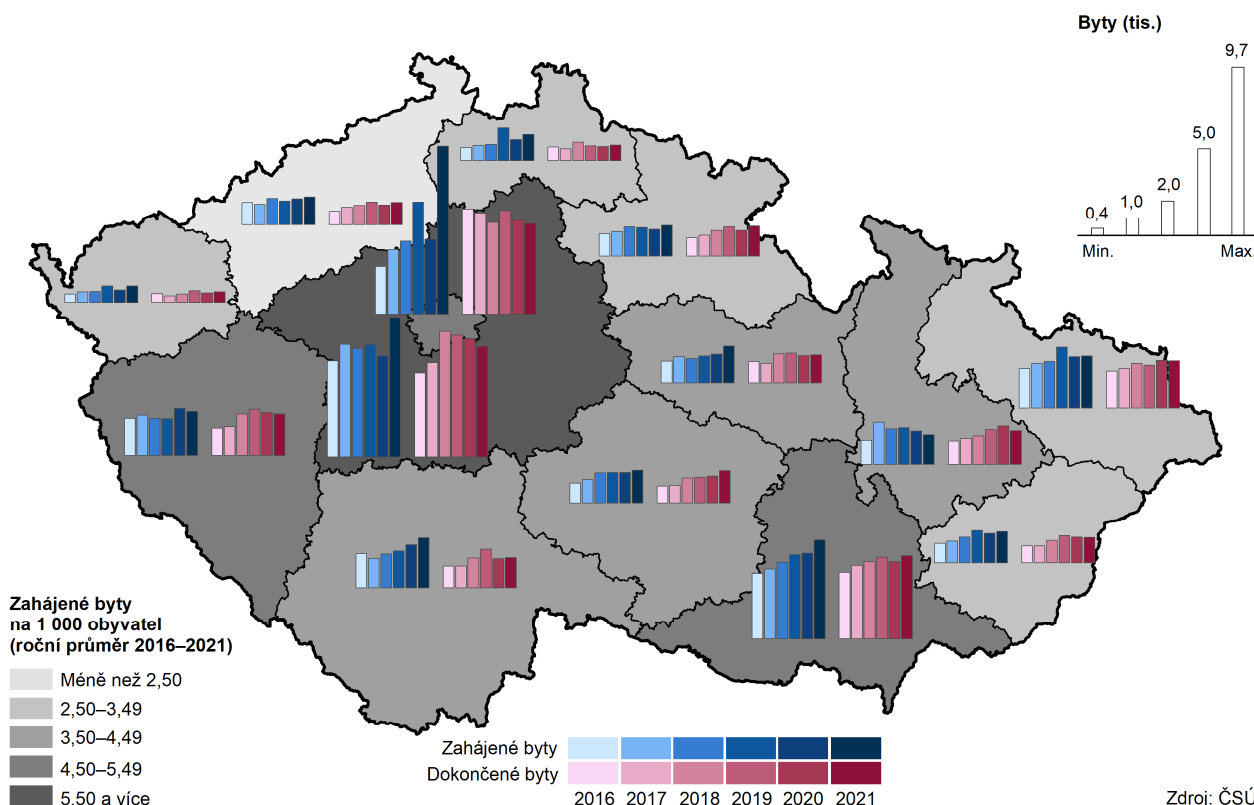
Většina bytů vznikala v rodinných domech

Ve všech krajích přitom i nadále platilo, že většina nových bytů vznikala v rodinných domech, pouze v hlavním městě Praze s naprostou převahou v bytových domech.

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně vzrostl

Přírůstek počtu dokončených bytů v roce 2021 byl ve srovnání s vývojem zahájených bytů menší. V úhrnu za ČR byl dokončen druhý nejvyšší počet bytů za poslední desetiletí; v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina dokonce šlo o nejvyšší počet dokončených bytů za stejnou dobu.

Bytová výstavba v krajích v letech 2016 až 2021

Absolutně i relativně nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji, nejnižší intenzitu bytové výstavby má dlouhodobě Ústecký kraj

V letech 2016 až 2021 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly tyto kraje přesnou polovinou a do počtu zahájených bytů 46,2 %, to znamená s ohledem na počet jejich obyvatel (podíl na ČR 36,5 %) nadprůměrně. Zmíněné kraje se umístily v čele žebříčku krajů i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Vklínil se mezi ně ještě Plzeňský kraj, který byl podle intenzity zahajování bytové výstavby druhý a podle intenzity dokončování bytové výstavby třetí. Na špici obou

žebříčků se držel Středočeský kraj, hlavní město Praha bylo třetí, resp. druhé, Jihomoravský kraj obsadil v obou žebříčcích čtvrté místo. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch

Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek zahraničních návštěvníků alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Největší ztráty v cestovním ruchu zaznamenaly kraje s vysokým podílem zahraničních hostů, ...

V roce 2020 propadl počet přenocování hostů ubytovaných v HUZ ve srovnání s rekordní návštěvností roku 2019 nejhluběji v hlavním městě Praze (-73,5 %) především kvůli absenci cizinců. Relativně nejmenší ztrátu v počtu přenocování zaznamenaly v roce 2020 kraje Liberecký a Královéhradecký (-20,8 %, resp. -23,6 %), se silnou zimní lyžařskou sezónou, kterou začátkem roku 2020 ještě žádná omezení nenarušila. K výpadku zimní sezóny došlo až v následujícím roce, a v těchto dvou krajích se kvůli tomu počet přenocování za celý rok meziročně znovu snížil (v obou -12 %). V ostatních krajích v roce 2021 se již v HUZ většinou ubytovalo více hostů na více nocí. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje v počtu přenocování ztrácely od 17,2 % (Kraj Vysočina) až po 71,6 % (hlavní město Praha). V úhrnu za ČR byl počet přenocování hostů v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 o 44,0 % nižší.

... především hlavní město Praha, kde výpadek počtu přenocování v letech 2020 a 2021 proti roku 2019 byl více než 70 %, ...

Dominantní postavení v cestovním ruchu má dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvoří cizinci. A protože kvůli pandemii byl ochromen zejména zahraniční turistický ruch, pocítila to především Praha. Z 18,5 mil. přenocování hostů v roce 2019, které tvořili téměř z 90 % cizinci, a propadu v roce 2020 se v roce 2021 v hlavním městě ubytovali hosté na 5,3 mil. nocí s podílem cizinců 65 %. Příspěvek hlavního města na celorepublikovém počtu přenocování se z 32,4 % v roce 2019 snížil v roce 2021 na polovinu.

... a Karlovarský kraj

Druhý nejvyšší počet přenocování měl v předcovidové době Karlovarský kraj, díky lázeňství a nejdelsí průměrné době pobytu, ve kterém jako jediném kraji po Praze mezi hosty převládali zhruba ze dvou třetin cizinci. Jejich úbytek, i přes snahu vyrovnat ho domácími klienty, měl za následek druhou nejhlubší ztrátu (-47,6 %) celkového počtu přenocování v roce 2021 oproti roku 2019 v mezikrajském srovnání. V posledních dvou letech se počtem přenocování Karlovarský kraj zařadil v regionálním žebříčku až na páté místo. Předstihly ho kraje Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský. Konec tohoto žebříčku patřil v posledních deseti letech Pardubickému kraji.

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesních pozemků a ostatních ploch

Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 153,2 tis. ha (o 5,0 %). Nejrychleji orná půda ubývala v Libereckém kraji, kde se za uplynulých 20 let její plocha zmenšila o 12,5 %. Ve většině krajů se tak dělo převážně ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž největší nárůst od roku 2001 zaznamenali v Olomouckém kraji (o 14,7 %). Výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, kde plocha trvalých travních porostů za toto období poklesla (o 0,9 resp. 0,4 %). Další příčinou úbytku orné půdy byl její převod na nezemědělskou půdu (převážně ve prospěch lesních pozemků a ostatních ploch), jejíž výměra se od roku 2001 celorepublikově zvýšila o 79,3 tis. ha (o 2,2 %). Výměra lesních pozemků v uplynulých dvaceti letech převážně rostla ve většině

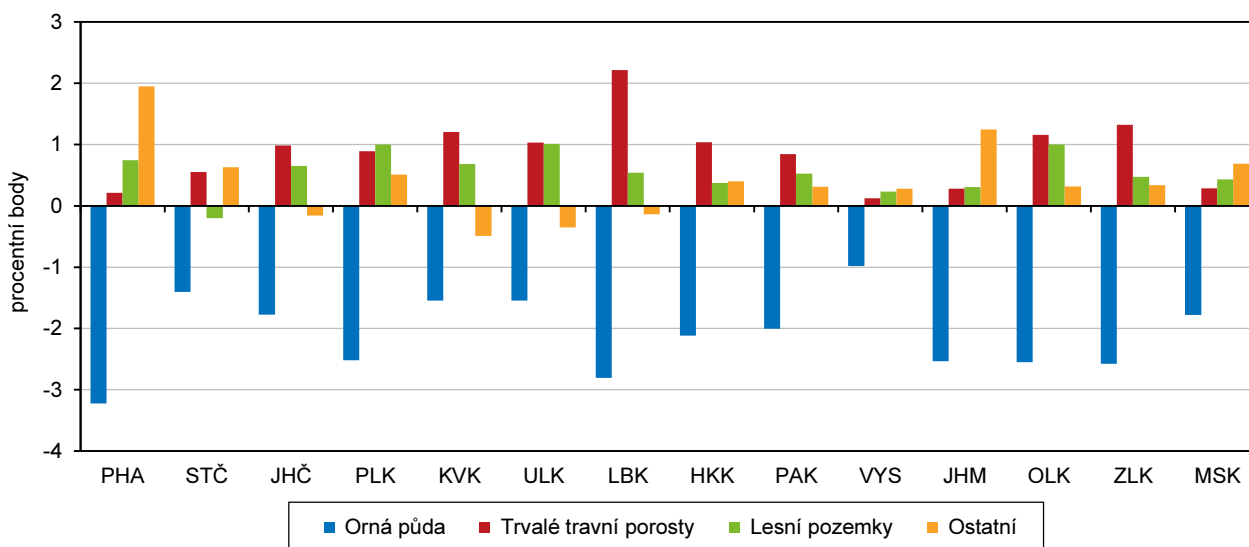
krajů s výjimkou Středočeského a Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina. Nejvíce se lesy rozrostly v hl. městě Praze (o 7,6 %) a Olomouckém kraji (5,5 %). Ve většině krajů v porovnání s rokem 2001 rostla rovněž výměra zastavěných ploch, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,7 %), i ostatních ploch, jejichž výměra se nejvíce zvýšila v Jihomoravském kraji (o 18,1 %).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. V roce 2021 bylo v ekologickém zemědělství či v přechodném období evidováno 558,2 tis. ha. Nejvíce z této půdy se soustředilo v Jihočeském kraji, a to 15,8 %, nejméně v Pardubickém kraji (3,2 %). V uplynulých letech se nejrychleji rozšiřovala celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. městem Prahou, a to proti roku 2020 o 9,6 %, v porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 65,2 %. Naproti tomu nejméně se výměra této půdy zvýšila v Karlovarském kraji, a to proti roku 2020 o 0,2 %, v porovnání s rokem 2011 o 2,8 %. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy je však v Karlovarském kraji nejvyšší v ČR (46,1 %). Nejméně půdy bylo v roce 2021 ekologicky obhospodařováno ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. městem Prahou (3,9 % výměry zemědělské půdy).

Graf 5.7 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje mezi lety 2001 a 2021

Pramen: ČÚZK

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů

S výjimkou hl. města Prahy a Karlovarského kraje stále nedosahuje podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích 100 %. Nejmenší podíl byl zjištěn ve Středočeském a Plzeňském kraji, kde nebylo v loňském roce připojeno k vodovodům 11,6 %, resp. 11,3 % obyvatel. V období 2016–2021 vzrostl tento podíl nejvíce v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 4,3 resp. 3,8 p. b.).

Roste spotřeba vody v domácnostech

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele dlouhodobě převážně roste. Nejméně vody spotřebovaly v loňském roce domácnosti ve Zlínském kraji, a to 80,9 l na osobu a den, nejvíce pak v hl. městě Praze (120,0 l/osoba/den). V hl. městě Praze byl rovněž zaznamenán nejvyšší nárůst spotřeby od roku 2016, a to 12,1 %. Nejméně naopak vzrostla spotřeba od roku 2016 v Plzeňském kraji (o 1,0 %). K poklesu spotřeby vody došlo za období uplynulých pěti let pouze v Jihočeském kraji, kde byla v loňském roce spotřeba v porovnání s rokem 2016 o 1,9 % nižší.

Nejdražší vodu mají domácnosti v hl. městě Praze, stočné je nejvyšší v Libereckém kraji

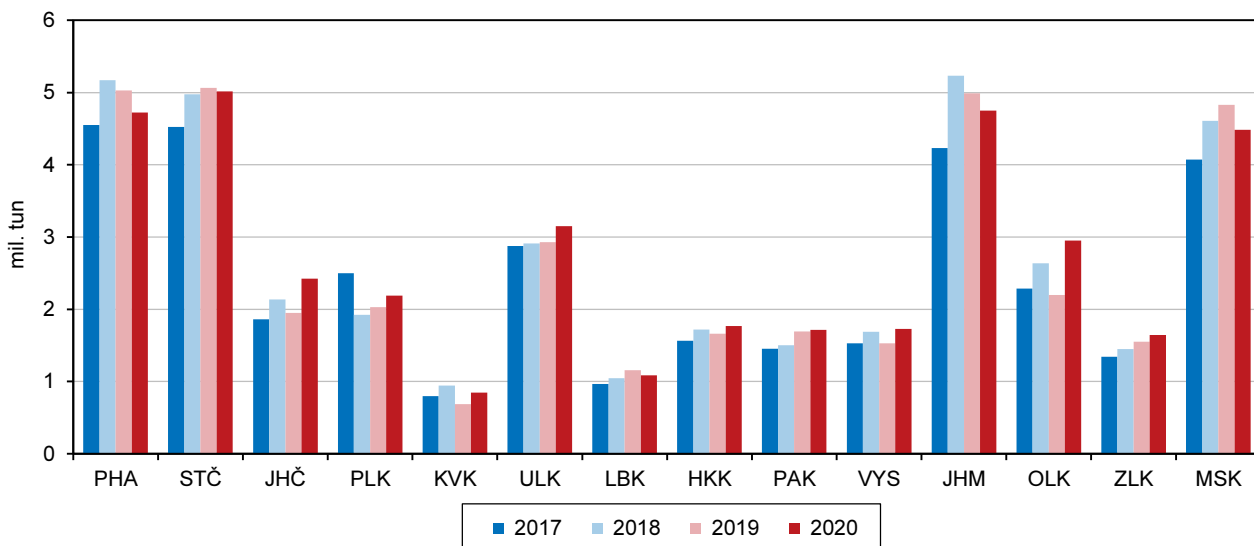
Cena vody i cena stočného dlouhodobě roste. Nejvíce platili v loňském roce za vodu v hl. městě Praze (49,9 Kč za m³), nejméně stál m³ vody v Olomouckém kraji (37,1 Kč). V porovnání s rokem 2016 vzrostla nejvíce cena vody v hl. městě Praze (o 9,8 %), nejmenší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,7 %). Cena stočného byla v roce 2021 nejvyšší v Libereckém kraji (46,4 Kč za m³), nejméně za stočné platili obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč za m³). Za období 2016–2021 se cena stočného nejvíce zvýšila v hl. městě Praze (o 10,1 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 3,6 %).

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají

Měrné emise znečišťujících látek (tuhé znečišťující látky, SO₂, NO_x a CO), vyjadřované v tunách na km²/rok, jsou v případě stacionárních zdrojů REZZO 1–3 dlouhodobě nejvyšší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze. Na území hl. města Prahy je rovněž ze všech krajů ČR dlouhodobě emitováno nejvíce znečišťujících látek z mobilních zdrojů (REZZO 4). Z pohledu všech sledovaných zdrojů znečištění (REZZO 1–4) bylo v roce 2020 měrnými emisemi tuhých znečišťujících látek a NO_x nejvíce znečištěno území hl. města Prahy, nejvíce SO₂ bylo emitováno v Ústeckém kraji a největší zdroje oxidu uhelnatého ve vztahu k velikosti území se nacházely v Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů

Zdroj: ČSÚ

Objem vyprodukovaného odpadu roste ve většině krajů

V České republice se v roce 2020 vyprodukovalo celkem 38 486,2 tis. tun odpadu, z toho 1 759,5 tis. tun bylo nebezpečného odpadu. V přepočtu na 1 obyvatele bylo nejvíce odpadu vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg), nejméně pak v Libereckém kraji (2 453 kg). V porovnání s rokem 2017 byla produkce odpadu v roce 2020 ve většině krajů vyšší s výjimkou Plzeňského kraje, kde došlo k poklesu o 608 kg na 1 obyvatele. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 1 060 kg na 1 obyvatele).

Nejvíce komunálního odpadu produkují obyvatelé Středočeského kraje

Nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2020 vyprodukováno ve Středočeském kraji (590 kg), nejméně v Karlovarském kraji (430 kg). Od roku 2017 do roku 2020 vzrostla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele ve většině krajů s výjimkou hl. města Prahy (pokles o 48 kg) a v Libereckém kraji (pokles o 5 kg). Nejvíce se produkce komunálního odpadu zvýšila v Jihočeském kraji, a to o 65 kg na 1 obyvatele.

Téměř 29 % celkového objemu investic do životního prostředí v ČR vynaložili investoři se sídlem v hl. městě Praze

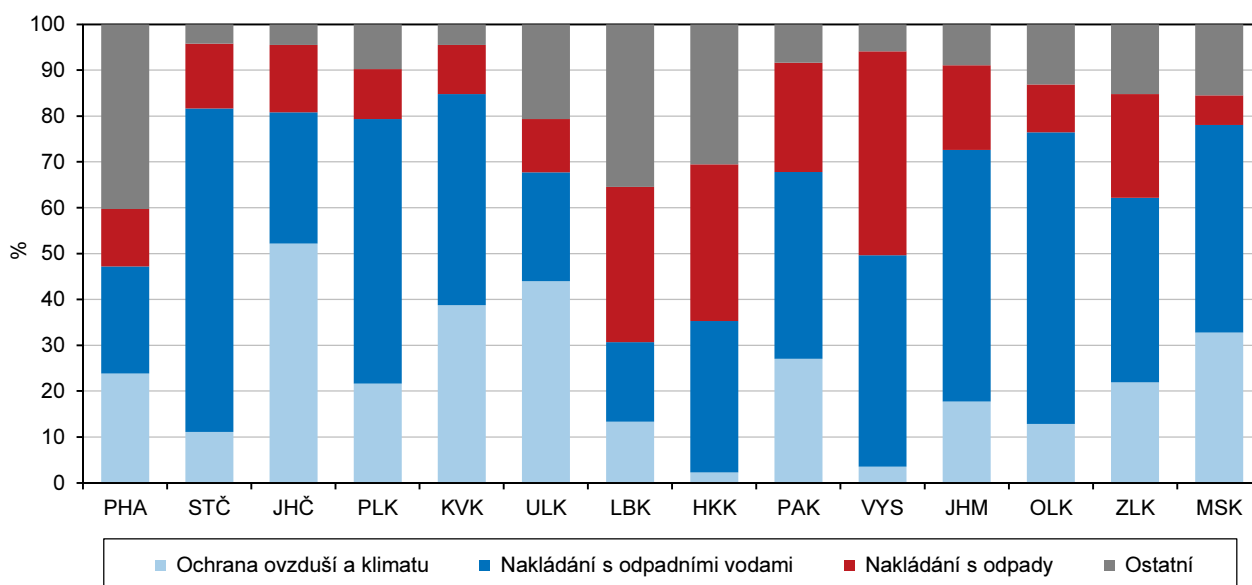
Celkové investice, vynaložené v roce 2021 v ČR na ochranu životního prostředí, dosáhly hodnoty 29 485, 2 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem na území hl. města Prahy, a to 8 481,4 mil. Kč (28,8 % z celkového objemu prostředků ČR), následování investory se sídlem v Moravskoslezském kraji s celkovým objemem investic ve výši 4 661,1 mil. Kč.

Nejvíce se investovalo do nakládání s odpadními vodami

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se nejvíce v jednotlivých krajích investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z devíti krajů. Investoři se sídlem v hl. městě Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Graf 5.9 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do ochrany životního prostředí v Kraji Vysočina

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Kraji Vysočina, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 138 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Libereckého kraje, a to 1 090 Kč na 1 obyvatele.

Největší objemy neinvestičních nákladů na životní prostředí směřovaly do nakládání s odpady

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2021 objemu 86 788,8 mil. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. města Prahy, a to 22 928,5 mil. Kč, což činilo 26,4 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili nejvíce prostředků na nakládání s odpady, nejvíce v Královéhradeckém kraji, kde bylo na tento cíl vynaloženo 84,4 % všech neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Zkratky

admin.	administrativní	NRHZS	Národní registr hrazených zdravotních služeb
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky	obyv.	obyvatel
atd.	a tak dále	Odp 5-01	Roční výkaz o odpadech a druhotných surovinách
b. c.	běžné ceny	OZP	osoba se zdravotním postižením
BSK ₅	biochemická spotřeba kyslíku	OŽP	ochrana životního prostředí
CO	oxid uhelnatý	p. b.	procentní bod
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání	PC	osobní počítač
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností	P _{celk.}	celkový fosfor
č.	číslo	PM ₁₀	(pevné) prachové částice menší než 10 µm
č. j.	číslo jednací	PM _{2,5}	(pevné) prachové částice menší než 2,5 µm
ČDDD	čistý disponibilní důchod domácností	popř.	popřípadě
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	pozn.	poznámka
ČOV	čistírna odpadních vod	PPS	standard kupní síly; jednotka pro měření kupní síly příslušné měnové jednotky
ČR	Česká republika	přep. os.	osoby přepočtené na plně zaměstnané
ČSN	označení českých technických norem	RES	Registr ekonomických subjektů
ČSSZ	Česká zpráva sociálního zabezpečení	resp.	respektive
ČSÚ	Český statistický úřad	REZZO	Registr emisí a stacionárních zdrojů
ČÚZK	Český úřad zeměměřičký a katastrální	„S“	stavební práce podle dodavatelských smluv
DPH	daň z přidané hodnoty	s. c.	srovnatelné ceny
ERÚ	Energetický regulační úřad	Sb.	Sbírka zákonů České republiky
EU	Evropská unie	SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
FTE	přepočtený evidenční počet zaměstnanců na plný pracovní úvazek	SO ₂	oxid siřičitý
fyz. os.	fyzické osoby	soc.	sociální
GPG	gender pay gap	tab.	tabulka
HDP	hrubý domácí produkt	THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
hl. m.	hlavní město	tis.	tisíc
HPH	hrubá přidaná hodnota	tj.	to je
HUZ	hromadné ubytovací zařízení	TP	osoba se středně těžkým postižením
CHKO	chráněná krajinná oblast	TZL	tuhé znečišťující látky
CHSK _{Cr}	chemická spotřeba kyslíku stanovená dichromanovou metodou	tzn.	to znamená
i. d.	individuální údaj (data)	tzv.	tak zvaný
ISBN	mezinárodní standardní číslo knihy	ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovací povinnosti	ÚNP	úplné náklady práce
IT	informační technologie	ÚP	úřad práce
KES	koeficient ekologické stability	UPT	umělé přerušení těhotenství
klimatiz.	klimatizovaný	ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
kovod.	kovodělný	VaV	výzkum a vývoj
max.	maximum	vč.	včetně
MF	Ministerstvo financí	VŠ	vysoká škola
mil.	milion	VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
min.	minimum	VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
mlrd.	miliarda	zdrav.	zdravotnictví
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj	ZCHÚ	zvláště chráněné území
mot.	motorový	zprac.	zpracování
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ZSV	základní stavební výroba
MŠMT	Ministerstvo školství, mádeže a tělovýchovy	ZTP	osoba s těžkým postižením
MŽP	Ministerstvo životního prostředí	ZTP/P	osoba se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivostí nebo orientace s potřebou průvodce
např.	například	ž. hm.	živá hmotnost
nezaměst.	nezaměstnanost	ŽP	životní prostředí
NO _x	oxidy dusíku		

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
2021	48,5	40,5	47,3	49,8	49,6	61,2	63,0	54,3	51,9	48,8	45,8	43,4	50,9	43,1	50,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
2021	1,29	1,17	1,02	0,81	0,90	1,72	2,10	1,25	0,77	0,54	0,89	1,63	1,11	0,79	2,33
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	269,6	359,5	288,9	250,0	266,1	244,0	236,5	247,9	265,5	252,8	263,2	264,9	240,9	248,9	240,4
2020	283,4	376,5	301,1	263,1	279,0	250,1	254,6	259,7	273,2	268,2	277,1	277,5	254,0	263,0	255,0
2021
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	542,7	1 202,0	498,5	436,1	476,5	339,4	387,3	412,4	480,5	426,9	434,7	513,0	419,3	460,1	424,2
2020	532,2	1 156,8	475,9	432,7	467,7	332,0	371,4	405,5	481,3	436,3	445,6	514,1	419,3	452,7	415,0
2021
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,2	93,5	92,0	94,1	93,8	94,1	91,9	93,9	95,4	98,8	97,4	96,0	95,7	94,7	93,8
2021
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020 ¹⁾	42,2	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	38,9	40,4	33,1	
2021	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
Stavební práce „S“ podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převahou činnosti v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převahou stavební činnosti

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	1,46	0,46	1,58	0,36	0,59	3,06	6,33	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,39	0,48	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,18	3,19
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	2,47	18,53	2,48	1,19	1,21	2,25	5,92	1,64	1,56	2,79	1,42	1,92	1,65	1,75	4,57
2017	2,42	18,41	2,46	1,22	1,22	2,15	5,76	1,68	1,58	2,97	1,44	1,91	1,63	1,76	4,14
2018	2,33	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,17	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,95	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2}															
2016
2017	3 263	3 537	3 362	2 909	4 316	2 693	3 502	2 191	2 836	2 811	3 006	3 586	3 609	2 306	3 373
2018	3 570	3 976	3 656	3 332	3 297	3 194	3 547	2 365	3 120	2 891	3 319	4 418	4 166	2 488	3 827
2019	3 497	3 825	3 678	3 028	3 458	2 334	3 568	2 612	3 019	3 252	3 001	4 196	3 476	2 664	4 022
2020	3 597	3 560	3 605	3 769	3 708	2 870	3 847	2 453	3 208	3 277	3 388	3 978	4 669	2 827	3 748
2021
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3}															
2016
2017	489	515	531	496	453	428	478	464	509	481	513	440	503	455	501
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l/den)															
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových v %)															
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2021

	Měřící jednotka	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	osoby	1 261 503	1 249 290	1 249 897	1 250 255	1 247 373	1 243 220	⁶⁾ 1 230 613	1 226 602
v tom ve věku: 0–14 let		211 385	183 386	180 903	178 735	177 937	178 467	⁶⁾ 178 888	178 845
15–64 let		893 110	894 360	893 112	890 578	883 792	875 959	⁶⁾ 857 430	846 615
65 a více let		157 008	171 544	175 882	180 942	185 644	188 794	⁶⁾ 194 295	201 142
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,2	39,7	39,9	40,2	40,4	40,6	⁶⁾ 40,9	41,2
Sňatky		6 055	6 068	6 694	6 198	5 594	5 519	5 141	5 199
Rozvody		4 157	4 014	3 874	3 964	3 488	3 596	3 420	3 159
Živé narození	osoby	11 292	12 381	13 373	13 402	13 238	13 099	11 807	11 787
Zemřelí	osoby	12 986	12 657	12 668	12 974	13 245	13 293	13 384	13 148
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 694	-276	705	428	-7	-194	-1 577	-1 361
Přistěhovalí	osoby	4 206	5 201	7 350	6 591	4 833	4 458	4 057	4 369
Vystěhovalí	osoby	6 292	6 404	7 448	6 661	7 708	8 417	6 572	7 019
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-2 086	-1 203	-98	-70	-2 875	-3 959	-2 515	-2 650
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-3 780	-1 479	607	358	-2 882	-4 153	-4 092	-4 011
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	120,3	151,7	161,4	176,7	179,6	179,3	182,7	183,0
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	616,2	610,0	604,6	614,0	617,2	605,0	596,2	600,1
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	436,1	454,1	464,1	457,4	454,3	462,2	457,4	449,0
Míra ekonomické aktivity	%	58,6	57,3	56,6	57,3	57,6	56,7	56,6	57,2
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	94 226	85 422	65 816	57 455	80 581	82 776	75 019	81 099
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	8,99	6,88	6,09	8,89	9,05	8,31	9,17
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		35 015	33 897	34 486	35 599	36 808	38 136	39 333	40 298
základních škol		141 475	111 887	107 018	102 372	98 835	97 232	96 651	97 120
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	68 960	67 629	66 411	64 759	61 113	57 438	53 950
Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	21 744	32 388	34 678	37 192	39 600	39 331	37 716	36 038
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,4	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾	Kč	6 906	8 260	8 822	9 694	10 084	10 218	10 642	10 868
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		29,9	29,4	31,5	32,5	33,1	31,9	34,5	33,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	247 501	346 406	378 412	397 110	375 638	382 719	398 401	402 238
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,6	104,5	102,4	100,2	92,3	103,0	103,1	99,6
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	2 321	2 751	2 658	3 045	3 100	4 924	4 584
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		208 271	231 783	235 648	240 486	241 103	245 290	248 824	244 750
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	5 896	6 510	6 385	5 301	5 404	6 106	6 391
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	122 863	114 439	120 665	125 793	110 635	108 575	110 350	111 496
Stavební práce „S“ provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	21 137	27 049	33 397	36 844	32 055	31 035	30 787	26 152
Dokončené byty		1 997	1 632	1 958	2 453	2 984	2 898	2 523	2 698
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	667,4	609,4	642,9	640,1	585,7	527,4	572,3 ⁹⁾	698,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	285 348	277 183	276 622	276 137	275 774	275 260	274 957	274 802
z toho orná půda		179 923	174 326	173 741	173 119	172 539	171 988	171 549	170 630
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	270 093	265 515	266 078	266 508	266 909	267 422	267 748	267 909
z toho: lesní pozemky		196 602	192 725	192 923	193 047	193 245	193 379	193 522	193 679
zastavěné plochy a nádvoří		12 539	12 071	11 989	11 996	12 001	11 904	11 826	11 797
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	l/den	110,4	101,9	101,8	98,1	98,3	94,3	94,4	91,5
Počet čistíren odpadních vod	ks	76	135	132	137	143	145	149	151
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 118	1 866	2 275	1 925	2 160	2 288	4 056	2 911

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
1 221 832	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886	1 203 299	1 200 539	1 192 834	⁶⁾ 1 177 989	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
178 789	179 545	180 263	181 261	182 087	183 324	183 824	183 769	⁶⁾ 180 618	v tom ve věku: 0–14 let
835 577	824 734	813 948	802 969	792 722	783 759	775 886	765 935	⁶⁾ 751 965	15–64 let
207 466	213 397	219 100	225 649	231 077	236 216	240 829	243 130	⁶⁾ 245 406	65 a více let
41,5	41,8	42,0	42,2	42,5	42,7	42,9	43,0	⁶⁾ 43,3	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
4 985	5 289	5 541	5 768	6 004	6 285	6 484	5 396	5 589	Sňatky
3 279	3 153	3 050	2 925	2 816	2 666	2 694	2 352	2 318	Rozvody
11 603	11 999	11 866	12 052	12 078	12 387	12 056	11 830	11 978	Živé narození
13 284	13 117	13 550	13 133	13 560	13 649	13 762	15 967	17 325	Zemřelí
-1 681	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482	-1 262	-1 706	-4 137	-5 347	Přirozený přírůstek/úbytek
4 417	4 805	5 125	5 578	5 550	6 114	6 444	5 983	6 933	Přistěhovalí
7 506	7 843	7 806	7 929	8 061	7 439	7 498	9 551	7 037	Vystěhovalí
-3 089	-3 038	-2 681	-2 351	-2 511	-1 325	-1 054	-3 568	-104	Přírůstek/úbytek stěhováním
-4 770	-4 156	-4 365	-3 432	-3 993	-2 587	-2 760	-7 705	-5 451	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
181,7	189,1	194,5	199,7	211,8	226,6	240,4	255,0	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
603,8	601,0	599,6	611,7	610,2	611,2	601,8	588,7	584,4	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
440,8	439,1	435,5	420,4	417,2	411,6	417,6	427,2	422,3	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,8	57,8	57,9	59,3	59,4	59,8	59,0	57,9	58,1	Míra ekonomické aktivity
89 976	83 877	72 573	64 036	49 487	39 789	37 307	45 157	42 152	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
10,47	9,80	8,56	7,45	5,77	4,65	4,44	5,55	5,14	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
40 845	40 755	40 267	39 419	39 186	39 240	39 156	38 073	38 468	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
98 137	100 074	101 518	103 260	104 247	104 448	104 946	104 829	103 978	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
51 274	49 326	47 625	46 636	46 104	46 068	46 278	46 929	47 937	Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)
34 773	31 251	28 165	25 434	23 536	21 855	21 422	22 586	22 733	Lékaři na 1 000 obyvatel
4,1	4,1	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5	.	Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾
11 058	11 157	11 428	11 537	11 936	12 503	13 553	14 570	15 523	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
35,0	30,5	25,0	21,9	20,5	19,5	19,9	16,4	15,1	
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
390 709	416 291	435 540	450 316	471 366	500 421	509 646	496 794	.	Hrubý domácí produkt předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
96,0	102,8	103,5	102,9	103,4	102,7	98,4	93,8	.	Výdaje na výzkum a vývoj
4 500	5 155	5 194	5 149	4 927	5 598	5 546	5 973	262 405	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
⁷⁾ 248 500	250 028	250 213	251 898	254 525	256 871	255 042	258 300	262 405	Produkt zemědělského odvětví
6 569	7 374	6 663	6 195	6 139	6 281	6 599	⁸⁾ 7 059	.	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
106 296	104 737	107 026	109 755	108 128	108 018	108 069	104 698	98 213	Stavební práce „S“ provedené v kraji ⁵⁾
23 232	23 491	26 251	20 888	18 841	24 405	27 166	25 538	33 749	Dokončené byty
2 404	1 943	2 187	2 096	2 261	2 547	2 442	2 718	2 691	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
698,2	703,0	775,0	816,7	896,7	985,8	1015,7	612,7	645,9	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
274 457	274 087	273 848	273 646	273 371	273 233	273 073	272 901	272 830	Zemědělská půda (stav k 31. 12.) z toho orná půda
170 199	169 811	169 298	168 822	168 417	168 084	167 529	166 840	166 237	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.) z toho: lesní pozemky
268 250	268 628	268 916	269 403	269 675	269 816	269 980	270 152	270 225	zastavěné plochy a nádvoří
193 773	193 926	194 021	194 137	194 189	194 273	194 418	194 483	194 547	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
11 793	11 800	11 781	11 734	11 733	11 714	11 728	11 755	11 769	Počet čistíren odpadních vod
90,7	88,9	90,8	89,8	89,1	89,9	89,6	91,0	93,9	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele
155	156	155	160	161	164	167	172	179	
3 676	4 718	5 526	2 986	2 710	3 939	4 089	3 885	4 095	

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní údaje

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj

	Měříci jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	1 209 879	1 205 886	1 203 299	1 200 539	1 192 834	⁶⁾ 1 177 989
v tom: muži		593 064	591 343	590 516	589 298	584 073	⁶⁾ 578 721
ženy		616 815	614 543	612 783	611 241	608 761	⁶⁾ 599 268
z toho cizinci (bez azylantů)		25 547	26 435	27 987	28 902	27 635	29 147
Sňatky		5 768	6 004	6 285	6 484	5 396	5 589
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženichů		31,6	31,9	32,1	32,3	33,0	33,1
nevěst		29,0	29,3	29,6	29,7	30,4	30,4
Rozvody		2 925	2 816	2 666	2 694	2 352	2 318
Živě narození	osoby	12 052	12 078	12 387	12 056	11 830	11 978
z toho mimo manželství	%	52,8	52,7	51,9	52,2	51,1	50,9
Průměrný věk matky při narození dítěte		29,8	30,0	30,1	30,2	30,3	30,5
prvního dítěte		28,0	28,2	28,3	28,5	28,6	28,9
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,565	1,600	1,676	1,666	1,674	1,780
Potraty		3 846	4 065	3 680	3 496	3 186	2 830
z toho umělá přerušení těhotenství		2 159	2 251	1 950	1 888	1 729	1 603
Potraty na 100 narozených	%	31,8	33,5	29,6	28,9	26,8	23,5
Zemřelí	osoby	13 133	13 560	13 649	13 762	15 967	17 325
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 081	-1 482	-1 262	-1 706	-4 137	-5 347
Přistěhovalí	osoby	5 578	5 550	6 114	6 444	5 983	6 933
z toho z ciziny		2 060	2 021	2 561	2 772	2 546	3 269
Vystěhovalí	osoby	7 929	8 061	7 439	7 498	9 551	7 037
z toho do ciziny		1 399	1 312	1 233	1 491	3 881	919
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-2 351	-2 511	-1 325	-1 054	-3 568	-104
z toho s cizinou		661	709	1 328	1 281	-1 335	2 350
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-3 432	-3 993	-2 587	-2 760	-7 705	-5 451
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	9,9	10,0	10,3	10,0	9,9	10,1
zemřelí	‰	10,8	11,2	11,3	11,5	13,3	14,7
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,9	-1,2	-1,0	-1,4	-3,5	-4,5
přistěhovalí	‰	4,6	4,6	5,1	5,4	5,0	5,9
vystěhovalí	‰	6,5	6,7	6,2	6,2	8,0	6,0
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-1,9	-2,1	-1,1	-0,9	-3,0	-0,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	-2,8	-3,3	-2,1	-2,3	-6,4	-4,6
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	3,4	3,1	3,4	3,9	2,8	2,3
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,5	1,7	2,2	2,3	1,9	1,3
Počet obyvatel ve věku (stav k 31. 12.):							
0–14 let	osoby	181 261	182 087	183 324	183 824	183 769	⁶⁾ 180 618
%	%	15,0	15,1	15,2	15,3	15,4	⁶⁾ 15,3
15–64 let	osoby	802 969	792 722	783 759	775 886	765 935	⁶⁾ 751 965
%	%	66,4	65,7	65,1	64,6	64,2	⁶⁾ 63,8
65 a více let	osoby	225 649	231 077	236 216	240 829	243 130	⁶⁾ 245 406
%	%	18,7	19,2	19,6	20,1	20,4	⁶⁾ 20,8
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,2	42,5	42,7	42,9	43,0	⁶⁾ 43,3
mužů		40,6	40,9	41,1	41,3	41,3	⁶⁾ 41,6
žen		43,8	44,0	44,2	44,4	44,6	⁶⁾ 44,9
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	124,5	126,9	128,9	131,0	132,3	⁶⁾ 135,9
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	50,7	52,1	53,5	54,7	55,7	⁶⁾ 56,7
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		74,2	74,5	74,5	74,5	73,9	72,8
žen při narození		81,0	81,1	81,1	81,2	80,9	80,1
mužů ve věku 65 let		15,3	15,4	15,4	15,5	14,8	14,0
žen ve věku 65 let		19,1	19,3	19,2	19,4	19,1	18,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

	Měříci jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	1 032,1	1 027,4	1 022,8	1 019,5	1 015,9	1 006,7
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,4	15,4	15,3	15,6	15,0	14,3
střední bez maturity	%	35,7	34,8	34,8	36,1	34,8	35,5
střední s maturitou	%	31,7	32,5	32,7	32,1	33,5	32,3
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	16,2	17,3	17,2	16,1	16,8	17,8
Ekonomicky aktivní populace (pracovní síla)	tis. osob	611,7	610,2	611,2	601,8	588,7	584,4
v tom: zaměstnaní ²⁾		569,4	581,4	588,7	579,8	567,4	557,7
z toho ženy		251,9	258,3	264,4	262,8	254,5	250,5
nezaměstnaní		42,3	28,8	22,5	22,0	21,3	26,7
z toho ženy		24,3	15,6	11,8	10,9	8,6	13,4
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	420,4	417,2	411,6	417,6	427,2	422,3
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	86,3	85,5	86,0	86,4	85,7	86,5
zaměstnavatelé	%	2,9	2,4	3,0	3,1	2,6	2,2
pracující na vlastní účet	%	10,6	11,8	10,7	10,3	11,2	10,9
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	557,5	568,9	571,1	569,0	560,9	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	40,7	40,3	40,5	40,5	40,0	.
terciární (služby)	%	57,5	57,9	57,7	57,8	58,2	.
Míra ekonomické aktivity	%	59,3	59,4	59,8	59,0	57,9	58,1
v tom: muži		66,9	67,3	67,3	66,1	65,8	65,6
ženy		52,1	51,9	52,6	52,3	50,5	50,9
Míra zaměstnanosti	%	55,2	56,6	57,6	56,9	55,9	55,4
v tom: muži		63,3	64,7	65,2	63,9	63,3	62,9
ženy		47,5	48,9	50,3	50,2	48,8	48,3
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	6,9	4,7	3,7	3,7	3,6	4,6
v tom: muži		5,3	3,9	3,2	3,4	3,9	4,2
ženy		8,8	5,7	4,3	4,0	3,3	5,1
NEZAMĚSTANANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	64 036	49 487	39 789	37 307	45 157	42 152
z toho: ženy		30 676	23 402	19 091	17 658	21 249	20 109
absolventi škol a mladiství		2 635	1 777	1 461	1 431	1 781	1 716
osoby se zdravotním postižením		8 665	8 106	6 987	6 495	7 047	6 633
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní ⁵⁾		13 621	11 875	10 789	10 596	11 954	11 107
dosažitelní ⁵⁾		60 067	45 865	36 557	34 551	42 727	38 985
v tom podle věku:							
do 19 let		2 101	1 597	1 340	1 423	1 614	1 657
20–24 let		5 329	3 461	2 545	2 516	3 170	2 652
25–34 let		12 468	8 844	7 016	6 634	8 161	7 062
35–44 let		14 372	10 335	8 034	7 374	9 068	8 150
45–54 let		15 402	12 514	9 989	9 181	10 956	10 226
55 a více let		14 364	12 736	10 865	10 179	12 188	12 405
Průměrný věk	roky	42,7	43,9	44,4	44,2	44,0	44,7
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		21 157	16 577	13 273	12 664	14 665	13 961
střední bez maturity		27 146	21 190	16 791	15 581	18 493	17 490
střední s maturitou		12 002	8 971	7 379	6 907	9 051	8 261
vyšší odborné vč. nástavbového		326	218	205	176	248	193
vysokoškolské		3 405	2 531	2 141	1 979	2 700	2 247
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	26 247	19 882	16 447	15 286	19 122	17 369
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		6 325	4 633	3 680	3 383	4 495	3 697
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		19 922	15 249	12 767	11 903	14 627	13 672
manuální pracovníci	osoby	36 925	28 895	22 935	21 696	25 290	24 372
kvalifikovaní (třídy 6–8)		14 733	10 963	8 233	7 706	9 503	8 896
nekvalifikovaní (třída 9)		22 192	17 932	14 702	13 990	15 787	15 476

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		15 800	13 806	13 594	13 306	11 448	10 914
více než 3 měsíce až 6 měsíců		9 251	7 327	6 156	6 694	8 567	6 484
více než 6 měsíců až 12 měsíců		9 346	7 222	5 579	5 736	9 319	7 227
více než 12 měsíců až 24 měsíců		8 159	5 506	3 889	3 672	7 358	6 890
více než 24 měsíců		21 480	15 626	10 571	7 899	8 465	10 637
Průměrná délka evidence	dny	917	949	883	772	709	777
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměst.	Kč	6 170	6 588	6 953	7 462	8 037	8 848
Podíl nezaměstnaných osob ⁵⁾	%	7,45	5,77	4,65	4,44	5,55	5,14
v tom: muži		7,67	6,01	4,79	4,62	5,76	5,29
ženy		7,22	5,52	4,51	4,26	5,33	4,98
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	3,69	2,67	1,84	1,49	2,07	2,33
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	místa	10 911	13 973	17 227	16 313	13 431	12 939
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	osoby	5,9	3,5	2,3	2,3	3,4	3,3
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	241 868	255 722	272 934	288 796	305 273	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	199,7	211,8	226,6	240,4	255,0	.
průměr ČR = 100	%	89,3	88,7	89,2	89,1	90,0	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	26 388	27 991	30 364	32 826	35 260	37 265
v tom: muži		28 900	30 628	33 081	35 677	37 482	39 400
ženy		23 239	24 804	26 979	29 337	32 481	34 635
Medián mezd	Kč	24 071	25 534	27 653	29 828	31 924	33 611
v tom: muži		26 157	27 744	30 152	32 388	33 850	35 544
ženy		21 411	22 984	24 789	26 747	29 288	30 833
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	34 744	37 037	39 868	42 915	44 493	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		25 005	26 611	28 765	30 884	32 202	.
sociální náklady a výdaje		9 142	9 775	10 453	11 351	11 817	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		39 419	39 186	39 240	39 156	38 073	38 468
základních škol		103 260	104 247	104 448	104 946	104 829	103 978
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		46 636	46 104	46 068	46 278	46 929	47 937
vyšších odborných škol (denní studium)		1 569	1 431	1 423	1 478	1 570	1 813
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		33 143	31 333	29 871	29 533	30 634	30 817
s místem výuky v kraji		25 434	23 536	21 855	21 422	22 586	22 733
z toho v prezenčním studiu	%	67,5	65,7	65,3	66,5	67,4	68,5
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	7 286	6 217	5 939	4 958	4 784	4 656
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	5 153	5 275	5 343	5 361	5 356	.
na 1 000 obyvatel		4,3	4,4	4,4	4,5	4,5	.
z toho zubní lékaři		780	790	786	771	735	.
Nemocnice ¹⁰⁾		19	19	20	20	21	.
lůžka	¹⁶⁾	6 495	6 418	6 396	6 436	6 500	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		530	532	518	516	515	.
praktických pro děti a dorost		221	216	202	191	186	.
stomatologů		647	635	605	608	587	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	5,127	5,139	5,360	5,750	6,996	6,956
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	50,0	48,8	47,3	48,7	42,9	38,7
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	tis. dávek	1 728,8	1 645,2	1 491,1	1 387,8	1 382,0	1 338,0
z toho rodičovský příspěvek		356,6	360,0	363,0	365,0	404,5	385,1
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	5 231	5 152	5 371	5 219	6 662	6 345
z toho rodičovský příspěvek		2 384	2 407	2 612	2 597	4 057	3 744
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	4 318	4 267	4 460	4 344	5 565	5 376

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		4 789	4 751	4 852	4 701	4 629	4 513
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		21,2	20,6	20,5	19,5	19,0	18,4
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 738	1 981	2 169	2 399	2 525	2 669
Lůžka v domovech pro osoby se zdrav. postižením		1 234	1 275	1 227	1 239	1 238	1 247
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	279 496	280 613	281 371	281 787	280 254	277 414
z toho ženy		169 054	168 930	168 840	168 604	167 034	165 325
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	207 316	208 467	209 345	210 081	209 236	206 357
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	82 546	84 659	86 523	88 318	90 004	92 178
z toho ženy		49 124	50 220	51 188	52 087	52 954	54 113
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	29,5	30,2	30,8	31,3	32,1	33,2
v tom: muži		30,3	30,8	31,4	32,0	32,7	34,0
ženy		29,1	29,7	30,3	30,9	31,7	32,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹²⁾	Kč	11 537	11 936	12 503	13 553	14 570	15 523
v tom: muži		13 193	13 621	14 236	15 345	16 453	17 521
ženy		10 011	10 363	10 876	11 862	12 772	13 603
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	47,9	46,7	45,2	45,4	45,6	46,2
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	3 035 451	3 245 126	3 930 004	4 604 504	6 543 336	6 076 198
v tom dávky:							
nemocenské		2 245 642	2 376 006	2 931 191	3 518 466	4 360 322	4 475 562
ošetřovné		134 898	156 820	179 208	194 274	1 242 195 ¹⁷⁾	604 043
peněžitá pomoc v mateřství		653 331	710 758	790 620	849 320	896 523	947 928
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		1 580	1 541	1 477	1 354	1 169	876
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		.	.	24 286	29 689	28 874	31 070
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		.	.	3 222	11 402	14 253	16 719
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		26 528	24 781	23 465	23 885	19 635	17 865
na 1 000 obyvatel		21,9	20,5	19,5	19,9	16,4	15,1
Objasněné trestné činy		13 396	12 450	12 456	12 403	10 719	9 808
Hlášené dopravní nehody		9 072	9 624	9 705	10 250	9 197	10 006
na 1 000 obyvatel		7,5	8,0	8,1	8,5	7,7	8,5
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	45	44	54	53	38	29
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	8,7	8,1	8,0	8,9	8,0	7,9
Požáry		1 891	1 828	2 033	2 020	1 891	1 753
na 1 000 obyvatel		1,6	1,5	1,7	1,7	1,6	1,5
přímá škoda	mil. Kč	715	373	133	223	187	968

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

3) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

4) podle definice Mezinárodní organizace práce

5) ve věku 15–64 let

6) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

7) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

8) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

9) podniky se sídlem v kraji

10) nemocnice akutní a následné péče

11) včetně souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

12) bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

13) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

14) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

15) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

16) některé léčebny pro dlouhodobě nemocné se staly součástí nemocnic

17) růst výdajů na ošetřovné ovlivnilo uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

	Měříci jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	450 316	471 366	500 421	509 646	496 794	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,9	103,4	102,7	98,4	93,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	371,7	390,4	415,5	424,2	415,0	.
průměr ČR = 100	%	81,9	80,9	81,6	78,2	78,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	807,7	828,6	876,2	895,6	885,7	.
průměr ČR = 100	%	88,6	86,7	87,7	84,0	83,1	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	405 053	423 579	450 964	460 479	452 043	.
v tom sektory: primární	%	1,7	1,8	1,6	1,6	1,6	.
sekundární	%	47,8	46,1	45,6	43,0	40,3	.
terciární	%	50,5	52,2	52,8	55,4	58,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	99 538	108 691	100 038	114 857	110 140	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	82,2	90,0	83,1	95,6	92,0	.
průměr ČR = 100	%	72,6	74,9	62,0	65,1	66,1	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	557 520	568 853	571 099	569 038	560 904	.
z toho zaměstnanci		499 165	505 322	510 589	510 979	500 028	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	49 203	50 570	56 285	63 333	66 126	71 539
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	41 799	47 430	56 551	61 093	65 202	69 373
v tom: běžné výdaje		36 334	39 888	44 449	49 108	52 921	56 385
kapitálové výdaje		5 465	7 541	12 102	11 985	12 281	12 988
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	5 149	4 927	5 598	5 546	5 973	.
z toho: mzdové		2 526	2 706	3 032	3 094	3 097	.
financované z veřejných zdrojů ČR		1 287	1 190	1 446	1 609	1 601	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	4 254	4 594	4 968	4 786	4 890	.
z toho výzkumní pracovníci		2 556	2 701	2 877	2 711	2 821	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	73,9	76,8	79,0	79,3	78,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	73,3	77,1	80,4	82,3	82,8	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		251 898	254 525	256 871	255 042	258 300	262 405
z toho živnostníci		176 222	179 616	180 189	182 172	184 303	186 882
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		123 513	127 794	130 396	132 817	135 347	138 286
z toho živnostníci		81 842	84 540	85 741	86 880	88 610	90 505
Vzniklé subjekty		8 988	9 467	9 503	9 067	8 647	9 676
z toho živnostníci		5 297	5 680	5 887	5 739	5 647	6 357
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	6 195	6 139	6 281	6 599 ⁷⁾	7 059	.
z toho: rostlinná produkce		4 031	3 735	3 819	3 963 ⁷⁾	4 401	.
živočišná produkce		1 948	2 176	2 229	2 397 ⁷⁾	2 396	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	208 365	212 799	213 414	211 425	211 335	215 273
z toho orná		123 304	123 773	123 510	122 288	123 167	123 061
Sklizeň: obilovin	t	399 786	346 147	332 863	351 046	370 124	380 520
brambor	t	24 871	22 726	20 880	19 555	22 025	18 900
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	80 918	83 069	84 338	86 123	86 747	87 551
prasata	kusy	36 522	43 343	37 671	33 134	37 905	33 933
drůbež	tis. ks	871	737	787	957	945	897
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	9 143	8 455	9 046	8 827	8 775	9 544
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	7 224	6 038	5 606	6 395	6 304	5 687
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	4 838	4 532	4 839	6 201	7 076	7 089
Výroba mléka	tis. l	168 728	171 501	173 526	183 173	185 167	181 142
Snáška konzumních vajec	tis. ks	22 105	11 142	10 806	16 222	14 305	18 221
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin bez holin (stav k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	184 400	184 342	184 862	184 105	183 896	183 451
Zalesňování	ha	1 959	2 236	2 424	2 935	2 768	2 585
Těžba dřeva	m ³ b. k.	2 755 379	2 826 786	3 008 644	2 579 328	1 646 310	1 204 331
z toho nahodilá hmyzová		1 664 046	1 822 671	1 936 434	1 318 091	652 485	306 953

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		235	234	234	237	239	221
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	531 750 4 845	542 021 5 013	557 169 5 158	535 123 4 952	490 809 4 688	603 481 6 145
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	109 755	108 128	108 018	108 069	104 698	98 213
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	28 593	30 481	32 662	34 207	34 247	36 263
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	6 760	5 721	5 103	3 892	3 584	4 532
podíl na ČR	%	8,1	6,6	5,8	4,5	4,4	5,3
Spotřeba elektřiny netto	GWh	7 997	8 000	8 190	8 088	7 788	7 965
podíl na ČR	%	13,9	13,6	13,8	13,6	13,6	13,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 090,7	1 112,2	1 107,6	1 113,8	1 168,6	1 295,0
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	915 823	910 990	878 002	891 751	881 164	925 311
podíl na ČR	%	11,2	10,8	10,9	10,6	10,3	9,9
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	670,9	679,5	641,0	608,2	642,5	714,6
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		53	47	48	49	47	43
Základní stavební výroba ⁴⁾ na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	8 277 1 371	8 315 1 571	9 431 1 791	10 358 1 948	9 924 1 836	10 161 2 119
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	6 036	5 292	5 266	5 316	5 404	4 796
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	25 472	26 784	29 346	31 725	33 172	35 462
Stavební práce „S“ provedené v kraji ⁵⁾ z toho pro veřejné zadavatele	mil. Kč	20 888 6 193	18 841 6 243	24 405 9 544	27 166 12 019	25 538 13 553	33 749 17 043
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb z toho budov (bytových a nebytových) z toho výstavba nových bytových budov	mil. Kč	23 024 15 582 5 147	25 864 19 133 6 645	27 990 21 076 7 205	28 507 22 012 9 311	30 558 22 573 8 604	36 126 27 806 9 435
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 010	3 351	3 753	3 646	3 884	4 140
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty z toho v nových rodinných domech		2 251 1 593	2 553 1 823	2 664 1 959	3 482 2 023	2 934 1 885	2 980 2 159
Dokončené byty z toho v nových rodinných domech		2 096 1 466	2 261 1 580	2 547 1 885	2 442 1 833	2 718 1 894	2 691 1 911
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu v novém rodinném domě	Kč	35 650	36 815	38 540	40 414	42 459	46 651
v novém bytovém domě	Kč	34 943	35 822	40 307	52 299	44 472	35 223
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		512 181	530 988	549 848	564 966	576 871	581 774
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		572	578	615	613	719	737
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		29 999	29 693	30 773	30 890	34 545	35 043
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních z toho ze zahraničí	tis. osob	816,7 179,0	896,7 191,5	985,8 212,6	1 015,7 216,5	612,7 72,7	645,9 72,3
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ z toho hostů ze zahraničí	dny	3,9 3,5	3,8 3,5	3,8 3,4	3,8 3,4	4,0 3,5	4,0 3,7
Satelitní účet cestovního ruchu Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	8 235	8 780	9 463 ⁷⁾	9 981 ⁸⁾	5 687	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	19 528	19 842	20 408 ⁷⁾	20 280 ⁸⁾	19 501	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2020 je vypočten z dat roku 2019, 2020 a 2021)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	273 646	273 371	273 233	273 073	272 901	272 830
z toho: orná půda		168 822	168 417	168 084	167 529	166 840	166 237
zahrady a ovocné sady		18 320	18 507	18 731	19 148	19 443	19 893
trvalé travní porosty		86 504	86 447	86 417	86 395	86 618	86 700
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	269 403	269 675	269 816	269 980	270 152	270 225
z toho: lesní pozemky		194 137	194 189	194 273	194 418	194 483	194 547
zastavěné plochy a nádvoří		11 734	11 733	11 714	11 728	11 755	11 769
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	l/den	89,8	89,1	89,9	89,6	91,0	93,9
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	33,3	33,7	34,4	36,2	37,9	39,9
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	30,5	31,3	31,5	32,9	34,7	36,3
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	83,8	83,8	83,1	83,0	83,6	84,9
na kanalizaci s koncovou ČOV		78,1	78,7	77,3	77,9	78,7	80,3
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	97,3	98,0	95,8	95,5	95,0	95,1
Čistírný odpadních vod (ČOV)	počet	160	161	164	167	172	179
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	523 152	523 464	522 563	523 897	529 554	525 826
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	21 588	19 477	24 445	23 299	23 044	23 733
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	1,2	1,2	1,1	1,0	0,9	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,1	1,1	1,0	0,9	0,8	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	3,2	3,2	2,9	2,4	2,3	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,2	3,2	2,9	2,4	2,3	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	4,6	4,1	3,9	3,5	3,2	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,3	2,9	2,7	2,3	2,2	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	36,2	34,6	33,9	32,8	28,5	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		33,9	32,4	31,7	30,9	26,9	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,3	2,2	2,2	1,9	1,6	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	4 072 967	4 608 990	4 832 243	4 486 480	.
na 1 obyvatele	kg	.	3 373	3 827	4 022	3 748	.
z toho nebezpečných	t	.	335 677	377 204	322 482	303 448	.
na 1 obyvatele	kg	.	278	313	268	253	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	604 819	617 446	612 082	620 204	.
na 1 obyvatele	kg	.	501	513	509	518	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 986	2 710	3 939	4 089	3 885	4 095
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	3 468,9	3 084,2	4 379,5	4 614,5	4 497,5	4 661,1
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	39,4	43,4	46,7	55,6	41,6	32,8
nakládání s odpadními vodami	%	33,6	30,1	24,7	28,4	36,9	45,2
nakládání s odpady	%	8,3	10,6	16,5	11,5	9,6	6,5
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	6 180,0	5 958,9	6 254,2	6 799,9	6 622,2	7 880,9
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	10,3	12,1	13,6	15,0	15,1	17,7
nakládání s odpadními vodami	%	20,1	21,1	21,5	22,0	23,8	21,0
nakládání s odpady	%	63,4	60,5	58,7	55,8	55,3	55,6

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	2011	1 230 613	96 329	211 853	263 075	152 222	177 173	329 961
	2016	1 209 879	93 080	213 628	251 370	151 737	176 600	323 464
	2021 ¹⁾	1 177 989	89 547	212 347	240 319	149 919	173 753	312 104
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	22 786	864	3 059	5 971	1 592	1 511	9 789
	2016	25 547	958	3 694	6 384	1 948	1 707	10 856
	2021	29 147	1 180	4 198	5 549	3 168	2 097	12 955
v tom ve věku (%):								
0–14 let	2011	14,5	14,7	14,8	13,9	15,2	14,9	14,2
	2016	15,0	14,5	15,4	14,2	15,6	15,5	14,9
	2021 ¹⁾	15,3	14,4	16,1	14,4	16,2	16,0	14,9
15–64 let	2011	69,7	70,6	69,6	69,9	69,7	69,7	69,2
	2016	66,4	66,2	66,4	66,8	66,3	66,3	66,1
	2021 ¹⁾	63,8	63,2	63,6	64,3	63,6	63,5	64,1
65 a více let	2011	15,8	14,7	15,6	16,1	15,0	15,4	16,5
	2016	18,7	19,3	18,2	19,0	18,1	18,2	19,0
	2021 ¹⁾	20,8	22,3	20,2	21,2	20,2	20,6	21,0
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2011	40,9	40,7	40,7	41,3	40,3	40,7	41,3
	2016	42,2	42,5	41,9	42,8	41,6	42,0	42,4
	2021 ¹⁾	43,3	43,9	42,8	44,0	42,6	42,9	43,5
Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾	2011	108,6	100,6	104,8	115,8	98,7	103,1	115,9
	2016	124,5	132,8	118,4	134,0	115,5	117,3	127,8
	2021 ¹⁾	135,9	154,5	125,2	147,1	124,3	128,9	140,3
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾	2011	43,5	41,7	43,7	43,1	43,4	43,5	44,4
	2016	50,7	51,0	50,7	49,7	50,8	50,8	51,2
	2021 ¹⁾	56,7	58,1	57,2	55,5	57,1	57,6	56,1
Živě narození na 1 000 obyvatel	2011	9,6	9,0	9,6	9,0	9,9	9,9	9,9
	2016	9,9	9,6	10,1	9,2	10,3	10,3	10,2
	2021	10,1	9,6	10,4	9,5	10,4	10,7	10,2
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2011	10,9	10,5	10,6	11,3	9,9	10,3	11,4
	2016	10,8	11,8	10,1	11,5	9,8	10,2	11,3
	2021	14,7	15,1	13,9	16,5	13,7	13,3	14,8
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	3,3	8,3	12,2	7,3	9,1	9,3	11,1
	2016	4,6	10,7	12,7	9,8	10,6	9,6	15,3
	2021	5,9	11,6	13,3	12,5	13,7	10,7	15,1
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	5,3	10,9	9,0	13,3	9,7	8,9	15,2
	2016	6,5	15,4	11,0	15,9	11,3	10,4	16,8
	2021	6,0	14,3	9,9	14,3	10,2	9,9	17,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	-1,3	-1,5	-1,1	-2,3	-0,0	-0,5	-1,5
	2016	-0,9	-2,2	-0,0	-2,4	0,6	0,1	-1,2
	2021	-4,5	-5,6	-3,5	-7,0	-3,3	-2,6	-4,6
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2011	-2,0	-2,5	3,2	-6,0	-0,6	0,4	-4,1
	2016	-1,9	-4,6	1,7	-6,1	-0,7	-0,9	-1,5
	2021	-0,1	-2,7	3,4	-1,8	3,5	0,8	-2,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	-3,3	-4,1	2,2	-8,3	-0,7	-0,0	-5,6
	2016	-2,8	-6,8	1,7	-8,5	-0,2	-0,8	-2,6
	2021	-4,6	-8,2	-0,2	-8,8	0,1	-1,8	-7,2
Naděje dožití (v období 2017–2021)								
	mužů při narození	.	72,8	74,6	72,8	74,0	74,8	73,5
žen při narození	.	80,0	81,3	79,9	81,4	81,6	80,2	

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2016	64 036	6 331	7 090	18 153	4 793	7 173	20 496
	2021	42 152	3 967	4 707	13 852	3 356	3 682	12 588
z toho (%):								
ženy	2016	47,9	48,3	47,2	47,6	47,8	45,3	49,2
	2021	47,7	48,5	45,5	45,1	46,8	45,7	51,9
absolventi škol a mladiství	2016	4,1	4,0	4,9	3,3	4,2	5,2	4,2
	2021	4,1	4,2	4,1	3,1	3,8	5,3	4,8
osoby se zdravotním postižením	2016	13,5	16,5	18,6	11,2	17,3	14,0	11,9
	2021	15,7	17,0	19,4	13,9	14,7	17,8	15,6
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2016	21,3	25,1	32,1	15,7	34,1	28,8	15,6
	2021	26,3	30,9	38,5	20,7	36,9	35,5	21,1
dosažitelní ⁴⁾	2016	93,8	93,1	92,3	96,4	92,5	92,3	93,1
	2021	92,5	93,6	92,1	94,5	92,4	92,3	90,1
ve věku do 24 let	2016	11,6	12,0	12,2	11,0	9,9	12,5	11,9
	2021	10,2	11,3	9,5	8,9	10,2	12,1	11,1
ve věku 55 a více let	2016	22,4	23,3	25,1	21,8	27,7	22,3	20,6
	2021	29,4	26,4	32,1	30,5	30,5	27,8	28,5
evidovaní 12 a více měsíců	2016	46,3	172,6	38,7	12,2	198,7	21,7	13,0
	2021	41,6	37,3	28,0	49,2	28,7	28,9	46,8
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁵⁾	2016	7,45	9,49	4,62	10,33	4,40	5,64	8,89
v tom:	2021	5,14	6,48	3,18	8,47	3,22	3,04	5,61
muži	2016	7,67	9,68	4,79	10,61	4,53	6,15	8,99
	2021	5,29	6,52	3,40	9,19	3,34	3,25	5,29
ženy	2016	7,22	9,28	4,43	10,04	4,25	5,12	8,80
	2021	4,98	6,44	2,94	7,71	3,10	2,83	5,94
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁶⁾	2016	3,69	4,45	1,57	5,67	1,54	2,28	5,11
	2021	2,33	2,61	0,97	4,41	1,01	0,96	2,94
Lékaři na 1 000 obyvatel	2016	4,3	3,2	4,1	3,5	3,4	3,5	6,0
	2020	4,5	3,8	4,1	3,5	3,4	3,5	6,7
Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti	2016	5,127	4,457	5,587	5,871	5,066	4,898	4,883
	2021	6,956	6,293	7,600	8,016	7,009	7,087	6,412
Průměrná doba trvání 1 případu dočasně pracovní neschopnosti	2016	50,0	45,8	53,9	49,1	47,7	50,2	50,2
	2021	38,7	33,4	40,7	40,2	36,5	38,8	39,0
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2016	21,2	21,9	22,6	20,3	17,0	16,8	25,3
	2020	19,0	18,5	21,7	19,2	14,1	16,2	21,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁷⁾	2016	11 537	10 889	11 552	11 882	11 182	11 317	11 733
	2021	15 523	14 661	15 642	15 862	15 141	15 296	15 753
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾	2016	29,5	34,5	28,5	29,2	34,5	31,1	25,9
v tom:	2021	33,2	37,9	32,5	33,6	38,7	35,3	28,2
muži	2016	30,3	37,0	29,8	27,1	37,3	33,9	26,1
	2021	34,0	39,3	33,9	33,0	40,5	37,7	27,9
ženy	2016	29,1	32,9	27,6	30,7	32,7	29,3	25,7
	2021	32,7	36,9	31,5	34,1	37,5	33,8	28,4

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2016	21,9	17,9	16,1	21,0	15,3	13,6	35,2
	2021	15,1	13,6	9,8	15,7	11,3	9,3	23,9
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2016	7,5	9,3	7,2	5,2	7,5	7,5	9,0
	2021	8,5	10,3	8,0	6,4	8,4	9,2	9,5
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)								
	2016	176,9	186,6	182,3	145,1	184,5	197,9	180,7
	2021	194,2	203,6	205,8	162,6	199,4	205,7	199,5
z toho:								
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2016	82,2	90,2	88,2	62,0	84,6	92,9	84,8
	2021	94,1	101,2	101,6	72,2	96,3	103,6	97,6
subjekty vzniklé v roce	2016	5,3	5,8	5,6	4,9	5,1	5,1	5,5
	2021	6,6	6,2	6,9	6,1	6,8	6,5	6,7
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2016	1,9	2,2	2,7	1,6	2,2	1,9	1,2
	2021	2,5	2,4	3,6	2,0	2,9	3,0	1,8
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2016	1,7	1,3	2,7	1,7	1,5	1,9	1,2
	2021	2,3	1,8	3,0	1,5	1,9	3,6	2,0
Hromadná ubytovací zařízení	2016	572	138	181	37	87	62	67
	2021	737	191	227	45	102	74	98
lůžka	2016	29 999	6 679	8 995	2 191	3 770	3 100	5 264
	2021	35 043	7 861	10 482	2 395	3 842	3 519	6 944
lůžka na 1 000 obyvatel	2016	24,8	71,6	42,1	8,7	24,8	17,5	16,3
	2021	29,7	87,4	49,3	9,9	25,6	20,2	22,2
hosté (tis. osob)	2016	816,7 ⁹⁾	154,1	231,4	46,5 ⁹⁾	95,0 ⁹⁾	66,8	222,9
	2021	645,9	119,1	221,6	41,4	71,3 ⁹⁾	57,3	135,2
z toho ze zahraničí	2016	179,0 ⁹⁾	16,2	30,0	9,8 ⁹⁾	19,2 ⁹⁾	12,3	91,5
	2021	72,3	5,2	13,0	5,9	6,7 ⁹⁾	5,4	36,2
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):								
orná půda	2016	31,1	19,0	17,3	34,3	47,2	49,0	30,9
	2021	30,6	18,9	16,8	32,9	46,4	48,6	30,3
lesní pozemky	2016	35,7	45,9	51,0	14,5	23,0	28,0	16,3
	2021	35,8	46,0	51,1	14,6	23,1	28,0	16,3
zastavěné plochy a nádvoří	2016	2,2	1,0	1,9	4,9	2,0	2,0	6,7
	2021	2,2	0,9	1,9	5,0	2,0	2,0	6,8
Plochy dřevin bez holin (stav k 31. 12.; ha)	2016	184 400	67 815	58 602	4 727	19 161	29 144	4 951
	2021	183 451	66 890	57 767	4 794	19 098	29 783	5 119

1) údaje navazují na výsledky SLDB 2021

2) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

3) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

4) ve věku 15–64 let

5) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

6) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

7) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

8) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

9) méně spolehlivý údaj

Zkratky krajů a okresů

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BO	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

